

Primorski

D N E V N I K

Št. 219 (15.320) leto LI.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakrit nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni 'Dobrodob' v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni 'Slovenija' pod Vojškim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasednjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040/779600

GORICA - Drevored 24 maggio 1 - Tel. 0481/533382

CEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432/731190

1500 LIR POSTNA PLAČANA V GOTOVINI SPED. IN ABB. POST. GR. 1/50%

Hranilna pisma

10% na 19 mesecev

8,75% neto

BCIKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

NEDELJA, 13. AVGUSTA 1995

Tudjman Italija in cinična desnica

SANDOR TENCE

Goriški srednji šoli I. Trinko dodelili zasilni sedež v mestu

GORICA - Goriški solski skrbnik dr. Ugo Mannini je včeraj na srečanju s predstavniki občine, sole in drugih slovenskih komponent predlagal kompromisno rešitev za lokacijo srednje sole Ivana Trinko. Solo bodo s septembrom namestili v poslopje v Ul. Cappella skupaj z italijansko osnovno solo, ki že deluje tam. Reši-

tev ni optimalna, saj je v starem poslopju premalo prostora. Sola se bo morala zato odpovedati nekaterim učilnicam za dopolnilne dejavnosti, ravnateljstvo in tajništvo pa bosta delovali ločeno v poslopju likovne sole. Slovenski predstavniki so rešitev sprejeli kot začasno, ker je to bila edina možnost, da sola ostane v mestu.

Na 7. strani

Promet se polagoma umirja župani stopajo v ospredje

RIM - Tudi včeraj so se potniki na italijanskih cestah in avtocestah namučili, marsikje so bile kolone dolge po več kilometrov, vendar se je v popoldanskih urah promet v glavnem normaliziral, večina je pršla na cilj. Težave so ostale na nekaterih cestah, ki peljejo v letovisarske kraje ob morju in v hribih,

posebno v Venetu je bilo dokaj kaotično. Marsikje je prišlo tudi do prometnih nesreč: blizu Lignana sta bila italijanska državljana huje ranjena. V ospredje stopajo tudi nekateri župani: v kraju Sant'Antioco na Sardiniji so na primer na plazah prepovedali piknike, češ da za njimi ostaja na kupe smeti.

Na 2. strani

MUSLIMANI HOČEJO OSVOBODITI DONJI VAKUF IZPOD SRBSKE OKUPACIJE

Nepričakovan izbruh spopadov v Bosni

SARAJEVO, BEOGRAD, MOSKVA (Reuter, dpa) - Več tisoč vojakov bosanskih vladnih sil je včeraj začelo ofenzivo za osvoboditev Donjega Vakufa in za prevzem nadzora nad strateško pomembno cesto Bugojno-Travnik. V boje naj bi se po mnenju Unproforja vključili tudi bosanski Hrvatje.

Bosanski Srbi so zato včeraj zaustavili konvoje s človekoljubno pomočjo za Sarajevo. Začeli so tudi s topniškim obstreljevanjem dubrovniskega zaledja. Od tam so se začeli umikati srbski civilisti, saj so se razširile govorice, da bo hrvaska vojska napadla tudi to območje. Proti Banja Luki, kjer je v petek zvečer pristalo prvo letalo s pomočjo za približno 80 tisoč beguncev, se se vedno valijo kolone pregnancev iz kninske Krajine (na sliki AP). ZRJ pa je včeraj nepričakovano zaprla svoje meje za vse begunce vojne obveznike.

Na 10. strani

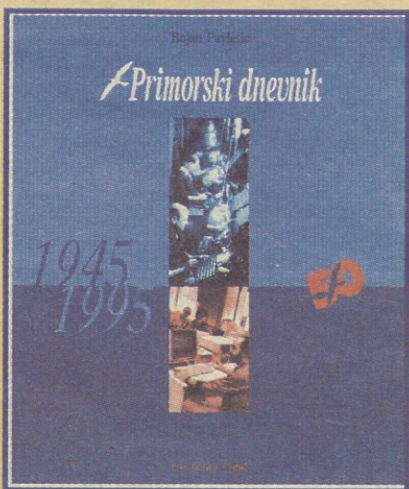
Premier Dini močno straši desnico

RIM - Skoraj vsi italijanski politiki so v teh dneh na dopustih, vseeno pa ne manjka polemik in predvsem priprav na septembrska politična dogajanja. Septembra bo namreč padla odločitev o usodi Dinijeve vlade in najbrž tudi o usodi zakonodajne dobe. Vse kaže pa, da jesenskih volitev ne bo in da bo treba zanje počakati na prihodnjo pomlad, čeprav so nekateri prepričani, da predčasnih volitev sploh ne bo in da bosta senat in poslanska zbornica poslovala do naravnega izteka zakonodajne dobe.

Glavna politična tema dopustov je vsekakor Lamberto Dini oziroma njegovi načrti, ki, kot kaže, precej strasijo »vitez«
Silvia Berlusconi.

Na 2. strani

Zbornik Primorski dnevnik 1945 - 1995

je naprodaj v uredništvih
Primorskega dnevnika,
ob delavnikih:

v Trstu od 10. do 14. ure
v Gorici od 9. do 12. ure

Pedroso zmagal, a brez rekorda

Predzadnji dan atletskega svetovnega prvenstva je izluscil se pet novih prvakov. Spanec Fiz je dobil maraton (na sliki prizor z dirke). Na 5000 metrov je Irka O'Sullivan premagala utrujeno Portugalko Ribeiro, v disku je slavila Belorusinja Zvereva, American Allen Johnson je bil najboljši na visokih ovirah, Kubanec Pedroso pa je kronal izredno sezono z zmago v daljini.

Na 31. strani

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Pogreb pobitih prostovoljcev

Včeraj so v Leccu pokopali stiri italijanske prostovoljce in dva otroke, ki so jih pobili prejšnji teden v naravne parku v Zairu. Pravdnistvu v Leccu je uvedlo preiskavo.

Stran 2

Praznik na Repentabru

Z odprtjem likovne razstave in predstavitvijo knjige o Repentabru se je začelo letošnje slovesno praznovanje Marije Vnebovzete na Repentabru.

Stran 4

Zaključek z gala koncertom

Ob stoletnici smrti dalmatinskega skladatelja Franza von Suppeja je tržasko gledališče Verdi njegovi ustvarjalnosti posvetilo zaključni koncert letošnjega operetnega festivala.

Stran 5

Hill in Coulthard v prvi vrsti

Damon Hill in David Coulthard (oba Williams - Renault) bosta danes na veliki nagradi Madzarske v formuli 1 startala iz prve vrste. Berger (Ferrari) je na treningu dosegel četrti čas.

Stran 33

NOVICE

Opeharjeni turisti ostajajo na Kitajskem

PEKING - Saverio Gagliardi, pooblaščen upravitelj turistične agencije "Nuovi orizzonti", se ni resil iz zagate večje skupine italijanskih turistov, ki so že nekaj dni blokirani na Kitajskem. Gagliardi, ki je ob izbruhu afere odpotoval v Peking, se, kot kaže, trudi, da bi kitajske poslovne partnerje (dolguje jim milijon dolarjev) prepričal, naj omogočijo Italijanom, da nadaljujejo potovanje oziroma, da pridejo domov.

Gagliardi je odvetnik je sicer priznal dolg, ki pa naj bi ga italijanski podjetnik izplačal na obroke, kar očitno Kitajcem ni po godu. Od tukaj težave, katerih žrtev so opeharjeni italijanski turisti. Odvetnik Ugo Furnò je tudi priznal, da Gagliardi trenutno ne razpolaga s potrebnimi sredstvi za poravnavo viškega dolga.

Tolpa preprodajala ukradene avtomobile

GENOVA - Karabinjerji iz Genovo so odkrili tolpo, ki je "trgovala" z ukradenimi avtomobili med Italijo in Rusijo. Stiri osebe so v zaporu, setnajst ljudi pa so prijavili sodišču pod obtožbo goljufije in preprodaje krađenih vozil. Na spisku osumljencev so tudi nekateri lastniki avtomobilov, ki so prijavili krajo vozila sporazumno z goljufi, od katerih so potem dobivali "odškodnine". Denar pa so lastniki avtov dobivali tudi od zavarovalniških družb.

"Senatur" dobil sina

MILAN - Vođitelj Severne lige Umberto Bossi je včeraj dobil sinčka, ki tehta nekaj več kot tri kilograme. Njegovega imena še niso določili, kot je dejal "senatur", ki je med porodom govoril na političnem zborovanju Lige v Trentu, bo ime novorojenčka izbrala mama. To je četrti Bossijev otrok.

Oboleli za Aidsom prisilno v bolnišnico

PERUGIA - 36-letni P.P., ki je bolan za Aidsom, bo moral zaporno kazen prisilno preživeti v bolnišnici. Tako je razsodil pretor iz Perugia, ki se je skliceval na zakon po katerem morajo oboleli za tem smrtonosnim virusom obvezno prestajati zaporno kazen doma ali v bolnišnici. P.P. je bil pred kratkim obsojen na dve leti in pol zapore zaradi sodelovanja pri nekem ropu v banki. Pretorjeva razsodba je ze sprožila glasne polemike. Ravnatelj bolnišnice, kjer so moskega prisilno sprejeli, je protestiral pri pravosodnem ministrstvu. Pretor, ki je izdal razsodbo, pa se do picice sklicuje na zgoraj omenjeni zakon.

Še eno posilstvo: tokrat v Abrucih

CHIETI - Karabinjerji so prijavili sodišču 22-letnega studenta S.G. iz Rima pod obtožbo, da je posilili mlado Poljakinjo. Do nasilnega dejanja je prišlo konec julija v letovišcarskem kraju Francavilla Mare, kjer sta tako rimski student kot Poljakinja preživljala počitnice z družinama. Dekle je o spolnem nasilju takoj obvestila družino, ki je zadevo prijavila karabinjerjem. Sile javnega reda pa so se včeraj zasedle nasilneža, ki je po posilstvu zbežal, mlada Poljakinja pa ga je poznala le po imenu. Mladenec tvega strogo zaporno kazen.

VELIKI ŠMAREN V ZNAMENJU SEPTEMBRSKIH PRIČAKOVANJ

Politiki so na počitnicah, polemik pa ne manjka...

Ali se Silvio Berlusconi res boji "konkurence" Lamberta Dinija?

Poslanska zbornica na Trgu Montecitorio v Rimu bo še nekaj dni prazna (Telefoto AP)

RIM - Razen Umberta Bossija, ki preporučuje prebivalce severne Italije, da se mora razviti Sever prej ali slej odcepiti od nerazvitega Juga, so vsi najvidnejši italijanski politiki na počitnicah. Tudi na dopustih pa ne mirujejo in razmišljajo o septembrskih dogajanjih, ki bodo odločala o usodi vlade Lamberta Dinija in tudi samega parlamenta. Zato ne manjka polemik, ki pa so v glavnem napihnjene oziroma iz trte izvite, saj se v glavnem nanašajo zgolj na pričakovanja in napovedi o tem, kaj se bo lahko zgodilo.

V ta okvir sodi tudi polemika o političnih načrtih premierja Dinija, ki ze nekaj časa polni ca-

sopisne stolpce in televizijske ter radijske dnevnike. Ministrski predsednik je sicer že nestrastno povedal, da ga trenutno zanima le delo vladnega kabineta, vseeno pa so nekateri zelo radovedni, kaj bo naredil, potem ko bo zapustil Palazzo Chigi. Ali bo zivel kot upokojenec Narodne banke, ali pa se bo aktivno angaziral v politiko?

V pričakovanju Dinijeve odločitve se nekateri že bojijo za lastno politično usodo. Med temi je v prvi vrsti Silvio Berlusconi, ki so mu krščansko demokratski "grmiki" iz desničarskega tabora napovedali pravo politično vojno. Pristasi strank, ki se naslanjajo na tradicijo bivše Krščanske demokracije, vse bolj odkrito navijajo za Dinija, saj so prepričani, da bi bil vladni predsednik najboljši voditelj velikega sredinskega gibanja. Berlusconi zadeve se ni komentiral, njegovi najozjji sodelavci pa pravijo, da je "vitez" zelo jezen, a da ne misli polemizirati z zavezniki, ki jih osebno ima za rezervna kolesa Kartela svoboscin.

Poziv Berlusconiju, naj ostane na krmilu desničarskega zavezništva pa prihaja iz vrst radikalcev ali klubov Pannella, kot se sedaj imenuje ta stranka. Marco Pannella poziva lastnika Fininvesta, naj se ne preda malodusju, naj se ne ozira na kritike, ki prihajajo iz Kartela svoboscin ter naj čimprej predstavi svoj vladni program in kandidature za svojo vlado.

PROMET / NAVAL SE JE ČEZ DAN UNESEL

Proti vzhodu brez kolon

RIM - Z italijanskih cest in avtocest so se v včerajšnjih jutranjih urah poročali o zastojih, kilometrskih kolonah, ki so se pomikale po polzje, zvečer pa so se razmere umirile: tisti, ki so se podali na daljša potovanja, so v glavnem pršli do zazeljenega cilja, nekaj težav je bilo v krajevnem prometu in v turističnih krajih. V naših krajih, v Furlaniji-Juljski krajini pa običajnega velikega mednarodnega prometa proti vzhodni meji, proti istrski in dalmatinski obali, letos sploh ni bilo. Zato je bil toliko intenzivnejši naval na obmorska in gorska letovišcarska središča. Prišlo je do nekaterih nesreč, najhujša je bila blizu Lignana, kjer sta se hujše poskodovala dva italijanska državljana, blizu

Vidma pa so trije Madžari zapeljali s ceste.

Zjutraj se je na avtocesti A4 med Padovo in Benetkami ustvarila 10 km dolga kolona, a nasploh je bil promet po vsem Venetu zelo kaotičen, kar ni nič novega, saj je tako vsak konec tedna v juliju in avgustu. Tudi tisti, ki so bili namenjeni proti Jesolu, Carolam, Eraclei, so se načakali. O gostem prometu poročajo tudi z južnotirolskih cest, posebno tistih, ki peljejo proti mejnim prehodom in na brenersko avtocesto. Brez večjih težav pa je slo na trajektih za Sicilijo: ponoči so potniki čakali po nekaj minut, podnevi po poldrugo uro, kar je veliko manj kot v podobnih priložnostih.

V poletni vrvež se vključujejo

tudi nekateri župani z dokaj neobičajnimi pobudami. Za zadnjo je poskrbel župan Sant'Antioca na jugozahodu Sardinije. Potem ko je luska kapitanija na plazah prepovedala razne igre (zogo, teniske rakete itd.), je župan prepoved raztegnil tudi na »piknike« ob morju, za katerimi naj bi ostajala prava smetišča. Marsikdo je zaprepaden zaprosil za pojasnila, mestni redarji so odvrnili, da se prepoved gotovo ne nanasa na mamice s stekleničko mleka ali sandvicem. Zlobni jeziki pa pravijo, da je županu skrb za čistoto deveta briga, nevosljiv naj bi bil kolegu iz Carloforteja, ki si je pridobil sloves, ko je prepovedal, da bi v vasi krožili z odkritimi prsmi.

MILAN / DOPOLDNE PRIPELJALI TRUPLA IZ BRUSLJA

Včeraj v Leccu pogreb štirih italijanskih prostovoljcev in malih Roberte in Samueleja

Pravdnštvo iz Lecca, kjer ima sedež humanitarna organizacija »Mondo giusto« uvedlo preiskavo - Vse bolj se utrjuje prepričanje, da morilci niso tudi roparji

MILAN - Včeraj popoldne so v Leccu pokopali šest italijanskih prostovoljcev, ki so jih kruto pobili prejšnji teden v Zairu. Letalo s šestimi krstami je iz Bruslja prispelo na milansko letališče Malpensa ob 11.43, kjer se je zbrala skupina svojcev in prijateljev umrlih. Po hitro opravljenih birokratskih formalnostih je kolona vozil, ki so jo spremljali agenti cestne policije, krenila proti Leccu, kjer je bila popoldne najprej zalna slovesnost v mestni stolnici, nato pa pogreb.

Tako se je zaključilo prvo poglavje tragičnega dogodka, v katerem so bili ob življenje člani humanitarne organizacije »Mondo giusto« Miche-

langiolo Lamberti, Adelio Castiglioni, Tarcisio Cattaneo in Luigi Cazzaniga in Castiglioni jeva otroka Roberta in Samueleja, medtem ko je njuna mati Noella se vedno na oddelku za intenzivno terapijo v Vareseju. Drugo poglavje se začneja s sodno preiskavo, ki jo je uvedlo pravdnštvo v Leccu. V tem mestu ima namreč sedež organizacija, v imenu katere so prostovoljci odšli v Zaire. V okviru preiskave bodo zaslišali Flavia Rivo (na sliki, foto AP), ki v napadu ni bil ranjen. Vse bolj pa se utrjuje prepričanje, da italijanskih prostovoljcev v parku Virunga niso pobili, zato da bi jih okradli, temveč da so po morilcih na kraj zločina pršli tatovi.

DRUGOSTOPENJSKA RAZSODBA

Krivce umora Aversa bo treba še odkriti Rosetta Cerminara je pričala po krivem

CATANZARO - Resnicne storilce umora policijskega podoficirja Salvatoreja Averse in njegove zene Lucie Precenzano, do katerega je prišlo v kraju Lametia Terme 4. januarja 1992, bo treba sele odkriti. Tako je razsodilo porotno prizivno sodišče v Catanzaru, ki je oprostilo obsojenca na prvostopenjskem procesu Giuseppa Rizzardija in Renata Molinara.

Porotni prizivni sodniki so v svoji 277 strani dolgi utemeljitvi razsodbe predvsem ovrgli zanesljivost pričevanj Rosette Cerminara, ki je na procesu trdila, da je obsojenca na lastne oči videla, kako sta izvedla atentat. Drugostopenjski sodniki poudarjajo, da so izjave Cerminarejeve protislovne ter v navzkrižju z drugimi dejstvi, ki jih je ugotovil proces. Se več. Po njihovem mnenju se je mlada zenska preprosto lagala in je po vsej verjetnosti niti ni bilo na prizoriscu atentata. Lagala pa naj bi v pričakovanju ekonomskih koristi, ki naj bi jih bila deležna v znak zahvale za pomoč, ki naj bi jo nudila roki pravice.

Zadeva je dokaj kočljiva. Vedeti je namreč treba, da je Rosetta Cerminara medtem med drugim prejela priznanje od samega predsednika republike Oscarja Luigijsca Scalfara. Razsodna porotnega prizivnega sodišča vse to zdaj postavlja na laž. Po mnenju drugostopenjskih sodnikov naj bi že v dosedanjih obravnavah prišlo do izraza več indicov, ki bi kazali na druge krivce.

REZIJA / OD DANES DO VELIKEGA ŠMARNA

S Šmarnomišo višek rezijanskih prireditev

Prazniki tudi v Podutani, Dreki in Tipani

REZIJA - Vrsta kulturnih prireditev bo obeležila velikosmarnski čas tudi med Slovenci na Videmskem. V Reziji bodo na dan velikega smarna 15. avgusta sklenili desetdnevno kulturno praznovanje, ki se je začelo s Tednom pripovedništva in nadaljevalo s prireditvijo »Okno odprto v bodočnost«, na kateri so letos posebej poudarili vlogo ženske v dolini pod Kaninom.

Tradicionalna rezijanska Smarnamiša se bo začela danes, v nedeljo, in se zaključila 15. avgusta zvečer s tradicionalno ljudsko veselico, ki vsako leto privablja tisoč in več obiskovalcev, predvsem Rezijanov oziroma rezijanskih izseljencev, ki se ob počitnicah vračajo v domače kraje.

Kot smo povedali, osrednji dan Smarnemise bo v torek, ko bodo v popoldanskem času pripravili procesijo, zvečer pa bo praznovanje, na katerem bodo nastopili domači godci in plesalci, člani folklorne skupine Val Resia.

Kulturne pobude v Reziji se bodo nadaljevale tudi konec tedna. V soboto, 19. avgusta, bo v kulturnem središču na Ravanci debatno sreča-

nje o rezijanskem pravopisu. Ob tem velja spomniti tudi na praznovanje v Osojanah, ki bo od 17. do 20. avgusta.

Kar zadeva ostale kulturne prireditve na Videmskem, bi spomnili na literarna večera »V nebu luna plava«, ki ju bo 18. in 25. avgusta pripravilo kulturno društvo Recan in na katerih bodo nastopili slovenski in furlanski pesniki in pisatelji.

V torek, 15. avgusta

se obeta zanimiv večer tudi v Podutani, v Obcni Sv. Lenart, kjer v teh dneh poteka tradicionalna sagra sv. Roka. Velikosmarnski večer bodo obogatili plesalci folklorne skupine Karavanke.

V občini Dreka bodo danes, v nedeljo, pripravili praznik na Solarjah. Ob 10. uri bo start ekološkega pohoda, popoldne se bo praznovanje nadaljevalo z nastopom harmonikasev

Liza in Gusta ter skupine Rythm and Blues iz Cedada.

Praznik gozda (od 12. do 15. ter od 19. do 20. avgusta) bo tudi letos privabil veliko ljudi v Tipano in to se posebno ob priložnosti mednarodnega tekmovanja gozdarjev v sekanju dreves in zaganju hlodov.

Rudi Pavšič
Na sliki: člani rezijanske folklorne skupine, ki bo nastopila v torek na Smarnimiši.

BOGAT NIZ PRIREDITEV

Glasba, film in folklor ves teden na gradu sv. Justa

Prihodnji teden bo grad sv. Justa se posebno vabljiv. Organizacija Triestate '95, ki skrbi za celotno poletno večerno kulturno ponudbo na gradu, pripravlja za veliki smaren in naslednje dni celo vrsto zanimivih prireditev. Jutri, 14. avgusta, in v torek, 15. avgusta je na vrsti veselo velikosmarnsko praznovanje, na katerem bodo ljudem na razpolago jedi na zaru ter dobro vino. Za veselje bo poskrbela razigrana glasba, ki bo odmevala že ob 20. uri, v kasnejših urah pa bo poskrbela za se dodatno živahnost skupina D.J.-jev. Na samem praznovanju velikega smarna bo vzdusje se prijetnejše: občinstvu bo jemala sapo predstava, katero bodo izoblikovali mojstri v pirotehniki.

Niz prireditev na gradu se bo nadaljeval s četrtkovim večerom (17. avgusta) posvečenem bluesu »Bluest«. Ljubitelji bluesa bodo lahko prisluhnili energičnemu glasbenemu izvajanju izkušenega mojstra bluesa Johnnyja Marsa, skupine »Burning Tubes«, ki združuje blues s

soulom in rhythm'n bluesom ter italijanskih blues glasbenikov »Nick Becattini and Serious Fun«. Koncert se bo pričel ob 21.30, vstopnice pa bodo znašale 15.000 lir (predprodaja vstopnic pri Utaut). Četrtek večer se bo nadaljeval se pozno v noč s praznikom ob petdesetletnici filma »Cinema-ria« (začetek ob 24. uri); četrtkova noč bo tako vključevala zabaven ples v maskah filmskih zvezd.

Glasbena ponudba na gradu sv. Justa bo v petek, 18. avgusta zanimiva za ljubitelje ljudskih običajev, plesa ter folk glasbe. Tokrat se bo namreč predstavila trzaskemu občinstvu slovaška skupina »Hel-pa«, ki bo zaplesala in zapela slovaške ljudske pesmi. Člani številne skupine iz Tater so večinoma mladi fantje in dekleta, sama skupina pa se uvršča med najkvalitetnejše in razigrane folklorne skupine celotne Slovaške. Ljubitelji ljudske glasbe se bodo torej lahko naužili slovaških zvokov in ročno izdelanih pisanih ljudskih oblačil. Koncert se bo začel ob 21. uri. Vstop prost.

Kraška ohcet je že pred vrati

TRST - V obdobju vrhunca dopustovanja se v Repnu že pospešeno pripravljajo na letosnjo Kraško ohcet, ki bo od 23. do 27. avgusta. Za tokratna »kraška zarocenca«, Nevenko Marušić in Petra Kuka, so avgustovi vroči dnevi nabiti z različnimi obveznostmi in predpripravami, organizatorji pa morajo definirati zadnje podrobnosti o poteku letosnje izvedbe. Uradno bodo Kraško ohcet '95 odprli v sredo, 23. avgusta, v Kraski hiši, kjer bodo uredili razstavo ročnih izdelkov in kjer bo zvečer krajši kulturni program na temo ženitovanja.

Zacelo pa se je tudi zbiranje daril za letošnji par, darovalci so naproseni, da darila (praviloma) prinesejo v potovalni urad Aurora, od koder bodo na nas dnevnik sporočali, kdo in kaj daruje. Letosnji seznam odpira Pohistvo Koric, ki daruje paru zakonsko posteljno vzmetnico, obenem pa mu zeli vso srečo na skupni poti.

DEŽELNA ZAKONODAJA O ZDRAVSTVU

SKP: Podpišite za referendum

Na obzorju tudi referendum o finansiranju zasebnega šolstva

TRST - Stranka komunistične preno-ve je, kot znano, med pobudniki vrste deželnih referendumov o zdravstvenih vprašanjih ter tudi referendumu o javnem (v tem primeru deželni) finansiranju zasebnih sol. Za vsak referendum, za katerega je deželni svet že prizgal zeleno luč, morajo pobudniki zbrati najmanj dvajset tisoč podpisov. Podpise zbira tudi v dopoldanskih urah v občinskih uradih v Trstu, Miljah, Dolini, Nabrezini, Zgoniku in Repnu.

Pokrajinski tajnik Komunistične pre-nove Giorgio Canciani poziva občane, da podpišejo zahtevo po teh dezelnih referendumi, saj gre za vprašanja, ki neposredno zanimajo slehernega državljan. Dezelna uprava je po mnenju Komunistične prenove z odobritvijo zakona o preustroju zdravstvenega sektorja in preureditvi bolnišnic

mocno prizadela pravico do zdravstvene oskrbe, ki je napisana v republiški ustavi.

Omenjeni zakon je bil že med razpravo v deželni skupščini predmet precej ostrih polemik med dezelno koalicijo in Komunistično prenovo, ki je na koncu glasovala proti temu ukrepu. Zakon med drugim določa zaprtje nekaterih manjših bolnišnic in zdravstvenih struktur v Karniji in v severni Furlaniji.

Prebivalstvo teh krajev je že večkrat glasno in odločno protestiralo proti izvajanju tega dezelnega zakona. Najbolj napeto je bilo pred kratkim na zupanstvu v Osoppu, kjer so ljudje (v glavnem so bili to prebivalci Humina, kjer načrtujejo zaprtje bolnišnice) celo fizično napadli nekatere člane dezelne vlade iz vrst Severne lige, se posebno pa odbornika za zdravstvo Giampiera Fasolo.

ADRIA
ADRIA AIRWAYS
SLOVENSKI LETALSKI PREVOZNIK

**IZ LJUBLJANE V
BARCELONO, FRANKFURT,
LONDON, MÜNCHEN,
ISTANBUL, MOSKVO,
KOPENHAGEN, PARIZ,
PRAGO, RIM, SKOPJE, SPLIT,
TIRANO, DUNAJ, ZÜRICH**

Informacije in rezervacije:

- ADRIA AIRWAYS, Ljubljana, Kuzmičeva 7, tel. 061/31-81-55
- prodaja vozovnic Ljubljana, Gosposvetska 6, tel. 061/313-312
- ADRIA AIRWAYS, Maribor, Cankarjeva 3, tel. 062/27-038, 26-155
- ADRIA AIRWAYS, Koper, Pristaniška 45, tel. 066/38-458, 38-512

BTP

BUONI DEL TESORO POLIENNALI S TRILETNO IN PETLETNO ZAPADLOSTJO

■ Triletne in petletne obveznice BTP se koristijo od 15. julijem 1995 in zapadejo 15. julija 1998 triletne in 15. julija 2000 petletne.

■ Bodisi triletne kot petletne obveznice dajejo letno **10,50%** bruto obresti, izplačljive po davčnih odbitkih v dveh obrokih: 15. januarja in 15. julija za vsako leto trajanja posojila.

■ Obveznice so dodeljene z dražbo, ki je rezervirana bankam in drugim pooblaščenim operaterjem brez osnovne cene.

■ Dejanska čista donosnost prejšnje izdaje triletnih in petletnih BTP je znašala **10,05%** oziroma **10,26%** letno.

■ Cena, ki bo iznešena na dražbi, in efektivni donos bosta objavljena v časopisju.

■ Obveznice se lahko rezervirajo pri okencih Banca d'Italia ali pri bančnih zavodih do 13.30 dne **16. avgusta**.

■ Obveznice BTP se koristijo s 15. julijem 1995 ob vplačilu (**21. avgusta**) bo treba plačati poleg cene, iznešene na dražbi, tudi do tedaj dozorele obresti. Te bodo zasebniku izplačane ob prvem šestmesečnem obroku.

■ Za rezervacijo in nakup obveznic ni predvidena nikakršna provizija.

■ Obveznice so v ponudbi v svežnjih po najmanj 5 milijonov lir.

■ Podrobnejše informacije nudi vaša banka.

Brazilski ritem v Revoltelli

Nocoj ob 21. uri bo v sugestivnem okolju lokala »Caffè degli artisti« (na terasi muzeja Revoltella) priložnost prisluhniti veselimi zvokom brazilske glasbe v izvedbi skupine Imagens do Brasil. Skupina (katere člani so sicer Italijani) povzema ritem za svoje pesmi iz bogate zakladnice brazilske folk glasbe in na njem gradi razigrane melodije, v katerih se homogeno prepletajo kitare, flavta ter tolkala.

NOVICE

Mirovniki spet ostro kritizirajo Hrvaško

Trzasko združenje za mir spet napada Hrvaško zaradi njenega odnosa do beguncev in do Srbov v takozvani Krajini. Mirovniki pozivajo Trgovinsko zbornico, naj se odpove že napovedanemu sodelovanju na mednarodnem zagrebskem velesejmu in naj se tako pridružijo rimski vladi in Zavodu za zunanjo trgovino ICE, ki sta se že uradno odpovedala sodelovanju na tej velesejmski prireditvi. Združenje za mir napoveduje, da bodo mirovniki 26. avgusta miroljubno demonstrirali pred sedežem hrvaškega generalnega konzulata v Trstu v Ul. Timeus. Manifestacija pred konzulatom bo potekala mesec dni po vsedravnici pobudi za mir v Bosni.

Konec tedna na Opčinah praznik Unità in Dela

Od četrta, 17., pa do nedelje, 20. avgusta, bo v Prosvetnem domu na Opčinah tradicionalni festival Unità in Dela. Četrtekov program prireditve predvideva (z začetkom ob 20.30) okroglo mizo o problemih prometa in parkiranja na Opčinah, o čemer bodo tudi prikazali video. Razprave se bodo udeležili tudi nekateri krajevni upravitelji. V petek in soboto bodo kioske odprli ob 18. uri, zvečer pa bo ples z ansambloma Kejdeva (v petek) in Krt (v soboto). V nedeljo bodo kioske odprli ob 17. uri, ob 18. uri bo nastopila godba od Korošcev, uro kasneje pa bosta spregovorila pokrajinski tajnik DSL Stelio Spadaro in tržaški občinski svetovalec Igor Dolenc. Zvečer bo spet ples z ansamblom Krt.

Konec tedna SSK prireja Naš praznik v Borštu

Dolinska sekcija SSK prireja od petka, 19., do ponedeljka, 21. t.m., tradicionalni Naš praznik v Hribenci pri Borštu. Kot ponavadi bodo na prazniku obratovali dobro založeni kioski, spored pa bodo popestrili pihalni orkester Breg ter ansambla Adria kvintet in Krt, ki bosta zvečer igrala za ples. Praznik bo dosegel svoj višek v nedeljo popoldne, ko bodo na sporedu politični govori. Sekcijski tajnik Sergij Mahnič bo spregovoril o krajevnih političnih razmerah, tržaški pokrajinski tajnik Peter Močnik o političnem položaju na Trzaskem, o narodnostnem trenutku Slovencev v Furlaniji-Juljski krajini pa bo spregovoril strankni deželni predsednik Marjan Terpin.

Za upokoјence iz Zgonika 14-dnevno bivanje v Arta Terme

Občina Zgonik bo tudi letos organizirala v septembru - od nedelje, 10. septembra do sobote, 23. septembra 1995 - 14-dnevno letovanje v zravlilski kraj Arta Terme v Karniji za upokoјence bivajoče v občini, starejše od 60. let. Letovanja se lahko udeležijo prebivalci zgoniske, repentabske in devinsko-nabrežinske občine. Izberejo pa lahko tudi letovanje v organizaciji občin Repentabor in Devin-Nabrežina. Zainteresirani naj se javijo v občinskih uradih od 9. do 13. ure do najkasneje 25. avgusta t.l., kjer bodo izpolnili prijavnico in dobili podrobnejše informacije.

VELIKI ŠMAREN

Na Repentabru se začenjajo praznični dnevi

Včeraj predstavitev knjige Višek prireditve bo v torek

Z včerajšnjim odprtjem likovne razstave in predstavitev knjige Repentabor se je začelo letošnje slovesno praznovanje Marije Vnebovzete na Repentabru. V kulturnem programu sta nastopila domaći pevski zbor Repentabor in kitarist Danilo Pahor, svoje pesmi o Krasu in Repentabru je recitiral sam avtor Vinko Belčić, gospa Veronika Bizjak pa svojo poezijo o umirajočem podeželju. Umetnike je predstavil Stefan Pahor, diplomant sole za umetnost in oblikovanje v Firencah. Spregovoril je o enkratnem doživljanju Krasa vsakega izmed njih. Knjigo o Repentabru Paola Parovela in Arielle Tasso-Jasbitz je predstavil Marij Maver, predstavnik založbe Mladika, ki je knjigo izdala. Nekaj besed je spregovoril tudi sam avtor. O večeru bomo podrobneje poročali jutri.

Danes popoldne se praznovanje nadaljuje. Popoldne ob 17. uri bo srečanje za ostarele in bolne. To vsakoletno srečanje, ki ga organizira Duhovska zveza, smo letos povezali s praznovanjem Marijinega Vnebovzetja. Za vse bolnike bo možen dostop z avtomobili do cerkve. Po končanem slavlju v cerkvi bo čas še za pogovor in zakusko pod lipami. Tudi kioski bodo odprti preko celega dne.

Na predvečer bo sveta masa ob 20. uri. Pri tej masi bomo posebej

prosili za mir v naši bližini.

V torek na sam praznik bo prva sveta masa ob 8. uri. Osrednji slovesnosti, kot že vsa leta, bosta zunaj pred cerkvo in to zjutraj ob 10. uri, popoldne pa ob 17. uri. Zjutraj bo bogoslužje vodil openski župnik dr. Zvone Strubelj, popoldne pa v skofovi odsotnosti vikar za Slovence msgr. Franc Vovčina. Po končani popoldanski slovesnosti bo slovesno petje litani v cerkvi. Ob letošnjem Marijinem prazniku bomo razmišljali o Mariji kot vzoru žene z njeno zemeljsko in večnostno sirino. Moderni čas cloveku, na poseben način ženi, trga iz globin prave bitnosti identitete. Potrebno je najti smisel in veselje nad danostjo lastne biologije in duhovne biti, le tako lahko clovek zazivi veselo in polno svoje življenje, ki mu je dano v dar določeno obdobje tu na zemlji.

Naslednji dan je praznik župnijskega zavetnika sv. Roka. Slovesna župnijska sveta masa bo ob 10. uri, večerna ob 20. uri.

Na praznik Marijinega vnebovzetja bo možnost svete spovedi preko celega dne.

Vseh pet dni bo po stari navadi poskrbljeno za kraske dobrote, za katere poskrbijo člani župnijske skupnosti. 12. in 14. avgusta bodo kioski odprti od 18. ure naprej, 13., 15. in 16. avgusta pa ves dan.

Anton Bedencić

POBUDE ZA MIR / ZDRUŽENJE ANOLF

V torek v Miljah baklada miru

Baklada se uvršča v niz pobud po vsej Italiji Združenje priseljencem konkretno pomaga

Velikošmarenski praznik bo tokrat tudi priloznost, da se pridružimo hvalevredni solidarnostni akciji, ki jo prireja združenje ANOLF (Associazione Nazionale Oltre le Frontiere). V torek zvečer se bo namreč tudi po miljskih ulicah, kot v več italijanskih mestih, vila baklada miru. Sama baklada se uvršča v bogat niz pobud sirom po Italiji: zbiranje živil za begunska taborišča, »vlak miru«, ki bo odpoštoval iz Palerma, »sotiri sožitja« za begunce itd. Udeleženci »baklade miru« se bodo zbrali v torek, 15. avgusta ob 20.30 na cesti za Lazaret (pomeni »A.T.«), od koder bodo v soju bakel skupno krenili proti Miljam.

Med organizatorje te

in se vrste drugih miroljubnih in solidarnostnih pobud se uvršča združenje ANOLF, katere pobudnik je sindikat CISL. Delovanje združenja se v glavnem osredotoča na praktično pomoč beguncem in priseljencem na teritoriju, torej v našem mestu. Več deset prostovoljcev pomaga beguncem in priseljencem pri vseh zapletenih birokratskih postopkih, katere zahteva italijanska država. Se sam Italijan se le s težavo znajde v vsem tem kaosu formularjev in papirjev, priseljenec pa, ki seveda velikokrat jezika sploh ne obvlada, je popolnoma zbezan. Združenje mu zato v prvi vrsti nudi praktično pomoč npr. pri vložitvi

prošenj za časna bivanjska dovoljenja na kvesturo in pri vseh drugih birokratskih postopkih na nasih tleh, poleg tega pa organizira številna informativna srečanja za tukajšnje občane, ki bi pomagala pri ustvarjanju sožitja. Integriranje priseljencev v trzasko stvarnost je namreč prednostnega pomena za združenje. Sam vodilni kader združenja sestavlja multietnično predstavništvo, saj združuje Italijane, Slovence, Hrvate, Palestince, Somalce itd., med prostovoljci pa je veliko tujih studentov in delavcev, ki želijo konkretno pomagati ostalim zbežanim tujcem v našem mestu.

Filozofija združenja ne pojmuje priseljenca kot nekakega tujka, ki ga je treba zaščititi, zato se ostro zoperstavlja kateremukoli posebnemu zaščitnemu zakonu za priseljenca. Tak zakon namreč pojmuje begunce kot nekakšno redko žival, kateri grozi izumrtje, ne pa kot enakopravne nove člane tukajšnje družbe. (v.v.)

Na Gradu prireditve združenja Mitteleuropa

Kulturno združenje Mitteleuropa-Srednjeevropska omika prireja v petek, 18. avgusta na Gradu sv. Justa praznik ob rojstnem dnevu pokojnega cesarja Franca Jozefa. Ob 21. uri bo kulturni program (vstop bo prost), na katerem bodo med drugim nastopili tudi pevci in plesalci iz Slovaske.

V POZNIH NOČNIH URAH

Hrvaški državljani razbil šipe in vdrl v štiri avtomobile

Bil je sicer zaverovan v brskanje po avtomobilu, a je kljub temu opazil policijsko patroljo, ki se je približevala. Na tla je spustil plastično vrečko in se pogol v beg. Daleč pa ni prišel, agenti so ga prijeli in ugotovili, da gre za 59-letnega Ivana Kovacića, hrvaškega državljanca, ki je sicer v Italiji, vendar brez stalnega bivalisca.

Policijski so si poblize ogledali avtomobil fiat 500, ki je bil parkiran v Ul. Tor San Piero in po katerem je Kovacić brskal. Bil je last Ade Arese iz Ul. Stock 20, imel

je razbito eno od stranknih sip. Preiskali so tudi ulico in našli vrečko, ki se je skušal znebiti. V njej je bilo nekaj osebnih predmetov lastnice avtomobila. Tudi tri druga vozila, ki so bila tam parkirana, so imela razbite šipe. Obvestili so lastnike, ki so že včeraj zjutraj (Kovacića so prijeli okrog 1. ure) vložili prijavo zaradi skode.

Kovacića so odpeljali na kvesturo, kjer so mu pri podrobnejšem pregledu v zepu našli dva noža. Aretacija je bila neizogibna, na odločitev sodnika pa bo počakal kar v koroških zaporih.

SPOLNO NASILJE / INTERVJU Z ODVETNICO, KI VEČKRAT BRANI POSILJENE ŽENSKÉ

Zakon proti posilstvom takoj!

Letošnje poletje zal ni samo vroče zaradi običajnih visokih temperatur, vroče so tudi številne rane posiljenih žensk, otrok in homoseksualcev, skratka najsihejsih članov družbe. Casopisi in revije so polni skandalističnih reportaž o novih posilstvih, novem nasilju, zal pa se nihče ne sprašuje, do kolike mere to drezanje v osebne tragedije ne pripomore k ustvarjanju prave mode posilstva. Poročanje je seveda potrebno, zal pa se prepo-gostokrat omejuje na sam dogodek, v tem primeru posilstvo, ne spremlja pa kasnejšega procesa. Trzaska odvetnica Roberta Rustia je zelo kritična: »Sredstva javnega obveščanja bi morala pisati tudi o kaznih za posiljevalce, o procesih, ne pa samo o detajlih posameznih posilstev, drugače prav go-

tovo poslabšajo situacijo in ustvarjajo takorekoc modo posilstev. Pred par leti je nekaj mladih me-talo težke kamne na avtomobiliste po avtocestah. Casopisi so se razpisali, televizija je o njih stalno poročala, fantje so uživali v teh trenutkih slave in modi kar ni bilo konca.«

V besedah odvetnice je veliko resnice, treba pa je tudi dodati, da že sam zakon o spolnem nasilju, tak kot je danes, otežuje spremljanje kasnejšega procesa proti posiljevalcu; procesi se pa vlečejo dalj časa, obtožba je izrečena navadno tudi po nekaj letih, to pa nedvomno otežuje stalno medijsko spremljanje primera.

Kritična situacija teh dni je stresla vso Italijo in enkrat za vselej postavila v ospredje nujno potrebo po novem zakonu, ki bi prekinil dosedanje

sramotno upoštevanje take vrste nasilja. O potrebi novega zakona se je izrekel sam predsednik vlade Lamberto Dini, vse torej kaže, da se bo razprava v parlamentu kmalu pričela.

»Zakonski osnutek seveda ni brezhiben; potreben je še dodatnih popravkov. Kljub temu mora biti čimprej odobren, situacija je namreč že dovolj degenerirala. Zakon seveda ne more spremeniti cloveka, lahko pa prepreči vsaj določen ostotek nasilnih dejanj, seveda samo, če vključuje dovolj hudo kazen. Prisli smo namreč do take točke, ko je oster zakon edino preprečilno sredstvo. Zakonski osnutek vključuje izredno pomemben člen o drugacnem pojmovanju spolnega nasilja: posilstvo namreč ne bo le kaznivo dejanje proti javni morali, temveč kaznivo

dejanje proti osebi, kar seveda predpostavlja hujšo obsodbo: od pet do deset let zaporne kazni. Za spolno nasilje nad otroki bodo obsodbe seveda višje: do stitirajset let, obenem pa bo zakon predvideval tudi mnogo hujše kazni za skupinsko posilstvo, uradni postopek v primeru posilstva v družini ter obvezen zdravniški pregled za morebitno okužbo z virusom Aids-a.«

Zakon bo torej nedvomno spremenil samo pojmovanje spolnega nasilja. V zadnjih letih je končno tudi policija doumela izredno tragiko take vrste nasilja. »Časi so se na srečo spremenili. Končno imamo tudi policistke, kar je nedvomno izrednega pomena za posiljene ženske. V preteklosti se je že večkrat zgodilo, da se je posiljena ženska obrnila na policijo, tamkajšnji

moski pa te vrste nasilja sploh niso jemali resno. Na srečo je zdaj mnogo bolje: policistke so izurjene tudi za take primere, poleg tega pa so v prvi vrsti ženske in torej mnogo lažje razumejo zrtve.«

Ze pred dvajsetimi leti ste brezplačno branili posiljene ženske. Kaj je najpomembnejše na takih procesih?

»Velika razlika je, ce je ženska sama ali pa, ce ima ob strani prijatelje, se posebej ženske. Odvetnica v tem primeru postane takorekoc vse: resiteljica, prijateljica, stik z realnostjo. Na srečo danes zelo aktivno deluje "Roza telefon". Pozrtvovalne prostovoljke so večkrat v trdno oporo posiljeni ženski med obdobjem procesa. Zrtve tako ni več sama in mnogo laže prenaša tako breme.«

Vida Valencić

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo trzaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Task: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958

Ekonomska propaganda: Publist SRL

tel. 040-7796611, fax 040-768697

Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana

tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 28 mm) 100.000 LIT,
financi in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 55 SIT

Naročnina za Italijo 430.000 LIT

Postni t.r. PRAE DZP st. 11943347

za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

ŽIVAHNEJŠI PROMET / KOLONA SAMO NA MEJNEM PREHODU PRI FERNETIČIH

Za veliki šmaren lepo vreme in dovolj odprtih lokalov

Mesto se je nekoliko izpraznilo, vendar je veliko ljudi ostalo doma

Včeraj se ja na mejnem prehodu pri Fernetičih ustvarila že kar neobičajna vrsta osebnih avtomobilov (Foto KROMA)

Zaznavno več vozil na glavnih prometnicah, v mestu pa precejšen mir. Trst, kot veliko drugih mest, se ni izpraznil, vendar pa je le opaziti, da so ljudje odšli na dopust. Kam in za koliko časa je seveda drugo vprašanje, ki ga tokrat ne načenjamo.

Živahnejši promet po glavnih cestah pokrajine, predvsem v včerajšnjih jutranjih urah, kaže na to, da so se tudi Tržičani ob velikem smarnu odpravili vsaj na krajše počitnice. Kolona osebnih avtomobilov pred mejnim prehodom pri Fernetičih, kar je v današnjih okoliscinah že precej neobičajno, pa potrjuje splošno mnenje, da navala na istrske plaže iz znanih razlogov ni in ga zaenkrat se ne bo.

Zato pa so bolj kot v prejšnjih letih zasedena domača kopališča - k takšni izbiri so nedvomno prispevali tudi ekonomski razlogi - veliko ljudi pa se odluča za svez odih v gricevato-goratih predelih. Na takšno naravnost tudi Tržičanov navaja pregled prometa na glavnih cestnih povezavah. Glede na vremenske napovedi, ki so v glavnem ugodne, so pred morebitnimi presenečenji najbolj na varnem vsi, ki so se ali se bodo odločili za morsk letovišča ali kopanje. Sončno in toplo vreme naj bi jih spremljalo vse do velikega smarna in se čez, medtem ko naj bi v nekaterih gorskih krajih lahko prišlo do krajših neviht z vetrom in dežjem. Pred kakšno zahtevnejšo turo v gore se nedvomno izplača podrobneje pozanimati.

Ceprav bo v velikomarenskem obdobju v mestu manj prebivalcev kot običajno, zelo prazno ne bo, in zato so se trgovci in gostinci odločili, da zagotovijo stalno oskrbo. Pobuda njihovega krajevnega združenja je hvalevredna, ker so zagotovili, da bo v posameznih mestnih predelih in na pokrajinskem teritoriju vsak dan dovolj obratov odprtih. Istočasno pa so ob prepotrebni koordinaciji poskrbeli tudi za lasten odhiti.

Prof. Egidiju Košuti v slovo

V petek je v tržaski bolnišnici po daljši neozdravljivi bolezni umrl v 73. letu starosti slovenski tržaski solnik in javni delavec prof. Egidij Kosuta. Lahko trdimo, da z njim odhaja eden izmed protagonistov slovenskega solstva v Italiji po drugi svetovni vojni, saj je pokojnik glavnino svojih energij in talentov posvetil njegovi vsestranski rasti, in to kot učitelj, profesor, ravnatelj, solski nadzornik ter kot pisec učenikov in pedagoških del. Slovenski soli je posvetil kar 41 službenih let, toda zvest ji je ostal tudi po upokojitvi leta 1987 in živo spremljal njene probleme vse do svojih zadnjih dni.

Prof. Egidij Kosuta se je rodil v Krizu pri Trstu 8. julija 1922. Oče Egidij je bil železnica in fašistične oblasti so ga kot toliko drugih slovenskih ljudi premestile v notranje italijanske dežele. Za njim je slava družina v Piemont, tako da je pokojnik v Alessandrii dovršil osnovno solo ter učiteljske. V letih 1943-45 je bil interniran v Nemčiji, takoj po vojni pa je nadaljeval studij na pedagoški fakulteti v Turinu in jo leta 1948 dokončal.

Medtem se je bil prof. Egidij Kosuta že vrnil v domače kraje in leta 1946 začel svojo dolgo solsko službeno pot kot učitelj v rojstnem Krizu. V osnovnih solah je poučeval se v Gropadi-Padricah, Borstu in na Proseku. Nato je bil profesor na nižji srednji soli v Trstu (1949-55), na Učiteljsko Antona Martina Slomška (1955-60) in na Znanstvenem liceju Franceta Prešerna, kjer je poučeval zgodovino in filozofijo do leta 1977, se pravi celih 17 let. Nato je prof. Kosuta prevzel ravnateljstvo slovenskega učiteljskega združenja v Trstu ter ga vodil do leta 1982, ko je postal solski nadzornik. To službo je opravljal 5 let vse do svoje upokojitve.

Pokojnik se je medtem strokovno še izpopolnjeval in se leta

1973 specializiral za psihopedagoga pri prof. Francescu De Bartolomeisu v Turinu. Ob tem pa je tudi napisal nekaj solskih knjig, in sicer Zgodovino moderne in sodobne filozofije (II. in III. del), Učbenik za pouk zgodovine na višjih srednjih solah (zadnje tri razrede), z dr. Antonom Kacinom je prevedel Veliko didaktiko Jana Komenskega, s prof. Maksom Sahom pa solsko knjigo Psihologija Maria Farneja in Giuliana Giovanellija. Clanke o solski in širši kulturni problematiki je dolga leta objavljaval v tedniku Gospodarstvo, sodeloval pa je tudi na Radiu Trst A ter pri Slovenskem raziskovalnem inštitutu. Zlasti po upokojitvi je rad prebaval literarna besedila. Med drugim je prevedel vrsto poezij Franceta Preserna, Toneta Pavčka in drugih slovenskih pesnikov v italijansko. To delo je v glavnem še neobjavljeno.

Prof. Egidij Kosuta se je udeleževal tudi kot družbeni delavec, vendar vselej v povezavi s solskim življenjem. Tako je bil leta 1952 med ustanovnimi člani učiteljskega društva Sloga, od leta 1948 do 1975 pa se je bavil tudi s sindikalnim življenjem ter si zelo prizadeval za združenje tedanjih treh ločenih sindikalnih organizacij slovenskih solnikov v eno samo - v Sindikat slovenske sole. V tem času je tudi sodeloval pri oblikovanju zakona št. 1012 iz leta 1961 o slovenskem solstvu.

Iz navedenega je razvidno, da prof. Egidij Kosuta zapušča bogato dediščino. Vsi, ki smo ga poznali, pa ga bomo ohranili v spominu tudi po njegovem dobrem srcu in človeški odprtosti. Pokojnikov pogreb bo jutri z odhodom ob 12. uri iz mrtvašnice pri Sv. Ani v opensko župno cerkev ter naposled na opensko kopališče. Zeni Ljubi, sinovoma Igorju in Borisu ter ostalim sorodnikom izražamo iskreno sožalje.

OPERETNI FESTIVAL / ZAKLJUČNA PRIREDITEV V DVORANI TRIPCOVICH

Drevi koncert »Gala-Suppè«

V dvorani Triplovich se drevi zaključuje letošnje predstave v okviru mednarodnega operetnega festivala. Zaključni gala koncert, ki ga bosta izvedla orkester in zbor gledališča Verdi z vokalnimi solisti, je letos posvečen dalmatinskemu skladatelju Franzu von Suppeju ob stoletnici njegove smrti. Z drevišnjim koncertom, ki se bo začel ob 21. uri, pa se ne spušča zastor nad celotno pobudo, saj bodo na Pomorski postaji se do 20. avgusta odprte izredno dobro obiskane razstave, vezane na tržaski operetni festival in na priljubljeno Sissi, na programu pa je še nekaj drugih spreminjajočih prireditev. Razstave na Pomorski postaji si je mogoče ogledati vsak dan - tudi na veliki smaren - od 10.30

do 19.30.

Današnji koncert »Gala-Suppè« bo vodil dirigent Alfred Eschwe, ki je že lani nastopil v vlogi dirigenta zaključnega koncerta. Z zborom, ki ga je pripravil Franco Monego, pa bosta pela gosta Patrizia Ciofi (sopran) in Tommaso Randazzo (tenor), kot solisti pa bodo nastopili tudi člani zboru Riccardo Botta (tenor), Nicolò Ceriani (bariton) in Leonardo Palmigiani (bas). Program je v celoti posvečen Suppejevemu skladateljskemu opusu, v katerega sodita tudi opere »Lepa Galatea« in »Bocaccio«. Blagajna gledališča bo odprta danes dopoldne od 9. do 12. ure in od 18. ure dalje do začetka koncerta. Od jutri pa bodo uradi gledališča zaprti vse do 12. septembra.

Marina Fratarcangeli in Bruno Lazzaretti, nosilca glavnih vlog v Leharjevi Deželi smehljaja, ki je odprta sezono

OBVESTILO O NATEČAJU

Občina Dolina razpisuje javni natečaj, ki sloni na predložitvi tajnih ponudb, ki jih bo občinska uprava primerjala s prej določeno osnovno ceno za dobavo kurilnega olja za ogrevanje za obdobje 1.10.1995 - 30.9.1996.

Višina zneska na osnovi dražbe znaša 1.050 lir na liter poleg davka IVA v zvezi z zakonskimi določbami.

Rok za predložitve ponudb **zapade dne 12.9.1995 ob 12. uri**; ponudbe bodo lahko predložene tudi dne 19.9.1995 (od 11. do 12. ure), ko bo natečaj.

V razpisu so navedeni način in značilnosti javnega natečaja. Vse nadaljne informacije lahko zainteresirani dobijo v občinskem ekonomatu (tel. 8329.111) ob delavnikih od 8. do 13. ure.

Dolina, 13. 8. 1995

Zupan
(Boris Pangerc)

OBVESTILO O NATEČAJU

Občina Dolina razpisuje javni natečaj, ki sloni na predložitvi tajnih ponudb, ki jih bo občinska uprava primerjala s prej določeno osnovno ceno za dobavo hrane za solske kuhinje v solskem letu 1995/96.

Višina zneska na osnovi dražbe znaša:

- za 1. skupino - dobava svežega kruha	Lit 8.000.000;
- za 2. skupino - dobava mesa	Lit 35.000.000;
- za 3. skupino - dobava jestvin	Lit 97.000.000.

Rok za predložitve ponudb **zapade dne 5.9.1995 ob 12. uri**; ponudbe bodo lahko predložene tudi dne 12.9.1995 (od 11. do 12. ure), ko bo natečaj.

V razpisu so navedeni način in značilnosti javnega natečaja. Vse nadaljne informacije lahko zainteresirani dobijo v občinskem ekonomatu (tel. 8329.111) ob delavnikih od 8. do 13. ure.

Dolina, 13. 8. 1995

Zupan
(Boris Pangerc)

Stricu Ediju v spomin

Zdi se mi skoraj neverjetno, stric, da si zgubil to zadnjo bitko, prav ti, ki si bil vedno poln energije, načrtov in navdušenja za življenje

Ko si prihajal na njivo, sva se skozi mrežo pogovarjala in si me vedno spraševal o soli, o novih programih, o solskih problemih nasploh, vse te je zanimalo zvedeti, ceprav si bil že več let v pokoju.

Kolikokrat sem te prosila za nasvet, posebno pri pisanju spriceval in vedno si znal najti ustrezen izraz za diplomatsko mnenje. Včasih sem ti morala dvakrat ponoviti vprašanje, ker si bil "v oblakih" kot pravi filozof, skoraj zagotovo si se takrat zamislil v

kak svoj nacrt. Nikoli nisi miroval, stalno si nekaj premišljeval in premleval. V dokaz temu je, da si v zrelih letih, poln navdušenja, drugič diplomiral in se mene si spodbujal, naj dokončam studij. Skoda, da te nisem takrat poslušala, a nikoli ni prepozno, kot si večkrat ponavljal. Vili si mi ljubezen do učiteljskega poklica, ki je po eni strani težaven, po drugi pa vedno živ in poln zadoščenja. Ti si ta poklic ljubil, pri srcu ti je bila vsa mladina in njeni problemi. Mislim, da si soli dal res veliko.

Za vedno ti bom hvalezna za vse. Počivaj v miru, dragi stric Edi!

Jadranka

Zahvala

Borčevskim organizacijam tu in onstran meje, kulturnim in gospodarskim ustanovam občine Dolina in posameznikom, ki so mi izrazili čestitke in voščila ob moji 70. obletnici izrekam zahvalo in spoštovanje za izražena priznanja.

Uspehi na razvejani življenjski poti niso le moji, prav gotovo botruje čas, ki ga ne more nihče izbrisati, t.j. zgodovinska epopeja narodno-osvobodilne borbe, ki nas je med drugim učila strpnosti, sloge, razumevanja in spoštovanja drug do drugega. Se danes in prav danes nam je potreben uk naše slavne preteklosti. Če mati narava nam bo ob strani ta duh bo še živel. Hvala

Oskar Kjuder

SD ZARJA - Bazovica

priredi

12., 13., 14. in 15. avgusta na vrtu

Gospodarske zadruga v Bazovici

TRADICIONALNI ŠPORTNI PRAZNIK

Od 17. ure dalje bodo delovali dobro založeni kioski

Zvečer ples z ansamblom Keydea

Vabljeni!

VČERAJ-DANES

Danes, NEDELJA,

13. avgusta

RADA

Sonce vzide ob 6.02 in zatone ob 20.17 - Dolžina dneva 14.15 - Luna vzide ob 20.57 in zatone ob 9.11.

Jutri, PONEDELJEK,

14. avgusta

MAKS

VREME VČERAJ OB 12.
URI: temperatura zraka 30,2 stopinj, zračni tlak 1020,2 mb pada, veter vzhodnik 14 km na uro, vlaga 30-odstotna, nebo jasno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 22,5 stopinj.

ROJSTVA, SMRTI IN OKLICI

RODILI SO SE: Fabia Bono, Simone Martincich in Jonathan Castelletti.

UMRLI SO: 68-letni Aldo Fai, 72-letni Arge Calucci, 85-letna Rosa Richter, 88-letna Pietra Anna Percavassi, 73-letni Egidij Kosuta, 82-letni Adolfo Pieri, 86-letna Angela Semolic, 61-letna Loredana Benedetti, 70-letna Emilia Villanovich.

OKLICI: obrtnik Danijel Čej in delavka Tanja Pettrosso.

LEKARNE

NEDELJA, 13. avgusta 1995

Lekarne odprte od 8.30

KAM PO BENCIN

Danes bodo na Trzaskem obratovale naslednje črpalke:

AGIP
Ul. Revoltella (vogal Ul. d'Angeli)
Nabrezje O. Avgusta
Istrska ul. (nasproti pokopališca)
Ul. Carducci 4
Ul. Molino a Vento 158
Ul. A. Valerio 1 (univerza)

MONTESHELL
Ul. Giulia 2

Drevored Campi Elisi 1/1
Drev. D'Annunzio 73
Miramarski drev. 37
Nabrezje T. Gulli 8

ESSO
Trg Libertà 10/1

IP
Ul. F. Severo 2

Drev. D'Annunzio 38/A
Ul. Baiamonti 2

Miramarski drev. 213

ERG PETROLI
Nabrezje-N. Sauro 14

API
Ul. F. Severo 2/5

NOCNE CRPALKE
(self service)

TAMOIL - Ul. F. Severo 2/3

ESSO - Trg Valmaura 4

AGIP - Istrska ulica

AGIP - Miramarski drev. 49

NA AVTOCESTAH
(odprte 24 ur)

AGIP
Devin (sever)

Devin (jug)

JESTVINE MEZGEC

Specializirane v kuhanem in surovem prsutu ugodno ponujajo ves avgust v trgovini "El Botegher" na trgu Vico - vogal Ul. Risorta 1 (tel. 040/308878)

- surov prsut Galbani: 20 dkg 5.000 lir
- kuhan prsut: 20 dkg 2.500 lir
- mortadela Galbani: 10 dkg 990 lir
- sir "latteria Fontanafredda": 10 dkg 990 lir

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.
Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 21.15 »Pulp Fiction«, r. Quentin Tarantino, i. John Travolta, Uma Thurman, Harvey Keitel.

EXCELSIOR - Zaprto zaradi počitnic do 24.8.

EXCELSIOR AZZURRA - Zaprto zaradi počitnic do 24.8.

AMBASCIATORI - Zaprto zaradi počitnic.

NAZIONALE 1 - Zaprto zaradi počitnic do 18. avgusta.

NAZIONALE 2 - Zaprto zaradi počitnic.

NAZIONALE 3 - Zaprto zaradi počitnic.

NAZIONALE 4 - Zaprto zaradi počitnic.

MIGNON - Zaprto zaradi počitnic.

CAPITOL - 18.00, 20.00, 22.10 »Una moglie per papà«, i. Ray Liotta, Whoopi Goldberg.

ALCIONE - Zaprto zaradi počitnic.

LUMIERE - Zaprto zaradi počitnic.

PIREDITVE

TABOR '95 - Prosvetni dom Općine. Danes, 13. t.m., ob 18. uri nastop folklorne skupine KUD KAROL PAHOR iz Pirana, od 20. ure dalje ples z ansamblom Adria kvintet; jutri, 14. t.m., ob 19. uri koncert TRIA DENIS NOVATO, sledi ples z ansamblom Kraski kvintet; v torek, 15.8., ob 9.30 6. slikarski ex-tempoe za otroke, ob 18. uri koncert GODBE NA PIHALA iz Sezane, sledi ples z ansamblom Kraski kvintet. Vse tri dni deluje od 20. do 23. ure mreža Internet.

TABOR '95 - Prosvetni dom Razstava CLOVEK IN ZEMLJA - OPENSKEI JUS je odprta do 15. t. m. ob 18. dalje.

DUHOVSKA ZVEZA in zupnija Repentabor prireja ob prazniku Marije Vnebovzete srečanje za ostarele bolnike danes, 13. t. m., ob 17. uri. Po bogoslužju bo čas za

prijateljski pogovor in zakusko. Bolniki se bodo lahko pripeljali z avtom do cerkve.

KROZEK ZAFFIRINO PISONI prireja vsako večer od 15. avgusta Ljudskemu domu v naselju Sv. Sergija PRAZNIK OB VELIKEM SMARNU. Delujejo dobro založeni kioski s specialitetami na zaru, vinom, za razvedrilo bodo poskrbeli ansambl Triestinisima, Barbanera in Alexi ter različne igre in tekmovalja.

SKUPINA PROSTOVOLJCEV iz Devina - Nabrezine in Kriza prireja v sodelovanju z devinsko-nabrežinsko občino v torek, 15. t. m. v Nabrežini (stara vas) PRAZNOVANJE PATRONA sv. Roka. Zacetek ob 10. uri z nastopom godbe, nato razstave, slikarski ex tempore, glasba in razvedrilo.

KROZEK BRIN prireja v soboto, 19.8. ter v nedeljo, 20.8. LJUDSKI PRAZNIK na dvorišču Ljudskega doma v Krizu. Poskrbljeno za razvedrilo, jedaco in pijaco. Vabljeni!

ČESTITKE

Na Kontovelu praznuje danes rojstni dan naša draga ZORA. Se na mnoga zdrava in srečna leta ji želita Majda in Darjo, Alenka in Edvin pa posiljata mnogo poljubov.

Danes praznuje rojstni dan naša draga ZORA s Kontovela. Se veliko srečnih in zdravih dni ji iz srca voščimo iz Prečnika vsi.

Včeraj, 12. avgusta 1995 je poteklo 50 let, odkar se je srečno vrnila iz Auschwitza v rodni Boljunec naša draga ANTONIJA MAURI. Tega srečnega trenutka se veselijo in ji želijo, da bi bila še dolgo let v krogu svojih dragih moz Oskar ter sinova Walter in Edvin z družino.

ŠOLSKÉ VESTI

SLOVENSKE DEZELNI ZAVOD ZA POKLICNO IZBORAŽEVANJE obvešča, da bo tajništvo zaprto do 15. avgusta.

OBVESTILA

KRUT obvešča, da bo do uradi zaprti jutri, 14. t. m.; od 16. do 28. t. m. pa bodo odprti v jutranjih urah od 9. do 13. ure.

DAROVE in PRISPEVKE

za objavo v časopisu sprejemajo v tajništvu Uredništva PD (tel. 7796600) in preko poverjenikov posameznih društev in ustanov.

Prispevke sprejema tudi urad KRUT - Trst - Ul. Cicerone 8 (priloge) tel. 360072, s sledečim urnikom: 9.00-12.00 in 14.00-17.00 od ponedeljka do petka.

Pogrebno podjetje

IMPRESA TRASPORTI FUNEBRI

od leta 1908

NOV SEDEŽ

ULICA TORREBIANCA 34/A

tel. 040/630696

dežurstvo 0336/423184

PUBLIEST

Tel. št. (040) 7796611 - Fax 768697

Sprejemanje oglasov za Primorski dnevnik

oglasi - obvestila: 8.30 - 12.30
osmrtnice - sožalja: 8.30 - 12.30
in popoldne - razen sobot 13.30 - 15.00

KRUT prireja do 6. do 22. oktobra zdravljenje v termah Castaldi na otoku Ischia pri Neaplju (vpisovanje do 25. t.m.) in zdravljenje v Smarjeskih toplicah od 27. septembra do 6. oktobra in od 6. do 16. oktobra. Vpisovanje in informacije na sedežu Kruta v Ul. Cicerone 8, tel. št. 3720062, razen sobot od 9. do 13. ure.

ZVEZA SLOVENSKEH KULTURNIH DRUSTEV obvesča, da bo jutri, 14. t. m. urad zaprt.

POLETNO SREDISCE Sklada M. Čuk v avgustu od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure brez kosila. Vpisovanje in informacije med 13. in 15. uro v uradih na Narodni ul. 126.

KMECKA ZVEZA obvesča, da sta podružnici v Nabrežini in na Opčinah v avgustu zaprti, 14. t. m. pa bodo zaprti tudi uradi v Trstu.

DEVINSKO-NA-BREZINSKA OBCINA organizira letovanje za 50 upokojencev (žensk od 60., moskih od 65. leta starosti), ki bo v Riminiju od 13. do 26. septembra letos. Prosje z vsemi potrebnimi dokumenti je treba izročiti občinskemu Uradu za skrbstvo (soba št. 2, urnik od 8. do 10. ure), najkasneje od 23. avgusta. Za občane devinsko-nabrežinske občine je v določenih primerih predviden občinski prispevek. Morebitna nekrita mesta bodo na razpolago prebivalcem občine Zgonik, Repentabor in Trst v mejah pristojnosti. V primeru, da bi kdo iz teh treh občin želel prositi za javni prispevek, naj se obrne na občino, kateri pripada. Za izvod razpisa in podrobnejše informacije je na razpolago občinski Urad za skrbstvo, tel. 6703111.

MALI OGLASI

PRODAM kozo malteske pasme. Tel. v večernih urah na št. 229347.

ZELO UGODNO prodam Audi 100, km 140.000, letnik '81, cc 1600. Tel. št. 212055 ali 0330/722176.

MLADENIC, 18-letnik, poprimem za katerikoli delo. Tel. št. 44710.

ISCEN varusko izkušeno z majhnimi otroki, v okolici Općin. Tel. 327353.

ZA OPRAVLJANJE gospodinjskih del pokretne invalidu iscem za dobo 1 meseca posteno, večjo žensko, eventualno možnost prenočevanja. Telefonirati jutri, 14.8. in v sredo, 16.8. od 16. do 17. ure na št. 040/291186.

KITARISTA za sestavo glasbene skupine isče harmonikar. Tel. 272667 - Corrado od 14. do 17. ure.

BORIS in GIGI sta odprla osmico v Samatorci.

OSMICO je odprl Marko Kovic - Mihelcev v Vasi v Sovodnjah. Toci belo in crno vino z domacim prigrizkom.

ZAHVALA

V težkih trenutkih ločitve od našega dragega

Bernarda Slavca

nas je presenetilo in nam bilo v veliko tolažbo ganljivo vzdušje sočustvovanja, solidarnosti in bližine, ki smo ga bili deležni s strani njegovih zvestih prijateljev, sorodnikov in sirse vaske skupnosti. Vsem prisrčna hvala.

Naša hvaležna misel gre tudi domačemu zdravniku dr. Miru Salviju, zdravnikom in osebju onkološkega oddelka trzasko bolnice, upravi in osebju dolinske občine, pihalnemu orkestru Breg in njegovemu predstavniku Mitji Lovrihi za pozdravne besede, pevskemu zboru V. Vodnik in zupanu prof. Borisu Pangercu za občuten in ganljiv poslovilni nagovor; in hvala tudi vsem tistim številnim, ki so ga pospremili na zadnji poti ali kako drugače počastili njegov spomin.

Zena Dori,

hči Divna in sin Viljam

Dolina, 13. avgusta. 1995

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame in none

Santine Sulčič vd. Švab

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so na katerikoli način počastili njen spomin in z nami sočustvovali. Posebna zahvala g. zupniku za sveta obhajila in g. Annamariji DUSE za njeno pozrtvovalnost.

Sinova Angel in Emil

Sv. Križ,

13. avgusta. 1995

ZAHVALA

Ganjeni svojci pokojne

Ane Možina-Kralj

se toplo zahvaljujejo vsem, ki so se na katerikoli način poklonili njenemu spominu.

Trebece, 13. avgusta. 1995

ZAHVALA

SVOJCI

Rose Stopper

se iskreno zahvaljujejo vsem, ki so na katerikoli način počastili njen spomin.

Trst, 13. avgusta. 1995

12. 8. 1985 12. 8. 1995

Ob 10. obletnici smrti

Alojzije Žerjav por. Bogatec

se je z ljubeznijo spominjajo

moz Viktor in svojci

Križ, 13. avgusta. 1995

Zapustil nas je nas dragi

prof. Egidij Košuta

Zalostno vest sporočajo zena Ljuba, sinova Igor in Boris, snahi Marija in Mina, vnuki, sestre Grozdana in Vera ter ostali sorodniki

Pogreb bo jutri, 14. t.m., ob 12. uri iz mrtvašnice v Ul. Costalunga v cerkev Sv. Jerneja na Općine.

Općine, 13. avgusta. 1995

(Pogrebno podjetje Zimolo)

Ob izgubi dolgoletnega člana razsodišča dr. Egidija Kosute izrekajo globoko sožalje družini in svojem

kolegi razsodišča, upravnemu svetu, nadzorni odboru, ravnateljstvu in uslužbenci Zadrugne kraske banke na Općinah

Ob izgubi dragega prof. Egidija Kosute izrekajo zena Ljubi, sinovoma Igorju in Borisu ter svojem občuteno sožalje

cerkveni pevski zbor Sv. Jerneja z Općin

Ob izgubi prof. Egidija Kosute izrekajo svojem iskreno sožalje

člani Župnijskega pastoralnega sveta z Općin

Nase drage mame in none

Angele Starec

ni več.

Zalostno vest sporočajo sin Sergio z zeno Bianco, hči Mariza z mozem Adrijanom ter vnukinji Tanja in Barbara

Pogreb bo jutri, 14. t.m., ob 9.40 iz kapelice na pokopališču v Barkovljah.

Barkovlje,

13. avgusta. 1995

Ob bridki izgubi drage gospe Angele Starec izrekamo svojem iskreno sožalje

družine Barbiero, Pockaj in Pecchiar

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega

Jožeta Sancina

(Jezina)

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali in ga pospremili na zadnji poti.

Posebna zahvala dr. Marjanu Spetihu, osebju katarinske bolnišnice, pevskemu zboru V. Vodnik in Zboru upokojencev iz Brega, sekciji VZPI-ANPI Dolina, dolinskemu zupniku ter darovalcem cvetja.

SVOJCI

Dolina, 13. avgusta. 1995

ŠOLA TRINKO / OBVELJAL JE PREDLOG ŠOLSKEGA SKRBNIKA

Šolo Trinko bodo za eno leto preselili v Ulico Cappella

Rešitev je skrajno zasilna, saj bosta ravnateljstvo in tajništvo ločeni

Slovensko srednjo šolo Ivana Trinka bodo s 1. septembrom premestili v Ulico Cappella, kjer bo prostore v tamkajšnji solski stavbi delila z italijansko osnovno šolo Fumagalli. To je kompromisna rešitev, ki jo je včeraj na sestanku s predstavniki občine (odbornika Roselli in Francioso, inž. Spanò), slovenskih komponent (ravnateljica Lojkova in podravnatelj Devetak, občinska svetovalka Komel in Spacapan, prof. Semolic za SSS) in šole Fumagalli predlagal solski skrbnik dr. Ugo Manini. Rešitev bo skrajno zasilna, saj prinaša, kot bomo videli, cel kup problemov. Upati je, da bo res zacasna, kot napoveduje solski skrbnik, ki pravi, da bo šola Trinko tam ostala le prihodnje solsko leto. Ze v prvih dneh septembra naj bi namrec solsko skrbništvo in občinska uprava ustanovili skupno tehnično komisijo, ki naj bi preučila stanje, potrebe in predvidevanja o številu dijakov v vseh goriskih srednjih solah tudi za naslednja solska leta. Na osnovi te studije naj bi potem izdelali predloge o razporeditvi in lokaciji posameznih sol, pri čemer naj bi skušali cim boljje uskladiti po eni strani potrebe sol in po drugi težnjo občine po racionalizaciji in zmanjšanju stroškov. V tem okviru naj bi poiskali tudi dokončno rešitev za šolo Trinko.

Izbrana lokacija pod Kapelo je kot rečeno skrajno zasilna. Šola Trinko bo dobila osem prostorov v pritličju, medtem ko bi

jih za normalno delovanje šestih razredov (če upoštevamo dopolnilni in nadomestni pouk, laboratorije, knjižnico, glasheno sobo itd.) potrebovala vsaj 10-12. V poslopju ni prostora za ravnateljstvo, tajništvo in profesorsko zbornico, ki naj bi jih namestili v nekaj sto metrov oddaljeni soli za likovno umetnost. Preveriti bo se treba, ali bodo lahko uporabljali tudi telovadnico v tej soli. Skratka, problemov bo se in se, tako da lahko predlagano rešitev ocenimo kot komajda sprejemljivo. Tako je tudi mnenje ravnateljice, ki si bo po velikem smarnu ogledala ponujene prostore in preverila njihovo uporabnost.

Predlog solskega skrbnika je brez težav sprejela občina, ki se bo tako vsaj zacasno izmazala iz zagate glede lokacije šole Trinka brez dodatnih stroškov za kaka popravila in ne da bi ji bilo treba seliti občinske redarje. Za slovenske predstavnike je predlagana rešitev za silo sprejemljiva, toda pod jasnim pogojem, da bo res zacasna in da bo ta zacasnost trajala cim manj časa. Očitno je namrec, da v danih pogojih ne bo mogoče primerno organizirati vseh solskih dejavnosti. Za eno solsko leto je tudi mogoče potpeti, za več pa ne: zato je treba, da zacneta občina in solsko skrbništvo s septembrom res iskati dokončno rešitev. Ta pa bo morala biti taka, da bo resnično ustrezala namenu, tj. da bo zadostila vsem potrebam sodobno organizirane šole.

Poslopje šole Fumagalli pod Kapelo, kamor se bo "štisnila" tudi šola Trinka (foto SR)

Goriški muzeji in galerije odprti ob velikem šmarnu

Goricani, ki so v tem času doma in turisti, ki jih bo pot ob velikem smarnu zanesla v Gorico, bodo najbrž z zadovoljstvom pozdravili hvalevredno pobudo upraviteljev vseh mestnih muzejev in javnih galerij, ki bodo v prazničnih dneh redno odprti. Na dan, ko so v Italiji vse trgovine in druge obratovalnice zaprte, bodo glavne galerije in muzeji v Gorici odprti. Pobudo za to sta dali občinska in pokrajinska uprava v sodelovanju s Pokrajinskimi muzeji in Skladom Coronini Cromberg. Za obiskovalce sta gotovo zanimivi se dve posebni ponudbi: skupna vstopnica, ki stane 10.000 lir in daje imetniku pravico do vstopa v vse mestne muzeje in galerije; in "Carta Gorizia", ki jo dobijo obiskovalci razstave "Ottocento di frontiera" na gradu, in daje pravico do popusta v mnogih gostilnah in lokalih.

Gostom, ki bodo razstavo obiskali 15. avgusta, pa bodo ponudili se spominec.

V tem času odprte razstave so sledece: Pokrajinski muzeji na gradu (urnik: 10-13 / 15-19.30): "Goriška med 1780-1850: Umetnost in kultura"; zbirka tkanin; Muzej 1. svetovne vojne.

Goriški grad (9.30-12.30 / 15-19.30): Gotske cerkvice v Soski dolini in v goriskih Brdih

(fotografska razstava); Marangonijeva Gorica (produkcija furlanskega ksilografa z goriskimi motivi).

Vila Coronini Cronberg (drevored XX. Septembra): Pohištvo in razne zbirke v obnovljenih prostorih; sprehajališče v parku (vstop je brezplačen).

Galerija "Luis Spazzapan" (9.30-12.30 / 15-18) v Gradišcu: pinakoteka (vstop brezplačen).

NOVICE

Koncert gotske glasbe

Koncertna sezona "Gorizia Armonica" ponuja nocoj ob 21.30 nov koncert. Akademija Jaufrè Rudel bo predstavila spored gotske glasbe. Koncert bo na notranjem grajskem dvorišču, v primeru dežja pa v grofovi dvorani. Vstop bo brezplačen vendar z vabili (dobijo se na gradu).

Na Primorskem snemajo dva filma

V teh dneh snemajo na Primorskem kar dva slovenska filma. Režiserja Igor Sterk in Božo Sprajc sta spremenila naše kraje v filmski set. Nanos in Ajdovščina gostujeta Sprajcovo ekipo, ki snema ze reklamizirani film Feliks, Igor Sterk pa je izbral za svojo komedijo Express-Express novogoriško železnisko postajo in okolico. Pri snemanju tega filma so v petek sodelovali tudi nekateri zamejski amaterji in profesionalni igralci.

Trgovine ob velikem šmarnu

Ob velikem smarnu bo prišlo do sprememb v urniku trgovin, vsaj tistih, ki niso zaprte zaradi dopusta. Vse trgovine bodo smele biti odprte tudi jutri, 14. avgusta. V torek, 15., bodo vse trgovine zaprte (razen cvetlicarn, ki bodo delovale dopoldne). V sredo bodo jestvinske trgovine in cvetličarne odprte tudi popoldne. V soboto, 19. avgusta, bodo lahko odprte tudi trgovine, ki imajo sicer počitek ob sobotah.

Izbor za miss Gorice

V disku na terasi grajskega obzidja bodo nocoj po 23. uri izbirali najlepšo Goricanko. Zmagovalka bo skupaj z drugo in tretjeuvrščeno nastopila na italijanskem finalu tekmovanja za Miss Alpe Jadran. Kandidatke za nocojsnje tekmovanje se lahko javijo se danes pri agenciji Althea, tel. 0336-506419.

Številne tatvine v stanovanjih: policija prišla štiri Rome

V teh dneh beležijo na Goriskem številne kraje v stanovanjih. Policija je poostрила nadzorstvo in prišla nekaj tatičev. Vsi so romskega rodu, doma pa so večinoma iz Sarajeva. V Ul. del Carso 30 v Gorici je včeraj oče hišne gospodinjje zasacil 19-letno L. M. in njenega 13-letnega bratranca T. M. Pobegnila sta, policija pa ju je prišla. Popoldne so na Korzu Italia 245 prijeli 13-letno S. M. (menda je sestra zjutraj prijetega dečka), ki je pravkar iz stanovanja odnašala zlatnino. V Ronkah so aretirali mlado Rominjo, ki je kradla skupaj z 10-letnim bratcem. Pospremili so jo v videmski zapor.

Aretirali tri turiste

V petek in včeraj so na Goriskem aretirali tri turiste. V Gradezu so policisti ustavili 40-letnega Avstrijca Dietmarja Frasa. V sodelovanju z Interpolom so ugotovili, da ga v Avstriji iscejo zaradi izsiljevanja in drugih prekrškov. V goriskem zaporu sedaj caka, da ga izrociijo avstrijskim oblastem. V Gorici je zaprt 48-letni Roberto Bertolani iz Milana, ki je prišel k nam na počitnice v dneh, ko je postala polnomočna obsodba sodnika iz Imperie na 20 dni zapora zaradi zlonamernega stečaja. V kampu "Al bosco" pri Gradezu so karabinejri včeraj aretirali 28-letnega Poljaka Adama Watorja, ki je zmerjal in ustrahoval turiste. Vroce zivce si sedaj umirja "na hladnem".

VRH / PRAZNIK SV. LOVRENCA

Vrhovci počastili zavetnika

Ob slovesni maši tudi procesija in veselo družabno srečanje

Ob lepem sončnem vremenu in lahki sapici je bilo v nedeljo na Vrhu ob praznovanju vaskega zavetnika sv. Lovrenca polno ljudi kakor na mnoga leta nazaj, od Vrhovcev do "makarjev" izseljencev in drugih faranov. Slovesno maso je daroval g. Viljem Žerjal, pod vodstvom Damjane Cevdek je pel zbor Rupe in Peci, Mladinski zbor Vrh sv. Mihaela je

sodeloval z branjem beril, prošenj in ob novem "nebu" pri procesiji pospremil z vejicami in cveticami. Pritrkovali so Gabrci in Rupenci. Po verskem obredu pred cerkvijo je sledila družabnost in srečanje ob kapljici in pokušnji sladice, ki so ji pripravile vrhovske pridne žene.

Na sliki: otroci mladinskega zbora so pot procesije posipavali s cvetjem

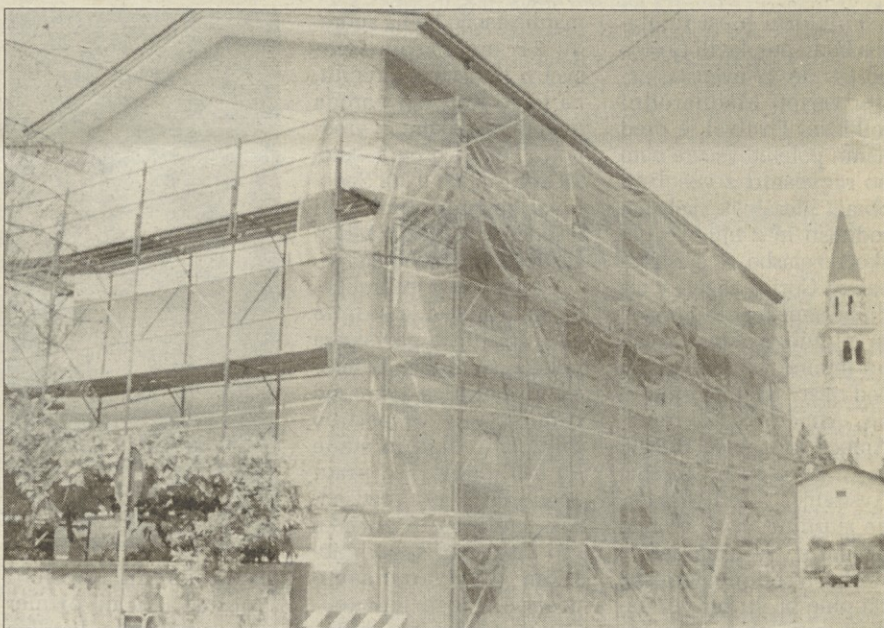
DOBERDOB / PRVI DEL OBNOVE SEDEŽA KD JEZERO

"Šaleta" zunaj že obnovljena

V prejšnjih dneh so s pročelja stavbe, v kateri ima svoj sedež kulturno društvo Jezero iz Doberdoba, odstranili zidarske odre in zagledali smo novo podobo doma, ki mu domacini pravijo "šaleta".

Predsednik društva Jezero Viljem Gergolet nam je povedal, da je prvi sklop del zaključen. Jeseni bodo z deli nadaljevali in poskrbeli za vodno in električno napeljavo, nadalje pa bodo na vrsti okna in vrata. »Ce bomo dobili finančna sredstva«, je pristavil. Dezela je namrec doslej dala samo polovico potrebnih sredstev, ostalo pa bo nakazala, ko bodo dela končana.

Prenovljeni sedež društva bo mnogo prostornejši, kot je bil doslej. V pritličju bo vecja dvorana za prireditve ter bar, v prvem nadstropju bosta pevska soba in urad. Novost predstavljata klet in podstrešje, ki so ju zgra-

dili na novo. Na podstrešju bodo na razpolago štiri sobe, v kleti pa prostor za skladiščenje raznoraznega materiala. Pri izdelavi načrta je bila pozornost posvečena tudi zunanjemu videzu stavbe, ki naj bi bil pri-

meren za krasko vas. Tako so na oknih postavili kamnite okvire, v podobnem stilu bodo opremili tudi vhodna vrata. Obnovitvena dela bodo predvidoma dokončali do pomladi ali do začetka poletja

prihodnjega leta.

VJ
Na sliki (Fotostudio Reportage) pročelje sedeža kulturnega društva Jezero v Doberdobu pred nekaj dnevi, tik preden so z njega odstranili zidarske odre

PUBLIKACIJE / REVIJA "STUDI GORIZIANI"

Velika pozornost slovenski tematiki

Branko Marušič predstavlja nov pregled slovenskega zgodovinopisja o Goriški

V zadnjem (osemdesetem) zvezku revije "Studi Goriziani" je kar nekaj pomembnih prispevkov, v katerih je govor o slovenski problematiki, v več drugih pa je ta naša problematika tudi prisotna v prispevkih v širše zasnovanem okolju. To je sicer že več let karakteristika tega časopisa, ki dokaj redno izhaja dvakrat na leto pri goriski državni knjižnici. Sicer smo v reviji, ki izhaja iz let po 1. svetovni vojni, tudi prej tu pa tam našli spise o naši problematiki, vendar pa je to bilo nekaj zares redkega, saj so sodelavci časopisa v prvih desetletjih izhajanja hoteli predvsem dokazati italijanski značaj teh krajev v preteklosti in v ozadje postavljali ne samo naso prisotnost, marveč tudi slovenske ter nemške poglede na gorisko stvarnost. Zaradi tega je kar precejšnjo senzacijo vzbudil leta 1964 v "Studi Goriziani" objavljeni prispevek Branka Marušiča, v katerem je takrat se mlad zgodovinar napisal to, kar so dotedaj slovenski pisci napisali o goriski zgodovini. V tukajšnjih italijanskih krogih so se mnogi čudili, kako da smo Slovenci toliko napisali o goriski zgodovini, za kar oni sploh niso vedeli.

Trideset let kasneje je Branko Marušič, ki je medtem postal že kar stalen sodelavec tega zbornika kot tudi drugih italijanskih publikacij, objavil nov podoben spis z naslovom "Slovensko zgodovinopisje Goriske". Objavljen je v tej številki

revije. Čeprav gre za objavo njegovega poročila na predlanskem simpoziju "Goriška identiteta v zgodovinopisju", v njem najdemo seveda popolnejšo podobo vsega tega, kar smo Slovenci napisali o Gorici, oziroma o cemer so slovenski pisci iz širše Goriške pisali o zgodovini od vsega začetka pa do današnjih dni. Brez dvoma bo ta spis vzbudil kar precej zanimanja pri italijanskih piscih tudi zaradi tega, ker avtor ponuja bogato bibliografijo in kar vabi k nadaljnemu spoznavanju.

Ker hočemo tu prikazati predvsem to, kar je v "Studi Goriziani" napisanega o Slovencih, ne moremo mimo ocene Celsa Macorja o Tumovi knjigi "Iz mojega življenja" oziroma njenem italijanskem prevodu "Dalla mia vita", ki je lani izšla pri nas, v mojstrskem prevodu Marjana Voncine. "Knjiga nam" (mislimo so goriski Italijani) "odkriva zanimiv pogled na pol stoletja goriske zgodovine", piše Macor, "odkriva nam marsikaj taksnega, o cemer nismo bili seznanjeni". Ugotovitev je resnična, pa čeprav je treba tudi reci, da je slovenska publicistika o vsem tem že bogata; res pa je tudi, da goriski Italijani običajno slovenskih tekstov in ugotovitev v njih ne poznajo zaradi nepoznavanja jezika. Na vsak način, to ugotavlja tudi recenzent knjige, zajetno Tumovo delo prinaša v italijanski svet vrsto novih vedenj. Predvsem zaradi tega,

ker je Henrik Tuma bil protagonist in kot tak je knjigo tudi napisal.

V spoznavanju naših piscev se je odlikoval Sergio Tavano, ko je lani izdal knjigo o goriskem srednjem veku in v njej zbral ne samo italijanske marveč tudi nemške in slovenske pisce. Mnogi med temi so bili prvič objavljeni v italijanscini. Sergio Tavano se tudi tokrat oglasa s citiranjem vrste predvsem nemških spisov o srednje-vzhodni Evropi. Tu pa tam v teh spisih je prisotna tudi Goriska. O podobnem vprašanju govori tudi spis Raimonda Strassolda o kulturnem združenju Mitteleuropa. O nemško napisanih knjigah, ki so izšle v Gorici, piše Antonella Galarrotti. Piše v glavnem o delih, ki so do pred nekaj meseci bila razstavljena v dunajski Nationalbibliothek. Omenja tudi možnost, da bo razstava kaj kmalu prenesena v Gorico.

Na tak ali drugačen način smo Slovenci prisotni tudi v drugih spisih. Najprej v zajetnem spisu o slovanskih apostoli sv. Cirilu in Metodu. Pisec je Giovanni Tallone. Opira se na razne, tudi slovenske pisce. Raimondo Strassoldo ocenjuje knjigo treh mladih goriskih arhitektov o odnosih med Gorico in Novo Gorico. Fulvio Filippot ocenjuje knjigo Rinalda Derossija o Juliusu Kugyu. Luigi Tavano pa ocenjuje spis Ferruccio Tassinija o goriski duhovščini v Napoleonovih časih.

Marko Waltritsch

UMRL FRANC KORINČIČ

Poštenjak z dveh strani oceana

V petek so na ljubljanskih Zalah pospremili k zadnjemu počitku Franca Kurinčiča, ki se je rodil pred 95 leti v Idrskem pri Kobaridu. Vsakdo izmed nas, ki smo skušali izvedeti kaj več o življenju Primorske ekonomsko-politične emigracije v Južni Ameriki po prvi svetovni vojni, je našel v pokojnem Kurinčiču pravo zakladnico vedenja o tej se vedno premalo raziskani preteklosti.

Kar trije sinovi znane Lovrenčkove družine iz vasi Idrsko so se koncem dvajsetih let pridružili številnim primorskim Slovincem, ki so upali, da bodo v deželah Zelenega kontinenta našli kruh in večjo demokracijo. Mnogi so bili primorani zapustiti rodno deželo, po kateri so se sopirila rimska fašistična oblast, ki Slovincu ni dala dihati. Franc Kurinčič, ki je kot mobiliziranec 97. trzasega regimenta leta 1918 doživel vojaški upor v Radgoni, ni mogel v svojem dolgem življenju nikoli več prenesti nasilnih metod. Kot izredno aktivni predsednik goriskega okrožja Prosvetne zveze v Gorici, je bil Kurinčič med uporniki, ki niso hoteli idrsko godbo priključiti Dopolavoru. Pridružil se je TIGR-u in bil izbran za vodjo zaupnikov v vasi. Ko mu je grozil zapor, se je s svojo izvoljenko Lucko odločil, da gresta v Argentino.

V dolgih mesecih ko ni mogel najti zaposlitve in je poskušal biti vse, od pleskarja do zidarja in kmeta, je bila na zeni skrb za preživetje. Kljub veliki svetovni krizi, ki je zajela tudi Argentino, naša dekleta z zaposlitvijo v hišah diplomatov in ministrov niso imele težav. O tem piše Kurinčič tudi v zanimivi knjigi: "Na tej in in oni strani oceana". Ko se je kriza umirila tudi za več kot 20.000 primorskih Slovincem v Južni Ameriki (uradnih podatkov o tej nasi emigraciji se vedno nimamo) in je tudi Franc Kurinčič postal poslovođa vinske veletrgovine, so se naši ljudje, že zbrani v družstvih različne politične usmeritve, odločili za skupno kulturno in prosvetno delovanje. Vecina članov je bila delavcev, le malostevilni so bili izobraženci, priseljenci s Kranjskega, toda želja po slovenski besedi je bila tolikšna, da so ustanovili celo vrsto časnikov. Posebno vlogo so odigrali ti časniki in zagnanci za pravice primorskih Slovincem, kot je bil Franc Kurinčič, v drugi svetovni vojni in po njej. Vodil je Odbor za jugoslovansko Primorje, ki je dve leti seznanjal svetovno javnost o fašističnem nasilju nad primorskimi Slovenci in zahteval, da se pridružijo rojakom v novi državi.

Zelja po prelepi kobariski deželi je bila tolikšna, da se je leta 1948 vrnil z ladjo Partizanko v domovino. Potniki na ladji so bili povratniki z južnega kontinenta; poleg Slovincem mnogi Dalmatinci. V Splitu pa je Kurinčiča čakalo presenečenje. Prvo vprašanje jugoslovanskih novinarjev je bilo: "Kaj mislite o Informbiroju?", povratniki niso vedeli ničesar. Kasneje so po pismih izvedeli, da sta Peron in Informbiro za deset let složno uničila bogato kulturno delovanje primorskih Slovincem v Južni Ameriki.

Franc Kurinčič se je z družino naselil v Ljubljani; hčerka Zora je morala nadaljevati s solanjem. Zaposlil se je, ne da bi iskal protekcije, tako kot se je desetletja nesebično razdaljal v delovanju Slovenske izseljenke matice v dobro primorskemu cloveku v Južni Ameriki. Vedno in povsod je zavračal vsako nasilno dejanje; ostal je zvest čudovitemu svetu pod Krnom. Naj mu bo lahka slovenska zemlja.

Dorica Makuc

SLOVENSKI CENTER
ZA GLASBENO VZGOJO
EMIL KOMEL - GORICA

obvesca starše in učenice,

da bo vpisovanje v solsko leto 1995/96 na sedežu v Gorici, drevored 20. septembra, 85, tel. 532163 od 1. do 8. septembra v uradnih urah od 8.30 - 12.30 in od 15. - 19. ure.

OBVESTILA

DRUŠTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV ZA GORISKO vabi na piknik v nekdanji karavli na Sabotinski cesti v Solkanu v nedeljo, 17. septembra, od 16.30 dalje. Vpisovanje 23. in 30. avgusta na sedežu in pri poverjenikih.

SLOVENSKO GOSPODARSKO ZDRUŽENJE in DRUŽBA GOSERVIS sporočata, da bodo uradi zaprti od 14. do 18. avgusta.

OBCINSKA KNJIZNICA V DOBERDOBU bo jutri, 14. avgusta, zaprta.

IZLETI

DRUŠTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV ZA GORISKO prireja od 4. do 9. septembra 6-dnevni izlet po Apuliji. Obiskali bodo Gargano, Manfredonio, Trani, Bari, Brindisi, Lecce, Alberobello, Taranto in otoke Tremiti. Zagotovljen bo polni penzion, voznja z avtobusom, vodič. Prijave na sedežu samo v sredo, 16. in 23. avgusta.

KLEKLJARSKI ODSEK DRUŠTVA JADRO iz Ronk prireja v nedeljo, 27. t.m., izlet v Idrijo na Cipkarski festival. Prijave pri g. Pahor, tel. 776123.

PRISPEVKI

Ani in Vence Tabaj darujeta 50 tisoč lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB iz Standreza.

V počastitev spomina Oskarja Vizintina prispevajo svojci 50 tisoč lir za Kulturno društvo Sovodnje.

Za sirote vojnega nasilja v bivši Jugoslaviji, namesto cvetja na grob ob prerani smrti dragega nekada Davida Tomsica darujeta stric Evgen in teta Jozica 500 tisoč lir.

Namesto cvetja na grob Romane Zotti darujeta Cilka in Ludvik Cotič 50 tisoč lir za balinarski odsek SKD Danica.

Namesto cvetja na grob Rudolfa Antonič darujejo Stana Mučič z družino in mama Sava 50 tisoč lir za mešani pevski zbor Oton Zupancič v Standrezu.

Starsi in zaročenka pokojnega Davida Tomsica se iskreno zahvaljujejo vsem Davidovim prijateljem, ki so s prispevkom počastili njegov spomin.

ČRPALKE

Danes so na Goriskem dežurne bencinske črpalke GORICA
IP - Ul. Crispi
ESSO - Ul. Lungo Isonzo
MONTESHELL - Ul. Aquileia

ERG - Ul. sv. Mihaela
AGIP - Ul. Trieste
TRZIC
MONTESHELL - Ul. Boito
IP - Ul. Matteotti
AGIP - Ul. Cosulich
RONKE
AGIP - Ul. Redipuglia
KRMIN
AGIP - Drev. Ven. Giulia
GRADISCE
MONTESHELL - Ul. Trieste

MARJAN
AGIP - Ul. Manzoni
STARANCAN
AGIP - Ul. Trieste

VČERAJ-DANES

Podatki iz matičnega urada goriske občine v tednu od 6. do 8. avgusta 1995

RODILI SO SE: Jasna Leban, Izaija Nanut, Martina Furlan, Martin Novak, Riccardo Bevilacqua in Alberto Bogaro.

UMRLI SO: 82-letna upokojenka Valeria Sgubin, vd. Mucchiut, 73-letni upokojenec Leonardo Deperini, 83-letna upokojenka Zelinda Caneva, vd. Finotti, 89-letni upokojenec Antonio Stua, 59-letna gospodinja Maria Monte, por. Vidoz, 54-letni slikar Silvano Voltolina, 93-letna gospodinja Leopolda Pelicon, vd. Lorenzoni, 76-upokojenec Franc Braini, 73-letni upokojenec Luciano Castellan, 42-letni vulkanizer Aldo Makuz, 84-letna upokojenka Angelina Sfiligoj, vd. Del negro, 85-letni upokojenec Luigi Valli, 84-letna upokojenka Giuseppina Zanuttin, vd. Bigot, 55-letni zavarovalni izvedenec Attilio Vadori, 93-letna gospodinja Maria Tarlao, 86-letni upokojenec Renato Tomasini, 90-letna gospodinja Maria Biasiol, 73-letna upokojenka Ofelia Virgulin, vd. Silvestri.

OKLIČI: karabinjer Renato Pangrazzi in studentka Omibretta Bitonti, odvetniški pravnik Paolo Mulitsch in uslužbenka Patrizia Capolicchio, delavec Umberto Glessi in vzgojiteljica Franca Giariettiello, delavec Michele De Palo in delavka Mariastella Zanuttini, inženir Sergio Tacchero in biolog Oriana Perco.

POROCILI SO SE: vinar gradnik Marko Primosig in prodajalka Lara Kosic, avtoricar Massimo Mrak in studentka Francesca Micelli, tiskar Umberto Saccavini in delavka Barbara Furlan.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI

AL MORO, Carduccijska ul. 40, tel. 530268.

DEZURNA LEKARNA V TRZICU

AL REDENTORE, Ul. Rosselli 23, tel. 410340.

POGREBI

Jutri: 9.25, Ofelia Virgulin, vd. Silvestri iz splošne bolnišnice v Marian; 11.00 Todor Stacul, vd. Nocchi iz mrliske veže glavne pokopališča v cerkev pri Sv. Ani in na glavno pokopališče.

†

V 94. letu starosti nas je zapustila naša draga

Alojzija Rožič
vd. Pavletič

Zalostno vest sporočajo sin Srečko ter hčere Bojana, Sonja in Ema z družinami.

Pogreb bo jutri, 14. avgusta, ob 11.00 uri iz hiše zalosti v rupensko cerkev. Topla zahvala vsem, ki bodo spremili na zadnji poti drago pokojno.

Rupa, Gorica, 13. avgusta 1995.
(Pogr. podjetje F. Preschern)

GORICA / NASTOPI BODO OD 24. DO 26. AVGUSTA, 27. PA SPREVOD PO MESTU

25. svetovni folklorni festival

Folklorni plesi in glasha bodo preplavili Gorico od 24. do 27. avgusta: petindvajseti Mednarodni folklorni Festival je pred nami, poletne večere nam bo razveselil z veselimi obrazi plesalcev vseh narodnosti in z njihovo poskočno glasbo. S tem festivalom Gorica zazivi v vrstino nepoznanih obrisov in čudnih jezikov - končno imamo vsi priliko, da "od blizu" vidimo Filipince, Afričane, Eskimce, Arabce, Mongolce, Braziljce in prvotne prebivalce Avstralijske... Vse te folklorne skupine in še mnoge drugih so že nastopale v Gorici, vzhodnoevropske skupine pa so kar del tradicije goriskih srečanj. Letos nas bodo obiskali predstavniki Makedonije, Ekvadorja, Romunije, Kube, Otcja Cook, Kenije (njihov prihod ni se zagotovljen), Avstrije, Baskovskih provinc, Slovenije in Italije.

Vzporedno s pisano

manifestacijo bo na sporedu 21. mednarodni posvet o ljudskem izročilu, na temo Koncept naroda med predsodkom in vrednoto. Posvet bo v soboto, 26. avgusta, ob 9.30. Sodeloval bo tudi etnolog in izvedenec za Režijo Milko Maticetov iz Ljubljane.

Čeprav je ta priljubljena manifestacija stopila že v tradicijo goriskega poletja, se morajo organizatorji boriti za primerno finansiranje. »Gostitev folklornih skupin stane 90 milijonov lir«, pravi Sergio Piemonti, predsednik festivala in goriske Pro Loco, »in s tem zneskom pokrivamo samo prenočitve in jedačo«. Ostale stroške so pokrivali prispevki Dezele (lani 50 milijonov, letos so znesek zmanjšali na 30 milijonov, efektivno izplačanih pa je bilo samo deset) in drugih ustanov. Tudi Trgovinska zbornica se dolguje Festivalu 10 milijonov lir... V tem nela-

godju padajo različni predlogi, kot na primer placilo vstopnic. Predlog pa je za Piemontija nesprejemljiv »ker ljudski prazniki so od vedno brezplačni. Kvečjemu bi lahko nabirali prostovoljne prispevke med končno parado po Korzu...«

Kljub tem finančnim težavam se bo folklorni

festival začel v četrtek, 24. avgusta, ob 21.00 z otvoritvenim nastopom ekpa je za Piemontija nesprejemljiv »ker ljudski prazniki so od vedno brezplačni. Kvečjemu bi lahko nabirali prostovoljne prispevke med končno parado po Korzu...«

tek, 25. avgusta, bodo na vrsti plesi iz Romunije, Baskovskih Provinc, Italije in Kube.

Zaključni večer bo v soboto, 26. avgusta, s koncertom pihalne godbe "Musikkappelle Villnoess", nato bodo nastopile vse folklorne skupine prisotne na festivalu. Nazadnje bo publika izvolila najbolj priljubljeno skupino leta. Naj spomnimo, da je bila lani nagrajena mlada in nadvse živahna skupina z Martinike, predlanskim pa sarmantni in vznemirljivi plesalci iz Egipta.

V nedeljo bo že tradicionalni sprevid skupin po Korzu s pricetkom ob 16. uri. Pisani sprevid privabi vsako leto na tisoče ljudi, ob koncu sporeda pa se vsi združijo na trgu Cesare Battisti, kjer se poletni praznik zavleče pozno v noč.

Na slikah: ekzotična in prikupna plesalca z očka Cook v Pacifiku

NA PROGI DUNAJ - BREGENZ

Vlak s številnimi potniki zgrmel s podrtega mosta

Tri osebe so izgubile življenje
Število ranjencev precejšnje

DUNAJ - Reševalci so med razbitinami lokomotive in vagonov vlaka, ki je vozil na progi Dunaj - Bregenz in ki je predsinocnjim iztiril ter zgrmel 50 metrov nižje v prepad, nasli tri trupla. Do nesreče je prisko, potem ko se je nedaleč od Braza, 30 km od meje med Avstrijo in Svico, porušil most. Prvotno so govorili o starih smrtnih žrtvah, včeraj pa so dokončni potrdili, da so življenje izgubile tri osebe: strojevodja, neka ženska in njena šestletna hči. Policija pa je potrdila, da je bilo pet oseb hujše ranjenih.

Most se je podrl le malo pred prihodom vlaka, na katerem je bilo več kot 250 potnikov.

Popustil je zaradi usoda, ki so ga zakrivali hudi nalivi zadnjih dni, ki so prizadeli tamkajšnje področje. Strojevodja nikakor ni utegnil preprečiti tragedije in v prepad je zgrmela lokomotiva s tremi vagoni, a četrti vagon se je ustavil na samem robu prepada.

Rezevalna akcija je bila zelo težavna: utirali so si pot v temi in težko dostopnem smrekovem gozdu, tako da so jo sredi noči morali prekiniti in so jo nadaljevali v včerajšnjih jutranjih urah. Zaradi nesreče so železniški promet z Dunaja proti Bregenzu, na zahodu države, preusmerili preko Innsbrucka in preko Nemčije.

TORONTO / V PETEK ZVEČER NA PROGI SPADINA-UNIVERSITY

3 mrtvi in 30 ranjenih v trčenju podzemskih vlakov v kanadskem velemestu Torontu

TORONTO - V petek zvečer sta v kanadskem mestu Torontu trčila dva podzemska vlaka. Nesreca je zahtevala 3 človeška življenja, ranjenih pa je bilo kakih 30 ljudi, 3 od katerih hudo.

Nesreča se je pri petipetih ob 18.07. po krajevnem času na podzemski progi Spadina-University med postajama St. Claire West in Dupont. Na obeh vlakih je bilo veliko potnikov. Iz še nepojasnjenih vzrokov je ena izmed pozemskih kompozicij vozila tik za drugo ter sredi ene najglobljih galerij celotnega omrežja trčila v drugo. Trčenje je bilo silovito, saj so se vagoni skotovitili kot pločevinke coca-cole. Veliko potnikov je ostalo v njih ujetih in gasilci so delali dolgih 9 ur, preden so iz njih rešili vse preživele.

«Doli je kot v Dantejevem peklu,» je povedal eden izmed reševalcev, ko je bila reševalna akcija se v polnem teku. «Skrotovčene pločevine, obupni klici na pomoč, kri, dim, grozno je.» Trčenje je med drugim pokvarilo prežracevalno napravo, tako da je temperatura v galeriji dosegla 40 stopinj Celzija ter seveda še dodatno oteževala delo reševalcev.

Petkova nesreča je najhujša, kar se jih je pripetilo v torontski podzemski železnici od njenega odprtja leta 1954. Dogodek je hudo pretresel kanadsko javnost tudi zato, ker je prizadeta podzemska proga veljala za eno najvarnejših v državi. Zadevno preiskujejo zvezne kanadske oblasti.

Reševalci na delu v torontski podzemski železnici (Telefoto AP)

GABON / PREUREDILI BODO NEKDANJO BOLNIŠNICO

Schweitzerjev muzej

PARIZ - Po številnih pritiskih in zamudnih pomislekih se je - kot kaže - gabonska vlada le odlocila, da spremeni nekdanj, sedaj razpadajočo bolnišnico dr. Schweitzerja v državni muzej. »Veliki beli zdravnik« je v Gabon prišel že leta 1913 in v tej afriški državi dejansko živel do smrti leta 1965. Za svoje nesebično delo so ga leta 1952 odlikovali z Nobelovo nagrado za mir.

Albert Schweitzer, ki se je rodil leta 1875 protestantskim staršem v Alzaciji, je za svojo bolnisnico izbral kraj Lamberenè, ki leži 250 kilometrov stran od glavnega mesta Libreville. Se danes je pot od prestolnice do kraja v tropskem pragozdu dolga in naporna, dva dni plovbe pa zahteva rečno potovanje iz pristanisca Owendo. Prav

odročnost kraja je bila za zagnane-
ga mladega zdravnika med od-
ločilnimi razlogi za postavitev bol-
nice, v katero je sprejemal bolnike
s svojci.

Med nedvomnimi odlikami evropskega zdravnika je bilo sprejetje ali vsaj razumevanje miselnosti afriških domorodcev, katere je sicer preprical o učinkovitosti zdravniških posegov, vendar pa jim nikakor ni želel odtegniti utehi, ki so jo bolnim prinašali svoji. Po trdnem krajevnem prepričanju je namreč za popolno ozdravitev nujno potrebna stalna prisotnost svojcev. Zaradi tega je bila Schweitzerjeva bolnišnica zelo živa, družine so namreč na dvorišče pripeljale tudi domače živali. Evropski kolegi in gostje, ki so prihajali na obisk, so

se nad taksnim stanjem večkrat zgrazali. Vendar pa je trmasti Schweitzer vztrajal pri svojem, spostoval je lokalne tradicije, ostre pa je zavračal vse »novotarije«. Tako ni nikoli dovolil, da bi napeljali elektriko, se več, dal je podreti droge, ki so ji bili v njegovi odsotnosti postavili, zelo nezaupljiv pa je bil tudi do novih zdravil in raznih odkritij. V bolniškem kompleksu, ki je obsegal več poslopij za bolnike z dolgotrajnimi ali tedaj neozdravljivimi boleznimi, tradicionalne oddelke in prostore za svoje in seveda za osebe (večinoma so bili prostovoljci), je zivel do 40 tisoč oseb. Od svoje bolnišnice se Albert Schweitzer ni zelel ločiti, saj so ga na njegovo željo pokopali na njenem vrtu.

Častijo Budo

Verski praznik v počastitev Budovega zoba je eden najbolj svečanih v Sri Lanki. Med najbolj zanimive obrede sodi ples »častilcev zoba« (Telefoto AP)

WASHINGTON / ZARADI NARAŠČAJOČEGA KRIMINALA

Črna buržoazija beži iz prestolnice

WASHINGTON - Narasčujoči kriminal v Washingtonu ima dokaj nenevadne posledice: celo crnci bezijo iz ceteri, kjer se belci že leta ne držijo pojavit in kjer ponoči v napol praznem mestu vladajo nasilneži. Zadnje statistike objavljene nekaj dni pred državnim praznikom 4. julija potrjujejo, da crnsko prebivalstvo upada: od 750 tisoč prebivalcev je bilo še pred dvajsetimi leti 71 odstotkov crncev, danes jih je le nekaj več kot 65 odstotkov.

Burzoazne crnske družine se selijo v Maryland, v varnejše predele, medtem ko se je polovica prestolnice združenih držav spremenila v geto, kjer vlada anarhija. V zadnjem letu je odstopilo kar 559 policistov. Sodišča imajo nemalo težav pri sestavljanju porote, saj so sodno neobremenjeni državljani že prava redkost. V državnih solah je 38 ravnateljev zaprosilo za predčasno upokojitve, ker niso zmogli več vzpostaviti niti najmanjše discipline. Občina je po dveh

posilstvih dijakinj izvedla preiskavo, v kateri se je izkazalo, da je kar 53 solskih slug (od 221) kazensko obremenjenih. Solski inšpektorat je priznal poraz in se prizadeva, da bi študente s posebnimi problemi poslali v zasebne sole, kjer pa jih nočejo, ker socialno skrbstvo nima več sredstev, s katerimi bi placevali solnino.

Socialno skrbstvo je bilo tik na tem, da zapre svoj urad zaradi narasčajočega števila posiljenih žensk. Resila ga je posebna akcija.

Pred tremi meseci je bila ugrabljena enajstletna deklica. Po neuspelem posredovanju policije, se je obupana mati obrnila na skupino nasilnežev, ki so v dveh urah nasli golo in opraskano deklico ter izsledili ugrabitelja.

»V Washingtonu ni moč več varno živeti«, zagotavlja Patricia Jones, črnka, rojena v prestolnici in ki se je bila prisiljena preseliti v Maryland, potem ko sta njeni hčerki postali žrtev spolnega nasilja.

pitola, kjer nevidni zid deli mesto na dva dela, kot Berlin v času hladne vojne.

V severno zahodnem delu mesta so luksuzna naselja, kjer včasih celo pokličejo policijo, če se pojavi na cesti crnec. V najbolj prestiznih ulicah se ne pojavljajo javna prevozna sredstva. Ljudje jih ne marajo, ker izolacija pomeni varnost.

V jugovzhodnem delu mesta pa živijo črnci, oziroma le tisti najrevnejši črnci, ki nimajo druge izbire. Reveži ne plačujejo davkov, ker nimajo denarja. Bogataši jih ne plačujejo, ker ne obstajajo.

57 odstotkov nepremičnin pripada zveznim ustanovam, veleposlaništvom, univerzam ali Cerkvi, ki ne plačajo niti dolar davka. Mesto slabo troši denar, ki ga v bistvu nima. Kongres nakazuje letno v občinski proračun 660 milijonov dolarjev. Zupan Marion Barry, bivši kaznjeneč, predvideva za 3, 4 milijarde sredstev, večji del sposojenih sredstev.

Največ denarja se potroši za vzdrževanje birokracije. Sam

Smith, direktor lokalne agencije za informacijo je napisal, da se je 25 odstotkov sredstev namenjenih za pluzenje snega porabilo za svetovalsko službo. S časom se je sneg stopil, denar pa tudi.

Nekdo pravi, da so belci zasnivali vražji načrt: pustiti, da bi življenjske razmere postale nevdružne in da bi se nato črnsko prebivalstvo izselilo. Anacostia, najhujši geto, s prekrasnim pogledom na Kapitol in le streljaj oddaljen od centra, spominja na Georgetown. Tam so črnci pred tridesetimi leti za nekaj dolarjev prodajali hiše, ki so po njihovem odhodu postale prestižne in imajo danes milijonske vrednosti. »Nekdo bi nas rad odstranil iz mesta«, kriči afriško ameriška aktivistka Katherine Pearson- West. Vražji načrt ali ne, Leo Bernstein, posrednik z nepremičninami, ki je obogatel na račun booma v Georgetownu svetuje svojim strankam, naj kupujejo nepremičnine v Anacosti. (ANSA)

NOVICE

Žrtve in škoda na Kitajskem zaradi tajfuna »Helena«

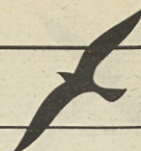
PEKING - Odkar se je začela deževna doba, je osrednje in južne predele Kitajske prizadel že peti tajfun. Ob zadnjem, ki so nadeli ime »Helena«, so morali zapreti letališča in prekiniti dejavnost v pristaniscih, povzročil pa je veliko škodo na plospoljih. Doslej so ugotovili, da so življenje izgubili stirije člani neke družine, ki so ostali pokopani pod ruševinami svoje hiše.

Po samomoru dveh delavcev odstavili direktorja

PEKING - Nekega dne se je Zhou Fenggui, ki je bila zaposlena v neki lesni tovarni v deželi Zhejiang, slabo pocutila in ni hotela opraviti naročenega dela. Suspendirali so jo, plačo znižali na 1, 5 juana (300 lir) na dan, prisilili, da je napisala avtokritiko, a ko je čez dva tedna niso več hoteli sprejeti v službo, se je obesila. Fengguijeva je v nekem zapisu kritizirala direktorja in svojega moža zaprosila, da vest razširi. Slednji je ustregel njeni zadnji želji, vendar je direktor zahteval pojasnila, sicer mu ni bil pripravljen izplačati stroškov za pogreb. Moski je dvakrat napisal avtokritiko, ki pa je bila zavrnjena in se je tudi sam obesil. Brezvestnega in krutega direktorja so odgovorni naposled le odstavili.

Iščejo morilca

NEW ORLEANS - Policija v New Orleansu se je obrnila do prebivalstva v upanju, da ji bo kdo omogočil aretacijo morilca, ki je osumljen, da je ubil 24 oseb, v glavnem prostitutk. V začetku so sumili celo nekega agenta, vendar se je izkazalo, da z umori nima nič skupnega.

Pripadniki bosanske vladne vojske nekje v osrednji Bosni med krajšim počitkom pred začetkom ofenzive (AP)

VOJNA NA OBMOČJU NEKDANJE JUGOSLAVIJE

Srbija zaprla meje za begunce iz Krajine

Vojvodinska policija je morala priskočiti na pomoč tamkajšnjim Hrvatom, saj so jih krajišniki hoteli linčati

BEOGRAD, ZAGREB (dpa, Reuter) - Aleksa Jokić, vodja srbske Komisije za sprejem beguncev, je včeraj sporočil, da je ZRJ zaprla svoje meje za vse begunce iz nekdanje Krajine, ki so vojni obvezniki. Jokić je za beograjski radio izjavil, da so vse begunce vojne obveznike, ki so že bili v ZRJ, vrnili na hrvaško fronto, medtem ko nove zaustavijo že na meji. Povedal je tudi, da ZRJ ne bo več dopuščala pobegov iz srbskih območij v BiH na ozemlje ZRJ.

Proti ZRJ se še vedno valijo kolone srbskih beguncev (AP)

Po Jokićevem mnenju, ki očitno predstavlja uradno mnenje srbskih oblasti, med zadnjo hrvaško ofenzivo ni bilo razlogov, da bi morali hrvaški Srbi zapustiti Krajino. Po Jokićevih informacijah je do včeraj v ZRJ prislo približno 106 tisoč srbskih beguncev. Visoka komisarka komisije ZN za begunce pa je sporočila, da je v ZRJ doslej prislo približno 50 tisoč ljudi.

Kot poročajo iz agencije ZN, zadolžene za begunce na območju nekdanje Jugoslavije, pregnani krajišniki Srbi izseljujejo etnične Hrvate z območij, ki jih nadzorujejo bosanski Srbi. Podobna izseljevanja potekajo tudi v Srbiji. Na severozahodu Vojvodine so srbski pregnanci iz Krajine izselili večje število hrvaških družin, ki so stoletja živele na tem območju. »To je povračilni ukrep, ki smo ga pravzaprav pričakovali,« je povedal tiskovni predstavnik ZN Chris Janowski, ki je priznal, da veliko Hrvatov z območja Banja Luke pride po zatočišče v prostore ZN. Po podatkih katoliške cerkve v Banja Luki je bilo izgnanih že približno tisoč nesrbskih družin.

Oglasil se je tudi posebni odposlanec ZN Jasusi Akasi, ki je dejal, da ZN ostro obsoja metode izseljevanja etničnih manjšin. Na vprašanje novinarjev, ali bodo ZN preprečili izseljevanja, je Akasi dejal, da bodo ukrepali, ko bodo ugotovili, da ne gre za osamljene primere, marveč utečeno prakso.

Hrvaška vlada je že v petek protestirala pri jugoslovanskih oblasteh zaradi maltretiranja Hrvatov v ZRJ. Srbska policija je morala včeraj v nekaj primerih braniti Hrvate, saj so jih besni krajišniki begunci hoteli linčati.

Svetovni človekoljubni organizaciji Zdravniki brez meja (MSF) je v petek uspelo vzpostaviti zračni most z Banja Luko in priskrbeti osnovno človekoljubno pomoč za približno 80 tisoč srbskih beguncev. »Položaj v severni Bosni je sramoten,« je povedal direktor svetovne organizacije Zdravniki brez meja Jacques de Milliano. MSF in Mednarodni rdeči križ sta se za zračni most odločila zato, ker se po vseh cestah do Banja Luke vijejo dolge kolone beguncev.

Petrinja, mesto duhov in spominov

PETRINJA - Slepa Nada Mikulić v naporu z drugimi hrvaškimi begunci, ki se vračajo na svoje domove, ne more videti razdejanega rodnega mesta. »Slisim praznino,« je povedala, ko je sedela v majhnem parku v središču Petrinje, v neposredni bližini katoliške cerkve, v katero je pred vojno najraje zahajala.

Mikulićeva, ki je prepričana veronica, je bila presrečna, da je spet doma. Hkrati jo je navdajal bes, ker je v njenem starem stanovanju nekdo zažgal klavir. Toda solze so zalile njene oči sele, ko je izvedela, kakšna usoda je doletela baročno cerkev sv. Lovra. Cerkev, ki je bila stara 215 let, so krajišniki Srbi dobesedno zravnali z zemljo.

»Ze dolgo sem hrepenela po tem, da bi se dotaknila cerkve sv. Lovra, odprla njena vrata, vstopila tja, kjer so me krstili, kjer sem kot dekle igrala na orgle in pela v cerkvenem zboru,« je s solzami v očeh povedala 45-letna učiteljica glasbe. Jugoslovanski konflikt že dolgo slovi po tem, da

nasprotni strani unicujejo cerkvene in druge kulturno-zgodovinske objekte svojih nasprotnikov. Neki hrvaški uradnik nam je zagotovil, da je srbska pravoslavna cerkev takorekoč nedotaknjena, medtem ko smo iz drugega vira izvedeli, da so jo delno uničili Srbi, ko so leta 1991 izganjali Hrvate. Toda obljuba novinarjem, da si bodo srbsko cerkev lahko ogledali, se ni nikoli uresničila.

Katoliški duhovnik Jura Jezerinac je še med umikanjem kolon srbskih beguncev pridigal na pogorišču cerkve sv. Lovra, da bodo Hrvatje kmalu zgradili novo cerkev. Medtem ko so Hrvati že govorili o svetlejši prihodnosti, so Srbi v dolgi koloni odhajali neznanemu naproti. Hrvatje so jih v slovo na avtocesti kamenjali in kricali za njimi »Zbogom - za vedno!«.

V Petrinji je neki hrvaški stari opazoval kolono traktorjev in sočustvoval s Srbi. »Tudi mi smo bili nekoč begunci,« je dejal, zato jih lahko razumemo, le da je bilo takrat

huje. Srbi so nas z naperjenimi puškami nagnali iz hiš in pregnali iz Petrinje. Sli smo peš, s seboj smo smeli vzeti samo nekaj polivinilastih vrečk, napolnjenih z najnujnejšimi potrebščinami. Veliko nekdanjih hrvaških beguncev je povedalo, da bi z veseljem sprejeli svoje srbske sode nazaj v Petrinjo. Toda možnosti, da bi se kaj taksnega zgodilo, so zelo majhne.

Hrvaške oblasti so za zdaj spustile v Petrinjo le manjše število Hrvatov in jih opozorile, da jim hrvaška država se ne more zagotoviti popolne varnosti. V Petrinji so ves čas ostali le Hrvati, ki so živeli v mešanih zakonih in se niso pridružili množičnemu srbskemu eksodusu. Mesto po mnenju Zagreba še ni povsem varno, saj obstaja velika možnost, da je v okolici mesta veliko pehotnih min. V Petrinji še vedno ni elektrike in vode. Trgovine so zaprte in na ulicah je opaziti sledove nedavne vojne. Mesto je takorekoč mrtvo.

Richard Meares / Reuter

BOSNA IN HERCEGOVINA

Ofenziva vladnih sil v osrednji Bosni

Srbi so ustavili konvoje s pomočjo za Sarajevo

SARAJEVO - Vladne sile Bosne in Hercegovine so v soboto začele ofenzivo na območju Donjega Vakufa. Vladne enote nameravajo osvoboditi to mesto in vzpostaviti nadzor nad strateško pomembno cesto Bugojno-Travnik. Tiskovni predstavnik Združenih narodov v Gornjem Vakufu major Greg Thompson je sporočil, da so v prvih starih urah bojov nasteli več kot tisoč tristo eksplozij težkih topniških granat.

»Napad smo pričakovali že mesec dni, ko so v bližini potekali večji premiki vladnih sil. Ocenjujemo, da v ofenzivi sodeluje več tisoč vojakov,« je dodal Thompson. Opazovalci poročajo tudi o občasnih bojih na drugih bojiščih v BiH, iz dubrovniskega zaledja so se menda začeli umikati srbski civilisti, ker so se razširile govorice o skorajšnjem napadu hrvaške vojske na to območje.

Enote bosanskih Srbov konvojem s človekolju-

beno pomočjo Visokega komisariata ZN za begunce (UNHCR) se vedno preprečujejo vstop v bosansko-hercegovsko glavno mesto. »Srbske oblasti so ustavile vse konvoje, ki so čez Dobrinjo namenjeni v Sarajevo. Položaj v mestu se iz dneva v dan slabša,« je povedal Mark Cutts, predstavnik UNHCR. Predstavniki ZN menijo, da je za dostavo pomoči v mesto še vedno najbolj varna pot čez predmestje Dobrinje, ki je pod srbskim nadzo-

rom. Druga, glavna cesta z letališča proti središču mesta, namrec poteka mimo bojnih črt vladnih in srbskih enot.

Danes se bosta v ruskem letovišču Soci ob Crnem morju sesla vodja ruske diplomacije Andrej Kozirjev in svetovalec za nacionalno varnost ameriškega predsednika Clintona Anthony Lake. Skušala bosta uskladiti mirovne pobude Rusije in ZDA, ruski zunanji minister pa je že pred srečanjem napovedal, da bo Moskva vztrajala pri ukinitvi ukrepov ZN proti Srbiji. »Ukinitve ukrepov ima velik pomen, saj bi tako okrepili politične sile, združene ob predsedniku Miloševiću, ki se zavzemajo za mir,« je prepričan Kozirjev.

Kurt Schork / Reuter

VELIKE SILE IN NJIHOVI NAČRTI ZA BOSNO

Ruski predsednik Boris Jelcin je izjavil, da Moskva razmišlja o enostranski ukinitvi ukrepov proti Srbiji. Združene države Amerike vztrajajo pri svojem mirovnem načrtu in bi bile pripravljene omiliti ukrepe proti takimenovani ZRJ, če bi srbski predsednik Slobodan Milošević privolil v priznanje Bosne in Hercegovine ter Hrvaške.

KAKO SO SE SPREMINJALI ZEMLJEVIDI

Zadnje ofenzive vseh sptih strani so močno spremenile razmerja sil v BiH. Velele so sicer pripravljene sprejeti nova dejstva, čeprav to legitimizira etnično čiščenje. Bosanski Srbi niso nikoli sprejeli načrta skupine za stike, vse strani pa bodo morale požreti spremembe.

BOSNA IN HERCEGOVINA JULIJA 1994

PREDLOG SKUPINE ZA STIKE, JULIJ 1994

TRENTUTNI POLOŽAJ

UKREPI ZDRUŽENIH NARODOV PROTI ZRJ

Zamrznjena finančna sredstva
Jugoslovanska finančna sredstva v tujini so zamrznjena, vključno z dohodki od nepremičnin in mednarodne trgovine.

Trgovinski embargo
Se leta 1991 je bila polovica srbskega izvoza namenjenega v države članice Evropske unije.

Naftni embargo
Zaradi organiziranega tihotapljenja ni dosegel zastavljenega cilja.

Promet po Donavi
Jugoslovanske ladje ne smejo pluti po Donavi zunajmeja države. Tuje ladje potrebujejo za plovbo čez ZRJ dovoljenje ZN.

Znanstveno sodelovanje
Onemogočen dostop do visoke tehnologije.

Omejevanje pomoči
Zamrznjena sredstva v MDS, ukinitev posojil Svetovne banke in usmerjanje pomoči ostalim državam na ozemlju nekdanje Jugoslavije.

UKREPI ZN, UKINJENI SEPTEMBRA 1994

Prekinitev letalskih povezav.

Prepoved sodelovanja na mednarodnih športnih prireditvah.

SEVERNA IRSKA

Policija izzvala demonstrante

Za nemire so krivi protestanti, meni župan Londonderryja

BELFAST, LONDONDERRY (dpa) - V Belfastu na Severnem Irskem je včeraj prislo do hudih spopadov med policijo in katoliškimi demonstranti, ki so skušali preprečiti tradicionalni pohod protestantov skozi katoliški del mesta. Severnoirska policija ocenjuje, da so bili to najhujši izgedi, odkar so predstavniki Ire in protestantskih milic septembra lani sklenili premirje.

Protestna akcija katoliških Ircev se je zacela mirno - posedli so se na ulico Ormeau Road, po kateri so se protestanti nameravali podati na vsakoletni protestni shod v Londonderry. Spopadi so se vneli po prihodu policije v katoliški del mesta. Seststo policistov je hotelo katolike pregnati z ulice, pri tem pa so uporabili gumijevke. Jezni demonstranti so na policiste zaceli metati kamenje in steklenice. Policija je med grobim obračunavanjem z demonstranti ranila več ljudi, veliko pa jih je priprla.

Napeto je bilo tudi v Londonderryju, kjer je več sto Ircev blokiralo ulico na robu katoliške četrti Bogside. S petjem nacionalnih pesmi so mirno protestirali proti policiji, ki je protestantom omogočila se en izzivalen pohod skozi katoliške dele mesta. Toda policija v Londonderryju ni posredovala. Duhovniki obeh ver iz Londonderryja so prebivalce pozvali k miru. Župan je izjavil, da bodo za morebitne nove spopade odgovorni trimasti unionistični protestanti, ki niso hoteli odstopiti od predlagane smeri pohoda.

Policija je s katoliškimi demonstranti v Belfastu ravnala izjemno grobo (AP)

NOVICE

Premier Černomirdin se pripravlja na volitve

MOSKVA (dpa) - Stranka Nas dom-Rusija, ki jo vodi predsednik ruske vlade Viktor Černomirdin, bo 17. decembra skušala volilce pritegniti z zamisljivo o socialnem trznem gospodarstvu. Černomirdin je na drugem kongresu stranke državljane pozval, naj zapajo rusкому gospodarstvu in vanj vlagajo finančna sredstva. Vec kot petsto delegatom iz 80 ruskih regij je položil na srce: »Na volitvah moramo zmagati, saj bomo le tako lahko dosegli učinkovitost sistema in prisli do vlade, ki bo polno odgovorna za svoja dejanja.« Stranka bo seznam svojih kandidatov sestavila septembra, ko se bodo delegati spet zbrali na kongresu. Premier Černomirdin je poudaril, da volilni blok Nas dom-Rusija ni stranka funkcionarjev in ne bo financirana iz državnega proračuna. Po njegovih besedah je mobilizacija ruskega kapitala hrbtenica reform, stranka pa bo največjo pozornost namenila vzpostavitvi in razvoju finančne infrastrukture. Volilni blok pod vodstvom ruskega premiera se je oblikoval 12. maja letos, po svoji usmeritvi pa je desnosredinski. Njegovi člani in privrženci prihajajo predvsem iz vrst novih politikov in močnih industrijskih vej.

Nova desnosredinska stranka v Izraelu

TEL AVIV (dpa) - Nekdanji izraelski zunanji minister David Levi je napovedal ustanovitev svoje stranke, za ta korak pa se je odločil dva meseca po začetku nesoglasij z Benjaminom Netanjahujem, voditeljem opozicijske stranke Likud. Spor je nastal zaradi različnih pogledov na vprašanje notranjih strankarskih volitev. Levi velja za najuspešnejšega izraelskega politika iz vrst sefardskih Judov in ima v tej finančno močni skupnosti velik vpliv. Opazovalci menijo, da je Levi zagotavljal glasove kar 30 odstotkov volilnega telesa svoje stranke, zato bo opozicijski Likud na prihodnjih volitvah težko premagal vladajočo laburiste, ki jih vodi premier Jicak Rabin. David Levi se je v Izrael priselil v 50. letih iz Maroka, prvič pa je postal član kabineta leta 1977 kot minister za priseljevanje v vladi Menahema Begina. Leta 1981 je postal minister za gradbeništvo in namestnik predsednika vlade, med letoma 1990 in 1992 pa je bil vodja izraelske diplomacije.

Zahodni talci še vedno v rokah kašmirskih skrajnežev

SRINAGAR (Reuter) - Svoji petih zahodnih turistov, ki so jih v Kašmiru ugrabili neznani oboroženi skrajneži, so ugrabitelji z oglasi v casnikih pozvali, naj izpustijo talce. Norvežana Hansa Ostra, Nemca Kirka Haserta, Američana Donalda Hutchingsa ter Britanca Paula Wellsa in Keitha Mangana so pripadniki organizacije Al Faran ugrabili v začetku julija med trekingom na Himalaji. Po sporocilih pripadnikov organizacije sta bila dva talca ranjena v spopadih med ugrabitelji in indijsko vojsko, kar naj bi dokazovali tudi magnetofonski posnetki in fotografije, ki jih je Al Faran poslal javnim občilom. Oblasti indijske zvezne države Džamu in Kašmir trdijo, da se niso spopadale z gverilci in da sta bila talca brzkone ranjena pri poskusu bega. Pozivom k izpustitvi so se pridružili tudi voditelji opozicijskih strank, ki si prizadevajo za odcepitev Kašmira od Indije. Jasin Malik, vodja Džamujske in kašmirske osvobodilne fronte, je ugrabitev ostro obsodil in dejal, da bo njegova stranka ugrabitev razumela kot indijsko sabotažo, če Al Faran ne bo takoj izpustil zajetih turistov.

IRAK / PREDSEDNIKOVA DRUŽINA SE JE ODLOČILA ZA DEMOKRACIJO

General Husein Kamal Hasan (drugi z leve) in njegov brat Sadam Kamal Hasan (prvi z leve) sta spoznala, da je tastova diktatorska politika za Irčane pogubna. Fotografija je iz leta 1991. (AP)

General Husein Kamal napovedal padec režima

AMAN (Reuter) - »Naredili bomo vse, da zamenjamo režim v Iraku,« je včeraj na tiskovni konferenci v Amanu izjavil iraški general Husein Kamal Hasan, zet predsednika Sadama. Kamal je s svojim bratom Sadamom Kamalom Hasanom, ki je tudi Sadamov zet, v začetku tedna pobegnil v Jordanijo, kjer sta dobila politični azil in zatočišče v močno zastraženi palači kralja Huseina.

Kamal je pobegnil iz Iraka, ker so propadli vsi njegovi poskusi, da bi v Bagdadu sprejeli politiko, ki bi državo pripeljala iz začaranega kroga Sadamovih političnih odločitev. Kamal je dejal, da v Iraku spremembe niso bile nikoli tako potrebne kot zdaj.

Uporniki general je pozval castnike iraske vojske in republikanske garde, uradnike državnega aparata in vso irasčo

družbo, naj bodo pripravljeni na pomembne politične in družbene spremembe, do katerih bo kmalu prislo. Napovedal je, da ključnih sprememb ne more doseči opozicija v tujini, marveč Irčani v Iraku.

Husein Kamal ni hotel pojasniti, kakšna bo njegova vloga pri strmoglavljenju njegovega tasta in ukinitvi prepovedi prodaje iraske nafte, ki jo je uvedel VS ZN.

BILL GATES

Življenje in delo najbogatejšega Američana (6)

Cez približno deset dni bodo trgovine z računalniško opremo preplavile skatle z novim Microsoftovim programom, ki vsebuje tudi preprost pristop na Internet, mednarodno mrežo računalnikov. Ameriško pravosodno ministrstvo je Billu Gatesu vendarle dovolilo prodajo programa, čeprav ga njegovi ameriški tekmeci za komercialne usluge na Internetu obtožujejo monopolizma in krivčnih prednosti. Ameriški borci proti monopolizmu bodo se naprej budno opazovali Windows 95 in hitro ukrepali, če se jim bo zazdelo, da je Gates preveč uspešen pri zavzemanju trga prihodnosti - računalniških povezav. Tudi Gates je moral popustiti. Sprva bo na svojo računalniško mrežo priključil samo nekaj deset tisoč kupcev novega programa - in ne milijonov, kot so se bali v konkurenčnih družbah Compuserve, Prodigy in Amerika Online.

Bill Gates, najbogatejši American, je s tem prestopil eno stopnico uspeha v svoji briljantni karieri, med katero je zasencil tako razvpite legende ameriškega bogastva, kot so bili Rockefellerji, Vanderbilti ali Carnegie. Toda 40-letni Gates je kljub palaci v rodnem Seattlu na ameriški pacifiški obali in kljub sestan-

kom s predsedniki držav se vedno arogantni, vase prepričani genialni mladenic, ki mu zavzemanje novih tehnologij in trgov pomeni več kot družabno življenje v smetani ameriške družbe.

Tudi njegovi najbolj zlobni nasprotniki ga ne morejo obtoževati, da je podoben kakšnemu Donaldu Trumpu,

razvpitemu newyorskemu preprodajalcu nepremičnin. Trump, lastnik številnih hotelov in stanovanjskih zgradb, ki po bankrotu prodaja svoje ime azijskim kapitalistom, nenehno polni družabne kronike. Na svojo poroko z Marlo Maples je Trump povabil nekaj tisoč ljudi in več sto novinarjev je zapisovalo vse podrobnosti locitve, nove poroke, prijateljstev z Michaelom Jacksonom in podobno. Bill Gates se je raje kot s kaksno plavalaso lepotico poročil s svojo direktorico marketinga, na strogo zasebno poroko na havajskem otoku pa sta povabila samo trideset ljudi. Skromno za človeka, ki se lahko ponasa z največjim bogastvom v ZDA!

V osebni izkaznici Williama Henryja Gatesa piše, da se je rodil 28. oktobra v Seattlu, po

izobrazbi pa je nekaj taksnega kot gimnazijski maturant, saj je po šestih semestrih zapustil Harvard, da je lahko ustanovil svoje računalniško podjetje. Če podatki izpred kakšnega leta dni niso zastareli, vozi milijarder Gates tri avtomobile: Lexus, Porsche 959 in Ford Mustang, ki ga ima se iz srednje sole. Posebne značilnosti? Sposobnost, da skoči cez stol s skrčenimi nogami, je novinarju nekoč zaupal najbogatejši American, ki meni, da je idealna domaća žival simpanz, sanjske počitnice pa bi rad preživel v Afriki.

Vzpon Billa Gatesa dokazuje, da prihodnost človeštva ni v težki industriji ali kmetijstvu, marveč v tehnologijah. Pred nekaj meseci so casniki objavili, da je Gates vložil veliko denarja v biogenetske raziskave, v zmes medic-

ne, kemije in drugih značilnosti, ki v zadnjih letih doživlja neverjeten razcvet. Družbe, ki hočejo uspevati, morajo svoje člane naučiti razmišljanja o novih tehnologijah in uporabe računalnikov. Tudi zaradi ljudi, kakrsen je Gates, je to vsak dan bolj preprosto. Računalniki in njihove povezave postajajo razumljivi tudi najbolj zakrknjenim nasprotnikom. Človeška zakladnica znanja se spet bliskovito siri - in najbrž je nihče ne bo mogel zaustaviti.

Konec

Piše: Barbara Kramžar

LOV ZA
POLITIČNIMI
KADRITudi SLS predstavila svoje
ministrske kandidate

Strankarska neodvisnost cenjena na političnem trgu

LJUBLJANA - Novica, da Jansevi socialdemokrati že razmislijo o novi vodni ekipi za politično bolj obveščene kroge seveda ni nikakršno presenečenje. Običajna in znana je praksa, da stranke v volilno bitko vstopajo z že znanim imenom morebitnega mandatarja, ki »vleče« glasove za vso stranko. V bistvu je LDS prav z Janezom Drnovškom na čelu kot nespornim prvim kandidatom za mandatarja zmagala na prejšnjih volitvah. Marjan Vidmar, predsednik nacionalnega foruma SDSS, je pred časom napovedal volitve z s kompletno vladno ekipo, »da bi ljudje vedeli, koga volijo«.

Stranka očitno vseh kart vendarle ne bo potegnila iz rokava, konec koncev bo vsaka vlada koalicijska, torej rezultat medstrankarskih pogajanj, pri katerih bo imelo vsako ministrsko mesto pomembno »tržno« tezo. Vendar pa, kot je pred časom dejal kršćanski demokrat Nace Polajnar, stranke delujejo kot nekakšna podjetja, ki morajo biti v vsakem trenutku sposobna prevzeti oblast. Kar pomeni, da bi teoretično moralo obstajati najmanj pet ekip ministrskih kandida-

tov, ki čakajo na svojo pri-
loznost.

Praksa sicer kaže drugačno podobo, saj naj bi po nekaterih ocenah Slovenija premogla kadrovske bazen, ki zadošča le za približno »vlado in pol«. Toda res je tudi, da stranke nenehno iščejo nove kandidate, s katerimi bi zasedle poslanske in vladna mesta. »Kadrov-
ske baze« se torej kljub vse-
mu širijo z ljudmi, ki so pripravljeni varne akadem-
ske, kulturne, znanstvene, gospodarske, novinar-
ske in druge službe zame-

njati z negotovo, a na dolge
proge vseeno vabljivo poli-
tično funkcijo.

Socialdemokrati sicer niso edina stranka, ki je zelo zgodaj zacela opozarjati, da ima na voljo ljudi, s katerimi bi lahko prevzela oblast. V teh dneh je svoj kadrovskega potencial pri »morebitnem sodelovanju v izvršni oblasti« predstavila tudi Podobnikova ljudska stranka. To brzkone pomeni, da bo »opravilna sposobnost« za upravljanje države prihodnje leto eden od pomembnih predvolilnih adutov. Opozicijske stranke očitno hitijo zato, ker se zavedajo, da ima vladna koalicija s svojimi ministri pomembno izhodiščno prednost pri dokazovanju svoje sposobnosti za vodenje države.

Vseh pet strank, ki naj bi - sodeč po meritvah javne-
ga mnenja - zagotovo pre-
stopile volilni prag, je do-

slej že imelo »svoje« mini-
stre in bi torej lahko po tem
kriteriju sestavljale tudi pri-
hodnjo koalicijo. SDSS je
sodelovala v vseh treh po-
prvih večstrankarskih voli-
tvah, SLS v Peterletovi vlad-
i, SKD v prvi in sedanj-
i veliki vladni koaliciji,
ZLSD v prvi Drnovškovi in
v sedanj-
i vladi - enako kot
liberalna demokracija. LDS
se po združitvi lahko po-
hvali z najštevilnejšim
korpom nekdanjih mini-
strskih imen, kar pa se ni
izkazalo kot posebna pre-
dnost. Nasprotno; premier
Drnovšek se je v vrsti ka-
drovskih rosad zatekel k
bolj ali manj posrečeni for-
mul-
i »neodvisnih stroko-
vnjakov«.

Paradoksalno je namreč,
da se - medtem ko številni
strokovnjaki in podjetniki
ugotavljajo, da je uspeh
možen samo v povezavi s
strankami - obenem zdi na
političnem trgu čedalje bolj

cenjena prav »strankarska
neodvisnost«. Lov za kadri
ima v bistvu dve razsežno-
sti. Na eni strani se stranke
dejansko čedalje bolj »ra-
zporedajo« v celotno dru-
žbeno tkivo. Obenem pa bi
vedno novo odkrivanje in
poudarjanje »strokovnosti«
in »neodvisnosti« lahko
steli tudi za znamenje rasti
kakovosti. Če bodo stranke
na volitvah nastopile z že
znanimi imeni ministrskih
kandidatov (poleg poslan-
skih), da bodo torej »volilci
vedeli, koga volijo«, lahko
to razumemo tudi kot večjo
ponudbo na političnem tr-
gu. V končni posledici pa
bi to utegnilo pripeljati do
nekakega kvalitativnega
preskoka in pozitivne ka-
drovske selekcije, pri kateri
bi poleg politične pripad-
nosti - označeni v zname-
nitosti sintagmi »samo da je
nas...« - vendarle odločali
tudi drugi kriteriji.

Tanja Staric

Vse bo drugače,
tudi sosedi ne
bodo kot prej

BOZO KOVAC

Ko bodo po avgu-
stovskem dremezu
oziveli slovenski dr-
zavni in diplomat-
ski uradi, se bo na
pisalnih mizah spet
znašel tudi zajetni
dosje o odnosih s
Hrvaško. Pristojni
ga najbrž znajo na
pamet, saj je ena od
mor slovenske zu-
nanje politike. Toda
zdaj se jim lahko
zgod-
i, da bodo mor-
ali znova premisliti strategijo odnosov z južno
sosedo. Morda jo bo celo treba znova napisati in
pri tem odgovoriti na dokaj preprosto vprašanje:
ali bo vrnitev Kninske krajine pod hrvaško suve-
renost spremenila odnos Zagreba do Ljubljane.
Odgovor ne bo lahek.

Jugovzhodno od Slovenije gotovo ne bo nič več,
kot je bilo do padca Kninske krajine in srbskega
preseljevanja iz Hrvaske v matično domovino, ki to
v resnici sploh ne more biti, saj so Srbi oziroma Sr-
bijanci iz Srbije povsem drugačen svet kot Srbi zu-
naj Srbije. Ta dva sveta se komajda dotikata, celo
jezikovno se v precejšnji meri razlikujeta, tako
da se ne selijo ravno svoji k svojim, čeprav so si v
bliznjem sorodstvu. Neskončne kolone beguncev
tudi ne bodo pomagale Slobodanu Miloševiću, ko
si tako rekoč brez upa zmage prizadeva, da bi boje-
vitega nacionalnega duha spravil nazaj v stekleni-
co. Spustiti ga je bilo lažje.

Zato teh novih »etničnih premikov« ne bi kaza-
lo jemati za dokončne. V Beogradu se sicer trudijo,
da bi nepricakovane nove podložnike cimboj raz-
selili, kar bi med drugim zmanjšalo njihovo politi-
čno moč. Vendar celo na Balkanu drži, da je svet
po novem pravzaprav ena sama vas. Srbski begun-
ci iz Kninske krajine in Bosne, razpršeni po vsej Sr-
biji ali ne, bodo zato velikanska tempirana bomba
in zmeraj se bo našel kdo, ki bo odsteval čas do ek-
plozije, dokler tamkajšnja politika s prizadetima
sosedoma in seveda skupaj z mednarodnimi po-
sredniki ne bo našla trajnejše rešitve.

Dotlej tudi Hrvaška ne bo mirno spala, čeprav je
tako blesteče pregnala kninske vstajnike. To pa bi
lahko bil eden od razlogov za tehten premislek, ka-
ko se bo po poslednjem usmerila hrvaška politika in kaj
lahko od nje novega pričakuje tudi Slovenija.

Ob begunski tempirani bombi bi bilo mogoče
nasteti kar nekaj dejstev, ki bi govorila v prid trdi-
tvi, da se po poslednjem ne bi lažje pogajati z Zagre-
bom, čeprav se je znebil velike bolečine. V vzhodni
Slavoniji se vedno vladajo hrvaški Srbi, na
Dubrovnik lahko vsak trenutek priletijo srbske grana-
te, ne ve se še dokončno, kdo vse bi lahko zapir-
al vhod v Boko Kotorsko, predvsem pa se ni zma-
govalca v Bosni in Hercegovini. Vojaški stroj nove
»regionalne supersile«, dobro naoljen tudi s hrvat-
stvom, se zaradi takšnih razlogov morda niti ne bi
smel povsem ustaviti, če naj bi država v dogle-
dnem času dosegla, kar si je zastavila, se pravi, da
ni niti pednja hrvaskega ozemlja, na katerem ne bi
imela oblasti. Ker pa je vojskovanje drago, bi v za-
ledju potrebovala domovinsko, red, pravičnost,
tisocletno izročilo, se pravi, uklanjanje posame-
znika skupni stvari. Jezik takšne usmeritve je lako
samo trd, kar pa pomeni, da bi bil trd tudi zagreb-
ski pogajalski jezik o mejnih vprašanjih s Sloveni-
jo, o dolgovih Ljubljanske banke do hrvaških devi-
znih varčevalcev in drugih odprtih vprašanjih. Ne-
mara imajo res prav tisti, ki napovedujejo, da bo-
do Hrvati po poslednjem trsi pogajalci, čeprav bi jim se
vedno lahko rekli: »Hvala, ker ste srbske rakete od-
gnali iz bližine Slovenije.«

Lahko pa se reci rasujejo tudi v drugo smer. Hr-
vaska je že pokazala svojo sorazmerno veliko voja-
sko moč, Srbija pa je dovolj oslabiljena. Zato je na-
pocil čas za pogajanja in s tem za kompromise, za
gospodarsko obnovo, za človekove pravice in za
boljše življenje. Hrvaška si je ustvarila nekaj pogo-
jev tudi za takšno usmeritev. Če bi se odločila za-
njo, bi to bilo precejšnje olajšanje za Slovenijo, saj
bi bila v vseh pogledih pomemben partner, ki ga
onstran meje ne bi več obravnavali predvsem kot
odvečna vrata v zahodno Evropo.

Toda takšna »idila« bi imela kot vsaka tudi svo-
je sibke točke. Če kar v prvem trenutku se na istem
koncu regije kaže najmanj ena, odnosi z Bosno in
Hercegovino. Sarajevo sicer sprejema zamisel o
konfederaciji z Zagrebom in skupno pot z njim v
evropsko družbo, druge izbire tako nima; ne zeli se
pa priključiti na konfederacijsko verigo, čeprav ne
bi bila ravno kratka. Kot je videti, bi tudi z opira-
njem na Ljubljano, tako rekoč z obvoznico do nje,
rad ohranil čimveč samostojnosti. Ni pa receno, da
bi to bilo vseč Zagrebu.

KULTURNI UTRIP LJUBLJANE

Mrtvilo v galerijah
in kinodvoranah
ne velja za lokale

LJUBLJANA - V teh vročih dneh je za velika mesta
znatno, da so nenavadno prazna. Tako je tudi v Ljublja-
ni. Se posebej se to pozna ob koncu tedna, ko se veliko
ljudi odpravi na morje, na podeželje... Toda ne-
kateri ostanejo vse poletje doma, pa tudi veliko turistov
potuje skozi Ljubljano. Kam se lahko odpravite, ko se
temperature nekoliko umirijo in lažje zadihate? Razgle-
dali smo se po kulturni ponudbi Ljubljane.

Od 7. julija poteka hkrati v Ljubljani, na Bledu in Ptu-
ju 43. mednarodni poletni festival, v okviru katerega se
vrstijo gledališke predstave in koncerti klasične glasbe.
Ce vas klasična glasba ne zanima, si lahko ogledate raz-
stave v ljubljanskih galerijah in muzejih. Najpomembnej-
ša in najbolj obiskana je razstava Gotika na Slovenskem,
ki je na ogled v Narodnem muzeju, v Muzeju novejš-
e zgodovine in Narodni galeriji. Če pa se odpravite na spre-
hod po starem delu Ljubljane, lahko združite prijetno s
koristnim in si v Mestni galeriji ogledate razstavo avstrijs-
ke umetnice Kiki Kogelnik. Med nadaljevanjem poti po
Mestnem trgu ne morete spregledati velikega plakata Zar-
ka Petana pred Slovenskim gledališkim in filmskim mu-
zejem, ki vas vabi k ogledu knjigeaforizmov, proze, poe-
zije; kaset in plošč s posnetki radijskih iger, plakatov in
fotografij gledaliških predstav ter številnih priznanj in
odlikovanj, ki jih je Zarko Petan prejel za svoje delo. Za-
nimiva razstava Ustvarjalnost Zarka Petana torej utegne
pritegniti vašo pozornost. Sprehod po stari Ljubljani vas
bo pripeljal do Galerije Skuc, kjer je v okviru 22. zaseda-
nja Mednarodnega sveta Amnesty International v Ljublja-
ni odprta razstava fotografij Helen Sheeman (Irsko) in Jo-
za Suhodolnika. Mlada fotoreporterja razstavljata fotogra-
fije, nastale v različnih kriznih žariščih. V galeriji Equina
je odprta razstava slik Zige Okorna, ki temelji na umetni-
kovi prisotnosti v galeriji. V prostorih društva KUD Fran-
ce Prešeren pa je na ogled razstava črno-belih fotografij
JAZZY GA! fotografa Zige Koritnika.

Te razstave imajo vse majhen obisk, kljub prijetne-
mu hladu, ki zaveje ob vstopu v razstavišča. Veliko več
ljudi poseda pred lokali in ne kaže nikakršnega zani-
manja za umetnost, ki se dogaja tik ob njih, v sosednji
zgradbi. Tu in tam zaide v prostore galerij in muzejev
tudi kakšen tuj turist.

Pocasi se morate odločiti, ali boste tudi vi sedli pred ka-
tere-
ga od lokalov, kajti možnosti, kako preživeti preosta-
nek večera, ni veliko. Muzeji in galerije zapirajo vrata med
devetnajsto in dvajseto uro. Ostanejo se kinodvorane. Tu-
di tam je obisk zelo majhen. Med letom so predstave po-
gosto razprodane, medtem ko so zdaj napol prazne. Pre-
dvajajo predvsem filme z lahkotno vsebino, primerno za
poletne dni. S tem so izčrpane možnosti, kako preživeti
popoldne oziroma večer v Ljubljani. Ponudba kulturnih
dogodkov je občutno manjša kot med letom, toda tudi ob-
iskovalcev je manj, saj je večina ljudi na dopustu, tisti, ki
so ostali v mestu, pa konec tedna preživljajo zunaj Ljublja-
ne. Brzkone jih tudi pestrejša ponudba kulturnih in zaba-
vnih dogodkov ne bi zadržala doma. Aleksandra Zorko

EKOLOŠKI ZBOR

Na Muri ne bo klasičnih elektrarn

Ekologija je vedno bolj pomembna pri urejanju našega okolja

IZAKOVCI - Včeraj so se na ekološkem zboru Mura
- faktor ranljivosti zbrali gozdarji, lovci, ribiči in dru-
gi naravovarstveniki. Dejavnosti MOP pri urejanju
prostora in varstvu okolja ob Muri je predstavil mini-
ster za okolje in prostor dr. Pavle Gantar. Poudaril je
pomen regionalne planerske delavnice, ki se bo jeseni
posvetila urejanju prostora ob Muri.

Leta 1994 so glede
ekološke problematike in
interesov za nove poseze
v prostor na območju
Prekmurja in Prlekije za-
celi sodelovati ministr-
stvo za gospodarske de-
javnosti, ministrstvo za
kmetijstvo in gozdarstvo,
ministrstvo za promet in
zveze, ministrstvo za
ekonomske odnose in ra-
zvoj ter pobudnik akcij
za urejanje okolja mini-
strstvo za okolje in pro-
stor. Regionalna planer-
ska delavnica Pomurje-
Prlekija bo pripravila
program priprave stroko-
vnih temeljev planskih
in prostorskih izvedbe-
nih aktov Republike Slo-
venije na območju ose-
mnajstih novih občin Po-
murja in Prlekije. Vse ob-

cine sodijo v kulturno,
krajinsko in ekonomsko-
geografsko enoten pro-
stor. Območje je zaradi
meje z Avstrijo, Madzar-
sko in Hrvaško klasična
obmejna regija, glede na
razvitejši osrednji del
Slovenije pa periferno
območje.

Poleg potrebe po nene-
hnem prilagajanju in
usklajevanju med drža-
vnimi in občinskimi na-
crti je navzočih več de-
javnikov, ki pri prostors-
kem planiranju zahteva-
jo upoštevanje regionalne
komponente. To je za Po-
murje se kako pomem-
bno, saj je po oceni prof.
Milana Ogrina Mura naj-
zanimivejša in najboga-
tejša reka v Sloveniji. Se-
kretar ministrstva za go-

spodarske dejavnosti dr.
Boris Sovič je povedal,
da prav zato na Muri ni-
koli ne bomo gradili kla-
sičnih elektrarn. Mura bi
lahko na leto dajala 1, 1
milijarde kilovatnih ur
elektrike tudi iz preto-
čnih elektrarn.

Büarski dnevi pred-
stavljajo Program razvoja
prostora ob Muri, ki upo-
števa strateski in razvojni
del, demografske značil-
nosti, primarne, sekun-
darne in terciarne de-
javnosti, turizem in rekrea-
cijo, podeželje, varovanje
okolja, naravno in kulturno
dediščino, poselitev in
infrastrukturo. Na ekolo-
škem zboru smo slišali,
da bo pri odločanju o
energetski izrabi Mure
ključna ocena sprejemlji-
vosti posegov in pričako-
vanih vplivov na vodni
in obvodni ekosistem ter
krajino. Tudi pri izbiri
trase avtoceste v Pomurju
bo odločilna presoja vpli-
vov na vodni režim.

Boris Hegedüs

Marsikatera predica lanu tako dela še danes (Foto: B. H.)

Nedeljske teme

KAM SPRAVITI SREDNJO ŠOLO TEH
NADLEŽNIH SLOVENCEV?

Poletne more goriških upraviteljev

MARKO MARINCIC

Kdor se je v zadnjih tednih pozno zvečer sprehajal mimo goriskega županstva, je včasih izza priprtih oken v prvem nadstropju lahko poslušal komaj pritajeno stokanje: "Jo! Kam bi del?"

Ne, to ni bil neposteni kmet iz znane Askerčeve poezije, ki ga je se po smrti mučil na sosedovo posestvo premaknjeni mejnik. Bile so to nočne more goriskih občinskih moz, ki so si belili glavo s tem, kam bi spravili srednjo solo teh nadležnih Slovencev. Če si prav pazljivo prisluhnili, si lahko ujeli tožbo: »...le kaj vendar hočejo, tile posebneži? Nočejo v solski center, ki je stal toliko milijard in je bil zgrajen nalašč zanje: v njem hočejo nič manj kot industrijski zavod! Nočejo v Ločnik, ker pravijo, da je čez Sočo predalet! Nočejo začeti resitev, ker trdijo, da so jih po 50 letih navelicani! In kaj torej hočejo? Ja seveda, sedež mestne policije. Mar ne, da bi morali zaradi njih metati na cesto policeaje, da nam bodo se naprtili kako globo zaradi parkiranja...«.

Vse to si lahko poslušal, ko si v sornem večeru leno vlačil korake po pločniku pred goriskim županstvom. Potem pa si lahko prav v noči padajocih zvezd zagledal na nebu utrinek, svetlejši od vseh ostalih. Bil je solski skrbnik, ki je s hitrostjo meteorita svigal proti Kapeli, kjer je - »stisni malo sem, stisni malo tja« - našel nekaj prostora za slovensko solo.

Meteorit je zdramil občinske moze, ki so se pokazali na oknu županstva. Gledali so namrščenih obrazov in nekaj mrmrali. Ze res, da jih je skrbnik resil poletne more in da bodo sedaj, ko jih

bodo Slovenci pustili pri miru in če jih tudi komarji ne bodo preveč nadlegovali, lahko mirno spali. »A kakšna škoda za izgubljeno priložnost«, so si pravili, »saj bi bili tokrat lahko poslali Slovence tja čez Sočo. No, pa kdaj drugič...«.

Vse to se je dogajalo nekega vročega poletnega večera v Gorici. Vsaj tako se nam zdi, če ni tudi nam poletna vročina povzročila prividov...

Sedaj, ko kaže biti z odlodilnim posegom solskega skrbnika problem prostorov za solo Trinko "zasilno in začasno" rešen, si lahko na račun te poletne nadaljevanke privoščimo tudi sprostivno saljivi ton. Hkrati pa najbrž ne bo napak, da zadevo tudi nekoliko resneje analiziramo. Problem zagotovitve primernega sedeža za edino slovensko srednjo solo v Gorici je namreč zgovoren pokazatelj odnosa, ki ga sedanja občinska uprava ima do problemov slovenskega solstva in do manjsine nasploh. Ne bomo se vračali v leta nazaj, ko odnos takratnih uprav tudi ni bil najboljši, kot se da sklepati iz dejstva, da sola po 50 letih se ni dobila svojega stal-

nega sedeža in se je vedno morala zadovoljiti z začasnimi rešitvami. Sprejmemo tezo današnjih upraviteljev, ki se izgovarjajo, da so oni nastopili sele pred enim letom in da ni so odgovorni za vse, kar se je dogajalo prej. Zato pa pogledimo, kaj so za solo naredili v tem letu.

Ze ob začetku lanskega solskega leta je bilo obče znano, da je sedež sole Trinko v Kapucinski ulici potreben nujnih popravil in da sola v njem ne bo mogla ostati v nedogled. Govorilo se je o selitvi ze med božicnimi počitnicami. Selitev je nato odpadla, da ne bi motili rednega poteka pouka, pa tudi, ker najbrž občina se ni vedela, kam bi s solo. Zato so se takrat dogovorili, da počakajo do konca solskega leta. Med poletnimi počitnicami naj bi poskrbeli za popravila ali za preselitev sole. Počitnice so prišle, a z občine ni bilo novosti.

V začetku julija smo spraševali solskega skrbnika, kako je z zadevo. Povedal nam je, da je občini predlagal dvoje: ali popravi stavbo v Kapucinski ulici ali solo Trinko premesti v Ul. Marconi, kjer tik za županstvom stoji prav primerno solsko poslopje, v katerega pa je občina pred nekaj leti namestila mestne re-

darje. Neupravičeno, saj je poslopje namenjeno solam. Solski skrbnik je zato bil zelo zainteresiran, da bi ga ponovno vrnil solam. Z občine pa so mu odgovorili, da mestnih redarjev ne nameravajo premikati in da bodo poiskali kako drugo rešitev. Skrbnik je zato zaprosil prefekta, naj posreduje. Prefekt je 19. julija sklical skrbnika in predstavnike občine, ki pa so kljub posegu vladnega predstavnika vztrajali pri svojem.

Prava farsa pa se je začela v naslednjih dneh. 25. julija so ravnateljici sole Trinko dostavili županov odlok z datumom 18. julija, ki je iz varnostnih razlogov narekoval izpraznitev poslopja. Mimo tega, da je za namestitev sole pristojna občina in bi morala pred odlokom o izpraznitvi povedati, kam naj sola gre, je zadeva dobila komične obrise, ko je župan v občinskem svetu izjavil, da je odlok delo občinskih tehnikov in da sam ni vedel, kaj je podpisoval. Tudi odbornik Roselli, ki je dan po podpisu odloka zastopal občino na srečanju pri prefektu, o njem ni ničesar vedel. Kdo pa torej ukaže na goriski občini?

Pa pojdimo mimo tudi teh zadreg občinskih upraviteljev in preidimo na pravkar minula prva dva tedna avgusta, ko se je tempo dogajanja močno pospešil in so za selitev sole Trinko začeli jemati v poštev zdaj to zdaj ono solsko poslopje v Gorici, od centra pa tja do skrajne ločniške periferije. Ne bojte se! Ne bom obnavljal vseh upoštevanih in nato zavrnjenih hipotez, saj bi gotovo kakšno pozabil. Podčrtal bi le to. Edini dve možnosti, ki sta bili za občino nesprejemljivi sta bili prav tisti, za katere smo se zavzemali Slovenci in ki jih je podpiral tudi solski skrbnik. Popravilu poslopja v K a p u -

cinski ulici so rekli ne, »ker to stane«, selitvi v Ul. Marconi pa ne, ker: »Za božjo voljo, saj ne mislite resno, da bi morali zaradi vas seliti mestne redarje?«, pa čeprav je poslopje šolsko in so ga redarji neupravičeno zasedli.

V zameno je občina silila v rešitvi, ki sta bili za Slovence najmanj sprejemljivi:

solski center, s čemer bi tja preprečili selitev slovenskemu oddelku industrijskega zavoda, ali Ločnik, v sicer sodobno poslopje vendar onkraj Soče, daleč od mesta.

Le zakaj neki so občinski moze tako gluhi do potreb svojih občanov, da zavračajo vse rešitve, ki jih predlagajo občani, in jim vsiljujejo take, ki so najbolj daleč od njihovih želja in potreb? Niti za hip nočemo podvomiti, da bi to bilo zaradi kakega predloga do Slovencev. Ne moremo si predstavljati, da na pragu tretjega tisočletja oblast, ki se ima za demokratično, obravnava kot drugorazredne nekatere svoje občane, samo ker govorijo drug jezik.

Zakaj neki potem? Morda zaradi neke izvirne napake v ideologiji - tudi skrajni pragmatizem je namreč ideološki, ko se ga kdo oklene kot absolutne vrednote -, na katero se danes naslanja goriska občinska oblast. Na oblasti so "komercialisti" (ne gre za poklic župana, temveč za miselnost celotne uprave), ki jim gre le za ekonomsko računico, za krčenje stroškov tudi za ceno slabšega delovanja bistvenih javnih storitev, kakršna je sola. Zato nimajo niti kančka razumevanja za specifične potrebe manjsinske sole, ki so drugačne in včasih sorazmerno večje od potreb enakovrednih večinskih sol. Tega današnji goriski upravitelji preprosto ne razumejo. Ali nočejo razumeti.

Včeraj dogovorjena rešitev za slovensko srednjo solo Ivana Trinka bi morala biti časna in naj bi ji ze čez eno leto sledila dokončna. Bati se je, da se bo treba se pošteno namučiti, da bomo nasim upraviteljem dopovedali, kaj pričakujemo od njih. Nobene navidez dobrohotne potrpežljivosti do naših nadležnih zahtev, temveč zagotovitev tega, kar je občina dolžna zagotoviti vsem občanom: pogoje, v katerih bo tudi slovenska sola v stalnem, dostojnem in zanjo primernem sedežu lahko uspešno razvijala svojo dejavnost.

Zaščita slovenske manjšine v Italiji

INTERVJU / POGOVOR S SENATORJEM BRATINO O ZAČITNEM PREDLOGU, KI GA JE VLOŽIL PRED DOBRIM TEDNOM

»Široko soglasje je vzvod, ki ga nameravam izkoristiti«

GORICA - Senator Darko Bratina je ob koncu prejšnjega tedna, tik preden je parlament zaprl duri za poletne počitnice, vložil zakonski predlog za zaščito slovenske manjšine v Italiji. Predlog je podpisalo 62 senatorjev 13 političnih skupin. Izjema so bili senatorji Forza Italia in Nacionalnega zavezništva, ki z osnutkom - vsebinsko ga je oblikovalo skupno predstavništvo - niso soglašali in so vložili lastne, veliko bolj omejevalne predloge.

O osnutku, o soglasju, ki ga je znal doseči in o možnosti, da bi se po počitnicah začela parlamentarna pot predloga, smo se pogovorili z goriskim senatorjem. Pogovor se je začel prav z ugotovitvijo, da je bilo tokrat soglasje še širše od tistega, ki ga je Bratina zbral v prejšnjem mandatu.

Začniva kar z vložitvijo osnutka.

BRATINA: V prejšnjem mandatu so zakonski predlog podpisali predstavniki vseh skupin z edino izjemo MSI. V sedanjem parlamentu je bila naloga še bolj zahtevna. Na začetku mandatne dobe je bilo vzdusje tako, da bi lahko zbral samo podpise tistih levičarskih strank, ki so tradicionalno podpirale slovensko manjšino. Zato sem se vprašal, ali naj zberem nekaj podpisov in vložim zakon, da bo formalno zadosteno tej potrebi ali pa naj si prizadevam in skušam ustvariti okrog manjšinske problematike zadostno soglasje, da bo predlog imel večjo politično težo.

Stanje se je stalno spreminjalo zaradi strankarske dinamike (stranke so se cepile, nastale so nove skupine). Zato je bilo delo prepričevanja daljše in zahtevnejše. Rad pa bi zelo jasno povedal, da bi se nič ne spremenilo, tudi ko bi bil vložil osnutek pred nekaj meseci. Parlament je bil zavzet z zahtevnimi in neodločljivimi vsedravnimi vprašanji in ni bilo časa za pomembne, vsekakor pa bolj postranske probleme, ki nimajo vsedravnih valence, kot je zaščitni zakon za manjšino.

Osnutek je podpisalo 62 senatorjev...

BRATINA: Tako je. Zdi se mi, da je podatek zanimiv, saj pomeni, da je predlog podpisalo 20 odstotkov senatorjev. In to bo imelo svoj vpliv, saj je tolikšno število podpisov vzvod, ki lahko pripomore k temu, da se razprava vsaj začne.

Ce je bilo vzdusje na začetku mandata negativno, je pa tudi res, da je minilo več kot šest mesecev, od kar Silvio Berlusconi ni več v sedlu. Ali ni to predolg čas za zbiranje podpisov in ustvarjanje širšega soglasja?

BRATINA: Poskusite, pa boste videli.

Med podpisniki so trije podpredsedniki senata, deželni parlamentarci, ni pa karnijskega senatorja Diega Carpeneda, predvsem pa ni tržaškega senatorja Claudia Magrisa, ki je bil izvoljen tudi s slovenskimi glasovi. Kako si to razlagate?

BRATINA: Carpenedo in Magris sta v bistvu zamrznila soglasje, kar ne pomeni, da bi v prihodnje ne lahko podpisala. Najbrž pa Ljudska stranka pripravlja svoj predlog, ki ne bo tako odprt do manjšinske problematike, kot je naš. K temu pa bi rad se nekaj dodal. Osvojil in podpisal sem predlog, ki ga je izoblikovalo skupno predstavništvo, ker se mi je zdelo pomembno soglasje, ki je bilo ob tem predlogu doseženo v manjšini. Vendar, kot sem povedal že v prejšnjem mandatu, se mi pot globalnega zaščitnega zakona ne zdi najboljša. Mislim, da bi se mi morali zavzemati za nekoliko drugačno pot, ki bi najbrž prej pripeljala do cilja: najprej okvirni zakon, ki bi ga nato dopolnili s serijo specifičnih področnih zakonov.

Dejstvo, da so med podpisniki trije podpredsedniki senata, lahko pospeši parlamentarni iter predloga?

BRATINA: Če bo sedanjí parlament živel, se mi zdi, da bodo podpisi treh podpredsednikov in predstavnikov nekaterih strank, ki sodijo v Kartel svoboscin, omogočili hitrejšo pot. Naj povem, da sta predlog podpisala tudi dva predstavnika Forza Italia, ki sta nato umaknila podpis, ker je medtem vložil svoj predlog senator Ettore Romoli. Vendar to dokazuje, da je tudi na desnici pogled na manjšino nekoliko drugačen.

To je nedvomno pozitivno, vprašanje pa je, ali bodo o zakonu sploh začele razpravljati pristojne komisije in ali bo sploh prišel na dnevni red plenarne skupščine.

BRATINA: Zaradi splosne italijanske situacije okoliscine niso najbolj ugodne. Obveznosti so za parlament dobesedno obremenjujoče in, ce parlament ne bo predcasno razpuscen, se bo moral spoprijeti z državnim proračunom in finančnim zakonom, morda tudi z ustavnimi reformami. Marsikaj pa bo odvisno od tega, kako se bodo jeseni zasukale stvari. Ce se bo zakonodajna doba nadaljevala, bo morda nekaj prostora tudi za naš zakon. Mislim pa, da so nekatere stvari le dozo-re, saj je prodrlo določilo za finansiranje dejavnosti manjšine. Mimogrede bi dodal, da

je edino leto, ko so bila skrcena sredstva za manjšino, tisto, ko je v zakladnem ministstvu sedel kot podtajnik tržaški poslanec Sergio Coloni.

Ko sva že pri teh sredstvih. V kolikšni meri je bilo sprejetje tega določila odraz odprtosti do manjšine in v kolikšni meri sad pritiska Slovenije?

BRATINA: Mislim, da je bil rezultat sad obeh dejavnikov. Moj vtis je, da se vedno imajo zaviralno vlogo nekatere sile v FJK, medtem ko je v parlamentu odprtost večja. Rekel bi, da se tudi ljudje, ki niso na naši strani, danes dobro zavedajo, kaj pomeni manjšinsko vprašanje...

... se pravi...

BRATINA: Se pravi, da se zavedajo, da je zaščita manjšine demokratična pravica, ki ji normalna država mora zadostiti.

Kljub tej zavesti pa se v Italiji vse, kar zadeva manjšine, premika zelo počasi...

BRATINA: Ta problem bi postavil v širši okvir tega, kar

se dogaja v svetu. Bojim se, da prihodnost ni naklonjena manjšinam, saj kot ugotavlja Edgar Morin, je Sarajevo predstavljalo to, kar so si demokracijski Evropejci želeli v širšem prostoru: strpnost, sožitje, razumevanje med narodi, demokratičnost...

... in Sarajevo je padlo.

BRATINA: Res je, vendar mislim, da toka zgodovine ni mogoče ustaviti in prej ali slej bo treba na vprašanje manjšin ustrezno odgovoriti.

V kolikšni meri so težavni italijansko-slovenski odnosi pogojevali in se pogojujejo priznanje pravic slovenske manjšine?

BRATINA: Nedvomno ti odnosi priznanje pravic pogojujejo. Dodati pa moram, da sem na to vprašanje že nekajkrat opozoril zunanjo ministrico Susanno Agnelli, ki mi je vedno pritrdila, da mednarodni odnosi ne smejo pogojevati priznanja pravic manjšinam.

Verjetno je vplivalo tudi dejstvo, da je manjšina prepustila pritisk Ljubljani, sama

pa bila dokaj odstotna.

BRATINA: Seveda, tudi to je vplivalo. Poleg tega pa igra veliko vlogo tudi nepoznavanje obmejne stvarnosti. Naj povem v ponazoritev anekdoto. Ko smo pred nedavnim razpravljali o vstopu Avstrije v EZ, sem govoril tudi o zelji obmejnih ljudi po sožitju in kot primer navedel vsakoletno srečanje v Kobaridu, na katerem na primer sodeluje tudi italijanski veleposlanik. Pri tem sem opozoril, da Kobarid ni več v Italiji. V dvorani ni nihče reagiral na to, pozneje pa se mi je približal Andreotti in priznal, da se sicer sramuje, vendar je bil tudi on prepričan, da je Kobarid še italijanski.

Ce se vrneva k zakonu. Katere so prve poteze, ki jih imate v načrtu, da bi pospešili njegovo parlamentarno pot?

BRATINA: Najprej se bom srečal s predsednikom senatne komisije za ustavna vprašanja Aldom Corasanitijem, ki je med podpisniki predloga, in z njim preučil možnost, da bi vprašanje manjšin dali na dnevni red komisije.

Ali je realno, da bi vprašanje zaščite prišlo na dnevni red?

BRATINA: V to res upam. Doslej ni bilo realno, da bi na dnevnem redu, z jesenjo pa bi lahko dobili nekaj prostora za tudi za našo zaščito. V vsedravnem okviru je to obrobno vprašanje, saj ne sodi v srz političnega spopada.

Ali je koristno, da bi s pomočjo poslancev manjšinskih strank podoben predlog vložili v zbornici?

BRATINA: Mislim, da lahko koristi, ce se tudi v zbornici oblikuje dovolj široko soglasje. Treba je izbrati med dvema možnostima: ali se vprašanje začne samo napolno ali pa se z velikim naporom zagotovi takemu predlogu soglasje in torej politično težo.

Marsikdo bi ob tem lahko ironično pripomnil, da je imel zakonski predlog v prejšnjem mandatu sicer široko podporo, ki pa se je izkazala za brezpredmetno..

BRATINA: S tem ne soglasam. Mislim, da je soglasje pomembno. Tedanje široko soglasje - in naj dodam, da bi zakonski predlog ne prišel na dnevni red, tudi ko bi ga bili vložili že prvi dan - je bilo politično pomembno. Mislim, da isto velja tudi za sedanje mandatno dobo.

V tem parlamentu smo pričakali nekaterim protislovnim znakom. Morda najbolj emblematično je bilo srečanje slovenskih solnikov z ministrom Lombardijem, ki je bil zelo vljuden, dejansko pa ni sprejel nobene obveze.

BRATINA: Teh stvari ne bi mesal. Nekaj je odnos strank, drugo srečanje z ministrom za solstvo. Kaj bo obrodilo tisto srečanje, bomo videli v prihodnje. Mislim, da je bilo pozitivno že dejstvo, da nam je minister posvetil veliko časa in spoznal naše probleme. Ce rezultata ne bo, bomo morali spet v Rim.

Ob koncu. Kako bi ocenili perspektive zaščitnega zakona?

BRATINA: Perspektive so odvisne od tega, koliko bo živel parlament. Ce bo njegovo življenje dolgo, je nekaj možnosti, da kaj dosežemo. Ce pa bo razpuscen v kratkem, bo treba začeti vse znova. V tem primeru se mi zdi, da bomo morali tudi mi razmisliti o svoji strategiji. Okrog nas se je vse spreminjalo, mi pa vztrajamo pri obicajnih prijemih.

Ali mislite na drugačne zahteve?

BRATINA: Ne. Milim predvsem na drugačno mišljenje, na drugačen pristop, na drugačno upoštevanje različnih političnih dejavnikov. S Cankarjem bi lahko zaključil, da je tudi v primeru manjšine potrebno ociscenje in pomlajenje.

Vojmir Tavcar

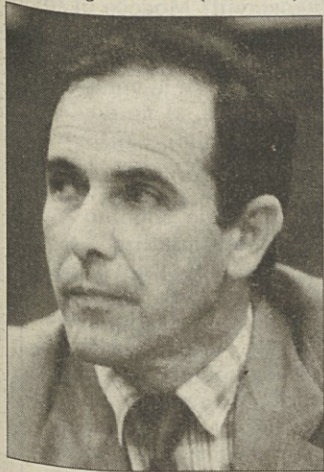
OCENE KOMPONENT SKUPNEGA SLOVENSKEGA PREDSTAVNIŠTVA O VLOŽITVI ZAŠČITNEGA OSNUTKA

»Utvar si res ne delamo, na potezi je sedaj Rim«

Zaščita slovenske manjšine v Italiji

Predlog za zaščito Slovencev, ki ga je v senatu predstavil Darko Bratina, je sad naporov manjšinskega predstavništva. Za mnenje o tem predlogu in o njegovih političnih in parlamentarnih perspektivah smo vprašali Klavdija Palčiča, predsednika Slovenske kulturno gospodarske zveze, Marijo Ferletič, predsednico Sveta slovenskih organizacij, Viljema Černo, predsednika Zveze Slovencev iz videmske pokrajine, Martina Breclja, deželnega tajnika Slovenske skupnosti, Anamarijo Kalc in Stojana Spetiča, predstavnikov slovenskih komponent DSL in SKP ter Rudija Pavšiča, ki je koordinator Demokratskega foruma Slovencev.

Klavdij Palčič (SKGZ)

osnutka že v prejšnji mandatni dobi, manjšinskim interesom ne koristi, četudi se dobro zaveda, da soglasje cim siršega političnega loka je važen faktor za uspešen pristan dolgoletnega prizadevanja slovenske manjšine za zaščito v smislu obstojecih zakonov, mednarodnih pogojev in listin.

Senatorju Bratini gre zahvala za opravljeno delo in izpolnjene volilne obveze, vendar obstajajo resni pomisleki z ozirom na dejstvo, da je senator tudi to pot osnutek vložil le v trenutku, ko je SSK skupno z nekaterimi komponentami slovenskega predstavništva - vstevsi SSO-ja - zacela postopek za vložitev osnutka v poslanski zbornici tudi v strahu, da bi ta vlada zaključila svoj mandat ne, da bi imela manjšinskega zakonskega predloga za svoj zaščitni zakon.

Stališče senatorja Bratine v zvezi s to problematiko poznamo. Ne poznamo pa, ali poznamo zelo malo zakonov katere je Italija loceno osvojila

v korist slovenske manjšine in se to ob vztrajnem in odločnem prizadevanju slovenskih izvoljenih zastopnikov, strank, organizacij in tudi posameznikov, ki se morajo celo posluževati dolgih in obremenjujočih postopkov v pritozbah za uveljavitev svojih pravic. Glej zadnji uspeh SSK in odvjetnika Mocnika v zvezi z volilnimi okrožji v trzaski pokrajini.

Glede na dejstvo, da ga dva senatorja iz FJK - Magris, ki je svoj podpis umaknil in Carpenedo, ki je v prejšnji mandatni dobi osnutek podpisal - nista podprla, izraza SSO obzaložanje za tak odnos, ki ne more imeti druge razlage kot težnjo k ohranitvi svojih političnih pristav, ki se niso zreli za demokracijo in Evropo.

Viljem Černo (Benecija)

Senator Darko Bratina je s svojo marljivostjo in potrpežljivostjo dosegel, da so zakonski osnutek za zaščito Slovencev podpisali predstavniki vseh strank, z izjemo desničarskih. To se mi zdi pomembno dejstvo, ki po-

trjuje, da se v Italiji vendarle nekaj premika v odnosu do slovenske narodnostne skupnosti.

Senator Bratina ni pozabil na Slovence, ki živimo v videmski pokrajini, saj je od vedno občutljiv na naša vprašanja in pozorno spremlja naše kulturno in splošno narodnostno življenje. Da smo Benečani sestavni del tega zakonskega osnutka je pomembno se zla-

sti v tem trenutku, ko spet dvigajo glas tisti, ki zanikajo naše slovenstvo in govorijo o nekih čudnih in neobstojećih praslovanskih dialektih in podobno.

Anamarija Kalc (DSL)

Slovenska komponenta DSL izraza zadovoljstvo in priznanje senatorju Bratini, ki je z vztrajnim delom dosegel dober rezultat, s tem, da je zbral veliko število podpisnikov zaščitnega osnutka.

Slovenska komponenta DSL meni, da ne sme postati predstavitev zakonskega osnutka jalov obred samozadovoljevanja manjšine. Nasprotno mora postati priložnost, da se se resneje in odločneje lotimo neresenih problemov, tako znotraj manjšine, kot tudi v odnosu s širšim okoljem.

Eden od problemov, s katerim se moramo čimprej spoprijeti, je prav gotovo dejstvo, da med podpisniki ni senatorjev Magrisa in Carpeneda, kar kali vzdusje medsebojnega spoštovanja in sodelovanja, ki si s tezavo utira pot v našem mestu in v deželi. Če uposte-

vamo italijanski politični položaj, ki je se vedno zelo nestabilen, in ki nas bo prisilil k ponovnim volitvam, ni realistično pričakovati, da bo zakonski predlog lahko zaključil svoj parlamentarni iter že v tej mandatni dobi.

DSL bo seveda spremljala pot zakonskega osnutka v senatni komisiji in v vseh nadaljnjih fazah z treznim in

realističnim pristopom. Sma-tramo pa, da ni več dovolj, da si ustvarjamo idealno podobo manjšinske zaščite, ne da bi jo preverjali s širšim okoljem in v okviru političnega položaja v katerem bo potekala obravnava naših zakonskih zahtev. Bolj kot kdajkoli se morajo družbeno politične komponente manjšine otestiti skusnjave, da bi iskale goli strankarski konsenz znotraj manjšine, temveč morajo iskati tiste poti, ki nas bodo pripeljale končno do konkretnih rezultatov. Pot, ki smo jo skupaj prehodili, da smo pripravili enotno besedilo zakonskega predloga, je doslej prevec pogojeval ta negativni pristop.

Manj demagogije torej, manj obredniških samopotesevalnih manifestacij in več izpostavljanja realističnih predlogov, ki nam bodo omogočili boljše rezultate ter s tem napredovanje manjšine. Tudi ce bo pri tem potrebno preverjati, ce je enotno nastopanje za vsako ceno res vselej učinkovito.

Martin Breclj (SSK)

Zadovoljni smo, da je zakonski predlog za globalno zaščito Slovencev v Italiji, ki so ga skupno izoblikovale najpomembnejše komponente naše manjšine, končno ustrežno vložen v senatu. Parlament, vlada in sploh italijanska politična javnost bodo na tak način ponovno formalno in na pristojnem mestu seznanjeni s temeljnimi zahtevami naše na-

rodnostne skupnosti. Zadovoljni smo tudi, da je predlog podprla široka paleta parlamentarcev, ki predstavlja vsaj potencialno večino v parlamentu.

Zal je do vložitve zakonskega predloga prišlo nekoliko pozno in marsikaj je bilo najbrž zamujeno. Od zadnjih parlamentarnih volitev je poteklo skoraj pol drugo leto in, kot vse kaže, se zakonodajna doba zdaj nagiba h koncu. Prav zaradi tega je SSK vložitev v senatu večkrat spodbudila, nazadnje tudi z vzporedno akcijo za vložitev predloga v poslanski zbornici, za kar se je 22. julija pričelo zbiranje podpisov.

Kljub zamudi pa smo prepričani, da bi bilo zgoreno vreči pusko v koruzo in čakati krizem rok na nove volitve. Slovenci v Italiji moramo zdaj na viden način pokazati, da gre za problem, ki nas res hudo zuli in z reševanjem katerega ni mogoče odlašati. Po drugi strani ni niti rečeno, da bo do novih volitev prišlo res takoj in se manj, da bodo politične razmere v prihodnji zakonodajni dobi Slovincem v

Italiji bolj naklonjene, kot so pod sedanjo vlado.

Zaradi vsega tega predlagamo, da bi v doglednem času, recimo oktobra na prevečer 20-letnice Osimskih sporazumov, priredili manifestacijo v Rimu v podporo našega zakonskega predloga, razen ce seveda na bo prišlo poprej do sicer malo verjetnega razpusta parlamenta.

Italijanski in sirsi politični javnosti moramo povedati, da nereseni problemi slovenske manjšine v Italiji ne bremenijo le naše skupnosti, ampak predstavljajo vir nenehnih trenj med manjšinskim in večinskim prebivalstvom, da skodijo dobrososedskim odnosom s Slovenijo, da torej ogrožajo mir nedaleč od tragicno znanih žarišč napetosti in nasilja in da predvsem predstavljajo sramoto za italijansko demokracijo. Prav bi bilo, da bi se tega boljše zavedali tudi vsi tisti, ki se v besedah radi zavzemajo za omikano sožitje. Vključno nekateri senatorji iz naše dežele.

Stojan Spetič (SKP)

Predstavitev dogovorjenega osnutka vseh slovenskih komponent bi presla zgolj simbolični okvir, ce bi ga zares osvojile vse levosredinske stranke in vključile v svoj zakonodajni program se pred razpustom parlamenta. V to močno dvomim, zato se mi zdi bolj realistična zahteva, naj osnutek kot obvezo vkljuci v svoj program prof. Romano Prodi in koalicija strank, ki ga podpira.

Seveda, ce se s tem strinjajo vsi in ce bomo osnutek ustrezno prilagodili razmeram. V nekaj letih se je namrec postaral... Imenovanje predstavniskega odbora, ki bi sledil izvajanju pravic, je naprimer se vezano na proporcni volilni sistem in ne uposteva za manjšino negativnih posledic novega, večinskega. Tudi vprašanje o zajamčenem zastopstvu bi morali jasneje definirati. Isto velja za vračanje od fasistov odvzete imovine, kjer smo doslej upostevali zgolj Narodni dom pri sv. Ivanu...

Sploh bi morali zakon o novem duhu poenostaviti in

skrajšati. Izhodišče za sedanji dogovorjeni osnutek je bila neka moja shema, ki je bila kratka in elastična. Temeljila je na načelih, njihovo uresničitev pa prepuščala mesanemu odboru predstavnikov manjšine in oblasti. V dolgotrajnih pogovorih in polemikah smo v skupnem zastopstvu to shemo premostili, v zameno pa dobili

dokaj okorno in razvlečeno besedilo bolj programskega kot operativnega značaja.

Kljub temu pa poudarjam: dokler se ne dogovorimo drugače, je to besedilo rezultat možne enotnosti in ga moramo spoštovati. Njegova posodobitev pa mora temeljiti na dobri volji vseh komponent in pozitivnem odnosu skupnega zastopstva s parlamentarnim zastopnikom naše manjšine. Ta odnos smo v bližnji preteklosti močno pogrešali in bi ga kazalo čimprej obnoviti.

Rudij Pavšič (DFS)

Vložitev skupnega zakonskega osnutka predstavlja predvsem dejanje simboličnega pomena, ne daje pa nikakršnih zagotovil, da se bo nas stvaren status manjšine izboljšal. Postavlja se najprej vprašanje, ce bo osnutek sploh vstopil v parlamentarno dvorano. Vprašanje je, ce obstaja politična volja, da se o teh zadevah resno loti italijanski parlament, ali ce bomo tudi tokrat morali čakati na ugodnejše case glede odnosov med Slovenijo in Italijo. In tudi okoli tega bi veljalo znotraj naše skupnosti razmisliti. Vloga bolj ali manj upostevanih talcev je za našo manjšino neustrezna, jo ne gre podpirati za vsako ceno cetudi bi znala roditi kakšen parcialni uspeh. Odvzela bi nam pa tisto »dostojanstvo«, ki ga vendarle moramo imeti. Znotraj naše manjšine se

moramo prizadevati, da bomo postali »bolj prepričljivi« za italijanski demokratični del politične in civilne stvarnosti. Brez te podpore in tega razumevanja tudi našemu zakonskemu osnutku se ne pise ugoden razplet. Ob tem ne gre spregledati dejstva, da globalnost bo težko nasla potrebno podporo v italijanskem parlamentu, ne glede na večino, ki ga bo sestavljala. Zarisati je treba nekaksen okvir, v katerem bi na podlagi določenih prioritet sproti zakonsko reševali in iskali primerne odgovore za našo narodnostno skupnost. Doslej je bilo vprašanje zakonske zaščite vse prevec predstavljeno kot nekaksna zastava - simbol, ki je prej služila za notranje potrebe in merjenje slovenskosti in narodno zavednosti kot pa platforma za resen pristop k vprašanju.

Zmeniti se bo treba, da maksimalistično postavljanje naših zahtev se ne pomeni njihovih maksimalističnih rešitev. Prej obratno.

Binom Gorica-film

V avditoriju pod sotorom ob boku goriskega gradu se že štirinajst let odvija festival, ki nagradjuje najboljši evropski scenarij iz bere devetih filmov. Letos so med 27. julijem in 5. avgustom »nastopili« stiri tuji filmi (L'esca - Vaba, Bertranda Taverniera, Viaggio in Inghilterra - Potovanje v Anglijo, Richarda Attenborougha, Quattro matrimoni ed un funerale - Stiri poroke in pogreb, Mika Newellija, Prima della pioggia - Pred dežjem Milca Mančevskega) in pet italijanskih del (Un eroe borghese - Mescanski heroj, Micheleja Placida, L'amore molesto - Nadležna ljubezen, Maria Martoneja, Belle al bar - Lepotice v baru, Alessandra Benvenuti, La scuola - Sola, Danieleja Luchettija, Anni ribelli - Uporniška leta, Rosalie Polizzi). Imenovani režiserji pa so bili protagonisti prireditve edinoletnega festivala, ki so podpisali tudi filmov scenarij. Letno selekcijo filmov določa izključno žirija filmskih ustvarjalcev, ki se je letošnja nagrada Amidei dobro odgovarja podobni, ki so jo pobudniki zarisali. Prisotnost gostov je dokazala pripravljenost filmskega sveta, občinstvo, ki je vsako leto bolj številno, tudi zaradi mešanega kritičnega pri izboru filmov, ki spodbuja prisotnost pri vseh projekcijah in navaja tudi na avtorske izdelke, pa se je se kako rado pomudilo s prisotnimi režiserji, scenaristi ali

igralci. Odrezavo in boleče pričevanje Radeta Serbedzije (zahvala gre režiserju Marku Sosiču, Serbedzijevega prijatelju, za pomoč pri vzpostavitvi stika z igralcem) je za en večer prekinilo spektakel in so se podobe s filma prepletale z vizijami, ki se jim nihče ne more odtegniti, saj mediji dnevno posredujejo krvavo kroniko v besedah in slikah z balkanskih bojišč. Vsi smo spostovali njegov narek: »Brez besed prosim. Raje vsi ommolkimo, da bomo morda v tišini tudi tostran Jadrana slišali bobnenje topov.« Film Mančevskega je bil tedaj bolj potreben in učinkovit kot kdajkoli. Dimenzija posredovanja civilnega zavedanja pripada namenu filmske umetnosti. Takšen pristop je danes posebej aktualen. Svet okoli nas raste in množi se hrup nestetih televizijskih posnetkov, sinteza postenege filma pa utegne biti ključ za spoznavanje. V znamenju takšnega sporočila je letošnji gorški festival obogatil odlični dohodek, ki je retrospektivni filmski večer prezelelo spoznanje na scenariista Sergia Amideja. Mimogrede je petdeset let, kar je dvojica Rossellini - Amidei ustvarila umetnino Rim odprto mesto (Roma città aperta); clovesko in umetniško avanturo teh, ki so preobrazili ustaljeno filmsko paradigmo (snemanje v studijih ipd.) in vtisnili podobe množice na cesti, iz katerih veje svež realizem in istodobne drame, priključuje danes film Carla Lizzanija Celuloid (Celuloide). Giancarlo Gianini v njem pooseblja Amideja, Massimo Ghini Roberta Rossellinija, igralca pa sta likoma podobna prej po temperamentu kot po videzu. Energичnemu, ognjevitemu Amideju, nedovzetemu za kompromis, je Rossellini kontrapunkt,

neomajen v prepričanih ter gotov lastnih vizij in vendar clovek mediacije in preudarnosti. V Gorico je Lizzani prinesel trminutni posnetek iz svojega filma in že ta se nam je zdel krasen. Gianninija nismo dočakali (v Gorici ga namreč čaka priznanje), Amidejev obraz pa nam je razkril dokumentarec Raia o italijanskih scenaristih.

Za siskost filma ponavadi dolžimo slaboten scenarij; Lizzani, vezan na neorealistično scenarično dediščino, tako dokazuje, da je dober film mogoče posneti samo na osnovi dobrega scenarija. Iz Gorice prihaja torej poziv filmskim piscem, naj izboljšujejo svoj poklic. Organizatorji obljublajo, da bo Gorica postala središče za poglobljanje scenarijske kulture; morda bo to steklo tako, da bodo cineasti vezani na festival Amidei, priporočali lastno izkustvo, mi pa jim bomo le prisluhili. Igor Princic, upravitelj kinodvorane Vittoria in dragocen sodolavec pri organizaciji festivala zaradi poklicne izkušenosti, je izrazil perspektivni nacrt, da bi bila nagrada Amidei vpisana v seznam nacionalnih festivalov v Italiji, zato da bi stopila v zavešču producentov in posledično pridobila na odmevnosti. Težko pa bo postal zanje zanimiv, ker nagradjuje filme ob koncu sezone in ne prispeva filmu takojšnje promocije. Tudi to je fronta, na kateri se bodo morali meriti iniciativni pobudniki goriskega natečaja. Namen je, da bi vsi krajevni filmski cinitelji - v soglasju s cilji vseh živečih na Goriskem - preglasili skupen koncept in usmerili sile v izostren, bogat nacrt za razvoj binoma Gorica-film.

ID

V večerni tišini bo morda slišati bobnenje topov

Rade Serbedzija je nositelj glavne vloge v letošnjem zmagovalcu, v filmu Pred dežjem (Before the rain). Prisel je v Gorico zato, da bi se predstavil publiki, ki sledi festivalu Amidei, in sprejel nagrado v imenu svojega prijatelja, režiserja in scenariista Milca Mančevskega. Ko je stopil iz letala, so ga pričakale novice o vojnem klanju v njegovi rodni Krajini. Po predvajanju filma je stopil na oder in pred gledalci, ki so vsi mirno obsedeli in čakali na pogovor z njim, je rekel, da bo raje molčal in poslušal bobnenje topov, ki prihaja z onstran meje. Njegov molk in ropot topniških izstrelkov je pokrtil neskončen aplavz.

Danes ponoči (v noči med petkom in soboto, op. ur.) so Srbi napadli mesto vašega otroštva, Vinkovce.

»O svojem mestu sem napisal poezijo, v kateri piše, da bi Vinkovce branil samo, da ne bi bilo tega. S tem mislim na hrvaški fasizem in nacionalizem. Zame ni domovine izven meja Hrvške, ampak jaz ne morem živeti skupaj s Tudjmanom. Vsakič, ko sem stopil na cesto, je bil skandal. Proglasili so me za nezaveščno osebo na hrvaškem ozemlju. Moral sem stran, hotel sem stran.«

Kdo je po vašem mnenju zakrivil vse te nacionalizme, te nestrpnosti, fasizme, to klanje? Kdo bi moral kot prvi na zatožno klop?

»Mediji, televizija, časopisi, vsi tisti, ki so izkoristili svoje neverjetne tehnološke zmognosti, zato da so lazi spremenili v velike državne resnice. Intelktualci, ki so začeli s svojo nacionalistično propagando se preden bi Jugoslavija propadla. Oni so dejansko začeli vojno pred njenim dejanskim začetkom. Poli-

tiki, mednarodni in jugoslovanski politiki, ki so vsi skupaj samo se druscina norcev in zanesenjakov.«

Obstaja kakšna možnost, da se resimo iz kroga te norosti?

»Ne, kje pa. Nisem ne filozof, ne sociolog, ne politolog. Sem igralec, včasih pišem, večkrat pojem in iz svojega zornega kota ne vidim resitve. Mislim sem, da

no, celo otroci so postali poklicni morilci.«

Mogoče bi mladinska ustvarjalnost lahko ohranila, resila tisto, kar je bilo dobrega v nekdanji Jugoslaviji? Mogoče bi to lahko ustavilo vojno?

»Ne v Srbiji ne na Hrvaškem, niti več v Bosni. To je vprašanje posamezne osebe, ki ne dovoli, da bi jo zaneslo splošno misljenje, mnenje. Toda vojna ima svoja pravila in ta terjajo popolno zastrupitev mladine s sovražstvom. V takem okolju je težko najti mladega cloveka, ki misli s svojo glavo. V Sloveniji, v Makedoniji, kjer ni nikoli prislo do pravega klanja, sedaj prirejajo mladi Balkanci zure (zabave, kjer se vrtijo stare in nove glasbe iz prostora cele nekdanje Jugoslavije, op. ur.) in ljudem se pocasi toži po tistem, kar je nekoč bilo. V državah, kjer divja vojna, se ljudje globoko sovražijo. Zlo se je rodilo v ljudeh, ki niso vedeli, da ga nosijo v sebi in niso bili pripravljeni na to, da bi ga obvladali.«

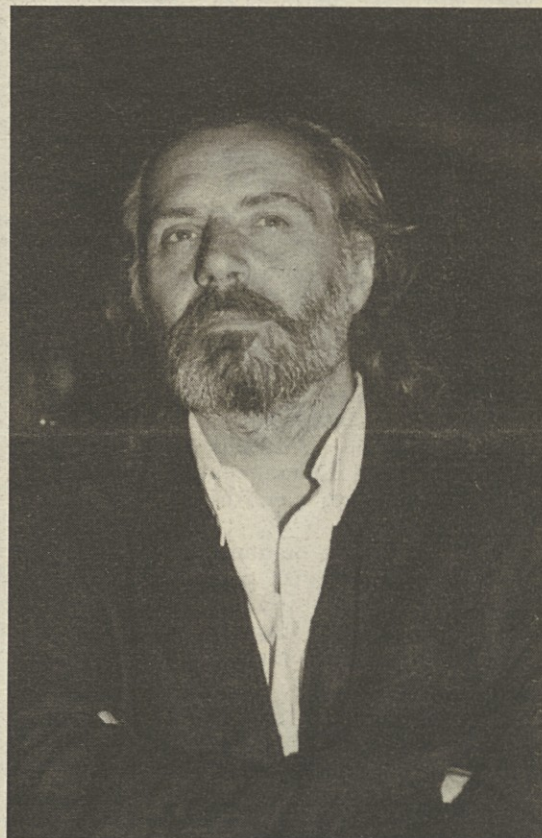
Res ni nobenega upanja?

»Nobenega. Happy end so si izmislili Američani in niti oni ga ne znajo prenesti v življenje.«

Iz vojnega polja v filmski svet. Letos je ameriška žirija kandidirala Pred dežjem za oskarja v kategoriji »Najboljši tuji film« in seveda ste bili povabljeni na slavnostni podelitveni večer. Mi smo dogajanju sledili po televiziji, vi pa ste bili tam. Kakšna je opevana Noč oskarjev?

»Vse je tako kot na kakšni ceremoniji Centralnega komiteja stare Sovjetske zveze. Pompozno, zlagano in neskončno ponarejeno. Kot v kakšnem filmu.«

et

Rosalia Polizzi: »Nisem takoj razumela, da je treba v filmskem svetu dolgo vztrajati«

Scenaristka in režiserka filma »Anni ribelli« (Uporniška leta) Rosalia Polizzi (na slikah najprej sama, nato pa se med podeljevanjem nagrad) je nepricakovano, skupaj s sodelavcem Mariom Proserpiem, prejela drugo nagrado letošnjega festivala Amidei. Njen film si je publika lahko ogledala samo po podelitvi nagrad. O priznanju je povedala, da je tega zelo vesela in to iz dveh razlogov: »Prvic, ker je vsaka nagrada pomembna, istočasno pa je dokaz, da je bil trud, ki si ga vložil v svoje delo, poplačan, drugic, ker so to nagrado podelili ljudje, ki delajo v filmskem svetu in poznajo

vse težave, s katerimi se mora soočiti ustvarjalec, ko pripravlja tako scenarij kot sam film. Seveda so pomembne tudi nagrade, ki jih podelijo kritiki ali publika, ampak mislim, da so slednje čisto druge narave.«

Zgodba o nastanku njenege filma o družini italijanskih izseljencev v Argetini se vleče dolgo v času. »Scenarij za ta film sem pisala dolgih sedem let. Takoj po končanem studiju režije sem začela s pisanjem, toda vsak projekt sem opustila takoj po prvih težavah. Nisem takoj razumela, da je treba v filmskem svetu vztrajati pri vsaki ideji, vse dokler se je ne realizira. Potem sva z Mariom napisala »Anni ribelli«, scenarij je

bil vseč prav vsem in to je bil zelo dober znak.« O tem zakaj je izbrala prav temo o italijanskih izseljencih v Argentini pa je rekla: »Tukaj se zelo malo ve o moji državi, toda tam, cez lužo, je Italija pravi mit. Argentinci ljubijo Italijo, mogoče, ker je italijanska populacija neverjetno številna. Mislila sem, da je pomebno, da se tukaj izve, kaj več o tem.«

et

Besedilo
Igor Devetak
in Elizabeta Tomsic
Fotografije
StudioReportage

ZA NAJBOLJŠI FILMSKI SCENARIJ

FILM

se mora še okrepiti

Goriški festival postaja vse bolj mednarodni

Gorica je filmsko aktivno mesto, v katerem se gibljejo mnogi, ki jim je film dragocen posrednik zunanega in intimnega sveta. Čas zadnjih petnajstih let je na tem področju doba uspešnih poskusov. Obdobje priprave faz se danes upravičeno sklepa, sodelovanje vseh poznavalcev filma pa je središnji pogoj, da dosežena filmska kulturna zabristi. Organizacijsko plat festivala Amidei združuje s kulturno vsebino tudi njegov direktor Giuseppe Longo. V pogovoru je povedal:

»Vodstvo organizacijskega odbora sem prevzel 1991. leta, ko je bil festival le poletni pregled osmih filmov s končno nagrado. Nagrade pa takrat nismo podelili. V naslednjih mesecih smo se lotili drugačnega dela, zato da bi prireditve ojačili in ji dali širšo odmevnost. Že z naslednjim letom je priznanje prejel Michele Placido, prikazali smo retrospektivo filmov iz pod peresa Ageja in Scarpellija in odtlej je bila pot v Rim običajni posel. Vzpostavljali smo stike s filmskimi delavci in izostrili pozornost za vse, kar je filmski univerzum ponujal. 1992 je leto rojstva kulturnega društva Sergio Amidei, ki je zbralo ljubitelje filma, kar jih je naše mesto zmoglo, v zameno si je festival prislužil močno kulturno utemeljitev.«

Predlagali ste, da bo odslej to »Mednarodni festival za najboljši evropski scenarij - nagrada Sergio Amidei.«

»Z rimsko žirijo so določili motivacijo take vrste. Saj evropski film z goriškega gledišča pomeni ozreti se proti zahodu in vzhodu. Nagrada Mančevske mu je izvirno utelesenje name; to je film, ki nosi balkanski

motiv, omogočila pa ga je široka koprodukcija, v kateri ima delež tudi makedonski Vardar Film iz Skopja.«

Katera so vidna znamenja preobrazbe?

»V Gorico zahajajo avtorji - pa tudi igralci - v spremstvu lastnega filma; v Rimu pa prirejam predstavitev srečanj za filmske ustvarjalce. K promociji so veliko prispevali krajevni in državni časopisi; poleg tega se je letosnje prireditve udeležilo kar nekaj uglednih gledalcev. Sodelavci se množijo: le odnos z goriško občino potrebuje poravnava, saj njena birokracija zavira prepotrebno financiranje.«

Kateri je glavni pomen nagrade, ki jo žirija podeljuje?

»To je edina nagrada v Italiji namenjena izključno avtorju-scenaristu. Predmet naše ocene pa je samo realizirani scenarij, medtem ko nerealizirani scenarij nagradjuje natečaj Solinas. Legenda pravi, da se je pobuda za nagrado Solinas navdihnili ob našem natečaju.«

Že res, da obstajajo druge tovrstne nagrade, David di Dona-

tello in pa Nastro d'Argento za scenarij, to pa so le priznanja, ki jih podeljujejo za vsako filmovo specifično posebej. Edino naša nagrada Amidei je ekskluzivna, zato je že postala predmet avtorjevih želja.«

Odmevnosti je seveda botrovala prisotnost Lizzanija in Radeta Serbedžije.

»Posebno zadostenje je uresničil Lizzani, ki je s sabo prinesel nekaj sekvenec svojega filma Celluloid (Celluloide); spregovoril je o Amideju in genialni skupini, ki je ustvarjala film Rim odprto mesto (Roma città aperta), o težavah njihove dobe, o današnjih težavah. Zatrdil je, da mora danes njegova generacija glasno pripovedovati svoje izkušnje. V tistih treh minutah sem imel čudovit vtis, da prisostvujemo pristni izpovedi skrbi izkušenega avtorja za današnje filmske ustvarjalce.«

Amideia osebno niste poznali. Kakšno podobo hranite o njem?

»To je bil izreden človek, ki bi ga danes potrebovali na filmskem prizorišču: značajan, jezljiv in vendar nam je s svojo trdoto in strogostjo »vsiljeval« čudovite stvari. Zavestno je doživljal Italijo, na njene pozive je bil pozoren, v njej prisoten, vedno informiran. In spregovoril je vsemu svetu, ko so filmi z njegovimi scenariji triumfirali v tujini. Izšel pa je iz našega teritorija, ki ga hočejo mnogi prikazati kot obrobnege. Res je, oddaljeni smo od rimskega hrupa, pri nas teče meja... Grad pa stoji na gricku, s katerega, kamorkoli se ozreš, vidiš Evropo. Odtod prepričanje, da je Amidejeva nagrada posvečena evropskemu filmu.«

ID

Vse se je začelo že pred 20 leti

Filmska prireditve Amidei nastaja vsako leto iz prizadevanja mnogih, med stalnimi sodelavci pa je seveda protagonist tudi, kdor si je »scenarij« za goriški festival prvi zamislil. Darko Bratina ima za filmski svet posebno ljubezen, ob predsedstvu Kinoateljeja je tudi predsednik kulturnega društva Sergio Amidei. Darko Bratina sodi med prve pobudnike filmskega festivala Amidei, saj se je ta porajal v srečanju in pomenkih s Sergiom Amidejem, pred skoro dvajsetimi leti na Festu v Beogradu.

»Geneza je prav gotovo tam; zgodilo se je 1978. leta, takrat smo med drugim komaj ustanovili Kinoateljje. Od vsega začetka je naša skupina obiskovala festivale, da bi se vključevala v filmsko dogajanje in njegove forume. Beograjski Fest je tedaj predstavljal sumo najboljših filmov po svetu in tam je prišlo do osebne spoznanja z Amidejem. Pomislil sem, da bi bilo pametno, ko bi neke - in že sem mislil na Gorico - posvetili vrsto filmskih pregledov avtorju-scenaristu, ker je bila tedaj ta ustvarjalna figura se popolnoma zanemarjena med širšo publiko, četudi filmski delavci niso dvomili o tem, kaj dober scenarist za film pomeni. Dejstvo, da je bil Amidei se vezan na goriški prostor, kot je sam znal povedati - bil je namreč po materi Solkanec - pa je dalo pobudi se dodatno valenco.«

Amidei se je za idejo ogrel?

»Bil je dobesedno navdušen nad iniciativo, četudi je po telefonu dejal, da nam bo morda težko uspelo ga popolnoma »pretihotapiti« kot Solkanca. V zamisli naj bi to bil hommage ob prisotnosti avtorja. Leta 1981 sva se srečala v Rimu in predebatirala marsikaj. Pred slovesom me je se vprašal, kdaj bo pobuda stekla - zanj je bil namenjen konec julija in začetek avgusta - in dodal: »Ne vem, če bom ucahal.« Bil je namreč bolan, imel je nadiho. Samo nekaj tednov kasneje sem zvedel, da je umrl.«

Iniciativa se je zato preobrazila v posvetilno retrospektivo.

»K njenemu uspehu so prispevali mnogi njegovi hvalezni prijatelji, ki se danes omogočajo izvedbo natečaja Amidei - Age in Scarpelli, Sordi, Nanni Loy, Lizzani. Tedaj se je pojavil predlog, da bi po Amideju poimenovali letno nagrado za scenarij. Gre do-

dati, da so v istem poletju tekale priprave za prvo retrospektivo slovenskega filma. Leta 1981 sta se torej rodila pregled scenarijstike z zametkom nagrade Amidei in pregled slovenskega filma, ki je bil zametek naknadne dejavnosti Kinoateljeja. Po pravici pomeni to leto prelomnico za filmsko življenje na Goriškem. Morda pa je zanimivo tudi, da je med drugimi to vezano po zamisli in pobudi na eno in isto osebo.«

Kakšno lekcijo pušča Amidei? »Njegova sola je izredno pomembna. V svoje delo je vpeljal dvojni pristop: filmski avtor-kamera se čimbolj neposredno približuje terenu, zato da odraza to, kar je v tistem trenutku stanje, dinamika, rezultat pa tudi perspektiva določene zgodovinske situacije, in to izhajajoč iz vsakdanjega življenja. Za pogled take vrste pa je v ozadju potrebna kakovostna kulturno-zgodovinska pripravljenost. Res je, da se je Amidei za vsak film kar spustil po mestu in opazoval, da je ujel vsakodnevno življenje in ga mentalno registriral, obenem pa je poglobljal pojave, kot če bi moral pripraviti zahtevno disertacijo. Zato so filmi, za katere je podpisal scenarij, lahko tudi po videzu, ko pa stopi človek analitično v njihovo globino, uvidi, da je na dnu ogromno kulturno bogastvo. Prepričan sem, da je njegov pristop danes se posebej potreben, iste stvari se danes delajo površno, služijo prej spektaklu kot pa spoznavanju in vednosti.«

Princip Amidejeve lekcije je kriterij pri izbiri filmov za goriški festival?

»Danes je bolj težko izbirati, ker so filmski trendi drugačni, vsekakor je tradicija, ki se zgleduje po Amidejevem delu, glavna referenca. Lani smo imeli odličan primer, ko je bil scenarij za film Raining Stones popolnoma v sozvočju z Amidejevim pristopom. Letos pa se je izkazalo, da se je smislu Amidejevega sloga približala italijanska režiserka in scenaristka Rosalia Polizzi. V filmu Mančevskega pa me po pravici povedano - kljub zanimivim elementom - moti, da je v njem preveč umetničenja.«

Kdaj pa bo na festivalu kak slovenski film?

»Prej ali slej se bo zgodilo, da bo tudi Slovenija prispevala svoj film: vem, da je pri nekaterih mlajših slovenskih scenaristih Amidejeva lekcija živa.«

ID

Ocene in načrti »neuničljivega para« italijanskih scenaristov Rulli-Petraglia

Na goriškem festivalu sta se predstavila filmski publiki velika italijanska scenarista Stefano Rulli in Sandro Petraglia. Gotovo si prislužita naslov »neuničljivi par«, saj sta skupaj podpisala scenarije slavnih nadaljevanj in filmov kot so Hobotnica (La piovra), Tat otrok (Ladro di bambini) in Sole (La scuola), ki se je letos potegoval za nagrado Amidei.

Vajini filmi so se doslej vbadali predvsem s problemi politične narave. S Solo mislite spremeniti usmerjenost vajinega pisanja?

»Niti ne. V italijanskem solskem sistemu smo že vrsto let priče krizi notranje solske politike. Tudi mladi, ki obiskujejo sole, so se v zadnjih letih precej spremenili. Njihova zanimanja ni-

so več ideološkega značaja. Tematika se je nama zdela se posebno zanimiva. Državna sola je tisti mikrokosmos, kjer se srečujejo in so prisiljene se soočiti zelo različne generacije in vse realnosti, ki sestavljajo sedanjost družbo.«

Kako se je rodilo to vajino sodelovanje pri

pisanju scenarija s samim Lucchetijem, ki je potem film tudi režiral, in pisateljem Starnonejem?

»Starnonejevi romani in povesti, po katerih sva povzela zgodbo, so se nama že vrsto let zdeli zanimivi in s svojim delom sva se želela se približati mladinskemu svetu. Daniele (Lucchetti op.ur.) je ze priredil njegova dela za odrsko uprizoritev in sam Starnone je bil z izidom eksperimenta zelo zadovoljen. Tako smo se skupno lotili dela in misliva, da je rezultat dober.«

Vidva nista več v studentskih letih. Kako sta se počutila, ko sta pisala o neki generaciji, ki je vse prej kot blizu vajini?

»Postavila sva se v kožo profesorja, ki ga v filmu igra Silvio Or-

lando. On skuša spoznati in se približati svojim učencem z velikim spoštovanjem in radovednostjo. Upava, da sva uspela v najini nameri, da se mladim približava z isto mero zdrave vedoželjnosti. Ko sva bila midva v tistih letih je bilo vse tako zelo različno...«

Sedaj sta podpisala tudi scenarij filma o Pasoliniju, ki bo v naslednjih dneh prišel v kinodvorane. Kaj pa potem?

»Napisala sva scenarij za nov film Carla Mazzacurattija (režiser lanske letošnje uspešnice Il toro - Bik, op.ur.), ki ga bo v kratkem snemal tudi v Trstu. Toda o tem projektu vam lahko izdava samo začasni naslov: »Vesna va veloce (Vesna hiti)...«

et

LETNO TABORJENJE SLOVENSkih TABORNIKOV FJK

Tradicionalna nepozabna tedna pod platneno streho

Vsako poletje preživimo taborniki Rodu modrega vala dva teden pod sotori, sredi gozdov. Ze leta in leta poteka taborniški dan z istim ritmom. Zbori, akcije na drva, dežurstva v kuhinji, izleti, taborniški ogenj, straže. Presenetljivo pa je to, da se vsak tabor razlikuje od prejšnjega. Okvir je vedno isti, slika v njem pa vsakič drugačna, naslikana z novimi barvami.

Ko smo v ponedeljek, 17. julija, dospeli - bilo nas je okrog 90 - v Ribno pri Bledu, je bil taborni prostor le prazna jasa, mi pa truma znanih in neznanih obrazov. Naslednji dan smo že odpirali tabor. Sledil je prvi izlet, na Talež, in zvečer je že vsakdo vedel za ime drugega. V noč je zaplapolal prvi taborniški ogenj, zadonela je pesem. Zacet se je tabor.

Na obisk je prišel Aldo Rupel - brat Skala. Starejši taborniki so se z njim odpravili na bivač ter noč med četrtkom in petkom prespali kar v gozdu. Mlajši so se podali na izlet ob Savi Bohinjski. Igrali so se lova na lisico, obiskali kmetijo na Mlaki ter si tam ogledali konje.

V soboto, 22. julija, je bila na vrsti gozdna sola. Marta Ivašič - sestra Planika je večjim tabornikom predavala o Indijancih, Borut Kodrič - brat Brin pa je medvedkom in čebelicam (to so mlajši člani) povedal nekaj zanimivosti o rastlinah. Zvečer smo s slavnostnim ognjem proslavili petdeseto obletnico zmage nad nacifašizmom. Peli smo partizanske pesmi, več tabornikov je recitalo poezijo ali odlomek, nekateri člani so kar sami kaj napisali.

Nedelja je bila namenjena obiskom in sportu. Rod Jezerskega Zmaja iz Velenja, ki je taboril zraven nas, je namreč nase člane povabil na taborniško olimpiado. Večer smo vsi skupaj preživeli ob njihovem ognju.

V ponedeljek smo se podali v Vintgar ter se nato sprehodili ob Blejskem

jezeru. Za sladkosnedce je bila to prilžnost, da so si privoščili sladoled. Na taboru se moramo namreč zadovoljiti s taborniškim pudingom.

V torek so imeli najmlajši likovno delavnico z Magdo Tavčar - sestro Lisicko. Bilo je zelo zabavno, saj so morali namesto čopičev uporabljati roke. Sredo smo taborniki namenili kulturi. Ogledali smo si čebelarški muzej v Radovljici in obiskali Presernovo rojstno hišo v Vrbi.

Končno je prišel tudi dan, ki so ga vsi novi člani razburjeno pričakovali. Ob slavnostnem pagodnem ognju smo namreč krstili novince in vsakdo izmed njih je prejel taborniško ime.

Nato je vreme zacelo nagajati. Kljub nevihtam pa smo se preiskusili z orientiranjem "Nič nas ne sme presenetiti", ki ga je organiziral Igor Pahor - brat Jelen. V soboto je bil na sporedu indijanski dan. Plemena so se spopadla v hudi bitki. Mrtvih in ranjenih sicer ni bilo, umazanih pa veliko, saj je bilo edino dovoljeno orožje blato. Vsekakor je bila bojna sekira pokopana pred večernim ognjem, kjer smo se nasmejali taborniškiemu karaokeu.

Nedelja je bila otožna, pričelo se je pospravljanje. Zalost smo zato pregnali z živahnim ognjem, kjer so imeli člani dovoljenje tudi peči klobase. Ob tej priložnosti smo izvolili Misterja in Miss Tabor 95. Letos sta to bila brat Krap in sestra Kuna.

In že je prišel 31. julij, ko smo se spravili na vlak, goriski člani so se odpeljali do Nove Gorice, tržaški pa v pesmi do Sežane. Poseben pomen so za mnoge imeli predvsem zadnji verzi pesmi Tam ob ognju našem: "Kakor lepe sanje spomin bo na te dni. Ko se spomniš nanje, srce vzdrhti. Saj mladost je nasa, kot lepa majška noč. Vsak dan bo lep spomin krasan, vedno lep in vedno vroč."

Alenka Spetič - sestra Ciklama

POROČA LETOŠNJI TABOROVODJA BRAT KOZOROG

Na taboru vlada utečeni dnevni red

Z »navadnimi« dnevi se prepletajo »posebni«, namenjeni izletom ali obiskom

Dan na taboru se začne zgodaj. »Vsatajali smo ob 7. uri,« se spominja brat Kozorog - na anagrafskem uradu Janko Andolsek, letošnji taborovodja. Potem je na vrsti jutranja telovadba: »...Da se vsaj malo razgibamo, nič izrednega...«, umivanje v reki, pospravljanje sotorov. Uradno se tabor predrami sele, ko udeleženci dvignejo zastavo.

Po zajtrku sestavijo taborniki falango: »Postavimo se v dolgo vrsto in poberemo vse smeti.« Najkasneje ob 10. uri stečejo jutranje učne ure, gozdne sole, predavanja. Letos so na taboru »poučevali« brat Skala (Aldo Rupel), sestra Planika (Marta Ivašič), sestra Lisicka (Magda Tavcar), brat Morski volk (Egon Malalan), brat Brin (Borut Kodrič), brat Jelen (Igor Pahor) in sestra Malina (Neva Lupinc). Včasih so se taborniki zjutraj odpravili na izlet; takrat je seveda pouk odpadel.

Kosilo je ponavadi ob 13. uri. »Hrano pripravijo dežurni v kuhinji. Vsak dan je za pripravo obrokov odgovornih pet ljudi.« Glavnemu obedu sledi tiha ura, ko se udeleženci tabora zleknejo v senco in počivajo. V popoldanskih urah se na-

daljujejo dejavnosti, ki so si jih mladi zacrtali za zjutraj. »Popoldne pripravljamo ogenj, ukvarjamo se s sportom...« Po malici je na vrsti kopanje, »ki je se posebno najmanjšim zelo všeč.«

Večerja je pripravljena približno ob 19.30. Po krajšem oddihu se taborniki sestanejo na večernem zboru. Zastavo, ki je ves dan plapolala na jaboru, spustijo. »Pod dejavnostmi in dogajanjem dneva, ki se zaključuje, potegnemo črto za obračun. Ocenimo sotre, sestavimo program za naslednji dan in določimo dežurstva, nočno strazo.« Zvečer prizrejo taborniki ogenj, včasih pripravijo družabne igre »...recimo napad na sveco ali nočni pohod.« Včasih se pozno

zvečer se enkrat sestane vodstvo, pred polnočjo pa ležejo vsi spat, »najkasneje ob 11. uri zvečer vse utihne.«

Ponoči bdi nad taborom nočna straza. Zvrstita se dva glavna, ki vsaki dve uri zbudita dežurne strazarje. »Straža je potrebna, ker včasih dozivimo napad na tabor. Ne smemo dovoliti, da bi nam ukradli zastavo - ponos tabornikov!«

MG

Bivak, največja dogodivščina

Ko smo sestro Vidro (Irina Cebulec) vprašali, kaj ji bo od letošnjega tabora za večne case ostalo v spominu, nam je rez obotavljanja odgovorila: »Bivak!«

Zakaj ravno bivak? kaj ni že samo taborjenje bivakiranje? »Kje pa! Ne moreš si predstavljati, kaksna razlika je v tem...« Tako se je zacelo njeno pripovedovanje o največji dogodivščini letošnjega tabora.

Nekega dne je bila jutranja gozdna sola se posebno zanimiva. Tabornikom je predaval brat Skala - Aldo Rupel. Tema dneva je bila priprava bivaka, teoriji pa je sledila praksa: »Kdo bi sel bivakirat?« Izzivalno vprašanje. Odzvalo se je trinajst pogumnih tabornikov. Pripravili so si nahrbtnik, vanj pa zbasali vse, kar zabaviranje potrebuješ. »Oprema je zelo važna,« pojasnjuje sestra Vidra, ki je sledila teoretičnemu predavanju in se potem navdušila nad dogodivščino, ki se ji je ponujala. Vsak je vzel s sabo točno določeno količino hrane in vode. »To je bila v bistvu preizkušnja s samim sabo. Ves, koliko hrane imas na razpolago, in

koliko vode lahko popiješ, da je bo ostalo dovolj se za juho in za čaj,« se spominja danes Irina. Kaj sodi poleg hrane in piščice se v nahrbtnik tistih, ki se odpravljajo na bivak? »Nož, sekirica, vrstica, prva pomoč, satorsko krilo in spalna vreca.«

»Po treh urah hoda smo prispeli na kraj, ki ga je Aldo Rupel izbral za naše prenočišče. Pripravili smo si bivake. Po dva, tri smo bili določeni, da spimo skupaj.« Lezišca so bila preprosta, vsa iz smrekovih vejic in praproti; nekatera so prekrili s satorskimi krili, ki so ostala neuporabljena pri dograditvi bivakov, drugi so spali v spalnih vrečah. Zvečer, preden je postal spanec tako mogočan, da se mu ni bilo mogoče upirati, so taborniki se malo poklepali, srkali juho, ki so si jo skuhal s točno odmerjeno vodo, in pojedli sardine v konzervi, »ki se nikoli niso bile tako dobre.«

Tista noč, ki jo je trinajst pogumnežev preživelo v bivakih, je bila nepozabna. »Spala sem z drugima dvema punčama. Ko smo utihnile, so se okoli nas oglasili gozdni sumi. Bilo je

enkratno. Kdo bi si mislil! Ko si na taboru, spis v zaprtih sotorih, ki so porazdeljeni po prostoru, ki ga dobro poznaš, ki ti je domač. Bivak je nekaj drugega. Vedele smo, da so tam neke v bližini ostali, toda vse je bilo kar naenkrat tako novo... Slisali smo jelena, kako je rikal. Zdelo se je, da je zival čisto blizu. Najbrž smo se nasečili na njegovem ozemlju, zato je bil na nas jezen. Strah je vzbuja, ko je tako glasno vpil v noč. To je bilo prvič, da sem spala s sekirico na dosegu roke.«

Ko se se taborniki zjutraj prebudili, so si imeli kaj povedati. Z zadnjimi pozirki vode, ki jim je ostala, so si skuhal čaj, pospravili bivake in se napotili nazaj proti osrednjemu taboru. »Če bi ne bilo z nami brata Skale, ki ima s temi rečmi veliko izkušenj, bi se skoraj bala...« odkrito priznava sestra Vidra. Tako pa se ji je noč v bivaku vtisnila med najlepše spomine, tiste, ki jih bo vredno pripovedovati vnučkom.

MG

Fotografije
Zivka Persic -
Podlasica

Taborniki pišejo

Pri slovnici se učimo vprašalnice: zakaj, kje, komu, kdaj...

Zakaj se je sploh sprožila vojna?

Kje se je zacela?

Komu je koristila?

Kdaj se je končala?

Sprožila se je zaradi intolerance oblasti fašistov in nacistov.

Koristila je samo smrti.

Končala se je pred petdesetimi leti.

Vsi praznujemo.

Ana Wehrenfennig - Spomincica

V deželi Ciracara so Medvedki Sladkosnedki ziveli in lepe hišice iz sladoleda so imeli.

Vsak dan na delo so hodili,

hišice so zapustili.

Boter Volk je v vas prišel,

hišice vse jim snel.

Medvedki so se odselili,

nase kraje naselili.

In se zdaj živijo tu

ti Medvedki Sladkosnedki.

Teja Pahor - Levinja
Aleksandra Rjavec

Marina Furlan

Sredi gorate Kitajske (2)

POTOPIŠ

Siri se vonj po morju. Voda je rahlo vzvalovana. Morda zato ni prav bistra ali pa zaradi planktona, ki se penasto nabira ob obali. Dlani združim v primitivno zajemalko in nejeverni Tomaž srknem. Res je slano. Morda nekoliko manj kot Jadransko morje, a vendar... Pesčena obala se počasi spušča v globino. Tudi to je kot na morju. Morda se bova se okopala, vendar ne danes. Vetrovno je postalo. Namesto, da bi jih odpihal, veter le se kopici nove temne oblake. Bolje bo, če jo popihava nazaj v vas. Pod oblacnim nebom zračna temperatura naglo pada. Spet se zavijava v tkaninske plasti, ki sva jih pod visinskim soncem postopoma slekla. Tudi morje se obnaša drugače. Valovi se zbežgano zaletavajo drug v drugega. Barva slanega jezera se spreminja in vse bolj spominja na morje med zimskim neurjem.

Tudi ribic, ki sem ga že ves čas opazovala, se je napotil iz vode. Odkar sem ga zagledala tam globoko potopljenega čez pas, sem ugibala, ali ga morda ne zebe. Voda po vsej verjetnosti ne

sednji mizi. Postalo nama je nerodno. Toliko oči je bilo uprtih v najino igro, midva pa komaj sposobna zadeti žogico. Nekako sva se kar častno izvlekla in si upala igrati se eno partijo. Razen mene v prostoru dolgo ni bilo nobene ženske, nato se je prikazal tesno objeti par. Nenavadno za te kraje. V tako majhnem prostoru je predstavljalo izogibanje nesreči se večjo umetnost kot igra sama. Že tako dolge in nerodne palice so tu pravo orožje. Moras se izogniti igralcu pri sosednji mizi, ki mora istocasno s tabo stati prav na istem mestu, paziti moras na smrkavca, ki ti za hrbtom gleda pod prste in se za udarec oviti okoli stebra, ki tik ob igralni mizi onemogoca prosto gibanje.

Odkar sva se odpovedala izletu na Niao Dao, razmisljava, da bi en dan posvetila sprehodu do slapa, nakar bi pojutrišnjem lahko odšla odtod. Če bo grdo vreme. Postala sva nekako lagodna. Morda je temu kriv proces adaptiranja na višino ali pa je to le izgovor in sva enostavno lena.

Od slapa naju razen kilometrov ločuje tudi reka.

poigrava z njenimi robovi in ze premocenimi hladnicami.

Starka, ki z vnukinjo

pred hiso pospravlja drva, nama mahne, naj se zatečeva pod njeno streho. Ljudje, ki so v tesnem stiku z naravo, so tudi sami naravnejši in prej začutijo potrebe soljudi. Zadovoljna sva že z ostresjem nad vhodnimi vrati, toda čokati gostji to ni dovolj. Pospremi naju v hiso.

Vhodna vrata se odpirajo ravno nasproti polic s posodo in zalogo hrane. Najbolj me zbode v oči neverjetna količina česna, ki visi s strova. Kot bi tudi tukaj verjeli v vampirje. Usmeri naju v prostor levo od vhoda. Kar je obenem dnevna soba, kuhinja in jedilnica, je mešanica pristno tibetanskega in zahodnjanskega stila. Starka takoj podreza ogenj v peči. Razumeva, da čaj se ni zavrel. Nama bo ponudila sladko ali masleno različico? Ker se ne moremo kaj prida sporazumevati, si ogledujem prostor. S prek-

rizanimi nogami sedim na privzdignjenem odru tik ob oknu. Na okenski polici kraljuje edina sled dvajsetega stoletja: radio/magnetofon z dolgo strlečo anteno. Na pritlikavo mizico gostja položi leseno skledo z narezanim domacim kruhom. Lčna sem, vendar sem se v nasi kulturi naučila, da se ne spodobi, da takoj planes po ponujeni hrani in jo torej zacasnno odmislim. Gostja se vedno cepi pred odprtimi vratci peči. Vanjo nalaga kurivo. Za njenim hrbtom se ob steno stiskata dva naslonjaca, v drugem kotu pa kredenca. Prava kredenca, na kakršno bi lahko naletel tudi v slovenski izbi. Stene so deloma obmetane z blatom, deloma pa obložene s plastičnimi pregrinjali. Tudi Tibetanci so se očitno navzeli kitajskega malikovanja plastike v vseh različicah in oblikah.

Čaj je mlečen in zelo

sladkan. Sedaj si upam seči tudi po kosu kruha. Nekoliko suh je in tudi po vlagi ze diši, a si iz hvaleznosti do dobre ženske ne upava odkloniti niti drugega kosa, ki si ga diskretno razdeliva. Kot bi trenil se naenkrat zjasni. Ne upava si se oditi. Z nekoliko podaljšano prisotnostjo se skušava starki odolžiti za gostoljubje. Opazuje naju in to ji je očitno všeč. Tudi vnukinja je radovedna. Molčeca deklica. Dolgi tenki kitki sta povezani z nekoliko obrabljeno rdečo pentljo. Velike navihane oči izdajajo pravo naravo tega gorskega bitja, ki je pred nama tako sramezljivo. Zunaj ze sije sonce. Odpravila se bova. Gostja si sedaj ze upa odkrito ogledovati moj nakit: dve zapestnici in tri prstane. Odobravajoče prikima. Vsec so ji. Pokažem na veliki peterokotni okras, ki se srebrno svetlika z njenega pasu. Tudi jaz z odobravanjem prikimam. V svojem življenju sem preveč odvisna od besed, me presine. Nihče nicesar ne pogreša, pa sem vseeno v zadregi, ker ne morem nicesar razumljivega izustiti.

Slap ni več daleč. Le se par skokov čez bogatejši potok in odkrijeva, da slap sploh ni slap. Tako daleč sva prišla, da bi videla po umetnih zlebovih speljano vodo, ki se v prostem padu načrtno odlija v strugo pod strmino. Če ze slap sam ni bil vreden truda, pa je vse ostalo vsekakor odtehtalo ceno najinega sprehoda.

Pasniki, globoka tišina, veter v usesih, dez in tista starka, pa vnukinja in jezero tam v daljavi.

Nekaj dni po najinem odhodu je v okolici jezera Qinghai popustil jez, ki je zadrževal nad dva milijona kubčnih metrov vode. Voda je pometla z vsem, kar je srečala na svoji poti v prostost. Nisva izvedela, če se je srečala tudi s Heimahejem.

KONEC

presega 14 stopinj C. Nisem pričakovala, da je lahko ribič, ki kolo parkira v slano vodo, oborožen z dopasnimi gumijastimi hlačami - prav takimi, kot jih pri nas uporabljajo sladkovodni ribolovci.

Pohajkovanja po vasi se se vedno nisva naveličala, čeprav sva že vstopila v vsako trgovino in restavracijo. Celo vse igralnice biljarda sva raziskala. Ko sva prvič vstopila v majhen prostor z dvema biljardnima mizama, da bi si ogledala spretnosti in veščine moza, za katere se je zdelo, da jim je igra služba, sva se kmalu tudi sama znašla s palicama v rokah. Glas se je kmalu razširil in že prej popolnjeni prostor se je zgostil. Nikogar nista več zanimala igralca pri so-

plitva, a ledeno mrzla se z okoliskih vrhov spušča do vasi, jo zuborec objema in se nato izpod edinega mostu zlija proti jezeru. Reka je naravna meja med kitajskim Heimahejem vzdolž ceste in tibetanskimi kmetijami onkraj pasnikov.

Dolgodlaki jaki se z močnimi rogovi pasejo svobodni kot ptice. Psi, vaje ni znanih korakov in vonjav ze iz daljave lajajo na naju. Skoda! Rada bi se približala hisam in opazovala ljudi pri delu, toda lajez naju od tega vztrajno odvrača. Kljub psom, vetru in lastnemu sopihanju slišim globoko tišino teh krajev med nebom in zemljo.

Redke kaplje se nenadoma sprevržejo v gosti dez. Niti pelerina iz čiste plastike se ne obnese. Veter se

NEVIHTI HRVAŠKI PO

Zakaj ne tudi Vukovar?

Silovitost in hitrost osvobajanja kninske krajine je presenetila celo hrvaške generale

Ko pišem ta članek, se hrvaška vojaško-policijska akcija Nevihta izteka. In kaksen je konec? »Neprijeten,« mi je odvrnil sodelavec fotoreporter, ki se je v petek vrnil iz Gracca. V tamkajšnjih gozdovih se še vedno skrivajo skupine uporniskih Srbov, in čeprav je večina vojaških in policijskih operacij že končanih, je tam še vedno zelo nevarno. Toda z vojaško-političnega vidika je akcija končana.

Hrvaški mediji so te dni preplavljeni z analizami vojaškega posega, ki je trajal le 84 ur. V presenetljivo kratkem času sta vojska in policija osvobodili 10.500 kvadratnih kilometrov ozemlja Republike Hrvaške ali kar osemnajst odstotkov državnega ozemlja. Samo za primerjavo naj omenim, da ljubljanska nadškofija obsega 8549 kvadratnih kilometrov ali da sta hrvaška vojska in policija v akciji Blisk v zahodni Slavoniji osvobodili 700 kvadratnih kilometrov ozemlja.

Hitrost vojaških operacij je začudila celo generale v državnem vrhu. Vse se je začelo v petek, 4. avgusta, ob petih zjutraj, ko so posebne enote hrvaške policije in vojske krenile v napad na vsej razmejiteni crti med tako imenovano Krajino in Hrvaško. Po prvotnih nacrtih naj bi prvi del operacije trajal

dan ali dva, ko bi vojsko uporniskih Srbov potisnili na tako imenovane rezervne položaje. Druga faza je predvidela obkoljevanje mest. Vojska je v večino mest vkorakala brez omembe vrednih uličnih spopadov in bojov od hiše do hiše. Najbrž zato, ker je bilo že obkoljevanje dovolj učinkovito.

Najboljši primer za to je bil Knin. Mesto se je znašlo v nezavidljivem položaju, ko je hrvaška vojska zavzela Bosansko Grahovo in Glamoc, mesti v Bosni v bližini Knina. Se pred začetkom operacije so Hrvati na tem območju zasedli tudi vas Strmico, iz katere so s težkim topništvom in večevnimi raketo-meti obstreljevali kninske obrambne položaje v bližini mesta, natančneje na Kninski Plješivici. Vojaški analitiki pa menijo, da je Knin padel takrat, ko so Hrvati zavzeli poligon Rdeca ze-

mlja, s katerega so Srbi stiri leta obstreljevali Sibenik in Zadar. Medtem ko se je en del hrvaških enot spopadal s Srbi na Kninski Plješivici, so se vojaki varazdinske gardijske brigade povzpeli na kninsko trdnjavo in tam razobesili dvajset metrov dolgo hrvaško zastavo. Srbi, ki so bili takrat še v mestu, so doživeli hud sok. »Mislili smo, da se lahko zgodi karkoli, toda padca Knina nismo pričakovali,« se je v kamero jokala neka stiriidesetletna Knincanka na poti v Bosno in Srbijo. Ko so zagledali hrvaško zastavo na kninski trdnjavi, so začeli mesto panično zapuščati se preostali prebivalci in vojska. Največji psihološki učinek pa je padec Knina očitno imel na druge enote srbskih upornikov.

V Nevihti je sodelovalo 150 tisoč hrvaških vojakov in pripadnikov posebnih policijskih enot, na strani uporniskih Srbov pa je bilo le 40 tisoč vojakov. Najpomembnejšo vlogo v osvobajanju so odigrale stiri gardijske brigade, posebne enote, ki so napadle in osvobodile Knin in Obrovac, Benkovac, ter gardijska brigada, ki je osvobajala ozemlje med Petrinjo in Glino. Hrvaške gardijske brigade se že ves čas vojne urijo za tovrstne

Hrvaški vojaki se v osvobojenem Slunju veselijo zmage (Foto: Bojan Velikonja)

vojaške akcije, pa tudi Srbi so po padcu zahodne Slavonije začeli pod vodstvom niskega specialca Mileta Mrksića preurejati svoje vrste.

Hrvaška vojska je že prvi dan prebila srbske obrambne položaje na triinšestdesetih mestih, hrvaški generali pa se vedno niso bili povsem prepričani, da stvari potekajo tako, kot je treba. Pričakovali so, da se bodo Srbi po prvih porazih umaknili na rezervne položaje in se od tam srdito branili. Na splošno presenečenje hrvaških strategov se to ni zgodilo. Hrvaška vojska je Srbom pustila dve možnosti za umik vojske in evakuacijo civilistov, eno na severu prek Dvora na Uni, drugo prek Srba nekoliko južneje.

Tretji dan operacij je hrvaške generale začelo najbolj skrbeti razmeroma počasno napredovanje hrvaških oddelkov na območju med Petrinjo in Glino ter v okolici Slunja. Tam so bile namočene najmočnejše enote srbske vojske. Hrvati so na primer se prvi dan obkolili Petrinjo in zasedli del mesta, niso pa ga

mogli takoj zasesti v celoti. Neki hrvaški časopis je od tam prinesel zgodbi o hrvaškem vojaku, ki je videl starca, kako se muči s spravljanjem drv v klet, pa mu je priskočil na pomoč. Pri tem je starca vprašal, kje ima sina. »Tam, na prvi obrambni crti čaka ustase,« je bil starcev strumni odgovor. Sele takrat pa je opazil, da mu je »ustas« pomagal spravljati drva v klet, se prestrašil in vresče zbežal.

Po trditvah hrvaških generalov bi Srbi morali vedeti, da se njihovi nasprotniki ves čas pripravljajo za osvoboditev Knina, in zato bolje pripraviti obrambo. Vendar generali priznavajo, da je marsikje prišlo tudi do zelo srditih spopadov. Na hrvaški strani je v bojih padlo sto devetdeset vojakov, tisoč pa jih je bilo ranjenih. Splošna ocena je, da je število žrtev razmeroma majhno, če upoštevamo obsežnost mobilizacije in vojaških operacij.

Vse pa je presenetila hrvaška odločnost, da z operacijo Nevihta osvobodijo tudi najvzhodnejše dele države, ki so se pod

srbskim nadzorom: Baranjo, vzhodno Slavonijo in Vukovar. Za to akcijo ni bilo pravega povoda. Hrvaško vodstvo je pričakovalo, da bo Srbom po napadu na Krajino na pomoč priskočila jugoslovanska vojska. To bi izkoristilo približno 40 tisoč hrvaških vojakov, ki bi začeli osvobajati omenjeno ozemlje oziroma 2500 kvadratnih kilometrov ozemlja, ki je se v srbskih rokah. Kljub srbskemu obstreljevanju Vinkovcev in Osijeka Hrvati niso dobili ustreznega povoda. Na vprašanje, zakaj Srbi niso raketirali Zagreba, kot se je zgodilo med uspešno akcijo hrvaških sil v zahodni Slavoniji, generali odgovarjajo, da je to rezultat natančnega delovanja hrvaškega topništva ob začetku akcije, ki je na mah unicilo večino komandnih položajev, s katerih so Srbi načrtovali napad na mesta, zlasti Zagreb. Cesar ni unicilo topništvo, pa je opravilo hrvaško vojaško letalstvo. Zdi se, da je hitrost in silovitost Nevihte presenetila celo njene načrtovalce.

Darko Pavičić

Po Nevihti - razmejitev?

»V vaseh, ki sem jih obiskal, ni bilo zive duše, zato ne vem, komu bo namenjen vas zakon o zaščiti narodnostnih ali etničnih manjšin,« je britanski veleposlanik v Zagrebu Gevin Hewitt dejal predstavnikom hrvaških oblasti, ko se je vrnil z oglada mest v Kordunu, ki jih je v operaciji Nevihta osvobodila hrvaška vojska.

Te besede morda se najbolj nazorno prikazujejo, kako mednarodna skupnost spremlja položaj na Hrvaškem in na celotnem Balkanu. Središče zanimanja velja beguncem, težavam z dostavo človekoljubne pomoči in zaščiti človekovih pravic. V tem duhu so sestavljene tudi najnovejše resolucije Varnostnega sveta Združenih narodov. Za tem pa seveda tiči sprememba geostrateškega položaja, do katere je prišlo z vnovično vzpostavitev hrvaške suverenosti na ozemlju ob meji z Bosno in Hercegovino. Hrvaška hoče svetu sporočiti, da naj izkoristi priložnost, ki se je pojavila z oblikovanjem ravnotežja sil na tem območju in predvsem z zrušitvijo mita o nepremagljivosti srbske vojske. Naceloma bi to moralo spodbuditi nove mirovne pobude za pogajanja v okviru Mednarodne konference o nekdanji Jugoslaviji, ki bi lahko kmalu, najpozneje v nekaj mesecih, pripeljala do pravičnega mira.

Medtem ko mirovne pobude s posebnimi odposlanci res potujejo po vzporednih in poldnevnikih, pa Hrvaška, ki zdaj deluje z roko v roki z bosansko-hercegovsko federacijo, spet dramatično opozarja svet. Zagreb zahteva čimhitrejši začetek dobro pripravljenih pogajanj, na katerih morajo sodelovati vse tri sprte strani. Odlasjanje bi bilo namreč spet voda na mlin velikosrbski politiki Slobodana Miloševića. V zvezi s tem se ponuja tudi odgovor veleposlaniku Hewittu, da je begunski val iz Krajine del srbskega scenarija, po katerem bi tako imenovana ZRJ poskusala izsiliti odpravo ukrepov zaradi velikanskega števila beguncev, ki jih mora oskrbeti. Pri tem bi Beograd pozabil na obljube o priznanju Hrvaške in BiH. Brež medsebojnega priznanja držav, nastalih na območju nekdanje Jugoslavije, pa za Hrvaško ni pravične mirovne rešitve. Ta pogoj izrecno postavlja tudi vodja hrvaške diplomacije, ki vztraja, da »bo proces vrnitve hrvaških državljanov srbske narodnosti omogočen po podpisu mirovne pogodbe«. Po Graničevih besedah bo sele takrat mo-

goče govoriti o varnosti, potrebni za sprejem zakona o pravicah etničnih skupnosti ali manjšin, pod nadzorom in z jamstvi mednarodne skupnosti.

Hrvaška je po uspešni Nevihti mednarodne sile opozorila, kaj zanjo pomeni pojem mirna rešitev krize. Granič je jasno povedal, da vanjo sodi mirna reintegracija se vedno zasedene vzhodne Slavonije in Baranje ter nova opredelitev mandata sil Unice. Milošević se mora čim prej odreči velikosrbskim zahtevam po tem ozemlju, kar naj pokaže z dovoljenjem za namestitev modrih celad na meji med Hrvaško in tako imenovano ZRJ. Če do tega ne bo prislo, je predsednik Tudman napovedal veliko verjetnost nove oborožene akcije hrvaške vojske, s katero naj bi osvobodili se preostalih 4, 6 odstotka zasedenega ozemlja.

Namigovanja o izbruhu nove velike hrvaško-srbske vojne v vzhodni Slavoniji, kjer obe strani pospešeno kopičita težko orožje, so pozornost svetovne javnosti odtegnile od Nevihte. Mednarodna skupnost se ukvarja tudi z ugotovitvijo, da je Hrvaška v skladu z washingtonskim sporazumom in splitsko deklaracijo pripravljena pomagati vladi BiH, če bodo Karadžićevi Srbi spet začeli ofenzivno oziroma za Bosno se dolgo ne bo ustrezne mirovne rešitve. Granič pojasnjuje, da je sprejemljiv samo tisti mirovni nacrt, ki predvideva ozemeljsko celovitost Bosne in Hercegovine, vendar se morajo pogajanja o razmejitvi in ustavni ureditvi države nadaljevati. S takimi izjavami hrvaški obrambni minister sicer spet »meče senco« na trditve, da ni in nikdar ni bilo sporazuma Milošević-Tudman o delitvi BiH med Srbijo in Hrvaško. Možnosti za mirno rešitev so po drugi strani vprašljive tudi zaradi hrvaškega vztrajanja, da bi lahko morebitna vzpostavitev posebnih vezi med avtonomnimi območji in maticno državo veljala samo za Hrvaško ter BiH, ne pa tudi za Srbijo. V času, ko vsa Evropa teži k čimtesnejšemu povečanju, se na njenem jugovzhodnem delu rojeva absurd, ki vidi mirno rešitev samo v dosledni razmejitvi sprtnih strani; na enem bregu naj bo bošnjaško-hrvaška in na drugi srbska. Svoje k temu dodaja tudi zadnji eksodus Srbov s Hrvaške, proces, za katerega najbrž tako Tudman kot Milošević uporabljata zelo »primeren« izraz humana preselitev.

Gordana Gojak

Konec iluzij o možnostih rešitve kosovskega vprašanja

Zadnji dogodki na Hrvaškem bodo gotovo vplivali tudi na oblikovanje novih scenarijev za ureditev razmer na Kosovu, ocenjujejo v krogih blizu albanskemu političnemu vodstvu. Znano je, da so nekateri že takoj po drvarski revoluciji leta 1990 začeli primerjati Knin in Kosovo, česar albansko politično vodstvo ni nikoli hotelo priznati, saj je bila pokrajina v dotedanji Jugoslaviji »konstitutivni del države«, Kninska krajina pa je zahtevo po samostojnosti postavila z uporabo sile.

Kot trdita albanska predstavnika v zadnji jugoslovanski (Markovičevi) vladi Riza Sapunxhiju in Nazmi Mustafi, je bila vzporednica med Kninom in Kosovom ena najpomembnejših točk skrivnega dogovora med Tudmanom in Miloševićem v Karadordevu leta 1991. Takrat naj bi se dogovorila, da bo tako imenovana kninska krajina ostala Hrvaški, Zagreb pa naj ne bi več vztrajal pri reševanju pravic kosovskih Albancev. Se isti dan je Tudman izjavil, da je Kosovo notranji problem Srbije, Hrvaška pa se tudi ni upirala zamenjavi Rize Sapunxhija z upokojenim zastavnikom Sejdom Bajramovićem v predsedstvu SFRJ.

Tudi predstavniki mednarodne skupnosti so reševanje jugoslovanske krize videli v sočasnem reševanju položaja Knina in Kosova. Že na prvi mirovni konferenci v Haagu je takratni predstavnik EU v pogajanjih lord Carrington predlagal »posebni položaj« (razmeroma široko politično avtonomijo) za kninsko krajino in

Kosovo, da bi tako deloma ustregel zahtevam Albancev in Srbov, ter obenem »ohranil ozemeljsko celovitost« Srbije in Hrvaške. Hrvaška je predlog sprejela, Beograd pa ga je zaradi vojaške premoci gladko zavrnili.

Tudi letosnji predlog skupine Z-4 o visoki stopnji politične avtonomije za Knin so nekateri na Kosovu videli kot možno rešitev tudi za svojo pokrajino. Po padcu kninske krajine pa so v Pristini izgubili upanje, da bi bilo reševanje teh dveh vprašanj lahko še kdaj povezano, zato je pričakovati, da bo Miloševićev odnos do Kosova poslej še trši. V mislih imam možna pogajanja Albancev in Beograda o stopnji avtonomije. Kosovskii Albanci menijo, da je za mednarodno skupnost značilno »priznavanje nastalih razmer«, kot se je to zgodilo v vzhodni Bosni, v Zepi in Srebrenici, ali nazadnje v Kninu, neugodno za kosovske Albance, saj tako nacelo dokončno legalizira srbsko nasilje nad Albanci in vzdrževanje njihove pokorščine z vojsko in policijo. Edina uteha, ki ob tem še ostaja Albancem je, da je Kosovo, kljub množičnemu izseljevanju mladih, še vedno edino območje nekdanje Jugoslavije, kjer se etnicna struktura prebivalstva ni bistveno spremenila, saj Albanci se vedno predstavljajo med 85 in 88 odstotki prebivalstva, kar je prav tako pomemben element »dejanskih razmer« in bi prav tako utegnili biti odločilno pri nekem prihodnjem reševanju avtonomije Kosova.

Blerim Shala

Osvežitev za dušo in telo

Morska voda z jodirano soljo, idealnim mineralnim koktajlom in optimalno koncentracijo alg je pravi eliksir za človeški organizem

Foto: Boban Plavevski

Poleg sonca in svežega zraka je voda nepogresljivi del prijetnih in učinkovitih počitnic. Voda koristi zdravju in lepoti. O tem prča tudi modra izjava izkušenega nemškega družinskega zdravnika, ki je svoji večno prehlajeni in utrujeni pacientki svetoval, naj si omisli počitnice ob vodi, saj ji redno kopanje, predvsem pa hoja in telovadba v hladni vodi lahko prihranijo običajno antibiotično terapijo v jesensko-zimskem času. Zdravilni učinki vode so povezani s sladko in slano razlčico spojine kisika in vodika, ki pokriva več kot tri četrtine zemeljske površine.

Jezera, potoke in reke je kot vir zdravja in vitalnosti na terapevtski piedestal postavil slavni nemški zdravnik Kneipp. Ker je danes zal precej voda onesnaženih, poskusite poiskati čim bolj čisto, počasneje tekotko vodo (potok ali recico) v zelenem, neobremenjenem naravnem okolju. Voda naj sega do sredine meč, kar je idealna globina. Preden začnete knajpanje v hladni vodi, poskrbite za tople noge (Kneippov postulat: v mrzlo vodo le s toplim telesom). Oglejte se s tekoma na mestu, kroženjem z nogami, počepi, poskoki... Nato stopite v vodo in se v njej sprehajajte v isti in nasprotni smeri toka; sprva počasi, nato srednje hitro, na koncu lahko celo stečete. Pri hoji posnemajte storkljo (- pri vsakem koraku nogo povsem dvignite iz vode). Za konec pa se nasvet za dame: tudi v vodi se skušajte gibati, čim bolj graciozno in elegantno, predstavljajte si, da ste labodka (koristno za ugaljen in samozavesten korak v visokih petah in na poslovnem parketu). Čim vas začne zebsti v noge, pojdite iz vode in se pogrejte na soncu. Lahko pa si noge narahlo otrete z brisaco in na vlažne obujete nogavice in cevlje.

Hoja po mrzli vodi je koristna predvsem za spodbujanje krvnega obtoka in delovanja srca, izboljšanje imunskega sistema organizma in splošne telesne odpornosti. Ritmična menjava toplega in hladnega dražljaja (vroč zrak in mrzla voda) pospešuje delovanje venozne crpalke in spodbuja predvsem vensko cirkulacijo, koristi pa tudi koži in podkožju. Človek se sprosti, razbremenjen ter uspešno premaga stres in neugodne spremljajoče simptome (glavobol, napetost, nespečnost, lažji prehlad, motnje cirkulacije ipd.).

Slana morska voda - valovi so najboljša masaža

Morski valovi upravičeno veljajo za najboljšo naravno masazo telesa. Ugodno delujejo na kožo in podkožje, pa tudi na vezivno-mišično tkivo ter na telo in dušo nasploh. Morska voda z jodirano soljo, idealnim mineralnim koktajlom in optimalno koncentracijo alg je pravi eliksir za človeški organizem. Jodirana sol spodbuja metabolizem in delovanje organizma, minerali in alge pa predstavljajo vir lepote in vitalnosti (cisčenje kože, oženje por, prepre-

čevanje in odpravljanje celulita, mehčanje in glajenje kože, krepitev podkožnega tkiva itd.). Morska voda deluje kot blago dezinfekcijsko sredstvo, zdravi akne in nečisto kožo (sol prodre v pore in regulira produkcijo loja, hkrati pa očisti zamašene pore), koža postane gladka, rožnata (dobra prekrvavitev) in sijoča. Vsebnost magnezija pripomore k premagovanju stresa, zato je človek v vodi običajno sproščen, lahek, brezskrben in optimističen. Alge in plankton, zlasti tisti iz globlin čistih morij, pa ponujajo organizmu kombinacijo nepogresljivih mineralov: jod, železo in zveplo spodbujajo metabolizem ter izločanje vode in strupov iz organizma, koristni pa so tudi kalcij, natrij, kalij in magnezij. Redna morska masaža pospešuje dinamiko telesnih funkcij. Že po petih dneh talasoterapije se marsikdo počuti kot prerojen: vitkejši, lažji, mlajši, lepši in vitalnejši.

Najbolj priporočljivo je hrbtno plavanje

Omenjena terapija z morsko vodo (ime izvira iz starogrščine: thalasso pomeni morje) je zato upravičeno priljubljena. Obmorska zdravilišča ponujajo gostom močno valovito morje, umetne slapove, masazo in obloge z algami, morsko savno, izbrano naravno hrano ipd. Morje z vitamini, minerali in algami je pravi eliksir za organizem. Seveda pa je v vodi sila pomembno tudi gibanje - gimnastika (priljubljena akvarobika) in plavanje. Strokovnjaki poudarjajo, da je izmed vseh načinov in slogov najbolj priporočljivo hrbtno plavanje, ki omogoča maksimalno sprostitve hrbtenice, sklepov in ve-

zivno-mišičnega tkiva ter najmanj obremenjuje organizem. Pomembno je, da voda ni premrzla. Temperatura pod 20 stopinj Celzija lahko botruje mišični napetosti, rigidnosti in krčem, pa tudi posledičnim prehladom in vnetjem pri manj utrjenih posameznikih. Blagodejni učinek morskega podnebja lahko človek izkoristi skoraj vse leto - pozimi in ob slabem vremenu si velja privoščiti zračne kopeli, inhalacije (roke razprite v odprt objem, globoko vdihnite skozi usta, zadržite dihanje in čim močneje izdihnite skozi nos; priporočljivo v vetrovnem in valovitem vremenu, seveda čim bližje obali). Pljuča se bolje predihajo, telo dobi več kisika, dihala v obliki aerosola vsrkavajo hlape morske vode, njihova sluznica se navlaži in neposredno oskrbi z dragocenimi sestavinami morske vode.

Morje je naravni zdravnik

Sodobna medicina priznava, da je morje odličan naravni zdravnik, ki se je doslej izkazal predvsem v boju z desetimi pogostimi boleznimi sodobnega časa, od depresije do kožnih bolezni, motenj srca in ožilja ter ortopedskih zapletov. Oglejmo si najpomembnejše elemente značilnih terapevtskih učinkov morske vode pri posameznih obolenjih:

1/ Bronhitis, alergični rinitis (seneni nahod) in astma alegrijske narave. Priporočljivi so dolgi sprehodi (dnevno tri ure) ali lahkoten tek ob morju, kjer je atmosfera prijazna organizmu, saj v njej praviloma ni prahu, kemikalij, mehanskih delcev, patogenih agensov (mikrobov, virusov, bakterij in glivic) in alergenov, mikrokapljice

morske vode iz valov pa v obliki aerosola (morska megla) prek dihal pridejo v organizem, navlažijo sluznico ter jo oskrbijo z vitamini, minerali in drugimi koristnimi snovmi (kuhinjska sol, magnezij, kalcij, kalij, jod). Zdravilni učinek je moč zaznati že po tednu dni, seveda pa je dobro kuro izvajati dalj časa. Priporočljiva lokacija: severno- in vzhodnomorske obale.

2/ Revmatične bolezni. Toplo morje ublaži in odplavi bolečino. Pomislimo samo na ribiče; iz dneva v dan so izpostavljeni vlagi, mokroti in morskemu vetru. Praviloma ne trpijo zaradi revmatičnih težav. Morje z visoko vsebnostjo določenih mineralov (zlasti magnezija) deluje protivnetno, sproščujoče. Blazi mišične krče in napetost vezivno-mišičnega aparata. Lajša in odpravlja bolečino. Revmatikom priporočamo, naj se vsaj dve uri dnevno čim bolj intenzivno gibljejo v morski vodi, ki pa mora biti dovolj topla (vsaj 24 stopinj Celzija). Zato je kuro najbolj priporočljivo izvajati na obalah Sredozemskega morja, blagodejne učinke terapije pa je moč zaznati po treh tednih.

3/ Psihične motnje in duševne stiske. Sonce in morje pozivljata vegetativni (samodejni) živčni sistem in lajšata psihično bolečino. Pospešeno delovanje avtonomnega živčevja se med drugim odraža tudi v porastu krvnega pritiska in pospešenem metabolizmu. Sončni žarki spodbujajo delovanje epifize, ki povzroči porast dinamike fizioloških procesov in botruje pospešenemu izločanju hormonov sreče. Melanholija in depresija se umakneta radosti in optimizmu.

Uspeh je opazen že po tednu dni, najprimernejša lokacija pa je Severno morje (hlad, ostrina, prvobitna narava).

Motnje srca in obtoka

4/ Motnje srca in krvnega obtoka. Po plavanju se kardiaci in vaskulopati počutijo kot prerojeni. Gibanje v vodi predstavlja idealen trening za kardiovaskularni sistem (svojevrstna optimalna različica kombinacije teka in kolesarjenja v delni breztežnosti); srce kljub naporu dela z zmerno zmogljivostjo, saj mora kri crpati v horizontalni, ne v vertikalni smeri kot običajno. Hkrati pa sončne kopeli znižujejo raven holesterola in mascob v krvi, kar botruje manjši nevarnosti arterioskleroze, možganske kapi in srčnega infarkta. Primerna lokacija: vsa morja.

5/ Težave s hrbtenico in vezivno-mišičnim aparatom. Na plazi se sprostijo mišice, vezi in sklepi. V morski vodi občuti človek le 1/7 svoje teže, kar botruje občutni sprostitvi mišic, vezi in sklepov, hrbtenice in lokomotorne aparata. Sklepi in vezi so razbremenjeni, mišična napetost popusti, bolečine in omejena gibljivost izginejo. Vse teče kot po maslu. Najbolj priporočljivo je izmenično plavanje v prsnem in hrbtnem slogu (enakomerno razgibavanje vsega telesa) v presledkih vsaj dve do tri ure dnevno.

Pomembnejša od lokacije (vsako morje, najbolj pa Karibske in Sredozemske) je temperatura, ki mora znašati vsaj 22 stopinj Celzija.

Nada Porenta
Nadaljevanje
in konec prihodnjic

Deklice mlade slikajo se rade

»Joj, ta ima pa tako dolge noge, kot sem jaz velika!« se je zaslusal poltihi vzkliz izza sosednje mize, ko smo v ljubljanski klub Povodni moz pripeljali našo tokratno »zrtev« fotografirana Elo Matković. S 182 centimetri in 55 kilogrami ter nogami, ki so zaradi kratkih hlač vi-

deti se daljše, trinajst let in pol stara Koprčanka skoraj ne more mimo tebe, ne da bi jo pogledal. Z dolgimi nogami pa je lahko tudi kriz, pravi Ela, saj ji morajo kavbojke sesiti po meri. Zato ima najraje poletje.

Da je nekaj posebnega, k čemu pripomore tudi njen spro-

scen dekliski smeh, so opazili tudi člani mednarodne žirije, ki je v Portorožu prejšnji mesec izbirala obraz leta - Elite Model Look 95. Na tekmovanje, kjer je bila Ela druga spremljevalka, jo je pripeljala agencija M. C. M. Za razliko od večine drugih tekmovalk najmlajša Ela sploh ni imela treme, kar je bilo videti tudi po tem, da je v odmorih med tremi »izhodi« pred občinstvo plesavala in se zabavala. »Nisem dosti razmišljala,« pravi, »ampak sem vse skupaj vzela kot štos, kot nekaj, kar se pač zgodi.« Tudi njene manekenske ambicije niso prav velike, saj meni, da je za kaj takega se premlada, in to je tudi vsem povedala. Za prihodnost za zdaj nima načrtov, da bi bila model ali manekenska zvezda. No, morda, ampak če to ne bi povzročalo preveč težav v soli. Jezna je, ker se ji je letos prav zaradi tovrstnega »angaziranja« v soli malce zataknilo, kar ji menda tu in tam očitata nona in nono.

Prva jo je »odkrila« mama, s katero se zelo dobro razumeta in se tudi o vsem pogovorita. Z otroško neposrednostjo pove, da je bila za slikanje za naš časopis sele drugič v življenju profesionalno naličena. Izpod mojstrskih rok Lili Carsten je pršla taka, da je rekla, da si licila najraje ne bi zbrisala do naslednjega dne, saj si zeli, da bi jo tudi drugi videli tako lepo. Med sošolci, vrstnicami in prijateljicami, s katerimi se sestaja na Pahorjevem igrišču v Kopru, pa je nekaj posebnega, ker se lahko pohvali s tem, da ji je trikratni evrovizijski popevkarški zmagovalec Johny Logan v Portorožu podaril uro, rekel pa ji je tudi (»Uau!«), da se bo poročila z njegovim šestnajstletnim sinom! Zaenkrat pa se bo posvetila svojemu fantu, ki je enako visok kot ona - zato sta se dogovorila, da bo ona vedno nosila superge, on pa cikle.

V njeno karakteristiko bi lahko vpisali se, da rada gleda komedije, bere grozljivke, pleše, posluša techno, obožuje Julio Roberts in Richarda Gera, popolnoma ocarana pa je, ko vidi Naomi Campbell v oprijetih večernih

oblekah. Zaenkrat jo za daljno prihodnost zanima studij psihologije, filmske režije ali igrilstva, v cemer se je že poskusila v soli. Je pa, kot meni njen trener, zelo obetavna odbojkarica - trenira

dvakrat na dan in tudi sama ve, da mora za svojo kondicijo kaj storiti. Mi pa smo si jo sposodili kot sodobno Ursko ob Ljubljani, ki je na koncu nekajurnega dela s sladoledom v rokah pred

odhodom na vlak rekla, da se bodo njeni prijatelji v Kopru zagotovo smejali, ko bodo prebirali članek v Republiki.

(KaN)
Foto: Boban Plavevski
in Bojan Velikonja

KOZMETIČNI NASVETI KOZMETIČNI NASVETI KOZME...

Tudi moški bi morali uporabljati kremo za obraz

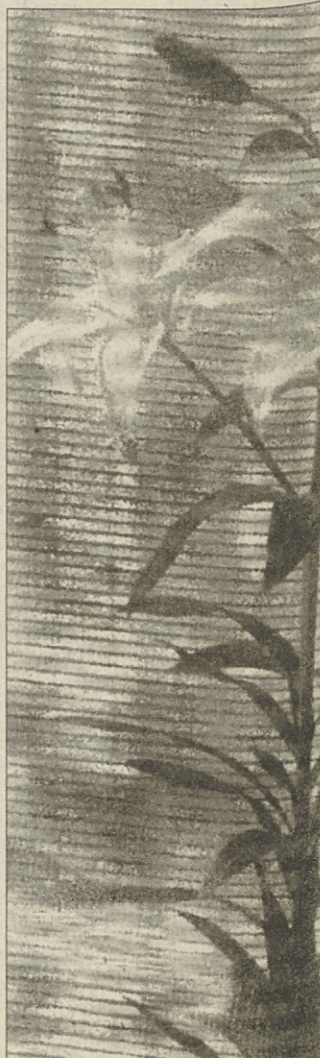
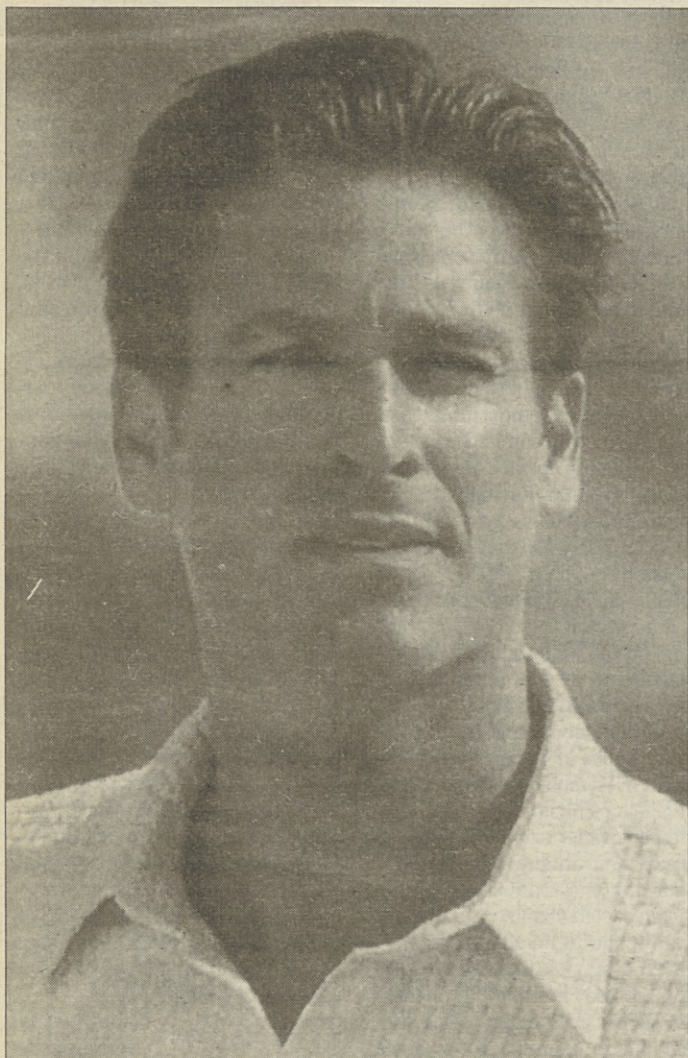
Tokratno vprašanje, ki smo ga naslovili na priznani kozmetičarki Lili Carsten, zadeva urejenost moških.

»Kakšno razliko opazate med urejenim, razvitim Evropejcem in povprečnim Slovencem?«

»Negovanost oziroma urejenost moškega se - enako kot pri ženskah - ne kaže samo na obrazu, ampak na vsem telesu, torej v njegovi celotni podobi. V razvitem svetu dajejo urejenosti izjemno močan poudarek, se prav posebej pa mladostnosti. Take zahteve so zelo izrazite v poslovnem svetu, kjer pa je se vedno večina moških. Prav zato je to pomembno tudi zanje. Pri nas se vedno srečujemo preveč moških, ki ne le, da niso lepo urejeni, ampak celo zaudarjajo po znoju. Če menijo, da s tem izkazujejo svojo pravo moškost, se motijo. Kultiviran moški si tega ne more dovoliti. Grdo je videti tudi moške z mastnimi lasmi, zamaščeno in necisto kožo in podobno. Moška lepota ima svoje standarde. Za moškega, ki dobi prve gube ali pa zacenja siveti, pravimo, da je samantan. Toda, četudi to ne kvari moškega videza, morajo tudi oni negovati svojo kožo. Ni dovolj, da skrbijo samo za vitko telo, ampak morajo skrbeti tudi za obraz. Za urejenega moškega je nedopustno, da ima suho, uvelo kožo, enako nedopustno pa je, da se ves sveti od premastne in včasih celo mozoljaste kože. Lepo oblečen moški lepe postave ne sme imeti zamašenih lojnic in komedonov, saj to ni higiensko.

Zanimivo je, da se moška koža hitreje odziva na nego kot ženska, saj je debelejša in odpornejša. So sicer redke izjeme, ki pa zgolj potrjujejo pravilo. Za moško mozoljasto kožo velja enako pravilo kot pri ženskah in to je: z rokami stran od obraza, obraz je treba prepustiti strokovnim rokam kozmetičarke. To pa se ne pomeni, naj moški ne rabi kozmetičnih sredstev za domaco uporabo. Vodice po britju in losion ne bodo dovolj. Premocne vodice po britju pa lahko celo razdražijo kožo, saj so alkalne in tako uničijo kožni zunanji zaščitni plast, ki kožo varuje pred zunanjimi napadi bakterij in drugih mikroorganizmov. Posledica je lahko rdečica, pa tudi lišaji. Če pa bi uporabili rahlo hidratantno kremo blagega vonja, bi se zaščitni plast kože hitreje obnovil. Za moške, ki imajo normalno in mastno kožo, priporočam tako imenovane nemastne oziroma oil free kreme, ki jih izdelujejo samo najboljše kozmetične firme, moški s suho kožo pa lahko sežejo tudi po kremah, ki vsebujejo nekaj mascober. Naj povem, da ne obstajajo ženske in moške kreme, saj so elementi za hranjenje tako ženske kot moške kože enaki. Tako lahko moški kupijo »žensko« dnevno kremo nevtralnega vonja. Nanašajo naj jo na umit obraz zjutraj in zvečer. Obraz lahko umivajo tudi z milom, vendar samo z milom, na katerih piše nevtravno milo ali pa PH faktor kislosti od 5,5 do 6,5. Če na milu ni podatkov, se mu raje izognite,« svetuje gospa Carsten.

(JaK)

Je druga ljubezen »ponavljanje razreda«?

Novi partner ne sme biti »podaljšek« prvega

Tak je torej ljubezenski scenarij, ki spominja na idealne prizore iz filmov z bolj ali manj srečnim koncem. Življenje pa pogosto piše povsem drugačne zgodbe. Tragedije, komedije in tragikomedije, ki jih večina izmed nas nosi zaklenjene globoko v srcu. Zlasti kadar gre za drugo zvezo (beri: ponoven poskus srečnega partnerstva). Rezultati najnovejših raziskav javnega mnenja v Nemčiji pričajo, da je več kot 90 odstotkom naključnih anketirancev v življenju najpomembnejše urejeno družinsko življenje in partnerstvo, obenem pa strokovnjaki na podlagi statističnih podatkov ugotavljajo, da predstavlja tudi drugi zakon določeno stopnjo rizika za partnerja. Tako naj bi samskim, ki stopajo v zakon z ločencem, v 33 odstotkih grozila zakonska katastrofa, poroke dveh ločencev pa se po nemških podatkih iz leta 1994 končajo z razvezo v 37 odstotkih.

Kje je vzrok ponovnega neuspeha v zakonu, potem ko je človek absolvirал prvo poroko, bolj ali manj dolgo fazo skupnega življenja in zakonski brodolom? Mar res velja ironična modrost slavnega Branislava Nušića, ki je na premieri svoje komedije izjavil, da se človek v drugi ljubezni počuti kot bi ponavljal razred. Pozna vse predmete in profesorje, obenem pa ni prepričan, da bo uspešno opravil izpit...

Pogosto se namreč dogaja, da človek v drugi zvezi ponavlja napake, ki so ga stale prvi zakon; partnerja smatra za podaljšek svoje prve ljubezni; skuša samemu sebi in svoji okolici dokazati, da je bivši zakonec kriv za razpad njunega prvega zakona; si drugič ponovno izbere neustreznega partnerja in se zaplete v brezperspektivno zvezo; nenadoma spozna, da je druga ljubezen prav tako ali pa še bolj naporna kot prva; prehitro pozabi na muke in trpljenje prve zveze, začne idealizirati svoj propadli zakon in se zeli vrniti v stare timnice; kon in se zeli vrniti v stare timnice; začuti, da ga drugi partner prav tako utesnjuje kot prvi; pričakuje, da bo novi partner v vsem idealen, sam pa se nikakor ni pripravljen prilagoditi, spremeniti ali pa vsaj priznati svoje slabosti; sploh ni zrel za zakonsko zvezo ali za par-

tnerstvo in resno obzaluje, da se je pustil ponovno premamiti in nastavil svoje srce kot tarčo nevarni Amorjevi puščici; se odloči, da bo drugič bolj strog in nepopustljiv kot prvi in se spremeni v tirana ipd.

Zakaj številnim razvezanim propade tudi drugi in morebitni naslednji poskusi?

Ljubezen je slepa

Zaljubljen človek v fazi vzhiciranja projicira svoje želje, pričakovanja in zahteve na novega potencialnega partnerja in verjame, da se le-ta ponša z vsemi pričakovanimi kvalitetami. V zvezo se spusti prehitro in preveč zavzeto, da bi ga utegnil spoznati in presoditi, ali je novi izbranec res pravi - njegov drugi jaz, s katerim si zeli preživeti preostanek svojega življenja. Pogosto se oba partnerja v strahu pred neuspehom, zavrnitvijo in samotno tudi pretvarjata in olepsujeta situacijo, ki jo drugi odkrije odločno prepozno. Razocarani partner si začne iskati nov objekt projekcije svojih skritih želja, načrtov, hrepenenj in sanj. Zveza se začne krhati, pogosto se tudi razbije.

Prvi zakon smatrajo mnogi kot popoln polom (čeprav je bila zveza nekaj časa vsaj na videz spodbu-

dna in harmonična), zato želijo čimprej zaziveti na novo, po boljsem konceptu in drugačnih pravilih, ki jih pogosto ne obvladajo niti sami, kaj sele njihov novi izbranec, ki si vso stvar predstavlja čisto drugače. Tovrstni poskusi so povečini obsojeni na neuspeh.

Nov zakon se v številnih primerih razbije zaradi otrok iz prvega zakona, ki ne sprejmejo ali prenasajajo novega partnerja in skušajo s svojimi zahtevami nenehno zbuhati občutek krivde pri roditelju, s katerim živijo. Obenem pa drugi ločtvi marsikdaj botrujejo tudi skeptični starši, prijatelji in sorodniki s svojim zaščitniškim svetovanjem in vmesavanjem, s katerim želijo v bistvu obvarovati drugo zvezo pred ponovno katastrofo.

Partnerja sta drug do drugega prezahtevna in nezaupljiva. Pod vplivom slabih izkušenj začeta že ob najmanjšem spodrsrljaju novega sozakonca razmišljati o ponovnem polomu. Slehera kriza jim daje povod za razmišljanje o novi katastrofi; zakonca postaneta nepopustljiva, sumničava, netolerantna in neprijazna drug do drugega ali pa med njima zavladajo celo nasprotovanje in sovražno razpoloženje.

Hromeči strahovi

Človek se po zakonski katastrofi pogosto ne upa več popolnoma sprostiti, predati in zaupati bodočemu partnerju v strahu, da ga bo ta spregledal, napačno razumel in zapustil. Postane zaprt vase, nesproščen, nezaupljiv, nezadovoljen, sumničav, ljubosumen, malenkosten in deprimiran. Nanadoma se zaloti v razmišljanju, da tudi obstoječa zveza ni prava rešitev zanj, zato pretрга načete čustvene

vezi z novoizbranim partnerjem in se začne ozirati za novo ljubeznijo.

Iz pravkar končane neuspele zveze si človek takoj naloži novo zakonsko obveznost. Zlasti je omejena situacija nevarna, kadar se oba partnerja ponovno vezeta ne da bi si vzela vsaj malce časa za premislek in rehabilitacijo po prvi zakonski travmi. Najbolj perspektivni so zakoni med ločenci, ki so vsaj krajši čas živeli nevezani, dobro razmislili situacijo, pozdravili stare rane, zaziveli svoje življenje in spoznali, da so se prostovoljno pripravljeno odreci delu poročiti in bode zato, da bi lahko svojo srečo delili z ljubljenim človekom bolj in lepše kot z nekdanjim zakoncem.

Zaradi materialnih težav, socialne izolacije in psihološke preobremenjenosti se razvezanec skuša za vsako ceno čimprej spet poročiti in ponovno zaziveti v klasični zakonski skupnosti. Tovrstni obupani poskusi se brez kančka globlje krivde vse preradi prevesejo v nov spodrsrljaj in katastrofo.

In kaj lahko človek stori, da bo njegova druga zveza lepša, boljše, perspektivnejša in uspešnejša od prve?

Najprej mora dobro razmisliti,

ali si sploh zeli živeti v klasični zakonski zvezi ali pa ga vsaj za nekaj časa bolj mika svobodnejše prijateljstvo in partnerstvo z izbrano osebo nasprotnega spola.

V novo zvezo se kaže podati z znatno mero radovednosti, navdušenja in hrepenenja, obenem pa brez prevelikih pričakovanj, zahtev ali celo pogojev v zvezi z novim partnerjem.

Potreben je čas

Drugo partnerstvo bo uspešno sele potem, ko razvezanec prebolita travmo svojega prvega propadlega zakona. Pustite casu čas in uživajte v carobnem pričakovanju novega zakonskega prstana.

Partnerja jemljite cimbolj realno, opazujte ga pri drobnih vsakdanjih opravilih, v nepomembnih in ključnih trenutkih. Spodbujajte ga k iskrenosti, obenem pa skušajte tudi sami ohraniti in izraziti svoj pravi jaz. Sleherno pretvarjanje se človeku kaj rado masčuje. Navsezadnje ne nameravate živeti z marioneto ali z lastno senco, marveč z ljubečim partnerjem in prijateljem.

V drugem zakonu ne poskušajte ponovno uveljaviti in dokazati pravilnost koncepta svoje prve zakonske zveze. Zgodovina se ponaa-

LJUDJE, ODNOSI LETA

vlja; le bedaki in lahkomišelnezi se večkrat učijo na lastnih napakah. Potrudite se in začite zares znova. Od začetka.

Za otroke sicer skrbite in jih imejte radi, vendar ne dovolite, da bi oni oblikovali vaše življenje in vplivali na vašo prihodnost. Vaša ljubezen do partnerja naj jih v ničemer ne ogroža, hkrati pa jim kaže ze v začetku jasno pokazati, da imate pravico do privatnega življenja po lastni izbiri in presoji.

Razumevanja ni nikoli preveč

Zavedajte se, da druga zveza potrebuje prav toliko ali pa še več razumevanja, popustljivosti, prilagodljivosti, naklonjenosti, pripravljenosti na kompromis in pozornosti kot prva in ne obupajte ob začelnih zaprekah. Ljubezen preмага vse.

S partnerjem skušajte vzpostaviti pristen prijateljski odnos, pri čemer pa lahko del skrivnosti ohranite zase. Navsezadnje imata oba za seboj svojo preteklost, vajina pa je predvsem sedanjost, na kateri temelji tudi vajina skupna prihodnost.

Vas je ob branju pričujočega pisanja povsem minila želja, da bi se poslovlili od obstoječe neperspektivne zveze in začeli znova?

Nikar. Spomnite se samo slavnega angleškega pevc, ki se je po dvajsetih letih na videz idealnega zakona nepričakovano odločil za novo življenje in je na pragu poročne dvorane radovednim novinarjem in oboževalcem zaneseno razložil, da je prvi zakon samo predpriprava na tistega pravega, ki traja vse življenje. Konec

(NL)

Srednješolsko življenje

Srednjesolci so na zasluženih pocitnicah, ki bodo se prehitro minile in kmalu bodo zopet zakorakali v hrame učenosti. Čeprav je učenje prvo, pa jih ne izključuje iz normalnega življenja. Tako niso »imuni« na glasbo, cigarete, alkohol, avtomobile, seks, zur itd., o vsem pa imajo svoje mnenje.

Alkohol: Skoraj ni srednjesolca, ki ga ne bi v letih srednjega solanja vsaj enkrat malo srknili. Če ne prej, ga to caka na maturantskem izletu in po maturantskem plesu. Pri popivanju vrsta srednje sole ne igra nobene vloge, verjetno pa fantje popivajo v povprečju pogosteje kot dekleta.

Avto: Kakorkoli se avto in soferski izpit ob vstopu v srednjo solo zdita oddaljena, toliko bolj v tretjem in četrtem letniku postaneta nepogrešljiva. Sicer ima skoraj polovica srednješolcev do zaključka ze soferskih izpit, svoj avto pa redkokateri. Tako srednješolec bolj ali manj visi na avtomobilu svojih staršev, kar je za oboje precej neprijetno...

Cigarete: Malo je dijakov, ki do zaključka srednjega solanja ne bi v roki držali cigarete. Se več. Cigareta postane priljubljen sopotnik zur in zabav. Tistih, ki pa čisto zares začnejo kaditi, je precej manj. Predvsem je začetek kajenja odvisen od okolja, v katerem si giblješ.

Glasba: Veliko dijakov prisega na eno vrsto glasbe. S »svojo« glasbo poskušajo poiskati identiteto, svojo pripadnost določeni skupini. Malo je takih, ki določeni vrsti glasbe, sploh pa določeni skupini ostane zvestih vso srednjo solo. Sicer pa glasba ne pomeni več tako veliko, kot je v šestdesetih letih, ko so si vsi histerično puscali dolge lase, igrali kitare in poslušali Beatle. Danes skoraj polovica srednješolcev posluša tehno, ki pa si imena glasba skoraj ne zasluži.

Kondom: Nekaterim znan kot ola gu-

ma. Stvar je v zadnjem času zaradi aidsa precej pridobila na popularnosti, vendar gresta prvi seks in kondom skupaj kot mleko in sol, kakor mnogi zatrjujejo.

Ples: Srednjesolci se povečini srečujejo z dvema vrstama plesov. Prvi so solski, drugi pa je veliki maturantski ples. Solski plesi se ne dogajajo na vseh srednjih solah, ker so ponekod prepovedani. Verjetno pa ni srednje sole, kjer dijaki ne bi želeli organizirati plesa. Prepovedani pa so zato, ker se vodstvo sole boji prevzeti odgovornost za tovrstne dogodivščine. Dijaki grejo lahko tudi v disko, ki pa je povsem nekaj drugega, saj se tam ne srečujes s tistimi, s katerimi se tudi v neprijetnih trenutkih pouka. Pa tudi »uvoziti« kaj bolj močnega je težko, posledice zlih dejanj pa so ostro sankcionirane. Drugi ples je maturantski ples. Panta je v tem, da se na maturantskem plesu z vso rodbino in profesorji pogleda v kozarec, in to dosti bolj, kot bi si prej kdorkoli od dijakov upal misliti.

Pocitnice: So od osnovnošolskih precej bolj zanimive, saj dejstvo, da si starejši, spoznajo tudi starši in lahko se zgodi, da te pustijo samega s prijatelji. Seveda ti prej zabicajo, da moras biti priden, ne smes piti, ne smes imeti ljubezni... Ti pa vzames vse ravno nasprotno in najlepše pocitnice do zdaj so pred tabo...

Seks: Stvar, ki je v casu srednje sole ena od najbolj zanimivih. Težko je ugotoviti, koliko dijakov ima v srednji soli spolne odnose, ker to ni ravno pogosta tema diskusije. Verjetno je bolj malo dijakov, ki do konca srednje sole nimajo nobenih spolnih izkušenj, na drugi strani pa malo takih, ki imajo kolikor toliko redne spolne odnose. Seks je precej bolj zapleten, kot ga prikazuje televizija v porno filmih. Skoraj zmeraj je prepleten z ljubeznijo in nemalekkrat pusca dusevne posledice, ki vsaj na

začetku velikokrat niso prijetne.

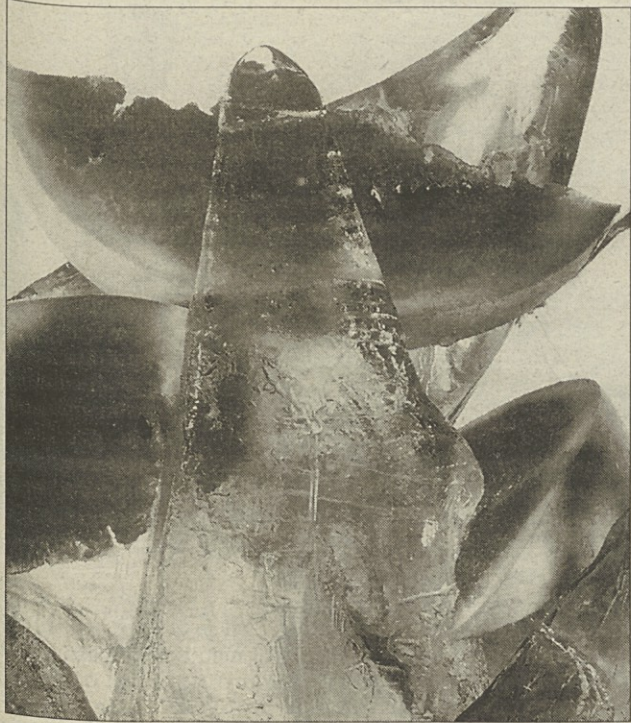
Splav: Nekoc je v nekem od srednješolskih glasil krožila raziskava, ki je govorila, da ima od četrtega letnika v povprečju splav eno dekle na razred. Predvsem gre opozoriti na previdnost pri seksu, saj je življenje po preživetem splavu drugačno. Kar nekaj je tudi dijakinj, ki se odločijo imeti otroka. Seveda je tudi to užitek, vendar ga okolje, v katerem živimo, precej zmanjšuje, saj pomeni otrok pred dvajsetimi skoraj obvezno finančno odvisnost, najpogostejše od staršev, razen tega pa je poklicna kariera s tem končana. Če k temu pristojemo še dejstvo, da je pot najožje težka ali pa skoraj nemogoča, kaže o otroku v mladosti dvakrat premisliti.

Starši: Če ste se v osmem razredu s svojimi starši razumeli slabo, se boste tekom srednje sole z njimi razumeli se slabše. Stvari, kot so slabše ocene, ljubezen, prve spolne izkušnje, zuri in dejstvo, da starši sploh niso tako pametni, kot se je to zdelo tekom osnovne sole, gotovo ne vplivajo blagohotno na medosebne odnose.

Vojska: Fante v tretjem ali četrtem letniku caka nabor. Dobra stran nabora je, da tisti dan ni treba v solo, slaba pa, da se bliza cas, ko bo treba resnično v vojsko.

Zur: Delijo se na privatne, disko in zure pod nebom. Vsak od njih ima svoje prednosti in slabosti. Tako so zuri na prostem v mrzlih mesecih precej otežkoceni, čeprav nekaterih to ne moti. Tezje pa je ob takih priložnostih za punce. Neznim bitjem na splošno bolj odgovarja komfort. Privatni zuri so za ta namen precej bolj primerni, saj so ljudje na njem kolikor toliko poznani, pa tudi zmeraj se najde kakšna soba s ključem. Seveda pa mnogokateri lastnik stanovanja naslednje jutro joka ob razbitem televizorju, prižganem hi-fi stolpu, razbitih kozarcih, razjarjenih sosedihi...

(Samo P.)

Zrele, sočne, sladke

Zdaj je pravi čas za ljubitelje zrelih in sočnih, sladkih melon in lubenic. Toda pogruntati, katera je res tista »prava«, ni vedno lahko; mimogrede te zavede teža, barva, vonj. Pri kupovanju morda ne bodo odveč naslednji napotki.

- V rokah potehtajmo več sadežev. Melone morajo biti težje kot so videti, kar pomeni, da vsebujejo veliko sokov.
- Poduhajmo jih. Pravi vonj je slahek in svež.
- Stisnimo sadež. Za razliko od lubenic se morajo melone na koncih rahlo vdreti, ko pritisnemo s prsti.
- Od prodajalca zahtevajmo, da nam da kosček za pokusino. Pri lubenici se lahko namreč kaj hitro zmotimo, če je lupina videti sveža - notranjost ni nujno taka. Zato skušajmo kupovati tam, kjer je tak »eksperiment« možen.

IZ ZAPRAŠENIH ČASNIKOV

Velika Srbija nekdanj in danes

*Dobrica Ćosić je v Času smrti nehote napovedal Miloševića z besedami:
"S takšno blodno vero v voditelja se propad naroda tudi začelja..."*

V nedeljski številki Republike je uvodničar med drugim zapisal, da ga je osupnila popolna ignoranca iz Beograda, kjer je bil pred leti dejansko spočet tudi upor v Kninu, zdaj pa ne migne niti s prstom za pomoč najzahodnejšim podanikom.

Napočil je torej čas, ko kninski Srbi stojijo pred Miloševićimi vrati in obupano sprašujejo: "Kam zdaj, ko si nas prignal tako daleč?" Zdaj se le vidijo, da je Milošević divji konj, ki bi ga morali ukrotiti na samem začetku, a so to priložnost žal zamudili. Gore mrtvih se bodo nakopile, preden bo srbski narod sam, brez mednarodnega sodišča, razsodil o krivdi za vse te morije. Pri tem ne bodo pomagali nobeni izgovori, češ pobijali in preganjali so tudi Hrvati in Muslimani, kajti zločin je zločin in ga ni mogoče opravičiti z drugim zločinom.

Toda ne gre samo za Miloševića. Krivi so tisti, ki so zatajili svojo vest v prid grozoti, ki so jo sami ustvarili. Na posledice njihovih dejanj jih niso opozarjali samo nekateri posamezniki v Sloveniji in drugje že pred šestimi leti, temveč jih je posredno opominjal tudi Dobrica Ćosić, ko je v trilogiji Čas smrti nehote napovedal Miloševića z besedami: "S takšno blodno vero v voditelja se propad naroda tudi začelja..."

Ćosićeve besede, napisane za neki drugi čas, bi lahko veljale tudi za današnjo Srbijo: "Toda ali v tem pokvarjenem svetu in tako hudih casih lahko obstane majhen narod, ki ga vsi sosede sovražijo in mu zle propada?" In na drugem mestu: "Le kaksni ljudje smo mi? Kaksen narod smo?...Med Azijo in Evropo, na meji ver, cesarstev, smo umirali brez obziranja in neumno, bolj za druge kot zase... Pridobili pa si nismo niti enega prijatelja. Nobenega!"

Ce je zgodovina res naša dobra učiteljica, potem tudi za sedanjo tragico usodo kninskih Srbov lahko najdemo primere v preteklosti. Ko so politika Svetozarja Pribicevića potem, ko je padel v nemilost pri kralju Aleksandru, vprašali, kako se je mogel odločiti za zavezništvo s Pašićevimi radikali in srbsko dinastijo, vajeno za hrbtnih umorov, je odgovoril:

"Bali smo se, da bi lahko zedinjenje padlo v vodo in da bi se utegnili vmesati drugi, če ne bi bilo vse hitro opravljeno. Bili smo nori in nismo niti slutili, kam gremo in s kom bomo imeli opraviti... Edino vodja hrvatske opozicije Stjepan Radić je razumel njegove (kraljeve) metode, zato so ga tudi

ubili..."

Pribicević se je po letu 1925 razšel s kraljem in se leta 1927 odpovedal unitarizmu. Leta 1929 ga je kralj prisilno konfiniral v Brusu na jugu Srbije. Po intervenciji češkoslovaškega predsednika Masaryka je smel oditi v Prago, kjer so mu priznali apanazo in mu odstopili apartma v nekem praskem hotelu. V Parizu je sodeloval s kiparjem Ivanom Mestrovicem, pisateljem Miroslavom Krležo in celo s komunistom in pisateljem Lovrom Kuharjem (alias Prežihovim Vorancem), s katerim sta skupaj urejala časopis Glavnjaca. Toda vse to ga ni odvezovalo krivde za številne ukaze, ki jih je izdal kot notranji minister v prvi jugoslovanski vladi po zedinjenju leta 1918, kot se ne bi mogel znebiti svojih grehov Radovan Karadžić, če bi nena-

nekal nastejem: s prvim ukazom leta 1919 je potrdil srbsko zandarmerijo (12.000 mož) na celotnem ozemlju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev; ukazal je, da se mora civilna oblast opirati na zandarmerijo... Tudi srbske vojne zakone, med njimi tudi predpis o obveznem zigasanju živine, so razširili na vso državo in s tem izžvali številne upore v državi.

V času ustanavljanja nove države, zedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev, se hrvaški sabor sploh ni sestal. "Kot da je Pribicević hotel namerno razjariti Hrvate," je pisal zgodovinar Ivo Banac. Zavzemal se je za to, da bi čimprej likvidirali suverenost Norodnega sveta s predsednikom dr. Antonom Korošcem na čelu.

Ko je prišlo na Hrvaškem do nemirov, je Pribicević zahteval, da bi poslali na Hrvaško vojno ekspedicijo. Demonstracije hrvatskih vojskih enot leta 1920 v Zagrebu, ki so bile dejansko uperjene proti srbski okupaciji Hrvatske, so v krvi zadušili.

Velikosrbski politiki so o

Manifestacije v Zagrebu leta 1918 za odcepitev od Avstro-Ogrske. Kmalu je prišlo do upora proti »srbski okupaciji«.

to pa je "avstrijska raja"...

Za razliko od Nikole Pašića, ki se je zvito zavzemal za velikosrbsko idejo, je bil Svetozar Pribicević privrženec jugoslovanske ideje v najslabši izvedbi, torej prepričan unitarist, privrženec ideje o zlitju jugoslovanskih narodov v enega. Njegov ideal je bila država, ki ima "eno narodno dušo, eno narodno zavest in eno narodno voljo". Menil je, da države ne kaže zaupati silam, ki se potegujejo za avtonomijo njenih delov, zato je bil odločen nasprotnik Stjepana Radica, ki se je zavzemal za samostojnost Hrvatske v okviru jugoslovanske federacije.

Z Davidovičevimi in Pribicevičevimi demokrati so se povezovali tudi slovenski liberalci, ki so torej pomagali ustvarjati razne Pribiceviće. O njihovem programu je tedanji Slovenec zapisal: "Star je kot zgodovina in se glasi: Na kolena!"

Pribicevićeva demokratska stranka je na volitvah leta 1920 dobila 19, 88 odstotka glasov, od tega jih je tri petine prihajalo iz bivšega avstro-ogrškega ozemlja, dve petini glasov pa je stranka pobrala pri Srbih na ožjih območjih Hrvatske. Pribicević je po zasluzi slovenskih unitaristov dobil 7, 76 odstotka vseh glasov v Sloveniji (v Ljubljani 36, 59, v Novem mestu 33, 62, v Celju 35, 59 in v Kranju celo 65, 94 odstotka glasov).

Tudi nekateri slovenski politiki so lahkoverno pristajali na tezo, da smo Slovenci, Hrvati in Srbi en narod. Na to tezo je prisegal tudi dr. Ivan Tavcar v članku "In necessariis unitas", objavljenem v Slovenskem narodu, ceprav je kot pisatelj ostal zvest slovenskemu jeziku. Celo Ivan Hribar, ki je bil vnet privrženec jugoslovanske ideje, je v spominih zapisal, da so počne izkušnje, ko na lastni koži "skušamo upravo, ki nam je bila dana brez temeljitega proučevanja...", temveč so ustavodajci sli le preveč za votlimi, dasi donecimi gesli.

Kralja Aleksandra ni mogel nihce bolje opisati kot njegov najozji "družabnik" Pribicević. Tudi o značaju in metodah Slobodana Miloševića bodo lahko najbolje pisali njegovi sedanjci (ali pa že nekdanji) zavezniki - Martić, Babić, Karadžić, Mladić in drugi. Morda se jim bodo nekoč zapisale podobne misli, kot so jih name-

nili kralju: "Milošević hoče, da bi se vsi sprli, da bi bili vsi drug proti drugemu, tako da bi ostal on edini razsodnik in bi se potem vsi zatekli k njemu po milost."

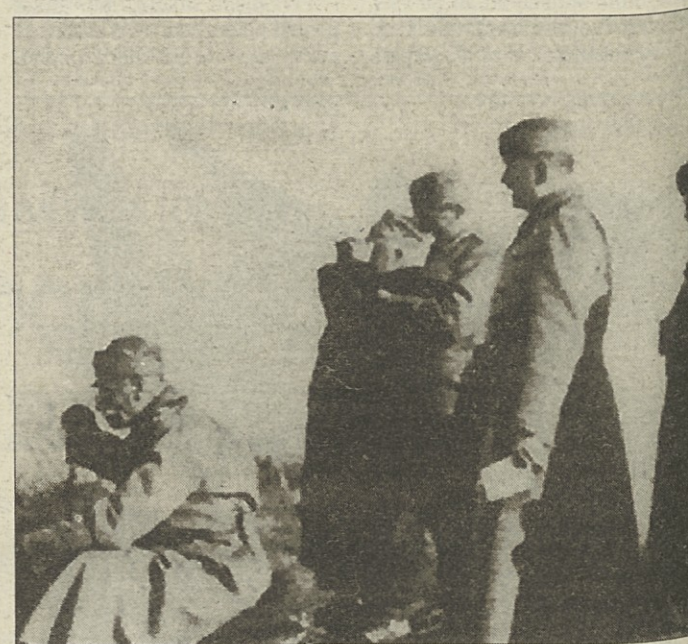
Pribicević je opisal kralja kot zvitega in neiskrenega cloveka, cigar glavni cilj je bil in ostal samodržec in diktator. Menda je v ta namen vse delal, da bi se otrese ljudi, ki imajo ugled pri ljudstvu.... "Kralj spletkari in seje preprič med stranke in ljudi... Ima zveze z mračnimi ljudmi, ki mu vedezujejo, da bo postal car..."

Pribicević je v svoji knjigi La Dictature du Roi Alexandre - Diktatura kralja Aleksandra (Pariz, 1933), s katero je obsodil diktaturo, odkrito spregovoril o kraljevi pomanjkljivi vzgoji, njegovem razburljivem in potu-

ga je treba doseči čimprej, tako da bi se lazje branili... Logika razmišljanja Pašića in drugih privrženecv ideje o veliki Srbiji je bila drugačna: polasti se oblasti, potem pa se pogajaj! "Treba je ostati miren. Vojska je naša, pa tudi vsi Srbi na on strani bodo z nami, tako da bo mogoče druge polagoma utisati."

Se bolj je to veljalo za kralja, ki je Hrvatom grozil: "Jaz bom zacrtal mejo, kjer bom hotel, iz tistega dela Hrvatske, ki bi ga prepustil Hrvatom, pa bom umaknil vojsko in odvlekel ves železniški material, Hrvati pa naj se potem prebijajo, kakor vedo in znajo, in naj si jih vzame, kdor hoče..."

In kaksen je nauk te zgodbe? Pribicević je kot osamljeni emigrant umrl leta 1936 v Pra-

Iz časov, ko je svet občudoval Srbijo. Kralj Peter I. na položaju med bitko na Ceru

hnjenem značaju. Imel ga je za hinavca, eno glavnih ovir, da bi se stvari v Jugoslaviji uredile.

Med privrženeci zedinjenja, tudi Slovenci, je bilo ob nastanku nove države veliko slepega zaupanja, češ za vsako ceno moramo ostati enotni, da bo nastala kolikor mogoče velika in mocna država in bomo ubranili narodno ozemlje pred Nemci in Italijani, potem pa bomo v primernem trenutku ze uredili notranja vprašanja, tako da bo stavba obstala. Ker je Italija kot antantna sila agitirala proti zedinjenju, se je mnogim zdelo, da ni čas za pogajanja o tem, kako naj bo opravljeno zedinjenje, temveč

gi. "Bil je zelo slab, oči pa je imel nemirne in plasne. Zdelo se mi je, da se boji tudi za svoje življenje," se je Mestrovic spominjal zadnjega srečanja z njim. Ivo Banac je zapisal, da je bil med venci tudi venec CK KPJ, torej partije, ki jo je leta 1921 prav on pomagal prepovedati. Ob smrti si je lahko porokel: "Pomagal sem jim ustvarjati veliko Srbijo, oni pa so me zavrgli. Obnašajo se kot Mrnjavčevići v srbski narodni pesmi: gradili so grad na Bojani, toda kar so podnevi zgradili, jim je vila ponoci porušila. Tudi to, da v temelje zidajo cloveske glave, jim ne pomaga."

France Trebčan

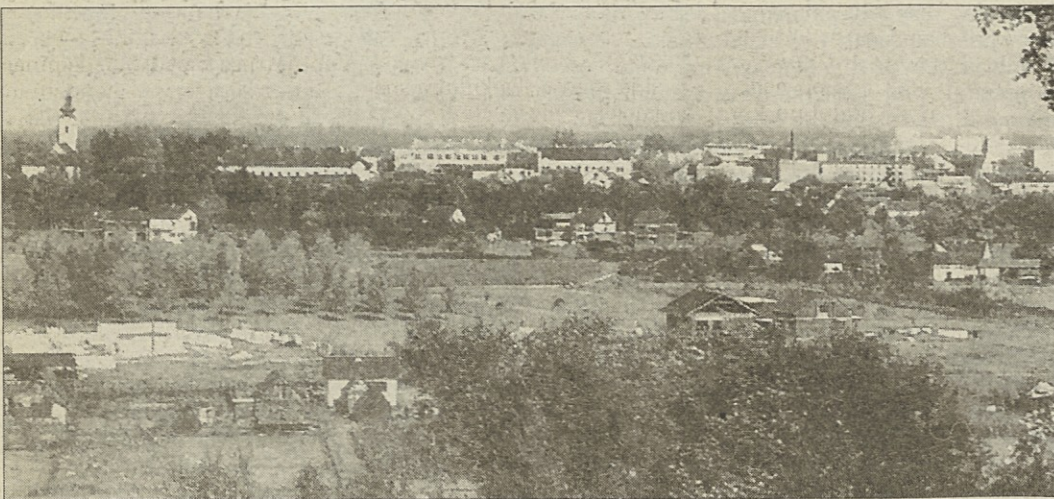

Politik Svetozar Pribicević je najprej pomagal utrjevati oblast kralja Aleksandra, kasneje pa ga je pomagal rušiti

doma obsodil Miloševićevo samodržstvo in zbežal, denimo, na Ciper.

Toda grehov Svetozarja Pribicevića niti približno ni mogoče primerjati z zločini Radovana Karadžića. Ker so nekoč zadevali tudi našo kožo, naj jih

ljudem, živcem na ozemlju nekdanje Avstro-ogrške, po Mestrovicvih besedah razmišljali nekako takole: "Treba jih je okupirati. To mora opraviti srbska vojska, ne pa pogajanja in pregovarjanja... Oni (Srbi) so vendar država, osvoboditelji...,

Petrijna, gospodarsko in kulturno središče Banije, ožje domovine Svetozarja Pribicevića

Pomembnost ljudske glasbe

Tako hitra in množična selitev bi gotovo prekinila trgovske stike Langobardov z Bavarci. Pa jih ni!

Že hiter pretres pisanja Pavla Diakona (o čemer smo pisali v prejšnjih dveh nadaljevanjih; op.ur.) lahko pokaže, kako relativne so lahko posameznikove razlage in kako daljnosežne ter usodne so posledice trditev, ki iz njih izhajajo. Celoten vtis, ki ga dobi bralec pri prebiranju Zgodovine Langobardov, je, da so bile »težave«, ki so jih imeli Langobardi s Slovani, pravzaprav le obrobne pomena. Vprašanje je, če bi bilo množično priseljevanje nekega ljudstva na ozemlje vzhodnih Alp in seveda tudi na območje Langobardov - saj je drugače nerazumljivo, kako so se tam pojavili toponimi slovanskega izvora - tako malo pomembno, da bi ga kronist beležil le mimogrede. Tako hitra in množična selitev (prav takšna bi namreč morala biti, če naj bi Slovani v tako kratkem času zavzeli tako veliko ozemlje) bi na primer gotovo prekinila trgovske stike Langobardov z Bavarci. Pa jih ni!

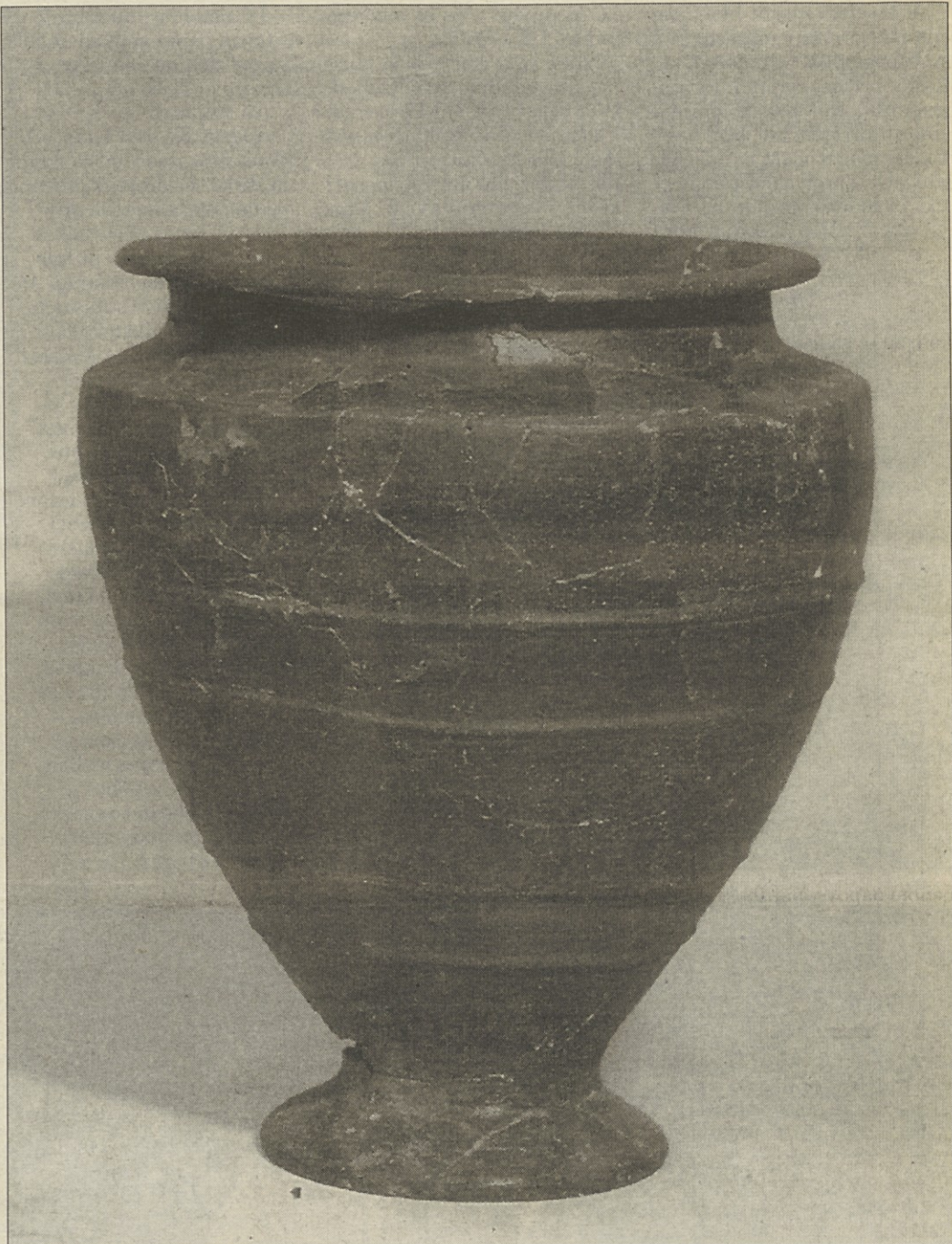
Nobenega dvoma ni, da je ljudska glasba eden najpomembnejših pokazateljev kulturnih vezi med posameznimi ljudstvi. Za naso ljudsko glasbo lahko rečemo, da je je na srečo veliko zabeležene, bodisi zapisane ali posnete. Veliko gradiva je bilo že objavljenega v zbirkah ljudskih pesmi, izdanih je bilo kar nekaj gramofonskih plošč in kaset s primeri slovenske ljudske glasbe. Slovenski narod ima torej veliko dokazov o svoji (glasbeni) identiteti. Poleg glasbe, ki je shranjena tako na posnetkih GNI ZRC SAZU (Glasbenonarodopisni institut) in arhiva Radia Slovenija, imamo ohranjene veliko govornjene narečne besede. Oboje, tako glasba kot govor, se čaka poglobljenih in primerjalnih raziskav. S pomočjo ugotovitev enega naših najboljših etnomuzikologov - ce-

prav ne tako plodovitega pisca - Valensa Voduseka, si lahko nase ljudsko glasbo in predvsem petje dosti bolje predstavljamo v primerjavi z drugimi glasbenimi kulturami, predvsem pri sosednjih narodih. Naj navedem samo par njegovih misli.

Spoznanja svojih dolgoletnih primerjalnih raziskav je Vodusek med drugim objavil v obliki referatov, od katerih sta za pričujočo razpravo najpomembnejša dva, prebrana na seminarjih slovenskega knjižnega jezika v Ljubljani leta 1967 in 1973. Vodusek med drugim pravi: »Po ljudski glasbi se Slovenci precej ločijo od drugih južnoslovanskih narodov. Tisoč let življenja pod tujim gospodstvom v okviru rimsko-nemskega in pozneje avstrijskega cesarstva ni moglo miniti brez sledov niti v ljudskem jeziku niti v ljudski glasbi. Vendar bi bilo

napak srednjeevropski ali alpski značaj slovenske ljudske glasbe pripisovati samo vplivu germanskih sosedov, kot se je do zdaj večinoma sklepalo. Saj končno alpske karakteristike (melodije širokega obsega, akordična melodika, durska tonalnost, večglasno petje) niso omejene le na slovenski ter nemško-bajuvski in alemanski del Alp, ampak prevladujejo tudi v romanski Svici ter v francoskih in italijanskih Alpah tja do Ligurskega zaliva. Korenine tega zanimivega pojava do danes se niso raziskane. Etnomuzikologija Evrope je pac zelo mlada znanstvena veja... Tudi za alpski prostor čedalje bolj velja, da segajo korenine nekaterih pojavov dlje v preteklost kot se je mislilo doslej.«³⁵ Vodusek prav tako ugotavlja, da slovensko etnično ozemlje ne predstavlja etnografsko popolnoma homogene enote. Precej enotna je po njegovem mnenju ljudska glasba na vsem osrednjem slovenskem etničnem prostoru (Gorenjska, Dolenjska, Notranjska, Stajerska, Primorska in Koroška). Gre za ozemlje, ki mu kljub posebnostim Gabrovca pripisuje enotnost ze v halstatski dobi. Tako je se danes: isti narod, ki pa ne more skriti svojih regionalnih posebnosti niti v govoricah, niti v ljudski glasbi.

Posebej zanimive pa so naslednje Voduskove ugotovitve: »Na koncu naj omenimo se zanimiv relikv obrednega 'prvega reja' iz Ziljske doline na Koroškem, ki je v preteklosti ze

Glinasta situla na nogi z grafitiranimi pasovi je osamljena oblika žare na ljubljanskem grobišču v Gosposki ulici (ok. 1200 pr. n. št.)

vzbudil precej pozornosti. To je podobno kot 'stajris' mešano peti-instrumentalni ples, ki se slovesno pleše enkrat na leto, navadno v času po žetvi. Nas zanima tu njegov ritem, ki je isti kot ga najdemo v precejšnjem številu slovenskih balad. Ta ritem so svojčas pri nas imeli za neko slovensko-slovansko posebnost, 'prvi rej' (včasih nepravilno imenovani 'visoki rej') pa je dolgo veljal za edini plesni primer te vrste, dokler nismo v Reziji odkrili izredno močnega centra tega ritma, ki je segel tudi v nemške obmejne pokrajine zahodno od Rena, nekatere pesmi te vrste so tako plesali denimo v Lotaringiji ob nedeljah 'pod lipo', podobno kot 'prvi rej' v Ziljski dolini. Se bolj presenetljivo pa je, da so francoske melodije po tipu enake slovenskim in torej z našimi v ozki genetični zvezi, obenem tudi kažejo isto tetrali pentatonsko strukturo kot rezijanske pesmi in nekatere slovenske baladne melodije v tem ritmu. Edina možna razlaga tega pojava se nam zdi nekdanji skupni, verjetno keltski substrat. To pa bi kazalo, da je v slovenski ljudski pesmi prisotna močnejša primes pred-

slovanskega izročila na naših tleh, kot smo mislili doslej.«³⁶

Vodusku nikakor ne morem oporekati pri njegovih spoznanjih. Njegove trditve bi spremenil samo v tem, da ne gre za primere predslovanskega, temveč kvečjemu neslovanskega izročila na naših tleh.³⁷ Razlika je bistvena! Če namreč sprejmemo tezo, da se slovanski zivelj v vzhodne Alpe ni naselil šele v 6. stoletju, temveč mnogo prej, vsekakor pa prej, kot so v te kraje prisli Kelti, potem nam postane tudi ta »presenetljiv« pojav docela razločljiv. Takšno »prezetje« dveh kultur je namreč možno samo z morebitnim dolgoletnim skupnim življenjem keltskega in slovanskega zivlja od leta 500 pred našim stetjem, ko naj bi Kelti prisli v deželo in si jo vojaško in politično podvrgli, do približno leta 100 pred našim stetjem, ko arheologi ugotavljajo, da si je staroselska kultura spet opomogla, malostevilno keltsko prebivalstvo pa naj bi se »utopilo« v staroselski množici. To je logična razlaga tega pojava. Če bi se hoteli za vsako ceno držati teze o priselitvi Slovanov (Slovencev) v 6. stoletju, nam postane pojav docela nerazločljiv in dejansko »presenetljiv«. Prebivalstvo dežele, za katero je ugotovljeno, da je bila gosta in kontinuirano naseljena, naj bi se namreč pred slovanskimi priseliki umaknilo v višje ležeče predele, v tem primeru pa ni jasno, kako bi s svojo kulturo na

te priselike lahko vplivalo. Se vec! Slovani naj bi po trditvah zgodovinarjev celo nadaljevali svoj razvoj prav na temelju staroselske kulture. Sprašujem se, na kakšen način naj bi bila ta kontinuiteta mogoča? Če pa se domnevni staroselci niso umaknili, temveč so prislekoma odprtih rok ponudili na voljo svojo zemljo in druge dobrine, bi morali v nasi deželi govoriti nek drug jezik, vsekakor pa vsaj močno mešanico romansko-keltsko-ilirsko-slovanskih in bogsigavedi se katerih jezikov, nikakor pa ne enega najbolj arhaičnih slovanskih.

Robert Vrcon
Nadaljevanje
in konec prihodnjic

OPOMBE

³⁵ Valens Vodusek: Značilnosti slovenske ljudske glasbe in njenega razvoja, 3. seminar slovenskega jezika, literature in kulture, Ljubljana 1967 (ciklostil), str.1

³⁶ Valens Vodusek: Slovenska koroska ljudska pesem, 6. seminar slovenskega jezika, literature in kulture 1970, Zbornik predavanj, Ljubljana 1973, str.48

³⁷ Gre za primer apriornega sprejetja trditev zgodovinarjev in razlaganje glasbenih pojavov na takšni osnovi, namesto da bi etnomuzikologija ponujala svoja spoznanja na voljo zgodovinske interpretacije.

Ljudska godca iz Rezije (Fotoarhiv GNI ZRC SAZU)

ZGOBICA O MUCAH

Maček Muri

Je kje še kdo, ki ga ne pozna

V Macjem mestu imajo same macje stvari in predvsem nobenega psa. Če pa se ze kakašen prikaže, mora imeti nagobcnik. Ker psi ne marajo nagobcnikov, ne hodijo v Macje mesto. Zato se po Glavni ulici sprehajajo samo mački in mačke. Hodijo na Macji trg, kjer pri brkatem Mar-

ku kupujejo ribe iz macjega morja.

Sredi trga stoji macja občina. Tam uraduje macji župan, ki mu parvijo Véliki maček. Kadar stopi na balkon, ga vsi mački na trgu pozdravijo. Véliki maček jim zmeraj sporoči kakšno prijetno novico. Včasih jim reče:

»V nedeljo popoldne bo v macjem parku velika tombola. Glavni dobitke je maček v zaklju.«

Ali pa pravi:
»Danes ob treh bodo v Vélikem drevoredu misje motorne dirke. Občinstvo prosimo, naj ne poje tekmovalcev.«

In kako je bilo potem, si lahko preberete v knjigi Maček Muri, ki jo je napisal Kajetan Kovič in ilustrirala Jelka Reichman. Izšla je pri Založbi Mladinska knjiga.

Ko zapoje zvonček v uri, prebudi se maček Muri. S taco si oči pomane, vzdigne rep in hitro vstane. Macjo posteljo prežrači, macjo suknjo pokrtaci in na zajtrk se odpravi v krčmo Pri veseli kravi. Tam ga caka stalna miza in točajka muca Liza, ki prinese lonček mleka in se macji kruh od peka. Ob jedaci poglobi se Muri v macje časopise, vse prebere brez razlike, tudi vejice in pike. Potlej plača in čez cesto gre na sprehod v Macje mesto.

ZGOBICA O ŽABICAH

Kvak, kvak, mak...

Odlomek iz knjige Poljub za princeso Kvakico

Sredi močvirja za devetimi gorami se je pred davnimi časi razprostiralo zabje kraljestvo. Prestolnica je bila zavarovana z visokim obzidjem iz locja in rogoza. Na hribu je stal grad, sezidan iz blata in porasel z mahom. Govorilo se je, da je pod pragom zakopana velikanska skrinja, polna zlata in dragih kamnov. Kralj Kvakar Zeleni je že večkrat ukazal, naj skrinjo izkopljejo.

Ministri pa so mu zmerom svetovali, naj jo raje pusti, kjer je, ker ni čisto gotovo, da je res tam. Za gradom je bila mlaka, čista kot bazen kraljice Regine. Zabjanke iz vsega kraljestva so vanjo odlagale jajca iz katerih so se izvalili drobni črni paglavci. Z gradu so jim prinášali najboljšo hrano, tako da so se hitro razvijali v zabje mladice. Ko je prisel cas, so se okrog mlake zbrale

zabjanke, ki so hotele postati matere.

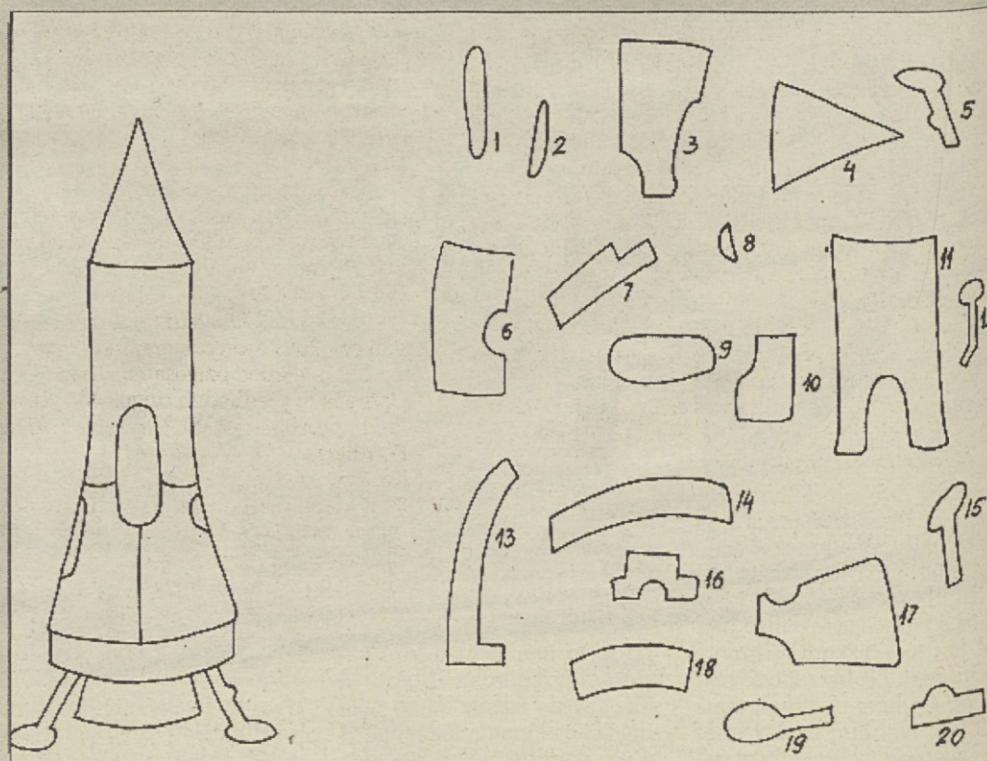
»Kvak, kvak, mak ...« so klicali mladici.

Tista zabjanka, ki se je prva dotaknila kvakaca, je postala njegov mak, kot se reče materi v zabscini...

Knjiga Poljub za princeso Kvakico je izšla pri Založbi mladinska knjiga. Napisala jo je Ifigenija Simonović in ilustrirala Alenka Sottler.

RAZSTAVLJENA RAKETA

V množici različnih delov na levi poiščite tiste, iz katerih je mogoče sestaviti raketo na desni

NAŠ OBISK / POGOVARJALI SMO SE S PRIDELOVALCI IN Z USLUŽBENCEM GORSKE SKUPNOSTI

V Benečiji je gojenje jabolk ena glavnih kmetijskih panog

Kljub dolgi tradiciji se pridelava krči, stare sorte pa izpodrivajo nove

Za današnji obisk pri naših kmetovalcih smo se iz trzask pokrajine preselili v Beneško Slovenijo, gorato območje naše dežele, ki ga večkrat premalo poznamo. Izmed kmetijskih dejavnosti je tu gojenje jabolk ena najvažnejših panog. Najprej smo se pogovorili z gospodom **Michelejem Korenom**, uslužbencem Gorske skupnosti v Spetru, ki nam je orisal splošno podobo gojenja jablan v Nadiskih dolinah.

»V Beneški Sloveniji je trenutno približno 50 ha površine jablanovih nasadov. V glavnem so to manjši nasadi in ljudje se z njimi ukvarjajo kot z dopolnilno dejavnostjo. V naši deželi gojimo jablane v glavnem v ravnini. Pred kratkim je Gorska skupnost Nadiskih dolin zgradila zbiralni center in ga dala v najem zadruzi APO, ki skrbi tudi za prodajo kostanjev in za prirejanje praznikov, in zadruzi SEVKA, ki se bolj ukvarja z jabolki. V zbiralnem centru gre večina jabolk, tako kot jeseni kostanjev, v prodajo potrošnikom. Jabolka prodajajo tudi na trznici v Vidmu in celo v Trstu. V zbiralnem centru je hladilnik za 5.000 stotov jabolk, celotna proizvodnja jabol v Beneški Sloveniji pa se vrti okrog 2.000 stotov. Ker je tudi precej novih nasadov, bi morali čez nekaj let pridelati okrog 5.000 stotov.

Gojenje jabolk ima v Benečiji dolgo tradicijo. Nekoč je namreč veliko družin živelo od gojenja in prodaje tega sadja. Posebno pozornost zbuja avtohtona sorta sevka. Iz vestnika »Bollettino dell'Associazione agraria friulana« za leto 1909 izhaja, da je sevka tipična in izvirna sorta jablane iz Beneške Slovenije. Na začetku stoletja je bila razširjena v vseh vaseh. V okolici Spetra so pridelali letno približno 20.000 stotov jabolk. V zelo ugodnih letinah, kot npr. leta 1906, pa se je proizvodnja podvojila. Sevka je jabolko rumene,

na sončni strani pa rdeče barve. Veljala je tudi za odporno sorto proti boleznim in zavijaču.

Danes je sevka veliko manj razširjena. Nadomestile so jo donosnejše in bolj aktualne sorte. Veliko je zapuščenih nasadov sevke, se bolj pa osamljenih dreves, razširjenih po vsem ozemlju.

»Pred petimi leti,« nam je pripovedal gospod Koren, »so v deželnem kmetijskem raziskovalnem zavodu v Vidmu izvedli raziskavo o tej sorti. V ta namen so cepili 500 jabolk iz Ronca (občina Podbonesec) in iz Hlaste (občina Podutana) na podlago M106 v sevko. Rezultati niso bili dobri, saj jabolko ni imelo tistih značilnosti, ki bi jih moralo imeti. Razlogov za to je veliko. Po vsej verjetnosti je tudi preboga zemlja. Nekoč so sevko gojili na bolj ubogi zemlji in v hribu, v nadmorski višini od 300 do 600 m. Drugi razlog naj bi bil ta, da so nekoč cepili na sejanec (podlaga, ki je zrasla iz semena). Nekoč so jabolka ostala trda do februarja-marca. Tedaj tudi niso zalivali. Pridelke je bil sicer za 30 odstotkov manjši, to pa je slo v prid kakovosti.

Kmetje so se danes posvetili donosnejšim in bolj standardnim sortam, kot npr. golden, jonagold in jonagored. Te sorte dajo dobre in zanesljive rezultate, obenem pa zadovoljujejo potrošnikov okus. Zal ima sevka take značilnosti, ki ne ustrezajo potrošniku, zato se obiranje ne splača. V Beneški Sloveniji je tudi nekaj jablan sorte florina. To je nova sorta, odporna proti skrlupu, vendar ne gre v prodajo, ker ni dovolj poznana. Avtohtone sorte so - poleg najbolj razširjene sevke - se kabalauga in barnenka (podobna sorti renetta).

Pri Spetru je naselje Azla, kjer gospod **Andrea Visintin** (na posnetku s sinkom v svojem nasadu), sicer profesor agronomije na kmetijski šoli v Cedadu, goji jabolka kot dopolnilno dejavnost. Takole nam je predstavil svojo kmetijo:

»Imam 28 ha kmetije, od katerih so trije ha posajeni z jablani. Ostalo so travniki, gozdovi, koruza, imam tudi nekaj kostanjev.

Skupaj gojim 6.000 jablan treh sort: golden, jonagold in granny smith. Stiriletne golden dajejo 5

kg jabolk na rastlino, osemletne pa 15 kg na rastlino. Jablan sorte granny smith je 20 odstotkov celotnega nasada in so porazdeljene tu in tam, ker služijo kot opreševalke. Prihodnje leto bom sadil se 0,5 ha sorte stark. Vzgojna oblika je spindel, sicer razširjena po severni Evropi, saditvena razdalja pa 1,20 m za 3,80 m. Podlaga je M26, nizko-srednje rasti, in to zaradi velike gostote. Najhujša glivična bolezen pri jablani je skrlup. Nadzorujem ga s pomočjo male meteorološke postaje, ki doloca pravilni čas skropljenja. Proti skrlupu skropim 12-13 krat letno, v nizini pa je skropljenih posegov do 30 krat, ker je topleje. Jabolčnega zavijača nadzorujem s feromonskimi vabami. Drugi problem je toča, ki je tu pogosta in proti kateri sem zavarovan. Včasih je problem tudi suša in mogoče bom v prihodnosti uvedel namakalni sistem.

Jabolka pobiramo od 10. septembra naprej. Letna proizvodnja je 30-40 ton na hektar. Za prodajo se poslužujemo zbiralnega centra v Spetru, nekaj gre tudi na trznico v Vidmu in pa v neposredno prodajo.

Ko smo gospoda Visintina vprašali, kako je s sevko, nam je dejal:

»Imam tudi nekaj jablan sevke, ki pa ne sodijo v intenzivni nasad, temveč so razpršene. S sevko je problem, ker je ljudje ne kupujejo, saj je ne poznajo. Bolj so usmerjeni na standardne sorte, zato ji ne posvečam toliko pozornosti. Lani smo za praznik, ki ga v zbiralnem centru organiziramo jeseni, prvi pripravili sok iz samih sev in ga prodajali. Bil je to pastorizirani biološki sok. Zelo dobro smo ga prodali. Ker je sevka kislastega okusa, je dobra za predelavo v vino, ki je v naših krajih že od nekdaj znano. Problem pa je, da se predelava zaradi stroškov in cene jabolk ne splača.«

Magda Sturman

SOCIALNI KOTIČEK / INAC

Združljivost kmečke pokojnine z drugimi dohodki

Splošno je znano, da se nekdanji odvisni delavci po upokojitvi ne morejo več zaposliti oziroma jim zavod INPS v tem primeru zadrži del pokojnine. Za kmečke zavarovance (kot tudi za obrtnike in trgovce) pa so pravila precej drugačna. Med različnimi vrstami pokojnine ni nobene razlike, merodajno je le, ali je neposredni obdelovalec uveljavil oziroma pridobil pravico do pokojnine pred ali po 1. januarju 1995.

1.) Dolocila do 31. decembra 1994: kmečka pokojnina (zadostuje, da so obstajali pogoji za upokojitev) je v celoti združljiva z morebitnim dohodkom od samostojne dejavnosti in INPS mora se naprej izplačevati neokrnjeni pokojninski znesek. To je v skladu s trdno zakoliceanim pravnim principom, da so pridobljene pravice neodtujljive.

2.) Dolocila od 1. januarja 1995: kmečki upokojenec ima pravico le do minimalne pokojnine in do 50 odstotkov višjega zneska, če je ustvaril dohodek z opravljanjem samostojne dejavnosti. 1. januar 1995 je torej zelo pomemben mejnik, ki novjših upokojencev ne spodbuja k samostojnemu delu.

3.) Predčasna starostna upokojitev (na osnovi 35-letne zavarovalne dobe) je bila do 31. decembra 1994 v celoti združljiva z dohodki od samostojne dejavnosti. Za poznejše upokojitve velja pravilo 50-odstotnega odtegljaja na znesek, ki presega vrednost minimalne pokojnine.

Od 1. januarja 1996, ko bo začela veljati pred dnevi izglasovana pokojninska reforma, pa bodo omejitve še večje. Z dohodki od odvisnega ali samostojnega dela ne bodo več v celoti združljive ne le starostna in invalidska pokojnina, temveč tudi družinska pokojnina, ki jo uveljavi preživeli zakonec. (ma)

Kmečka zveza obvešča svoje člane, da bodo njeni uradi na veliki šmaren zaprti

Predpisi in navodila za prevoz vina

Norme za prevoz vina so bile v Italiji vedno zapletene, zato bomo skušali v poenostavljeni obliki prikazati najpogostejše primere prevoza vina in kako se moramo takrat ravnati.

Prevoz vina v posodah do 60 litrov

Pri prevozu vina v posodah do 60 litrov zmogljivosti (pletenske za 54, 34, 28, 20 litrov itd.) mora vino spremljati navadna spremna listina (bolla d'accompagnamento IVA). V njej mora biti (poleg vseh običajnih podatkov: ime, priimek, naslov, davčni kodeks ali st. IVA prodajalca, kupca in prevoznika, datum in ura prevoza, količina, ločena po sortah in zmogljivosti posod), navedena tudi skupna količina prevažanega vina. Kopije te listine ni treba več posiljati v Conegliano (Treviso), kot smo to morali delati doslej za V.A. 1 in V.A.2.

Nabava in uporaba

Spreme listine lahko kupimo v vsaki pooblašeni prodajalni oziroma papirnici. Za nakup je treba pokazati kartonček številke IVA in osebni dokument. Pred nakupom je treba imeti register spremnih listin IVA (registro di carico delle bolle IVA), ki mora biti predhodno ozigosan na krajevnem uradu IVA.

Uporaba teh dokumentov ni podvržena nobenemu predhodnemu zigosanju ali fotokopiranju, kot je bilo potrebno za V.A. 1 in V.A.2.

Oprostitev za vino v posodah do 5 litrov

Po novi normativi EGS so oproščeni izstavitve spremne listine IVA prevozi do skupnih 100 litrov vina v posameznih posodah (do največ 5 litrov zmogljivosti vsaka), ki so zamašene in imajo etiketo ter nalepko IVA (contrassegno IVA).

Oprostitev za vino v posodah od 5 do 60 litrov

V teh primerih je predvidena oprostitev za prevoz, ki ne presega skupnih 30 litrov, vendar pod pogojem, da je posoda opremljena z nalepko IVA, da jo prevaža zasebnik in da je vino namenjeno družinski porabi na-

slovljenca (destinatario).

Prevoz vina v posodah čez 60 litrov zmogljivosti

Za prevoz vina v posodah z več kot 60 litrov zmogljivosti (sodi, cisterne ipd.), je od 1.1.91 obvezna izstavitve takoimenovanega »Documento commerciale omologato« (DOCO). Glede nato, da so ti prevozi zelo redki, saj se vino v glavnem prevaža v posodah do 60 litrov zmogljivosti, svetujemo vsem, naj si ne nabavijo prevelikih količin obrazcev DOCO.

Oprostitev

Za prevoz vina v posodah, ki imajo več kot 60 litrov zmogljivosti, v bistvu ni nobenih oprostitev. Oprostitev pridejo v poštev le za nekatere prevoze grozdja, vinskega kisa in tropin. Več o tem bomo pisali v času trgatve.

Nabava »DOCO«

Dokument DOCO lahko kupimo v vsaki pooblašeni prodajalni kot navadne spremne listine IVA, moramo pa predhodno imeti ozigosan register spremnih listin.

Uporaba in predhodno ozigovanje »DOCO«

Pred uporabo mora vse stiri kopije ozigosati občina. Potrditev

Kot prej za V.A.1 in V.A.2. mora biti tudi dokument DOCO, ko je že izpolnjen in pred prevozom, potrjen z zigom na občini.

Obveznosti občin za DOCO

Ministrski odlok št. 184/89 nalaga občinam dolžnost, da imajo zadostno število obrazcev DOCO za tiste, ki nimajo registrov vina (npr. register za komercializacijo, register za vinifikacijo oz. hrbtno stran letne prijave vina).

Nekaj primerov prevažanja vina

A) Vinogradnik proda eno ali več pletenk po 54 litrov:

V tem primeru in neglede na to, kdo opravlja prevoz, mora tega spremljati samo navadna spremna listina IVA

lepka IVA in etiketa.

B) Vinogradnik proda en sod s 100 litri vina:

Prevoz soda mora spremljati dokument DOCO, ki mora biti ozigosan na občini pred začetkom prevoza. DOCO lahko kupimo v vsaki pooblašeni prodajalni, le da moramo predhodno imeti ozigosan register spremnih listin in kartonček s številko IVA ter veljaven osebni dokument in seveda letno prijavo vina in/ali register za komercializacijo ali za vinifikacijo.

C) Vinogradnik proda 100 steklenic vina po 0,75 litra vina:

Glede na to, da je vino ustekleničeno v posodah do 5 litrov ter da je skupna količina prevažanega vina manjša od 100 litrov, imajo steklenice etiketo in nalepko IVA. Za ta prevoz ni potreben noben dokument, v primeru, da steklenice prevaža privatnik (kupec) in da niso namenjeni nadaljnji prodaji. Če ti pogoji niso izpolnjeni, mora vinogradnik izstaviti navadno spremno listino (bolla IVA).

D) Vinogradnik proda 150 steklenic vina po 0,75 litra:

V tem primeru je treba izstaviti navadno spremno listino (bolla d'accompagnamento IVA), ker skupna količina prevoza presega 100 litrov vina.

E) Vinogradnik proda zasebniku eno pletenko od 10 do 20 litrov vina:

V tem primeru ni potreben noben dokument, vendar pod pogojem, da je prevoznik zasebnik in da je vino namenjeno družinski porabi naslovljenca.

Za nabavo potrebnih dokumentov in registrov, kakor tudi za podrobnejše informacije vas vabimo, da se zglasite naravnost v uradih Kmečke zveze na glavnem sedežu v Trstu ali v podružnici v Nabrezini (vsak torek) ali na Opcinah (vsak četrtek).

Sergij Majovski

Obvestilo v zvezi z ukinjenim zavodom SCAU

Kot smo že poročali, je bil 1. julija ukinjen zavod SCAU, njegove funkcije pa prenesene na INPS. Zakonski odlok št. 262 z dne 30. junija 1995 je predvidel ustanovitev centralne komisije, ki bo v okviru zavoda INPS preverjala in izterjevala poenotene kmetijske prispevke. Komisijo bodo sestavljali trije predstavniki samostojnih in trije predstavniki odvisnih delavcev. V pričakovanju imenovanja članov komisije in premestitve osebja zavoda SCAU na INPS in INAIL, je treba vso korespondenco in upravne prizive naslavljati na INPS oziroma na njegove pokrajinske urade, ki jo bodo nato posredovali novi centralni komisiji.

				AVTOR: SIMON BIZJAK	STEKLENA CEVKA ZA KEMIJSKE POSKUSE	CVETLICA, KI IMA PLODNICO	TRAVA PRVE KOSNJE	OZEK PAS BLAGA	PRITOK DONAVE PRI ULMU	EDVARD KOCBEK	NACRT VRTANJA ZEMELJSKE SKORJE	NIZOZEMSKI REZISER (JORIS)	DESNI PRITOK PADA (IZ CRK ROTA)	MESTO V BANATU	KATRAN	MAKEDONSKI PESNIK SOPOV						
				UD, OKONCINA																		
				NAPOVE- DOVALEC PRIHOD- NOSTI																		
				RUSKI NOGOMETNI VRATAR DASAJEV						BANTU LJUDSTVO MESEC LJUBEZNI												
				ODTOK (STAR.)					ENOCLENIK V MATEMATIKI						NEM. FIZIK, IZUMITELJ TELEFONA (PHILIPP)	MOSKI PLASC BREZ ROKAVOV						
				VINKO OSLAK RAJKO NAHTIGAL			CES. MOJSTER LUTKOVNEGA FILMA (JIRI)	MUSLIMAN- SKO M. IME (IZ CRK SENE)	DANSKI OTOK TEKMICA, KONKURENTKA				MEHKO USNJE IZ KOZ DIVJADI									
	SKODLJIVEC NA SADNEM DREVJU	MESTO V SREDNJI BOSNI OB KRIVAJI	ZABJE PARJENJE MELISCE									DEL KMECKEGA VOZA	ANG. UM.ZG. (HERBERT) VECTAVČNA SKLADBA						PISEC ESEJEV	PODZEMNI HODNIK	ALENKA KEJŽAR	
KOMUNI- STICNA INTER- NACIONALA										ZENSKA OBLEKA ZA POSEBNE PRILOZNOSTI	OSKAR KOGOJ ZANIMANJE ZA KAJ			SLOVENSKI IGRALEC BAN				STOLETJE, VEK				
ANGLESKI IGRALEC GUINNESS					SPLOSNA POMILO- STITEV									SANJE TORINO				BREZALKO. PUJACA ZOBNA GNILOBA				
GOZDNI GLODALEC S KOSATIM REPOM					TURCIJA	ZAUPNIK, POVERJENIK ZA POLTON ZVISANI E									MLAKA, LUZA AM. JAZZIST HAMPTON							
ANTON VODNIK			GR. BOG ZNA- NOSTI IN UMET. POMOŽNI DUHOVNIK					AM. OTOK V ALEUTIH MEDVEDEK VREČAR				RAZBOJNIK DONNA SUMMER								1	POKRAJINA V VIETNAMU (IZ CRK MANA)	
ZADNJI KRALJ Z. GOTOV V SPANJU							KOLEDO- VANJE BOGOMIL FATUR							CABETOVA UTOPIČNA DRŽAVA H ₂ O								
	ZNACILNOST MORSKE VODE	IVAN LEVAR SKODLJIV GLODAVEC			DEJAVNOST SABOTERJEV ZOGA ZUNAJ IGRISČA											PRVI ZIDOVSKI MESEC						
PREPIR, SPOR (NAREČNO)					AMERIŠKA PEVKA BAEZ	NEDORASEL FANT STRIM, PESNIK						ANTIČNI BEOTJEC				MALENKOST, TROHICA						
VEC LOKOV, LOKI							NAJSTAREJSI ODDELEK JURE					RIBISKA MREZA	DUKE ELLINGTON KRANJ			ANDREJ STOJAN			IZTOK MLAKAR SOPROGA GORBACOVA			
TUJEC, PRI- SELJENEC, NASPROTJE AVTOHTONA							AKTINIJ GLASBILO Z ROČICO			TVORBA V PANJU	NORV. DVORNI PESNIKI ORIENT. BAR- VILO ZA LASE								RENIJ VENO TAUFER		VEC OTROK, OTROCI	
ANGLESKI SAHIST (JOHN)					OTOČEK V PRESP. JEZ. ZACETNIK ARIANIZMA			DOMAČINSKI VOJAK V AFRIKI						SELEN	IT. PISATELJ (CORRADO) ROPARSKI DELFIN							
OTTO HAHN			HRV. PEVKA DOLEZAL BERILJU					KIRGISKI PISATELJ (ČINGIZ)	ČETRTI RIM. KRALJ AVSTR. SKLAD. (FRANZ)				PISEC SONETOV AM. IGRALEC (ALAN)									
HRVASKI PARLAMENT					SL. PEVEC IN RADJSKI VODITELJ (JANKO)	LETOVISČE NA KRIMU IZPRASE- VALEC						AM. TEKAC BURREL SENCA (POMANJ.)						SP. KITARIST IN SKLA- DATELJ (FERNANDO)				
SPORTNO URJENJE										ARTHUR RIMBAUD	SLAVKO AVSENIK NIZ. SLIKAR (AERT VAN)			KARL BENZ NEM. DIRIGENT (BRUNO)			DRUSTVO NARODOV	ETIOPSKI GOSPOD STAREC (STAR.)				
																			16. IN 4. CRKA SULTANOV RAZGLAS			
				PRIMOZ KOZAK			MALICA (NAREČNO) PRITOK SAVINJE									PRIJETNOST, DOMAČNOST SREDISČE MOLDAVIJE						
				NEKDANJI SREBRNIK ZA ŠTIRI KRAJČARJE						ERVIN CURLIC AM. KNJIZ. (EDGAR A.)			1. GENERALNI SEKRETAR OŽN RIBJA KOŠČICA					MESTO V ZAHODNI ROMUNJI				
				LETNI GOZDNI POSEK					PRISTA- NISČE VLADIMIR NABOKOV									AM. PEVEC CHARELS SILICU			NIKELJ	
				ZG. KRAJ PRI GORNJEM MILANOVČU							DRUGI NAJVEČJI JADRANSKI OTOK					LUKA V LIBANONU SAIDA						
				SLOVENSKO MESTO NA KOROSKEM							ITALJANSKO MESTO MED TERAMOM IN PESCARO					FINSKO JEZERO, ENARE						

Gesla prejšnje nedeljske križanke

Robert Englaro, Grega Židan, Džoni Novak, Štefan Škaper

Rešitev prejšnje nedeljske križanke

SAMOSTOJNOST, ANESTEZISTKA, OTTA, RIN, AVT, TIR, DIM, DVA, ROBERT ENGLARO, SMASH, RILA, JUG, AMOR, ERA, CIN, ETRURKE, SAMOGIB, MILANČAN, EVIAN, TREPANACIJA, ENDO, GESTA, ARN, PRIKAZ, NIAS, ANA, IN, RUNE, VIC, TOŽENKA, ASTERISK, ADONAI, PIL, OB, STEVAN, VLADA, MLADOST, KOVANCI, AKNA, PRILASTEK, AK, AIR, SAT, KLEMENTINA, ROKA, PAS, NORNE, OS, NIN, IVERJE, KVINTESENCA, ANT, DELTA, LI, OVIEDO, AA, ACA, RISALNIK, ETNIK, DŽONI NOVAK, CG, JAN, RJ, NANOS, AENONA, ADAR, RINKA, AST, MINI, ŠTEFAN ŠKAPER, ANJA, PANEL, ALBINA, NOEL, RETA, LM, NAN

GLEDALIŠČA
SLOVENIJA

CELJE

PROGRAM ABONMAJSKIH PREDSTAV
V SEZONI 95/96:

VELIKI ODER:

1. Drago Jancar: HALSTAT, režija Franci Krizaj
2. Jean Anouilh: SKUSNJA, režija Dušan Mlakar
3. W. Shakespeare: OTHELLO, režija Vito Taufer
4. Jean Genet: BALKON, režija Damir Zlatar - Fray

PRIMORSKI POLETNI FESTIVAL
KOPER

Danes, 13. avgusta, ob 21.30 uri, bo na vrtu Slovenica Koper tretja repriza igrive-gledališko-ritmične fuge CARMINA SLOVENICA Damirja Zlatarja - Fraya.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Gledališče Verdi - Dvorana Tripcovich
Mednarodni festival operete 1995
Danes, 13. t.m., ob 21.00 - Gala koncert posvečen skladatelju Franzu von Suppéju bo zaključil mednarodni Festival operete 1995. Dirigent bo Dunajčan Alfred Eschwe. Nastopila bosta sopranistka Patrizia Ciofi in tenor Tommaso Randazzo.
Blagajna gledališča Verdi bo zaprta do 12. septembra. Od tega datuma dalje bodo na razpolago novi abonmaji in eventuelne rezervacije preostalih prostih mest.

Grad sv. Justa

Kino
Danes, 13. t.m. - Prva izvedba filma »Johnny Hollywood«, režija B. Levinson, igrajo J. Pesci, C. Slater in V. Abril.
V nedeljo, 20. t.m., ob 21.00 »Il re leone« (ZDA 1994), režija R. Allers in Rob Minkoff;

KOROŠKA

CELOVEC

Mestno gledališče: v torek, 15., 17. in 19. t.m. ob 20.00 - G. Bizet »Carmen« opera v francoscini.

BELJAK

Karantanski poletni festival
Kongresna hisa: V sredo, 16. t.m., ob 20.00 - Koncert sinfonичnega orkestra iz Prage.

RAZNE PRIREDITVE
SLOVENIJANATECAJ ZA ENOSTRANSKI
CRNO - BELI STRIP

Zazeleni oz. prednostna tematika je boj proti fašizmu, rasizmu, etnični nestrpnosti do »drugacnih« in podobno. Stripi naj bodo v izvirnem jeziku, s priloženim prevodom v angleščino (za podnapise). Avtorji dvanajstih izbranih stripov bodo prejeli nagrado v vrednosti 100 DEM, njihovi stripi pa bodo objavljeni v eni od naslednjih izdaj Stripburgerja. Avtorji, katerih dela bodo objavljena, bodo prejeli tri brezplačne izvode. Nacrtujejo pa tudi razstavo vseh prispelih stripov, zato avtorje prosijo, da posljejo originalne, ki jih bodo po razstavi vrnili. Rok za oddajo je 1. oktober. Stripe posljite na naslov Ljubljana, Kersnikova 4, soba 412, s pripisom »ZA ANTI NAZI NATECAJ«, vsak torek in četrtek od 12. do 14. ure, dobite vse ostale informacije na telefon 061 / 319 662.

NATECAJ ZA KRATKI
CRNO - BELI STRIP

Ob evropskem letu varstva narave in nezavarovanih območij (1995) razpisuje revija Stripburger v sodelovanju s skupino Zivo Zeleni natečaj za kratki crno-beli strip (obseg do 4 strani) inspiriran s tematično varstvom narave. Stripi naj bodo v izvirnem jeziku z priloženim prevodom v angleščino (za podnapise). Trije stripi, ki jih bo izbrala žirija v sestavi članov uredništva Stripburgerja in predstavnikov skupine Zivo Zeleni, bodo nagrajeni z denarnimi nagradami (500,300, 200 DEM). Vsa prispela dela bomo objavili v posebni izdaji Stripburgerja. Avtorje prosimo, naj ne posiljajo fotokopij temveč originalne. Rok za oddajo je 1.10.1995. Stripe posljite na naslov: Stripburger (eko strip), Forum, Kersnikova 4, Ljubljana. Telefon 061 / 319 662 (tor. in čet. 12.00-14.00)

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

»Musei di sera« (Večer v muzejih)
v torek, 22.8., ob 20. uri pa bo dr. Lorenza Resciniti predavala o zbirki Antonina Rusconija in Odinee Opuich, ki jo hranijo v muzeju.

Igrajo: Marusa Oblak, Mojca Partljic, Violeta Tomic, Ivan Rupnik. Poje: Ditka Haberl.

TRNFEST 95

KUD FRANCETA PREŠERNA

V torek, 15. avgusta, ob 21. uri, bo v prostorih KUD otvoritev ontoloske razstave Gorana Ignjatije Jankovića NASE TORBE / OUR BEGS. Na otvoritvi razstave bo otvoritveni performans - ritualno rezanje novega Sansonite kovčka ter videobag projekcija. Avtor videobaga je dr. Damjan Bojadzic.

Koproducenta Trnfesta 95 sta OSI - Slovenija in SOU Ljubljana, podprla pa ga je tudi Mestna občina Ljubljana.

PTUJ

Danes, 13. avgusta, ob 21. uri, bo na dvorišču dominikanskega samostana na Ptuj nastopilo tukajšnje gledališče ZATO s svojim letošnjim dramskim projektom KRCMARICA avtorja Petra Turrinija. Igrajo: Gregor Geč, Rok Vihar, Tadej Tos, Vojko Belsak, Maša Zidanik, Barbara Vidovic, Vesna Pernacič. Režija: Samo Strelec.

FESTIVAL RADOVLJICA 95
SPODNJA IDRIJA

Jutri, 14. avgusta, ob 20. uri, bo v cerkvi Device Marije Vnebovzete koncert komorne glasbe.

Nastopajo: vokalni kvintet Zephyrs, ki izvaja predvsem madrigale, ansambel Suonare e Cantare, katerega člani uporabljajo stara glasbila ali njihove kopije. Program: C. Monteverdi, A. Zanettini, G.P. Cima, J. H. Kapsberger, G. Frescobaldi.

v ponedeljek, 21. t.m., ob 21.00 - »La carica dei 101« (1961-1994), režija Wolfgang Wainwright.

GORICA

Goriski grad

Od 3. do 9. septembra bo na sporedu Alpe Adria Puppet festival.

VIDEM

Poletne prireditve: Na gradu je do konca meseca na ogled razstava »Totò, dal varietà al cinema (1917-1945)«;

Palaca Morpurgo: v četrtek, 17. t.m., bo ob 18.30 koncert Andrea Musto (violončelo); v četrtek, 24. t.m., ob 18.30 - Koncert - Rossinijeva in Mozartova glasba.

Trg Matteotti bo v soboto, 19. t.m., ob 21.00 - Skupina The Terem Quartet (Petrograd) Giardino del Torso; V četrtek, 17. in 18. t.m., ob 21.00 - Predvajanje filma »The Mask«.

V četrtek, 17. t.m., ob 20.00 - Koncert ceskega sinfonичnega orkestra iz Prage.

BEKŠTANJ

Grajska arena: v sredo, 16. t.m., ob 20.00 - Koncert zbora dunajske državne opere.

BELJAK

Kongresna hisa: jutri, 14. t.m., ob 20.00 - Karantansko poletje - Jazz meets classic.

GLASBA
SLOVENIJA

BLED

Danes, 13. avgusta, ob 20. uri, bo v turistično-poslovnem centru koncert ansambla Adria Dixiland.

Prav tako danes, ob 21. uri, bo v Café Belvedere blues rock večer. Nastopa skupina Leteci potepuhi.

OKARINA ETNO FESTIVAL

BOVEC

Danes, 13. avgusta, ob 21. uri, bo v trdnjavi Kluže koncert etno glasbe Skandinavske bele noči. Nastopajo: Väsen, Kersti Stabi (Svedska), in Folkarit (Finska). (na sliki levo: Kersti Stabi, Olov Johansson - Väsen)

RAZSTAVE
SLOVENIJA

MODERNA GALERIJA

Razstava 21. MEDNARODNEGA GRAFICNEGA BIENALA - LJUBLJANA je na ogled do 10. septembra v Moderni galeriji.

V Mali galeriji je do 3. septembra na ogled razstava PETRE VARL SIMONCIC z naslovom PITA MOJE MAME.

NARODNA GALERIJA, Prežihova 1

V obeh zgradbah NARODNE GALERIJE je na ogled razstava GOTIKA V SLOVENIJI; slikarstvo in kiparstvo.

MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE, Celovška 23

Gotika v Sloveniji; razstavi arhitektura in nastanek, ogrožanje, reševanje likovne dediscine.

NARODNI MUZEJ, Prešernova 20

Gotika v Sloveniji; svet predmetov.

GALERIJA ILIRIJA, Tržaška 40

Na ogled je razstava skupine LEK: Veljko Aleksić, Tatjana Arh, Igor Bosevski, Andrej Cvetko, Davorin Gros, Vincencija Koncan, Frida Lah-Gros, Mojca Plestenjak, Alojz Popelar, Jolanda Versič-Zabjak.

MESTNI MUZEJ LJUBLJANA

V Kulturno-informacijskem centru Krizanke, Trg francoske revolucije 7, je na ogled razstava fotografij popotresne arhitekture Branke Lapajne - DETALJ IN CELOTA

JAKOPIČEVA GALERIJA, Slovenska 9

Na ogled je pregledna razstava lesorezov 1935-1995 avtorja Lojzeta Spacala.

MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5

Razstava avstrijske umetnice KIKI KOGELNIK je na ogled do 14. avgusta.

TRNFEST 95

KUD FRANCETA PREŠERNA, LJUBLJANA

V prostorih društva je do 14. 8. na ogled razstava

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST: Muzej Revoltella-Galerija moderne umetnosti (Ul. Diaz 27): do 10.9. razstavlja James Rosenquist; v Muzeju je na ogled tudi razstava o zavarovalnici Generali »Od orla do leva«.

Miramarski park- Konjusnica: Do 7. januarja 1996 je vsak dan od 9.00 do 19.00 na ogled razstava izkopanin anticne Eble.

Muzej Revoltella-Galerija v 5.nadstr. Na ogled je razstava Lombardskih sodobnih umetnikov: Ferrari, Bodini, Guerreschi, Vitali e Cazzaniga.

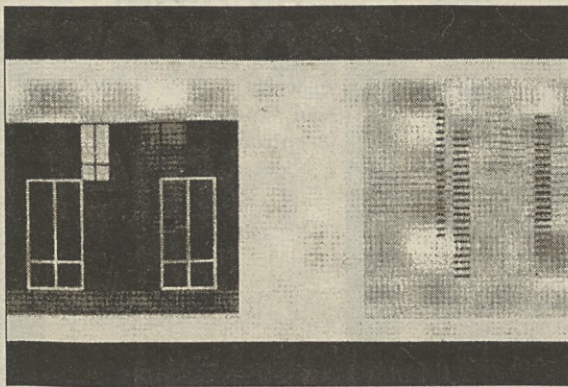
Občinska galerija: na ogled je fotografska razstava »Soba in zavest«.

Grad sv. Justa-Bastione fiorito: se danes, 13.8. je na ogled razstava »Vu x 6: Sechs Künstlerlerische Positionen aus Wien«, Urnik: od toka do sobote 10.30-12.30, 16-19.

OPČINE: SKD Tabor-Prosvetni dom: Do 15. t.m. je na ogled razstava »Clovek in zemlja-openski jus«. Urnik: vsak dan od 18.00-21.00.

GORICA: V Pokrajinskem muzeju na gradu in v Coroninijevem dvorcu je do 31.12 odprta razstava »Ottocento di frontiera«.

V dvorani Dezelnih stanov na gradu je do 17.9. odprta razstava Gotske cerkve v dolini Soce in v Brdih.

V Cankarjevem domu
je na ogled

stodvajset grafičnih del
nemškega slikarja
in oblikovalca, študenta
in profesorja na Bauhausu, pomembnega predstavnika konstruktivizma,

JOSEFA ALBERSA.

BLED

Danes, 13. avgusta, ob 21. uri, bo v zdraviliškem parku koncert etno glasbe Prostrana Panonija. Nastopajo: Márta Sebestyén, Ökrös Ensemble in Vujicsics Ensemble iz Madzarske.

LJUBLJANA - KRIZANKE

Jutri, 14. avgusta, ob 20.30 uri, bo v Krizankah koncert klasične glasbe. Nastopata: Rok Klopčič, violina, in Srebrenka Poljak, klavir. Program: Beethoven, Bach, Brahms.

ROGAŠKA SLATINA

Jutri, 14. avgusta, ob 20.30 uri, bo v kristalni dvorani koncert klasične glasbe. Nastopa Jess Trio z Dunaja, ki jo sestavlja avstrijska glasbena družina Kropfisch. Tu so brata, pianist Johannes in violončelist Stefan, ter sestra Elisabeth, violina. Program: Beethoven, Liszt, Brahms.

FJK

TRST

Grad sv. Justa

V četrtek, 24. in v petek, 25. t.m., bo nastopil Frank Raya z reggae, blues, rap in rock skladbami.

Avditorij Muzeja Revoltella
Danes, 13. t.m., ob 21.00 bo na terasi Muzeja Revoltella nastopila skupina Imagens do Brasil.

Jutri, 14. t.m., ob 20.00 in 22.00 - Iz cikla »Oltre il tempo, l'arte del cinema«, ki ga urejuje Enzo kermol bodo v Avditoriju predvajali film »Moderns« Alana Rundolpha (1987) in »lezioni dal vero« martina Scorseseja (1989).

Trg Unità

Jutri, 14. t.m., ob 20.30 - Koncert godbe na pihala Giuseppe Verdi, ki jo vodi Lidiano Azzopardo. Izvajali bodo Weberja, Rossinija, Morriconeja, Gershwina itd. Miramarski park
Luci in zvoki
Danes, 13. t.m., ob 21.00 »Buonasera signor Lehar e bentornato a Miramare« in ob 22.15 - »Sogno imperiale di Miramare«.

V torek, 15. t.m., ob 21.00 »Il sogno imperiale di Miramare« in ob 22.15 Buonasera signor Lehar e bentornato a Miramare«.

PORDENON

V sredo, 13. septembra: Koncert Pina Danieleja skupno s kitaristom Pat Mathenyjem.

GALERIJA EQURNA, Gregorčičeva 3

V galeriji je odprta razstava slik Zige Okorna. Razstava temelji na umetnikovi prisotnosti v galeriji, tako da so obiskovalci vabljeni k pogovoru z umetnikom.

GALERIJA ŠKUC, LJUBLJANA

V galeriji je odprta razstava fotografij Helen Sheenan (Irsko) in Jožeta Suhadolnika. Razstava je v okviru 22. zasedanja mednarodnega sveta Amnesty International v Ljubljani. Mlada fotoreporterja razstavljata fotografije, nastale v različnih svetovnih kriznih žariščih.

KOROŠKA

CELOVEC: Dezelna galerija: Do 10.9. bo na ogled razstava »Do danes-dve stoletji umetnosti na Koroskem«.

Skofjski muzej (Lidmanskyygasse 10): odprta je do 15. oktobra.

BELJAK: Galerija Freihausgasse: na ogled je retrospektiva beljaskih umetnikov 1945-1995.

SENTJANJ V ROŽU: K-k center, Stara sola: Do 15.9. je na ogled razstava Zorke Loiskandl-Weiss z retrospektivo slikarskih del »Od začetka do sedaj«.

TINJE: Galerija Tinje: Do 17.9. je na ogled stalna razstava lesorezov Wernerja Bergerja in sedemdelnega cikla Valentina Omana.

PUBERK: Do konca septembra razstavlja Werner Berg.

RAI 1

6.00	Aktualno: Euronews
6.45	Kvarkov svet - V kraljestvu ruskega medveda
7.30	Otroski variete Aspetta la banda!, risanke, 8.00 L'albero azzurro, 8.30 La banda dello Zecchino, vmes risanke
10.00	Verdemattina - Nasveti
10.45	Masa
11.45	Aktualno: Sedmi dan, vmes (12.00) papežev blagoslov
12.20	Aktualno: Zelena linija
13.30	Dnevnik
14.00	Variete: Gelato al limone, vmes (14.15) film Alta società (kom., ZDA '56, i. G. Kelly, B. Crosby)
16.00	Film: Patto a tre (kom., ZDA '65, i. F. Sinatra, Deborah Kerr, D. Martin)
18.00	Dnevnik
18.10	Variete: Gelato al limone
19.50	Vremenska napoved, dnevnik in sport
20.40	Film: C'era una volta (fant., It. '67, r. F. Rosi, i. S. Loren, O. Sharif)
22.30	Variete: V pričakovanju Miss Italije v družbi...
22.50	Dnevnik
22.55	Dok.: Parlami d'amore Mariù (življenje in delo V. De Sice)
23.30	Sportna nedelja
24.00	Dnevnik in vreme

RAI 2

6.30	Nad.: Atto d'amore
7.20	Dok.: V kraljestvu narave
7.45	Film: La passione del potere (dram., ZDA '91), vmes (9.00) dnevnik
10.05	Domenica Disney, vmes risanke
10.30	Kviz: Che fine ha fatto Carmen Sandiego?
11.30	Nan.: Blossom
12.00	Dnevnik
12.05	Nan.: Al di qua del paradiso
13.00	Dnevnik, oddaja o motorjih, vreme
13.40	Film: La legge è legge (kom., It.-Fr. '57)
15.15	Variete: Cercando, cercando
16.55	Film: L'ultimo U-Boot (vojni, Nem. '93)
18.45	Nan.: Hunter
19.35	Vreme in dnevnik
20.00	Sport: Domenica sprint
20.30	Variete: Go-Cart
20.40	TV film: Corpi speciali (krim., It. '94, i. F. Moro)
22.30	Aktualno: TG2 dosje
23.30	Dnevnik in vreme
23.50	Protestantizem
0.20	Sport: tenis, turnir APT, 1.20 jadrnaja
2.15	Nad.: Cime tempestose

RAI 3

6.30	Pregled tiska
6.45	Variete: Fuori orario
9.00	Koncert
10.00	Sport: tenis, tour APT, 11.00 EP v kanuju
12.00	Film: Due tipi incorreggibili (kom., ZDA '86)
13.40	Dok.: Potovanje po Afriki
14.00	Deželni dnevnik
14.15	Popoldanski dnevnik
14.25	Nan.: Divisi dalla legge
15.15	Sport: smucanje na vodi, 15.55 SP v atletiki
18.50	Vreme, dnevnik, deželne vesti, 19.50 BlobSoup
20.25	Film: La nave matta di Mister Roberts (kom., ZDA '55, i. H. Fonda, J. Lemmon, J. Cagney)
22.30	Dnevnik, deželne vesti
22.50	Nan.: Komisar Maigret
0.20	Pregled tiska, vreme
0.40	Film v originalu: Our Betters (kom., ZDA '83, r. G. Cukor, i. C. Bennett)
2.15	Dok.: Zgodovina kinematografije (1. del)

RETE 4

7.20	Nan.: Lou Grant, 8.10 Tre nipoti e un maggiordomo, 8.40 Doppio gioco a san Francisco, 9.30 La casa nella prateria, 11.30 dnevnik
11.35	Nan.: Dottori con le ali, 12.30 Moonlighting
13.30	Dnevnik
14.00	Film: Maciste alla corte dello zar (pust., It. '64)
15.40	Nan.: Donna in carriera, 16.10 Charlie's Angels, 17.10 I casi di Rosie O'Neill, 18.10 Colombo, vmes (19.00) dnevnik
20.30	Film: I tre della Croce del Sud (pust., ZDA '63, i. J. Wyne, L. Marvin)
22.35	Film: Casinò de Paris (kom., Fr. '57, i. V. De Sica, C. Valente), vmes (23.30) dnevnik
0.30	Pregled tiska
0.45	Film: Peccati in famiglia

CANALE 5

6.00	Na prvi strani
9.00	Nan.: Dogodivščine V. Tella (i. W. Lyman)
10.00	Film: La piccola ribelle (kom., ZDA '35)
11.45	Variete: Scene da un matrimonio
12.15	Glasba: Lestvica LP (vodi G. Scotti)
13.00	Dnevnik
13.30	Variete: Sapore di mare
15.30	Film: Bravissimo! (kom., It. '55, i. A. Sordi)
17.30	Film: I due colonnelli (kom., It. '62, i. Totò, W. Pidgeon, N. Taranto)
19.30	Nan.: Casa Vianello
20.00	Dnevnik TG 5 in vreme
20.30	Kviz: Il quizzone
22.40	Film: Intimità violata (dram., ZDA '92, i. J. O'Neill, R. Benson)
0.30	Nočni dnevnik
0.45	Nanizanka: Sul luogo del delitto

ITALIA 1

6.30	Otroski variete, vmes risanke in nanizanke
11.30	Nan.: Superboy
12.25	Odprti studio
12.35	Sport: Grand Prix (vodi A. De Adamich)
13.30	Sport: Formula 1 start, 14.00 VN Madžarske F1, 16.00 Parco chiuso
16.30	Film: Il giro del mondo in 80 giorni (pust., ZDA '88, i. P. Ustinov)
18.30	Nan.: Magnum P.I.
19.30	Odprti studio, vreme
20.00	Nogomet: Juventus-Salernitana-Napoli (Memorial Andrea Fortunato)
22.55	Zanimivosti o filmu Piccoli omicidi tra amici
23.00	Film: Swquadra anti-gangster (krim., It. '79, i. T. Milian, E. Cannavale)
1.00	Italija 1 sport
2.10	Film: Alulio Drom (kom., It. '92, i. M. Wertmüller)

TELE 4

19.15	21.50 Dogodki in odmevi
20.30	Nan.: Shaft
22.30	Nad.: Carolina
22.45	TV film

MONTECARLO

14.00	18.45, 21.00, 22.45 TG
12.15	Verde Fazzuoli
14.10	Film: Non ti pago!
15.30	23.15 SP v atletiki
21.05	Film: La banda della Bmx (pust., Avstral. '83)
0.15	Dok.: Beli kakatua

RAI 3 slovenski program

20.25	Risanka: Filip
20.30	Dnevnik
20.45	Nad.: Ipavci - Benjami (3. epizoda, 2. del)

SLOVENIJA 1

10.25	Ziv zav, ponovitev
11.00	Arabela se vrača, ponovitev 17/26 dela česke nadaljevanke
11.30	Ob Sori
12.00	Svet divjih zivali, angleška plz serija, 6/16
12.30	Ljudje in zemlja
13.00	Poročila
13.05	Podezelski utrip, ponovitev angleske nanižanke, 3/10 del
15.55	Paganini, švicarski film
17.05	Policisti s srcem, avstralska nanizanka, 1/26 del
18.00	TV dnevnik 1
18.05	Po domače
19.05	Risanka
19.22	Loto
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
19.50	Zrcalo tedna
20.10	Zakladi sveta: Turcija, francoski pustolovski kviz, 7. oddaja
21.35	Velika potovanja z vlakom, angleška dokumentarna nadaljevanke
22.35	TV dnevnik 3, vreme
22.50	Sport
22.45	Sova: Pustolovščine Neda Blesinga, ameriška nanizanka, 2/3 del

SLOVENIJA 2

10.00	G. Puccini: La Boheme, posnetek iz operne hiše v Sidneyu
11.55	Sova, ponovitev
12.40	Strta srca II, 17. del, ponovitev
13.50	Sportna nedelja
13.50	Budimpešta: Formula 1 za veliko nagrado Madžarske, prenos
15.15	Göteborg: SP v atletiki, prenos
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
19.50	Zrcalo tedna
20.05	Blaginja, angleski film
22.05	Karaoke, razvedrilna oddaja
23.05	TV Koper-Capodistria
23.05	Sportni pregled

KANAL A

09.00	Kalicopko
10.00	Burleska
10.30	Male zivali
11.00	Splosna praksa, ponovitev
11.55	Epikurejske zgodbe
12.10	Zametne vrtnice, čestitke
18.15	Zametne vrtnice, ponovitev
19.00	Generacija transformerjev II
19.30	Ziveti danes
20.00	Vreme
20.05	Beverly Hills 90210 III, ponovitev 25. dela
20.55	Beverly Hills 90210 III, 26. del nanizanke
21.45	Kino, kino, kino
22.20	Killing Zone, ponovitev filma

Koper

16.00	Euronews
18.00	Slovenski program
	Kam vodijo nase stezice
19.00	Vsedenes
19.25	»Rotocalco nostrano«
20.15	V ospredju
20.25	Zrebanje loto
20.30	SP v atletiki, pregled
	Komentator: S. Vidrih
21.15	Leonardo da Vinci
	Zivljenje in delo, Igrajo: Philippe Leroy, Giulio Bosetti in drugi
	Režija: Renato Castellani
22.15	Vsedenes
22.30	Vela... diamo noi!, oddaja o jadrnaju
23.30	Horoskop

ORF Avstrija 1

06.00	Black Beauty
08.35	Kakor vam ugaja
09.05	Duck Tales
09.40	Benjamin Rozca
10.30	Speedy Gonzales
10.55	Duck Tales
11.20	Bugs Bunny
11.45	Parker Lewis
12.10	Superman - Lois in Clark
12.55	Blossom
13.20	Sportno popoldne: Formula 1 za VN Madžarske
	SP v lahki atletiki, iz Göteborga
19.00	Vozovnica za dva
19.30	Cas v sliki
19.45	Vreme
19.54	Pogledi od strani
20.15	Dr. Markus Merthin: Ljubimec
21.05	Pravi Dunajcan se ne da: Nesreca
21.55	Drugačna vprašanja, pogovor z dr. Heide Schmidt
22.45	Cas v sliki
22.50	Vizije
22.55	Billy, How Did You Do It?, 4/6 del dokumentarne oddaje
23.40	Strašni otroci, francoski film, 1949
	Režija: Jean-Pierre Melville
	Paul in Elisabeth se ljubita bolj kot samo brat in sestra. Njuna ljubezen je ekskluzivna, ceprav se ves čas prepirata. Michael se poroči z Elizabeth, vendar na poročni dan umre...
01.25	Dvoglavi orel, francoski film, 1948
04.30	Najbolj smešen clovek na svetu, prizori iz filmov Charlieja Chaplina

ORF Avstrija 2

09.00	Cas v sliki
09.05	Trije moški in deklica, ponovitev ameriške komedije
11.15	Dezelna planin
12.00	Pogledi od strani
12.30	Orientacija
13.00	Cas v sliki
13.05	Tednik
13.30	Dober dan, Koroska
13.55	Z ljubeznijo s Tirolske, avstrijska komedija, 1964
	Režija: Franz Antel
15.25	Azteski zaklad, nemško-francoski pustolovski film, 1965
17.00	Cas v sliki
17.05	Klub za seniorje
17.55	Lipova ulica
18.25	Kristjan v casu
18.30	Slika Avstrije
19.00	Avstrija danes
19.30	Cas v sliki
19.45	Vreme
19.54	Sport
20.15	Kraj zločina: Prijateljica
21.45	Cas v sliki
21.55	Columbo, ameriški film
23.30	Ryanova hčerka, britanski film, 1970

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 8.00, 9.05, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 17.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 uhovna misel; 7.00 Jutrarnja kronika; 8.05 Igra za otroke; 9.05 Sledi časa; 10.05 Šaljivci so med nami; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Poslušalci čestitajo; 13.10 Obvestila in osmrtnice; 13.25 Za naše kmetovalce; 14.15 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Pod lipo domačo; 17.05 Gost; 18.00 Reportaža; 18.30 Zborovska glasba; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 V nedeljo zvečer; 22.30 Informativna odd. v tujih jezikih; 22.40 Za prijeten konec dneva; 23.05 Literarni nočno.

Slovenija 2

5.00, 6.00, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutrarnja kronika; 8.40 Kulturne prireditve; 9.45 Uganka; 10.40 Gost; 11.35 Obvestila; 13.00 Sport, vmes glasba in informacije; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Popevki tedna; 19.30 Top albumov; 21.00 Drugi val, vmes (22.00) Zrcalo dneva, vreme, promet, prenos 1. pr.

Slovenija 3

8.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 18.00 Poročila; 8.05 Na poljani jutro; 9.00 Maša; 10.05 Orkestri in solisti; 13.05 Zborovska glasba; 14.05 Humoreska; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Zbana in manj znana glasba; 18.05 Spomini, pisma, potopisi; 19.30 Cerkevna glasba; 20.00 Sedmi dan; 20.15 iz opernih in komornih opusov; 22.05 Nove prevodne strani; 22.30 Vokalno-instrumentalna glasba; 23.55 Lirični utrineki; 24.00 Nočni pr. RS.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88,6 - 96,4 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz)
8.30, 10.30, 17.30 Poročila; 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Otvoritev, napoved, koledar; 8.20 OKC obveščajo; 9.00 Za zdravje; 9.15 Od zrna do klasa; 9.30 Po domače; 10.10, Primorski kraji in ljudje; 10.35 Javna odd. v Zani-gadu; 11.30 Glasba po željah; 12.30 Primorski dnevnik; 14.00 Du jes?; 14.30 Nedelja na športnih igriščih; 16.00-17.30 Športno popoldne; 17.35-19.00 Naša pomlad; 18.00 Nogometni večer; 19.30-23.15 Večerni pr. Modrega Vala Radia Koper.

Radio Koper

(italijanski program)

8.30, 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Radijska igra; 9.00 Saltimbanchi; 9.30 Kulturna poročila; 9.45 Knjižne novice; 10.00 Film tedna, gledališče; 11.00 Narečna oddaja Su e zo per le contrade; 11.30 Aktualnosti; 12.00 Glasba po željah; 14.30 Športna nedelja; 17.32 Lestvica LP; 18.00 London Calling (1x me-

sečno Alpe Adria Magazine); 20.00 Prenos RMI.

R. Glas Ljubljane

6.15, 11.15, 12.15, 15.15, 17.15 Poročila; 7.00 Kallmerova družčina; 9.30 Kam danes; 10.00 Horoskop; 12.00 Duhovna misel; 13.00 Reportaža; 14.00 MTV Slov. glasbena lestvica; 15.00 Voden program; 16.45 Vreme; 17.15 Hollywood - oddaja o filmu; 19.00 Ameriška glasbena lestvica; 22.30 Jazz galerija; 1.00 Sat.

Radio Kranj

5.30 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 9.20 Gorenjski sejem v Kranju; 11.00 Po domače na kranjskem radiu; 12.00 Mali oglasi; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 12.40 Kmetijska oddaja; 13.00 Dobrodošli med praznovanci; 14.00 Gorenjski sejem; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.20 Hitro, daleč, visoko; 18.20 Nagradni kviz Kina Kranj; 19.30 Večerni pr. - Glasba po izboru U. Mravlje.

Radio Maribor

9.00, 10.00, 13.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 9.05 Iz roda v rod; 9.30 Vstopite, prosim; 10.05 Marjanca; 11.00 Kmetijska oddaja; 11.25 Osmrtnice, obvestila; 11.35 Meh za smeh; 12.00 Mariborski feljton; 13.05 Zeleli ste; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Zeleli ste; 18.00 Sport in glasba; 20.00 Nedeljski klepet; 23.15 Nočni pr.

Radio Student

0.00 RoboKloaka; 11.00 Poklopredpotop; 12.00 Nisam ja odavde; 15.30 Chancellor's Manuscript (R. Ludlum, 2.); 17.00 Waldorfska sola in njeni doktrinami temelji; 19.00 TB: Yonug Gods; 20.00 Simbolna menjava in smrt (J. Baudrillard); 21.00 Oldies Goldies Chart; 23.00 Koncert: Mohammed Wardi.

Radio Trst A

8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 14.00 Poročila; 8.20 Koledar; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Maša iz cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska; 10.00 Mladinski oder: Oblaki na potepu (Z. Tavčar, r. J. Babič, 2.); 10.50 Veselo po domače; 11.00 Čakole na placu; 11.15 Orkestri; 11.30 Nabožna glasba; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Na počitnice, nato Glasba; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Satirični kabaret: Prežganka št. 2 (S. Verč, B. Kobal); 14.50 Tropicana; 15.00 Z naših prirediteljev, nato Potpuri; 17.00 Sport in glasba; 18.00 Iz studia z vami: Okrogla miza (izbor); 19.20 Spored za naslednji dan.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Izmenično Jutrarnji val - Nedeljska matineja.

Radio Koroška

6.30-7.00 Dobro jutro na Koroškem - Duhovna misel (mag. Peter Olip); 18.10-18.30 Za vesel konec tedna.

ATLETIKA / 5. SVETOVNO PRVENSTVO V GÖTEBORGU

Zlato za Fiza, Pedrosa, Johnsona, O'Sullivanovo in Zverevo

V štafeti polom Američanov in Angležev - Kejžar zasedel 35. mesto

GÖTEBORG - Predzadnji dan 5. atletskega svetovnega prvenstva v Göteborgu so zlate kolajne odsle v Spanijo, ZDA in Belorusijo ter na Irsko in Kubo, nastope Slovencev pa je s 35. mestom sklenil maratonec Roman Kejžar.

V teku cez visoke ovire je naslov svetovnega prvaka osvojil American Allen Johnson, ki je z natančno 13 sekundami dosegel tudi najboljši letosnji izid na svetu. Stirindvajsetletni tekač je letos pokazal izvrstno pripravljenost, saj je bil prvi, ki je letos prekinil serijo 44 zaporednih zmag svetovnega rekorderja Colina Jacksona, Valizan pa zaradi poskodb na tem SP ni nastopil. Srebrno kolajno si je tako kot pred dvema letoma v Stuttgartu pritekel Britanec Tony Jarrett, ki je zaostal za 4 stotinke, do bron pa se je na svojem prvem svetovnem prvenstvu dokopal veteran, dvakratni olimpijski zmagovalac v letih 1984 in 1988 Roger Kingdom.

Na dosedanjih svetovnih prvenstvih sta v skoku v daljavo po dve zlati kolajni osvojila Američana Carl Lewis in Mike Powell, peti naslov v tej disciplini pa si je prisrkal Ivan Pedrosa in Kubi prinesel prvo zlato odličje na tem svetovnem prvenstvu. Na zahtevnem skakaliscu, na katerem se prav nikoli ne da predvideti, iz katere smeri bo zapihal veter, Kubanec, ki je v prvem kvalifikacijskem poskusu v petek popoldne zlahka dosegel 845 cm, včeraj v prvem skoku ni blestel, v drugem pa je pristal pri izvrstnih 870 cm, kar je na koncu zadovalo za zlato odličje. Drugouvrščenega Jamajcane Jamesa Beckforda, ki si je srebro priskakal v zadnji seriji, je premagal za 40 cm, branilec naslova

Mike Powell pa se je z 829 cm dolgim skokom moral zadovoljiti z bronasto kolajno.

Martin Fiz je v blizini stadiona Ullevi prehitel Mehicana Dionisia Cerna in v dramatični končnici osvojil naslov svetovnega prvaka v maratonu. 32-letni Fiz je tekel taktično zelo dobro. Ko je približno 5 km pred ciljem Ceron prevzel vodstvo in je kazalo, da Spancu pohajajo moči, je evropski prvak vendarle zbral dovolj moči in v silovitem finišu osvojil prvo mesto s časom 2:11:41 pred Mehicanom in Brazilcem Luizom Antoniom dos Santosom. Španski tekači so bili najuspešnejši, saj je so se vsi trije uvrstili med sesterico. Evropski podprvak Diego Garcia in tretji z lanskega EP Alberto Juzdado sta osvojila peto oziroma šesto mesto.

Presenetljivo slabo so se odrezali afriški maratonce, saj je Ikaji Salum iz Tanzanije kot najboljši African zasedel sele 15. mesto. Po teku so bili poleg dobitnikov kolajn veseli tudi prireditelji, ki jim je tokrat uspelo, da so tekmovalci za razliko od maratona v treh krogih po središču največjega skandinavskega pristanišča pretekli 42.195 kilometra.

Na začetku teka so povedli Portugalci Joaquim Silva, Boay Akonay iz Tanzanije in Etiopijec Tumo Turbo, toda na polovici proge je iz skupine 25 tekecev ušel 22-letni Etiopijec Tena Negere. Hitro si je pritekel 25 sekund prednosti, toda ni mogel

obdržati tega ritma in skupina, ki sta jo vodila Italijan Luigi De Lello in Anglež Peter Whitehead, ga je dohitela. Vodilna skupina, v kateri je bila tudi španska trojica, je bila spet večja, na 32. kilometru pa je vodilno vlogo prevzel dos Santos. Toda hitro so se mu pridružili Ceron, Fiz, Juzdado in Whitehead. Ta peterica je ze pobegnila zasledovalcem in na 34. kilometru je bilo jasno, da jo ne morejo ujeti. Po petih kilometrih skupnega teka je najprej Juzdado upočasnil ritem, počasi je omagal tudi Whitehead, 4 km pred ciljem pa je zaostal tudi dos Santos. V končnici je imel največ moči Fiz in Spaniji prinesel prvo zlato kolajno na tem svetovnem prvenstvu.

Slovenski predstavnik Roman Kejžar je med 53 tekači, kolikor jih je izmed 77 prišlo do cilja, osvojil 35. mesto (2:24:10). Kejžar je tako sklenil nastope slovenske deveterice na 5. srečanju najboljših predstavnikov v kraljici sporta. Slovenski maratonec je začel dokaj hitro in bil po prvi četrtini celo v vodilni skupini. Pozneje so mu posle moči, toda nikoli ni bil v nevarnosti, da ne bi prisel do cilja. Na cilju je dejal, da je bila vročina zelo huda, sam pa je teče v hladnejšem vremenu. »Do polovice proge mi je slo zelo dobro, potem pa so me začeli zdelovati tudi vzponi,« je povedal 29-letni maratonec. Za svojim najboljšim časom je sicer zaostal 9 minut, toda glede na okoliščine je dosegel dober čas.

V metu diska je bila najboljša Belorusinja Elina Zvereva, srebrno odličje je osvojila Nemka Ilke Wyludda, bron pa je do-

Martin Fiz je po evropskem naslovu osvojil tudi svetovnega (AP)

bila Rusinja Olga Cernjavska.

V odsotnosti kitajskih tekacov je zlato kolajno na 5.000 metrov osvojila Irka Sonia O'Sullivan pred svetovno prvakinjo v dvakrat daljši disciplini, Portugalko Fernando Ribeiro, bronasto odličje pa si je pritekla Maročanka Zohra Ouaziz. Irka je s časom 14:46:47 dosegla tudi rekord svetovnih prvenstev, za najboljšo svetovno znamko Ribeirove pa je zaostala za 10 sekund. V tem teku je sedmouvrščenka Kenijka Rose Cheruiyot s časom 15:02:45 postavila mladinski svetovni rekord.

Moska sprinterska štafeta ZDA, ki je doslej osvojila vse štiri svetovne naslove, je izpadla ze v predtekmovalju. Ameri-

cani so ga polomili pri drugi predaji, ko Jon Drummond palice ni pravilno predal Theodoru McCall. V prvi polfinalni skupini so odstopili se Francozi, ker se je poskoval njihov tretji tekač Jean-Charles Troubal. Evropski rekorderji Angleži so bili brez Linforda Christieja popolnoma izgubljeni, saj se jim ni uspelo uvrstiti v finale, kjer ne bo niti Rusov. Zenske stafete 4 x 100 metrov v polfinalu niso tekle v popolnih postavah. Z 42.36 so bile najhitrejše Jamajcanke, v drugi polfinalni skupini pa so Američanke tekle 42.44. V finalu bo danes namesto D'Andre Hill kot zadnja tekla svetovna prvakinja na 100 metrov Gwen Torrence. (J. M.)

NOVICE

Sanjski dosežek Kim Batten

Kim Batten, ki je v teku na 400 metrov z ovirami za 13 stotink izboljšala stari rekord Britanke Sally Gunnell, je dan pred finalom sanjala, da je dosegla svetovni rekord. Sanje so se atletinji, ki je lani edina premagala Gunnellovo, uresnicile. V finalnem teku ji je k zmagi pomagala tudi rojakinja Tonja Buford. Battenova je prva Američanka, ki je po letu 1988 dosegla svetovni rekord Na OI v Seulu ga je na 200 metrov nazadnje postavila Florence Griffith-Joyner. Battenova je znana tudi po tem, da jo je na lanskem atletskega mitingu v Lausanni med tekom z blazino zadel eden od gledalcev, vendar se ni poskodovala.

»Veliki« Bubka petič prvak

Ukrajinski atlet Sergej Bubka je na svetovnih prvenstvih dosegel največ, kar je možno. Ze petič zapovrstjo je osvojil zlato kolajno v skoku s palico in se tako z velikimi črkami vpisal v zgodovino skokov in atletike nasploh. Ukrajinec je povedal, da bi bil bolj vesel, ce bi bila konkurenca težja, ker se je ze skoraj navelical tekmovali sam s seboj. Bubkin najhujši nasprotnik se vedno ostaja njegov svetovni rekord, ki znaša 614 centimetrov. Ukrajinec je povedal, da je po njegovem mnenju možno skočiti 620 centimetrov, za kar si bo prizadeval do konca svoje kariere. Južnoafričan Okkert Brits, ki ga imajo nekateri za Bubkovega naslednika in je SP končal kot četrti, je ob tem izrazil svoje spoštovanje do Ukrajince z besedami: »Bubka ima več skokov cez 600 centimetrov, kot jih imam jaz cez 560.«

Johnson izpolnil pričakovanja

Ameriški atlet Michael Johnson je postal prvi na svetu, ki mu je uspelo na enem velikem tekmovanju zmagati v teku na 200 in 400 metrov. American je ob tem povedal, da bo v obeh disciplinah se pred olimpijskimi igrami v Atlanti leta 1996 zagotovo izboljšal tudi svetovna rekorda. Michael Johnson je zelo zadovoljen zaradi dvojnega zmagovalstva in »vstopa v zgodovino«. American pravi, da ni nikoli podvomil v svoj uspeh, upa pa, da mu bo Mednarodna atletska zveza sla na roko in spremenila predvideni urnik tekmovanja v Atlanti, s čimer bi mu omogočili osvojitve najmanj dveh zlatih kolajn. Johnsona nekateri že primerjajo z največjo atletskega legendo vseh časov Jessejem Owensom, na kar Johnson odgovarja, da so to pretiravanja, ker se z Owensom ne more primerjati, strinja pa se z oceno, da ga dvojna zmaga na SP postavlja visoko na lestvici najboljših atletov vseh časov.

Današnji spored (9 finalov):

15.15	višina (Z)	16.55	800 m (Z)
16.00	kopje (M)	17.15	5.000 m (M)
16.05	4 x 100 m (Z)	17.55	4 x 400 m (Z)
16.20	1.500 m (M)	18.30	4 x 400 m (M)
16.35	4 x 100 m (M)		

REZULTATI IZ GÖTEBORGA

Moški

110 m ovire - finale: 1. Allen Johnson (ZDA) 13.00, 2. Tony Jarrett (VB) 13.04, 3. Roger Kingdom (ZDA) 13.19, 4. Jack Pierce (ZDA) 13.27, 5. Kyle Vander-Kuyp (Avs) 13.30, 6. Dan Philibert (Fra) 13.34, 7. Erik Batte (Kuba) 13.38, 8. Emilio Valle (Kuba) 13.43.

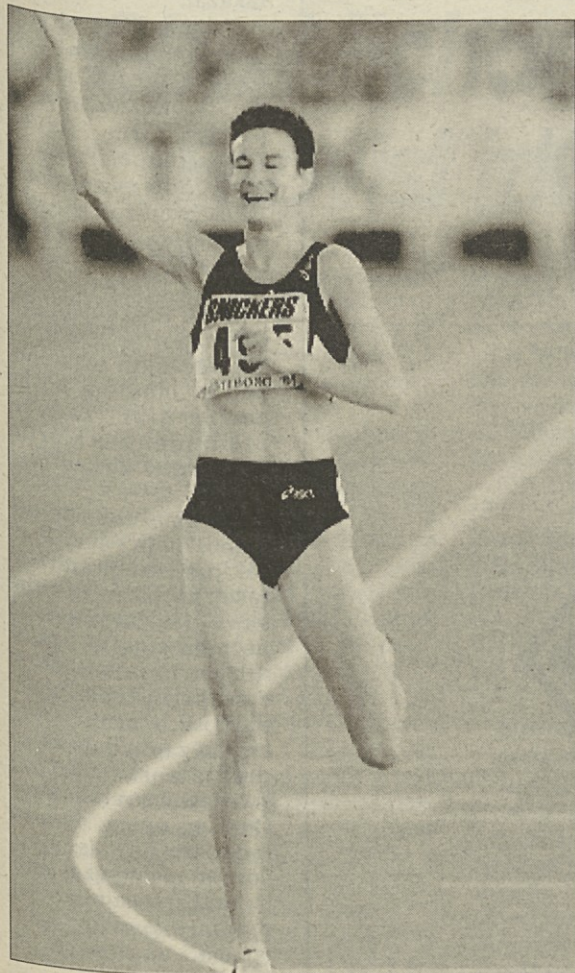
Daljava - finale: 1. Ivan Pedrosa (Kuba) 870, 2. James Beckford (Jam) 830, 3. Mike Powell (ZDA) 829, 4. Georg Ackermann (Nem) 814, 5. Bogdan Tudor (Rom) 801, 6. Kostas Koukodimos (Grč) 800, 7. Geng Huang (Kit) 794, 8. Ivajlo Mladenov (Bolg) 793.

Maraton - finale: 1. Martin Fiz (Spa) 2:11:41, 2. Dionisio Ceron (Meh) 2:12:13, 3. Luiz Antonio dos Santos (Bra) 2:12:49, 4. Peter Whitehead (VB) 2:14:08, 5. Alberto Juzdado (Spa) 2:15:29, 6. Diego Garcia (Spa) 2:15:34, 7. Richard Nerurkar (VB) 2:15:47, 8. Steve Moneghetti (Avs) 2:16:13... 35. Roman Kejžar (Slo) 2:24:10.

Ženske

5.000 m - finale: 1. Sonia O'Sullivan (Irs) 14:46:47, 2. Fernanda Ribeiro (Por) 14:48:54, 3. Zohra Quaziz (Mar) 14:53:77, 4. Gabriela Szabo (Rom) 14:56:57, 5. Paula Radcliffe (VB) 14:57:02, 6. Marija Pantjukova (Rus) 15:01:23, 7. Rose Cheruiyot (Ken) 15:02:45, 8. Gwen Griffiths (JAR) 15:08:05, 9. Sara Wedlund (Sve) 15:08:36, 10. Elena Fidatov (Rom) 15:12:58.

Disk - finale: 1. Elina Zvereva (Blr) 68.64, 2. Ilke Wyludda (Nem) 67.20, 3. Olga Cernjavska (Rus) 66.86, 4. Maritza Marten (Kuba) 64.36, 5. Natalja Sadova (Rus) 62.60, 6. Mette Bergmann (Nor) 62.48, 7. Franka Dietzsch (Nem) 61.28, 8. Ljudmila Filimonova (Blr) 61.16.

Sonia O'Sullivan prepričljivo prva na 5000 metrov (AP)

Samaranch je ponudil 25 do 27 milijonov dolarjev

Predsednik Mednarodnega olimpijskega komiteja Juan Antonio Samaranch je pripravljen finančno bolj podpreti olimpijske panožne sportne zveze, ker te niso vključene v marketinski program olimpijskih iger. »Zvežam bomo ponudili 25 do 27 milijonov dolarjev,« je ob robu 5. atletskega svetovnega prvenstva v Göteborgu povedal Samaranch. Spanec se je na ta način odzval zahtevam Mednarodne atletske zveze (IAAF), ki zeli večji delež prihodka z letnih olimpijskih iger prihodnje leto v Atlanti.

»Moramo prisluhniti tudi najpomembnejšemu sportu na letnih olimpijskih igrah,« je dejal Samaranch, soocen z zahtevo predsednika IAAF Prima Nebiola, ki zeli od iger v Atlanti zaslužiti 100 milijonov dolarjev. Nebiolo je hkrati tudi predsednik Zveze olimpijskih panožnih sportnih zvez (ASOIF) in član MOK. Njegove zahteve so razumljive, saj je znano, da je IAAF s prodajo televizijskih pravic za največja tekmovanja v obdobju od leta 1996 do 1999 zaslužila precej manj, kot je načrtovala. Zveza evropskih televizij (EBU), najpomembnejši partner IAAF, je za sti-

riletno obdobje do leta 1995 za televizijske pravice placala 91 milijonov dolarjev, za naslednja štiri leta pa Nebiolo zahteva kat 150 milijonov dolarjev. EBU pa je za prenose do leta 1999 ponudila vsega 50 milijonov.

Samaranch je na novinarski konferenci podprl zveze, ki imajo pravico, da zahtevajo del denarja z olimpijskih iger, hkrati pa povedal znesek, ki ga je MOK pripravljen prispevati. ASOIF-u bo Samaranch predlagal ključ, po katerem naj bi se denar razdelil, seveda pa bo od zveze odvisno, kako bo denar razdelila. Nebiolo, ki sedi kar na treh stolčkih hkrati, je v zelo težkem položaju. Letni olimpijski sporti so od prodaje televizijskih pravic v Barceloni leta 1992 dobili samo po 1.5 milijona dolarjev. Seveda pa so televizijske pravice za vsake igre dražje in tudi sporti zahtevajo večji delež sredstev. Igre v Sydneyju leta 2000 in Salt Lake Cityju leta 2002 so bile prodane za 340 milijonov dolarjev več kot Atlanta (1996) in Nagano (1998). Samaranch pa je prepričan, da se vsota se ni dvignila na maksimum, saj sta po njegovem mnenju sport in olimpijsko gibanje vse pomembnejša.

NOVICE

Daniels v Pesaru

PESARO - K Scavoliniju je po bivšem igralcu tržaškega Illycaffèja Kevinu Thompsonu dospel tudi drugi tujec. Gre za ameriskega branilca Lloyda Daniela, ki je zelo mlad igral v prvi peterki San Antonia v NBA ligi, nato pa prebredel pol sveta in se več, če vemo, da je zaigral celo v Novi Zelandiji. 2. 01 metra visoki American je po zdravniških pregledih že odpotoval v Bormio, kjer se že pripravljajo njegovi novi soigralci.

Štafeta »Tre rifugi« v Karniji

COLLINA - Ze 33. izvedbe štafete »Tre rifugi«, tekme v teku v hribih, se bo naslednjo nedeljo menda udeležilo rekordno število trojk - lani jih je bilo 117. Tekma se odvija od koč Tolazzi (1350 m), mimo koč Lambertenghi (1970 m) do koč Marinelli (2111 m), proga je dolga skoraj 17 kilometrov, zanjo pa porabijo udeleženci okoli poldruge uro. Tekme so se v preteklosti udeležela velika šampiona teka na smučeh kot Manuela Di Centa in Maurilio De Zolt, tudi letos pa bo nastopil Silvio Fauner.

Bayern začel z zmago

MÜNCHEN - Izidi prvega kola nemske Bundeslige: Borussia Dortmund - Kaiserslautern 1:1, Werder Bremen - Fortuna Düsseldorf 1:1, Stuttgart - Uerdingen 0:0, Köln - Schalke 0:1, Bayern - Hamburg 3:2, Eintracht - Karlsruhe 2:2, St. Pauli - TSV 1860 München 4:2, Hansa Rostock - Leverkusen 1:2. Danes je se na sporedu tekma Borussia Mönchengladbach - Freiburg. Za zmago je letos prvič »nagrada« treh točk.

Fabiana Luperini dobila Tour

PARIZ - Italijanska kolesarka Fabiana Luperini je dobila zenski Tour de France. Zadnjo 13. etapo je sicer dobila Nizozemka Yvonne Brunen.

JADRANJE / GIRO D' ITALIA

Trst ima tretjo zaporedno zmago že v žepu

Danes zadnja etapa, zanimiv pa bo boj za drugo mesto

Posadka jadrnice Palermo s skiperjem Maurizioom D'Amicom je bila najhitrejša v predzadnji regati 7. jadralskega gira od Benetk do Trsta, tržaška jadrnica Trieste - Generali, ki je včeraj na cilj prišla kot tretja za Sankt Petersburgom, pa si je dejansko že zagotovila tretjo zaporedno končno zmago. Tržacani imajo namreč pred današnjo zadnjo 12 milj dolgo preizkušnjo v Tržaskem zalivu (start bo ob 12. uri) pred drugouvrščno jadrnico Città di Catania več kot 30 točk prednosti, tako, da bo danes zanimiv predvsem boj za drugo mesto v skupni uvrstitvi med Catanio in Bologno s skiperjem

Maurom Pelaschierjem.

Za danes zvečer pa so organizatorji pripravili velik jadralski praznik z glasbo ob 19.30 na Trgu Unità (v primeru slabega vremena bo v pasazi Tergesteo), sledilo bo nagrajevanje najboljših posadk, večer pa se bo ob 22.50 zaključil z velikim ognjemtom.

Vrstni red 20. etape (Benetke - Trst, 56 milj): 1. Palermo; 2. S. Petersburg; 3. Trst; 4. Tarento; 5. Catania itd.

Skupni vrstni red pred zadnjo etapo: 1. Trieste - Generali 435, 750 točk; 2. Catania 405, 563; 3. Bologna - Tethon 390, 250; 4. Sankt Petersburg 352, 250; 5. Quartu - Sardinija 327, 125 itd.

NOGOMET / DVA TEDNA DO PRVENSTVA

Katastrofa Lazia v Amsterdamu

Ajax mu je dodobra (5:0) napolnil mrežo Sodniki nimajo miru - Spomin na Fortunata

Do začetka nogometnega prvenstva manjkata samo še dva tedna in temu primerno se ozračje prilagaja. »Prijateljske« tekme so vse manj prijateljske, saj se prvotilski merijo med seboj ali s kotiranimi tujimi moštvi. In že padajo prvi boleči porazi, ki nacenjajo vzdusje tega ali onega, se preden gre zares.

Vzemimo Lazio. Priprave na Japonskem, visokodoneče napovedi Zemana, ki naj bi vedno zmagoval drugo leto, da o ljubeznivih »revolucijah« navijacev niti ne govorimo. Belo-sinji so tvegali tekmo proti evropskemu prvaku Ajaxu in morali kar petkrat (stirikrat v prvem polcasu) pobrati zogo iz, kajpak svoje, mreže. Zadnji gol je za Amsterdamcane dosegel neki Musampa, eden izmed tistih številnih igralcev, ki jih Ajaxova nogometna sola izbira na prasnih cestah v Nigeriji ali kje drugje. Kot kak gejzir bruha svoje negodovanje Boksic, ki se je od začetka priprav znesel nad napornimi potovanji in skromnim 45 minutam na igrišču.

Vroče ni samo pri Laziu in v Riminiju, pač pa tudi v Sportili, ki je priljubljenemu letovišču sicer blizu. Blizino so skrbno izkoristili sodniki, ki podnevi trenirajo, poč

noci pa pohajajo po diskotekah. O deliteljih pravice se zdaj tudi govori, da so krojili usodo evropskih pokalov. Govori se, toda verjetno se bo zadeva tako hitro kot se je napolnila tudi razblinila. Ali se ni isto zgodilo z »afro Papin«?

Po v zadnjih letih vse bolj priljubljeni formuli troboja s tekmi po 45 minut so se v pravi generalki pomerili Sampdoria, Cagliari in Vicenza. Taka srečanja znajo biti koristna celo za Sacchijevo reprezentanco, ker se nemalokrat zaključijo z enajstmetrovkami. V Vicenzi so jih bili gledalci deležni po dveh tednih, nogometaši pa so jih od 22 zadeli kar 20. Vsaka izmed treh ekip je lahko zadovoljna: Sampdoria je v Seedorfu dobila liderja vezne vrste, Cagliari je zmagal, kot si želi Trapattoni, Vicenza pa je preizkusila svoja nova tujca, Urugvajca Otera in Mendeza.

Danes zvečer pa bo v Salernu turnir med Salernitano, Napolijem in Juventusom. Posvečen bo Andrei Fortunatu, preminulemu nogometašu Juventus, ki je bil doma prav iz Salerna. Gledalci, ki so že pokupili vse vstopnice, bodo s tem prispevali h gradnji centra za levkemijo v Perugiji.

PISMO UREDNIŠTVU - PISMO UREDNIŠTVU - PISMO UREDNIŠTVU

Več resnosti pri združevanju v mladinskem nogometu (2.)

V zvezi s pismom g. Borisa Primosija o našem mladinskem nogometu, objavljenega v soboto, 5.8. t.l. v Vašem cenj. Dnevniku, navajamo sledeče:

V triletnem obdobju je zamejski nogomet na mladinskem področju zabeležil izjemen kakovosten skok in to predvsem po zaslugi vseh tistih naših društev, ki so razumela, da samo s skupnimi močmi ter s požrtvovalnim in resnim delom se lahko kaj doseže.

Ti nenaključni uspehi ustvarjajo v nas vseh samozavest in prepričanje, da je pot združevanja na ravni mladinskega nogometa pravilna.

Društva, pobudnice zgoraj omenjenega nacrta, skušajo zato pritegniti v svojo sredo, seveda pod določenimi pogoji in jamstvi, tudi ostala slovenska društva, saj njihov doprinos pomeni nadaljno obogatitev našega nogometa in našega sporta nasploh.

Glede natopanja pod enim samim društvom

smo mnenja, da je morda še prezgodaj načeti to vprašanje, vsaj dokler ne bodo naša društva prostovoljno začela razmišljati o taki preobrazbi. Danes smo se številčno dovolj močni, da se predstavimo na sportni sceni z najširšim predstavnostvom.

Iz tehničnih razlogov (igrišče, prevozi, trener) je bila vključitev SZ Gaja za sezono 95/96 v velikem dvomu prav do nekaj dni pred vpisom v prvenstvo (25. julij), tako da ni bilo časa obvestiti starse o zadevi. Zato v takem ravnanju ne vidimo nikakršnega pomanjkanja »socialnega in sportnega stila ali oblik arogantnosti«, temveč samo iskanje najprikladnejših in najučinkovitejših prijemov sodelovanja, ki bi zajela čim več naših društev, se posebno tistih, čigar delovanje na mladinskem nogometnem področju je bilo za več let povsem zanemarljivo.

Tudi glave si ne belimo, če bodo nasi otroci

v teku svoje »nogometne kariere« igrali v petih ali sedmih različnih društvih. Prav obratno. V spoznavanju novih društev, novih odbornikov, novih načinov dela, pride najbolj do izraza tisti »socialni aglomerat«, na katerega dajete prav Vi, v Vašem pismu, poseben poudarek.

Za konec pa še to! Nase delovanje sloni na izključno prostovoljnem delu ter seveda ni brez napak. Pripravljeni smo tudi upoštevati kritične pripombe, ne sprejemamo pa frazeologij, kot na primer »denarni pritiski«, »določene koristi«, »izkoriščanje mladine«. Taki izrazi so nam povsem tuji in vsaka nadaljna beseda v zvezi s tem bi bila popolnoma odveč.

Predsednik Nogometne komisije ZSSDI Boris Krapež

P.S.: Rad bi Vas spomnil gospod Primosi, da sva se midva že pogovarjala o pristopu Gaje že v polovici maja letosnjega leta v Ogleju!!!

JADRANJE NA DESKI / CONSKO PRVENSTVO

Pavel Kralj (Čupa) po dveh regatah zanesljivo vodi

Prejšnji vikend je bila v Marini Julii (WC Marina Julia) organizirana druga regata conskega prvenstva za jadralske deske. Prvenstvo je bilo vrste »open« (dovoljeni so vsi razredi) in je veljalo za trofej Lipizer.

Dvajset tekmovalcev nase cone je tokrat spremljal sibak veter do 3 m na sekundo, kar je seveda slo na roko lažjim tekmovalcem in tistim, ki so imeli de-

ske z velikim volumnom in velikim jadrom (približno 9 kv. metrov).

Po drugem mestu na prve etape na jezeru Santa Croce je Pavel Kralj (Čupa) tokrat zasedel v določene tehnične težave, saj ni razpolagal s primerno opremo.

Običajno Kralj namreč tekmuje v razredu funboard, kjer se uporabljajo majhne deske in je primeren predvsem močan veter. Kljub temu pa se je izposojeno povprečno opremo na vseh petih preizkusnjah na regatnem polju v obliki trikotnika solidno izkazal.

V končni uvrstitvi je namreč pristal na tretjem mestu, s tem, da sta bila tekmovalca pred njim izven konkurence. Pavel je tako po tej regati dokaj trdno prevzel vodstvo v conskem prvenstvu.

Tretja etapa, ki bi morala biti včeraj in danes v Barkovljah (SN Grignano) je zaradi organizacijskih težav odpadla, medtem ko bo četrta (ter zadnja) predvidena v Marini Julii proti koncu tega meseca.

Ob tem lahko se dodamo, da je Pavel Kralj zaključil tretji jadralski tečaj na jadralskih deskah pri Cupi ter ob polnem številu vpisanih ter uspelem tečaju z zadovoljstvom povedal: »V letošnji sezoni je bilo zanimanje za jadralske deske zelo veliko že v vrstah same Cupe in upam, da bom lahko že na naslednje conske regate vzel s seboj nekaj tečajnikov ter z njimi napravil regato v regati za interno prvenstvo.«

(Domenis)

Zadnji dnevi za ugodne nakupe

SEZONSKI POPUSTI

VIDUSSI
V ČEDADU

KOLESARSTVO / SVETOVNI POKAL

V San Sebastianu najhitrejši Lance Armstrong

V skupni uvrstitvi je Belgijec Museeuw povečal vodstvo

SAN SEBASTIAN - American Lance Armstrong (na arhivskem posnetku AP) je zmagovalac 324 km dolge klasične kolesarske dirke v San Sebastianu v Spaniji, ki je veljala kot osma preizkušnja za svetovni pokal. Armstrong je bil v finišu hitrejši od Italijana Stefana Della Santa, tretje mesto pa je osvojil Belgijec Johan Museeuw, ki je tako se povečal svoje vodstvo v skupni uvrstitvi za svetovni pokal.

Vrstni red: 1. Lance Armstrong (ZDA/Motocross), ki je 234 km prevozil v 5 urah 31 minutah in 17 sekundah (povprečna hitrost 41, 656 km/h); 2. Stefano Della

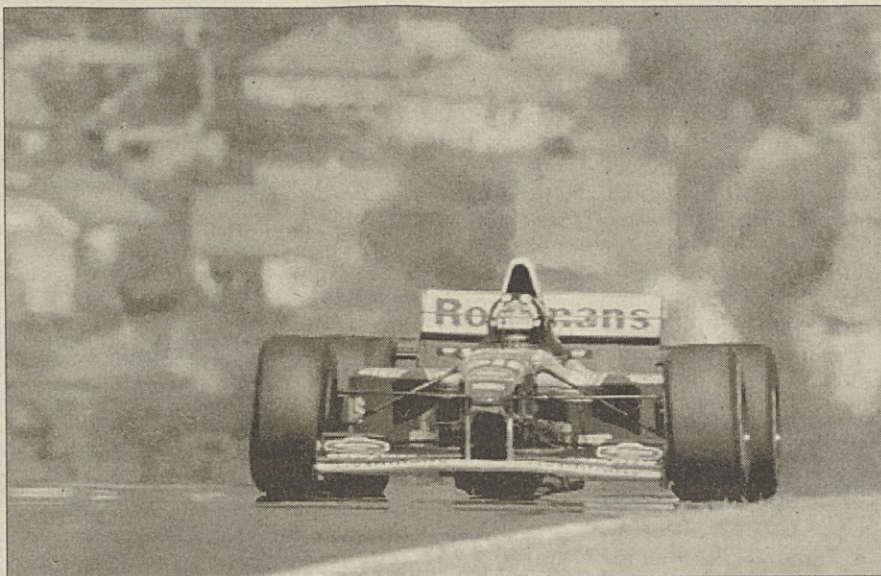
Santa (Ita) + 2; 3. Johan Museeuw (Bel) + 27; 4. Laurent Jalabert (Fra); 5. Gianni Bugno (Ita); 6. Leonardo Piepoli (Ita) v času Museeuwa; 7. Maximilian Sciandri (VB) + 1:50; 8. Franck Vandenbroucke (Bel); 9. Miguel Indurain (Spa); 10. Bruno Ceccaldi (Ita); 11. Francesco Casagrande (Ita); 12. Paolo Lanfranchi (Ita); 13. Laurent Duquenois (Svi) v času Sciandrija; 14. Andre Cmil (Ukr) +2:01; 15. Jesper Skibby (Dan); 16. Gabriele Missaglia (Ita); 17. Alberto Elli (Ita); 18. Claudio Chiappucci (Ita); 19. Andrea Ferrigato (Ita); 20. Angel Casero (Spa) isti čas itd.

FORMULA 1 / DANES VELIKA NAGRADA MADŽARSKE

Damon Hill spet s »pole position«

Ob njem bo v prvi vrsti moštveni kolega David Coulthard - Schumacher na 3. mestu

Damon Hill je bil ponovno najhitrejši na treningu (Telefoto AP)

BUDIMPESTA - Damon Hill bo tudi na veliki nagradi Madžarske startal s prvega mesta, v prvi vrsti pa bo ob njem moštveni kolega David Coulthard. Anglež bo tako imel prednost pred Nemcem Michaelom Schumacherjem, ki je na včerajšnjem treningu dosegel tretji čas in za eno mesto popravil svojo uvrstitev s prvega treninga. Nemec bo startal iz druge vrste skupaj z Gerhardom Bergerjem, s katerim bosta prihodnje leto mostvena kolega pri Ferrariju.

Hill je v letosnji sezoni že petkrat doslej startal s prvega mesta, vendar pa mu na tistih dirkah se ni uspelo zmagati. Zadnji trening pri 30 stopinjah Celzija je minil v dramatičnem boju za desetinko sekunde. Najprej je Hill zamenjal Coultharda na prvem mestu, nato pa je vodilnega zaneslo s proge. Ko je bil nato Schumacher na dobri poti, da prevzame vodstvo, je nekaj sekund pred ciljno črto tudi on zletel s proge. Čeprav je bil njegov benetton rahlo izboljššan, se je Schumacher pritoževal: »Zaostanek smo z ene sekunde zmanjšali na šest desetink, vendar moramo se veliko delati, če želimo na dirki premagati Williamsa. Trenutno je nas benetton se preveč "poskočen". Za ta rezultat sem moral voziti nad svojim limitom.« Damon Hill je proslavljal svoj deseti »pole position« v karieri s to ugotovitvijo: »To je bil najpomembnejši "pole position" v moji karieri. Kdor zeli zmagi v Budimpešti, mora biti že na startu spredaj, kajti na tej progi je zelo

težko prehitovati. Moram zmagati, če zelim postati svetovni prvak.« Medtem ko Hill lahko računa na Coulthardovo pomoč, se bo moral Schumacher na startu spopasti z Bergerjem.

Izidi: 1. Damon Hill (VBV, williams-renault) 1:16.982 (185.560 km/s), 2. David Coulthard (VB, williams-renault) 1:17.366, 3. Michael Schumacher (Nem, benetton-renault) 1:17.558, 4. Gerhard Berger (Avt, ferrari) 1:18.059, 5. Mika Häkkinen (Fin, mclaren-mercedes) 1:18.363, 6. Jean Alesi (Fra, ferrari) 1:18.968, 7. Martin Brundle (VB, ligier-honda) 1:19.748, 8. Johnny Herbert (VB, benetton-renault) 1:20.072, 9. Olivier Panis (Fra, ligier-honda) 1:20.160, 10. Heinz-Harald Frentzen (Nem, sauber-ford) 1:20.413, 11. Luca Badoer (Ita, minardi-ford) 1:20.543, 12. Mark Blundell (VB, mclaren-mercedes) 1:20.640, 13. Rubens Barrichello (Bra, jordan-peugeot) 1:20.902, 14. Pedro Lamy (Por, minardi-ford) 1:21.156, 15. Eddie Irvine (VB, jordan-peugeot) 1:21.246, 16. Mika Salo (Fin, tyrrell-yamaha) 1:21.624, 17. Ukjo Katayama (Jap, tyrrell-yamaha) 1:21.702, 18. Takachiho Inoue (Jap, arrows-hart) 1:22.081, 19. Jean-Christophe Boullion (Fra, sauber-ford) 1:22.161, 20. Massimiliano Papis (Ita, arrows-hart) 1:23.275, 21. Roberto Moreno (Bra, forti-ford) 1:24.351, 22. Andrea Montermini (Ita, pacific-ford) 1:24.371, 23. Pedro Diniz (Bra, forti-ford) 1:24.95, 24. Giovanni Lavaggi (Ita, pacific-ford) 1:26.570. (J. M.)

NOVICE

Predolimpijski turnir v odbojki v Atlanti

ATLANTA - V Atlanti bo od torka do sobote predolimpijski odbojarski turnir, na katerem bodo nastopile reprezentance ZDA, Brazilije, japonske in Italije. Trener svetovnih prvakov Julio Velasco je za turnir v Atlanti poklical naslednje igralce: Gardini, Meoni, Gravina, Tofoli, Papi, Bracci, Bernardi, Cantagalli, Zorzi, Giani, Pasinato in Bovolenta. Reprezentanca Italije bo po končanem turnirju v okviru priprav za nastop na evropskem prvenstvu, ki bo prihodnji mesec v Grčiji, odigrala se tri prijateljske tekme z reprezentanco ZDA.

Izredni varnostni ukrepi v Torontu zaradi Seleševe

TORONTO - Organizatorji ženskega teniskega turnirja WTA, ki se bo začel prihodnji teden v Torontu, pripravljajo izredne, varnostne ukrepe zaradi prvega uradnega nastopa Monike Seles po več kot dvoletni odsotnosti s teniskih igrišč. Seševa je sicer 29. julija letos že odigrala ekshibicijski dvoboj z Martino Navratilovo, toda Toronto bo predstavljal njen prvi uradni turnirski nastop po 30. aprilu 1993, ko je takrat najboljšo tenisko igralko sveta zabodel neuravnovešeni navijač Steffi Graf. Po se neuradnih vesteh naj bi bila Seševa v Torontu tretja nosilka, tako da se z Grafovo, ki bo prva nosilka, prej kot v finalu ne bosta mogli srečati. Na odprtem mednarodnem prvenstvu ZDA, ki se bo začelo 28. avgusta v Flushing Meadowsu pa bosta obe postavljeni kot prvi nosilki.

Muster v finalu San Marina

SAN MARINO (STA/APA) - Prvi nosilec teniskega turnirja v San Marinu (300.000 ameriških dolarjev nagradnega sklada) Avstrijec Thomas Muster je v polfinalu premagal Italijana Stefana Pescosolida s 6:4, 6:2.

V Atlanti trije najboljši letošnji plavalni izidi

ATLANTA (STA/dpa) - Na vsepacifiskem plavalnem prvenstvu v Atlanti so bili drugi dan doseženi trije najboljši letošnji izidi na svetu. Svetovni prvak Tom Dolan (ZDA) je na 400 metrov mešano plaval 4:14.77, južnoafričanka Penelope Heyns pa na 100 metrov prsno 1:08.09. Tudi moška avstralska štafeta na 4 x 200 metrov kralj je razdaljo preplavala najhitreje letos (7:17.52).

Milutinović spet v Mehiki

MEXICO CITY (STA/Hina) - Mehiska nogometna reprezentanca ima novega trenerja. Že drugi v svoji karieri bo Mehicane vodil srbski trener Bora Milutinović. Stari trener Miguel Mejia Baron je prejšnji teden dobil odpoved. Milutinović je Mehiko vodil na svetovnem prvenstvu leta 1986, kjer so Mehicani prisli do četrtfinala. Milutinović je bil zadnja štiri leta trener reprezentance ZDA.

Vranković in Maljković pri Panathinaikosu

ATENE (STA/AP) - Hrvaski kosarkar Stojko Vranković je za eno leto podaljšal pogodbo z grškim klubom Panathinaikos iz Aten. Po neuradnih podatkih je Vranković za podpis prejel 1.800.000 ameriških dolarjev. Hrvat za Panathinaikos igra že od leta 1992. Grški klub bo po novem vodil srbski trener Božidar Maljković, ki je leta 1993 s francoskim Limogesom osvojil naslov evropskega klubskega prvaka.

TENIS / ČETRTRFINALE TENIŠKEGA TURNIRJA V CINCINNATIJU

Oba Michaela sta se izvlekla, Enqvist izločil Ivaniševića

CINCINNATI - Dva Michaela, Stich in Chang, sta bila v četrtfinalu proti Petu Samprasu oziroma Jimu Courierju že na robu poraza, toda oba sta se izvlekla in se po treh nizih uvrstila v polfinale 1, 8 milijona dolarjev težkega ATP turnirja v Cincinnatiju v ZDA.

Pod jasnim nebom in polno luno je četrti nosilec Chang uspel Courierju iztrgati dve »match« žogici v podaljšanem igri drugega seta in nato slaviti s 3:6, 7:6 (8:6), 7:5. Osmi nosilec Michael Stich pa je v peklenski vročini pred tem z asom pri stanju 30:40 v 10. igri drugega niza ubranil zaključno žogo, izsilil tie break in nato v tretjem setu dobesedno povozil utrjenega Samprasa. Končni izid 6:7 (5:7, 7:6 (7:3) in 6:1 za Nemca priča, da je srečanja trajalo samo prva dva seta, potem pa se je Sampras enostavno vdal. »Pocutil sem se zelo utrjenega,« je po 2 urah in 2 minutah boja dejal Sampras. »Bilo mi je zelo vroče in očitno sem imel s tem nekaj več težav kot Stich,« je se dodal.

Toda vročina in velika vlaga nista mogla zaustaviti prvega nosilca Andreja Agassija, ki je brez težav s 6:3 in 6:4 odpravil Italijana Renza Furlana. V polfi-

nalu se je Agassi srečal s 13. nosilcem Svedom Thomasom Enqvistom, ki je s 4:6, 6:0 in 6:3 premagal presenetljivo nezainteresiranega Gorana Ivanševića. Hrvat je bil tudi kaznovan s 750 dolarji zaradi opolzke kletvice, nadaljnjih 1000 dolarjev kazni pa je dobil, ker je odklonil sodelovanje na tiskovni konferenci po srečanju.

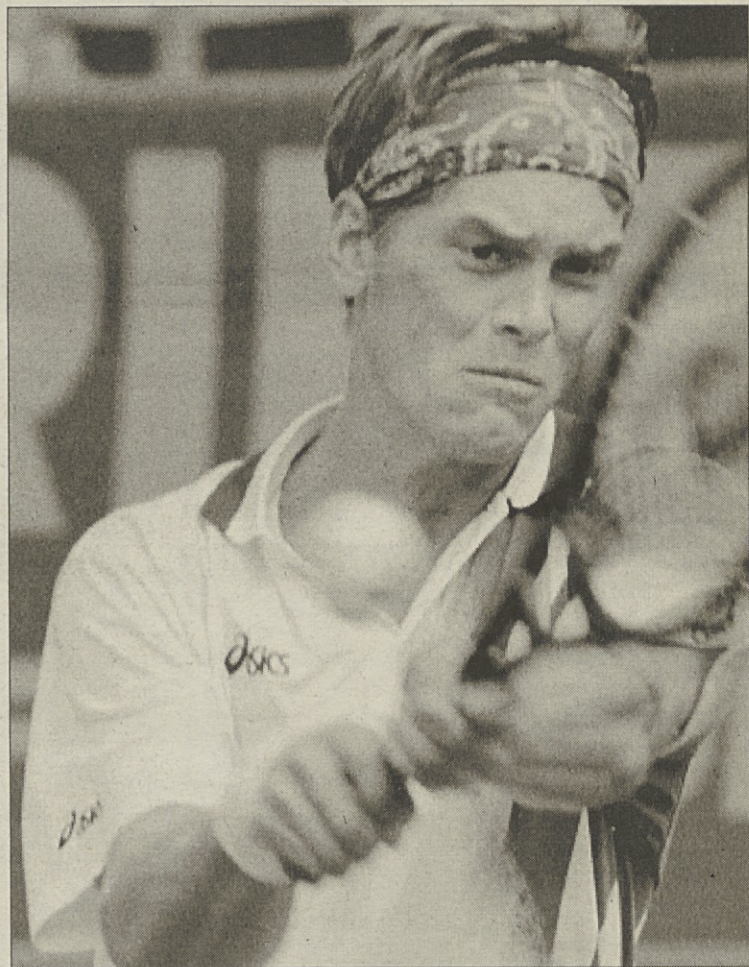
CETRTRFINALNI IZIDI: Andre Agassi (ZDA/1) - Renzo Furlan (Ita) 6:3, 6:4, Michael Stich (Nem/8) - Pete Sampras (ZDA/2) 6:7 (5:7), 7:6 (7:3), 6:1, Michael Chang (ZDA/4) - Jim Courier (ZDA/11) 3:6, 7:6 (8:6), 7:5, Thomas Enqvist (Sve/13) - Goran Ivanšević (Hrv/6) 4:6, 6:0, 6:3.

Rubin in Basuki presenetili Sabatinijevo in Davenportovo
MANHATTAN BEACH - Amerikanka Chanda Rubin in Indonezjka Yayuk Basuki sta poskrbeli, da se na ženskem teniskem turnirju v Manhattan Beachu (nagradni sklad 430.000 dolarjev) četrtfinalni dvoboji niso zaključili po pričakovanjih. Rubinova je namreč premagala tretjo nosilko Gabrielo Sabatini, Basukijeva pa je med gledalce posla-

la četrto nosilko, Amerikanko Lindsay Davenport. Na srečanju med Amerikanko in Argentinko je Rubinova stalno napadala, s čimer je Sabatinijevo spravila v velike težave. Že v prvem nizu je Chanda Rubin povedla s 4:1, nato pa Argentinki dovolila, da je izenčila in celo dobila set v podaljšanem igri. Doslej sta se igralki srečali sedemkrat, Amerikanka pa je tokrat prvič slavila. »Ze večkrat sem imela priložnost, da bi premagala Sabatinijevo, toda doslej mi to ni nikoli uspelo. Tokrat sem predvsem v zaključku drugega in v tretjem setu servirala precej bolje, kar mi je prineslo zmago,« je povedala Rubinova.

Servisi so odločili tudi srečanje med Basukijevo in Davenportovo, pričakovani zmagi pa sta dosegli Sanchezova (nekoliko težje) proti Zverevi in Martinezova proti Huberjevi.

CETRTRFINALNI IZIDI: Arantxa Sanchez Vicario (Spa/1) - Nataša Zvereva (Blr/6) 6:2, 3:6, 6:4, Conchita Martinez (Spa/2) - Anke Huber (Nem/5) 6:1, 7:5, Yayuk Basuki (indonez) - Lindsay Davenport (ZDA/4) 6:4, 1:6, 6:4, Chanda Rubin (ZDA/10) - Gabriela Sabatini (Arg/3) 6:7 (0:7), 7:6 (7:3), 6:0.

Thomas Enqvist se je z zmago v treh setih uvrstil v polfinale (Telefoto AP)

NEDELJSKI IZLET

Svetle vodne podobe in širni razgledi iz Davče

Zaliloška, Spodnja, Zgornja, Osojna in Leskovška Davča

Pravijo, da je Davca dolga tri ure hoje, po krajsi »strani« pa tudi nič kaj manj kot dve. Vas se razteza na razdalji desetih kilometrov, pri čemer ji je po dolzini enaka Kokra, vendar je Davca v primerjavi z njo veliko bolj razpotegnjena. Njene domacije so raztrese-ne med Blegošem in Poreznom na pobočjih nad recico Davca, kjer le redko najdemo več kmetij skupaj. Največkrat stojijo posamič kot nekakšni otoki na prisoj-nih pobočjih v samotni družbi travnikov in gozdov.

Zaradi izjemne razpo-tegnjenosti ima vas ima več delov, sestavljajo jo Zaliloška, Spodnja, Zgor-nja, Osojna in Leskovška

Davca. Središče vasi je v Spodnji Davci, ki se kljub imenu »raztegne« do nadmorske višine tisoč me-trov, ob gostilni pri Jem-

cu. Vendar tudi to ni sre-disce v pravem pomenu besede, saj ob gostilni in cerkvi stoji le nekaj hiš, blizu je tudi sola.

Davca je le redkokdaj cilj samostojnega izleta, zato pa je odlično izhodi-sce za vzpon na Blegoš ali Porezen. Toda dva znana vrhova Skofjelo-skega hribovja nista edini možnosti hribolazenja. Na slemenu med rekama Sora in Davca izrasčajo

trije dobrih 1100 oziroma 1000 metrov visoki Kov-ki; Jemčev, Sostarjev in Cemazarjev. Slednji je ze močno zarascen, prva dva pa lahko obiščemo med sprehodom od go-stilne pri Jemcu do do-macije Sostar. Pot nanje ni markirana, vendar je vzpon kratek in orienta-cijsko ni zahteven. Ker pod Kovki hodimo prete-zno po makadamski cesti, je se bolj privlačen kole-sarski izlet. Zagnemo ga v Zeleznikih oziroma v do-lini Selske Sore pri Dav-skem mostu nedaleč od Zalega loga, se ves čas dr-zimo ozke doline reke Davce, potem pa se zape-ljemo po omenjenem sle-menu. Nazaj v dolino se spustimo do Zgaga v do-lini Sore, kjer je bila vca-sih trgovina in gostilna, ter mimo Podrosta na iz-hodišče. Ker je ob poti več kot dovolj zanimivo-sti, izlet z lahkoto razte-gnemo čez ves dan. Če nimamo drugega prevo-znega sredstva kot avto, tega pustimo pri Jemcu in gremo na Kovke peš. Pri kateremkoli načinu poto-vanja pride prav izletni-ska karta Skofjeloškega in Cerkljanskega hribovja v merilu 1:50 000.

Ce bi se na Davco od-pravili pred 50 leti, bi pot po rečni dolini potekala drugače, kot danes. Ta-krat po dolini se ni vodila cesta, dolina pa je bila v najozjem delu nepreho-dna. To bi sicer bilo dozi-vetje zase, ki gre zdaj se prehitro mimo nas, če se skozi sotesko samo zape-ljemo. Zato se velja usta-viti na mestu, kjer se v Davco steka potok Zala. Visje ob njegovem toku je lep slap Skočnik, vendar je naravno podobo te ozke doline spremenila cesta, ki drži do peskoko-pa v zgornjem delu doli-ne. Kmalu nad sotocjem z Zalo je najozji del doline, kratka temna soteska, skozi katero prav tako dr-zijo cesta.

Nekaj drugačnih vo-dnih podob, vendar spet v sosescini peskokopa in kamnoloma, se ponuja se v zgornjem delu doline reke Davce pod Pore-znom. Tam se skrivajo Davski slapovi, ki so vse-kakor vredni ogleda. Do prvega slapisca in najve-cjega slapu pridemo kar ob strugi, visje lezeči slap pa si lahko ogledamo s ceste, ki drži mimo ka-mnoloma.

Toda to je ze skoraj druga zgodba. Ko se v do-lini Davce znajdemo tako daleč, je tudi Porezen ze blizu. Morda se tokrat vseeno napotimo nazaj do Jemca, na »njegov« in na sosednji Sostarjev Kovk. Pogled na ze ome-njeno izletnisko karto ne bo odvec, razgled z vrha Sostarjevega Kovka pa bo postanek verjetno spre-menil v daljše razgledo-vanje in posedanje na enem izmed robov naše najsirše vasi.

Dario Cortese

Voda v slapu Skočnik pada v globino tik pod cesto, ki se je prerinila tudi v dolino Zale

Kraju pod Šoštarjevim Kovkom, kjer stoji kapelica, domačini pravijo Volčje jame

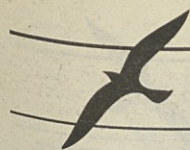
Davski slapovi hranijo marsikatero vodno skrivnost

S Šoštarjevega Kovka se ponuja lep razgled na Sorico

Vse fotografije: Dario Cortese

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: V trenutkih notranje tesnobe boste naleteli na človeka, ki vam bo neznano odprl najboljčutljivejši del vas samih. Odslej boste temu delu posvečali več pozornosti.

BIK 21. 4. - 20. 5.: V domačem logu boste deležni pohvale, ki vas bo bliskovito dvignila v obeh sopolnikov. Malce se boste prevzeli, zato boste začeli prehitevati svoje sposobnosti.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Po temeljitom omahovanju se boste navsezadnje raje odločili za varen projekt, ki vam ga bo svetoval nekdo, ki se mu je podobna poteza bogato obrestovala.

RAK 22. 6. - 22. 7.: V ljubezenskem gnezdu boste nekoliko otopeni in površni, čeprav vas bo partner napeljeval k temu, da se odprete in se mu pokažete v svoji najnežnejši luči.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Ker boste na lepem postali nekoliko skromnejši, vam suša v denarnici ne bo delala pretiranih preglavic. Skušajte ostati skromni tudi takrat, ko bo začelo deževati.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Čeprav vas bo imelo, da bi se pregresili, se boste obrzdali in preprečili dokončen potop v grdo razvado, ki vam že načenja zdravje. Vasa najboljša poteza.

TEHNICA 23. 9. - 22. 10.: Med domačimi stenami boste zeleti doseči revolucionarno spremembo, zato boste na vso moč pritisnili na dolžne in nedolžne. Prizanesite vsaj slednjim.

ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Delovna energija, ki vas je krasila minulo obdobje, bo začela polagoma usihati, vendar vas bo v zameno krasila izjemna inteligenca. Izkoristite jo torej.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: V vašo dušo se bo nenadoma naselila nenavadna otopenost, kateri se sprva ne boste čutili kos, kajti navdajala vas bo z nepremagljivimi mislimi in občutji.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Prevzelo vas bo domotožje, zato se boste zeleti vrniti v domače kraje in tam preživeti nekaj mimihih dni. Pustite doma čimveč grdihih navad in razvad.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Vase poglobljanje vase se vam bo bogato obrestovalo; spoznanja, do katerih ste se dokopali, boste začeli koristno pretakati v življenje. Sreča vas pričakuje.

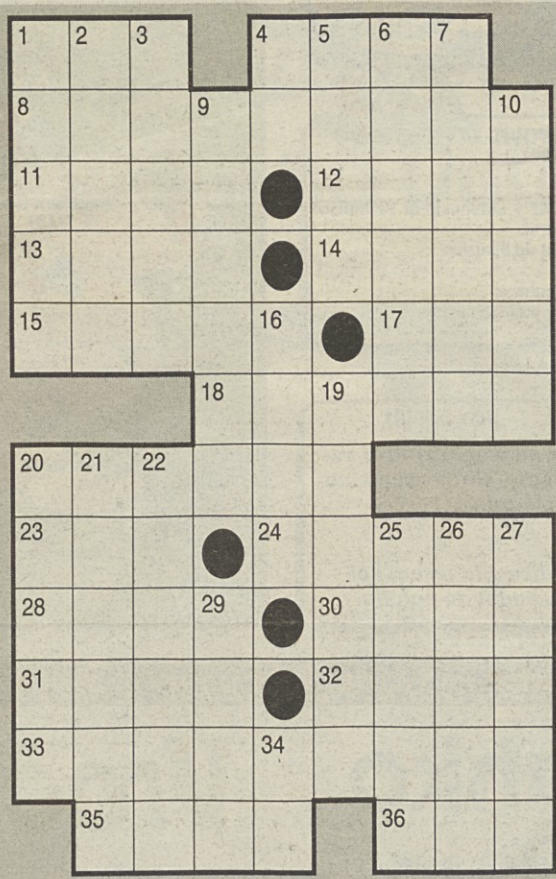
RIBI 20. 2. - 20. 3.: Vase soncece bo začelo bledeti, a že po kratkem času mrakobnega počutja vas bo prežela neizmerna ustvarjalna energija. Z veliko volje boste nadaljevali svoje nacrte.

KRIŽANKA

Vodoravno: 1. mesto in jezero v kanadski pokrajini MacKenzie, 4. popoln nered, zmeda, 8. športna naprava za krepitev mišic, raztezalnik, 11. glasbeni znak, 12. sinjska viteska igra, 13. duhovščina, duhovniški stan, 14. nas odličen padalec, član ALC Lesce (Branko), 15. ameriški filmski igralec (Warren), 17. slovenski nogometaš (Matjaž), 18. moska oblika ženskega imena Renata, 20. ovira, zapreka (zast.), 23. makedonsko kolo, 24. angleška pisateljica (Muriel), 28. ime TV urednika Ambrožiča, 30. sršenar, ptica ujeta, 31. mesto na Kitajskem (Jibin), 32. travnik ob vodi, 33. moski, ki tolazi, 35. stopnja, vrsta, 36. pristanišče v Izraelu

Navpično: 1. naša narodnozabavna pevka (Majda), 2. mesto v Indiji, središče bombaža, 3. ljubitelj lepega, 4. začetnici zahodnonemškega politika, enega od pobudnikov hladne vojne Adenauerja, 5. del Vietnama, 6. pozitivna lastnost, 7. izloček zlez, 9. pisno strokovno mnenje, zlasti v sporni trgovski zadevi, 10. ime generala in vodje kninskih Srbov Mladiča, 16. erotika, spolnost, 20. vrsta apnenca, ikravec, 21. zastava, obešena na vodoravno prečko droga, 22. spolni organi za razplog, 25. kraj v italijanski pokrajini Lombardiji, 26. naselje na Notranjskem podolju, ob železnici Ljubljana-Postojna, 27. črta brez pravega pomena, 29. Judov sin v krščanski mitologiji, 34. različni crki

Marko Dresček

RESITVE
Vodoravno: 1. Rae, 4. kaos, 8. ekspander, 11. nota, 12. Ipin, 32. loka, 33. tolaziliec, 35. rang, 36. Aka

VESELA NEDEL'A NA MMTV

Oddaja Vesela nedel'a je na sporedu vsako nedeljo od 15.00 do 18.00 na MMTV, Krim kanal 62. Ponovitev je na sporedu ob torkih.

Lestvica 13 naj naj

1. Boyzone, So Good
2. 4 Mandu, This Is It
3. Tahe That, Never Forget
4. Tina Arena, Heaven Help My Heart
5. Shaggy, In The Summertime
6. Fever Ft Tippa Irie, Stayln' Alive 95'
7. Real Emotion, Back For Good
8. Scatman John, Scatman's World
9. Cut 'n' Move, I'm Alive
10. La Bouche, Be My Lover
11. Corona, Try Me Out
12. Pet Shop Boys, Paninaro 95'
13. Sawson, 3 Is Family Rakeku

Odslej domači kino tudi v vasi dnevni sobi. Euro Laser Video Center: Prodaja video-laserskih sistemov, sorund sistemov, sistemov za prave karaoke, laserskih videoplošč (karaoke z licenco za javno predvajanje, glasba, filmi...). V našem centru izposojamo laserskih videoplošč! Pridite! Brnčiceva 13, GT center ob koncu črnske obvoznice. Tel. / fax: 061 / 161 32 62

Vesela nedel'a na MMTV

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Skrita želja: _____

Prijavljam se za karaoke: **DA NE**

Prijavljam se na izbor Uni Star dekleta: **DA NE**

Prijavnico pošljite (na dopisnici) na naslov:

**Boudy d. o. o.
Linhartova 7,
61000 Ljubljana**

Euro Laser video Center, Hot Sound inc. & Pioneer, Boudy d.o.o. Ljubljana, Brnčiceva 13, Tel/fax: (061) 1613262, generalni zastopnik laserskih video sistemov, karaok in »domačega kina« firme Pioneer. Prodaja in izposoja videolaserskih plošč (filmov, karaok, glasbe, ...) Best of the best karaoke »Republike« v živo: 15. 8.95. Zajcja Dobrava, Gostišče Rojc 16. 8.95: Bar Slamca, Ljubljana 18. 8.95: Diskoteka Simfonija, Planina pri Rakeku 19. 8.95: Pizzerija & Spageterija Primož, Hala D BTC, Ljubljana

V Veseli nedel'i bomo odslej izbirali dekleta za laskavi naziv Uni star, kar pomeni, da bomo izbrali takšna dekleta, ki bodo odlične manekenke, fotomodeli, hostese... Zainteresirana dekleta, ki se bodo prijavila z zgornjo prijavnico, se bodo morala predstaviti v naši oddaji in se pogovarjati z gledalci. Naziv Uni (vsestranska) star (zvezda) bo dobilo deset deklet na sklepnem tekmovanju jeseni letos. Čakajo jih - se posebej zmagovalke - lepe nagrade, ki jih daje podjetje Uni star iz Ljubljane.

EKVADOR IN KOLUMBIJA

Radostni ples okoli ekvatorja (5)

Mitad del mundo

Meja ekvatorja je le 22 km severno od Quita. Taksist, ki nas je peljal tja, je bil zadržan in tih, hitro je drvel s svojo poklepano rumeno »skatlo«. Taksiji, na splošno avti, so v Ekvadorju posebno poglavje. Če bi se vlada odločila, da bi morali vsi avtomobili ustrezati tehničnim zahtevam, kakršne imajo na zahodu, bi jih morali več kot 90 odstotkov odpisati. Nekateri ponoci vozijo brez prižganih luči, ker jih sploh nimajo. Redko kateri avto ni potolčen, eni nimajo kljuk na zunanjih vratih, drugi znotraj, sedeži so raztrgani, večina jih je stara več kot dvajset let. Pravi raj za oboževalce oldtimerjev!

Mitad del mundo - polovica sveta, to je točka, ki jo seka ekvator. Tu je zgrajen

pravi turistični kompleks: razstavni paviljoni, bungalovi, spominki. Na vhodu prodajajo Indijanci ročne izdelke, figurice iz gline in lesa. Ob obeh straneh lepo tlakovane poti vodijo do osrednjega dela kompleksa, kjer so na visokih stebrih doprsni kipi mož, ki so pripisovali k uveljavitvi kraja: raziskovalci, geografi, geologi. Na razmejnih crti stoji kot spomenik visoka skulptura oziroma stolp, s katerega je razgledna točka. Obiskovalcem se ponuja lep razgled na okolico. Pokrajina je suha in zaradi golihih hribov deluje kot puscava. Do vrha stolpa se zapehljes z dvigalom, dol moraš pes nekaj nadstropij. Med nadstropji je etnološki muzej, opis krajev, kjer živijo Indijanci, prikaz njihove kulture, orodja, nosnje. V

prilicju so na maketi označene se druge države, skozi katere gre ekvator. Zunaj je na tleh črta, nepogrešljiva točka, kjer se vsi slikajo, stoječ z eno nogo na eni in z drugo na drugi strani ekvatorja.

Preden smo se odpeljali nazaj v Quito, smo si ogledali se krater vulkana Pululahua, v katerem so obdelana polja. Tam so ranci, kjer živi približno petdeset družin.

Otavallo

Otavallo je mestoce, 100 km severno od Quita, znano po prijaznih ljudeh in sobotnem sejmu, naseljeno predvsem z belci in mesti- ci. Večina Indijancev Otavalos živi v okoliskih vaseh in pridejo na semanji dan v mesto. Prodajajo predvsem svoje tkalske izdelke: od

srajc, puloverjev, jopic in najbolj kakovostne volne do torb, ki so zelo živopisnih barv in motivov. Turisti gredo v trumah tja po nakup, čeprav skoraj ni mesta v Ekvadorju, kjer ne bi imeli Otavbalci vsaj ene trgovine. So najbolj napredovali med vsemi indijanskimi plemeni.

Avtobusi v Otavallo vozi- jo vsake pol ure. To so malo večji kombiji, sedeži so ozki, strop nizek. Proti Indijancem delujemo kot kosar- karji. Nahrbtnike vzamemo s seboj, medtem ko domaci- ni vse zavoje, zavitke ter po- tovalke in vreče zmečejo na streho, kjer jih sprevednik razporedi in poveže. Zapu- stimo mesto in vozimo se po pusti pokrajini. Goli gri- ci, le sem in tja kaksna aga- va in nizko rastje. Prvi večji kraj in narava okoli njega

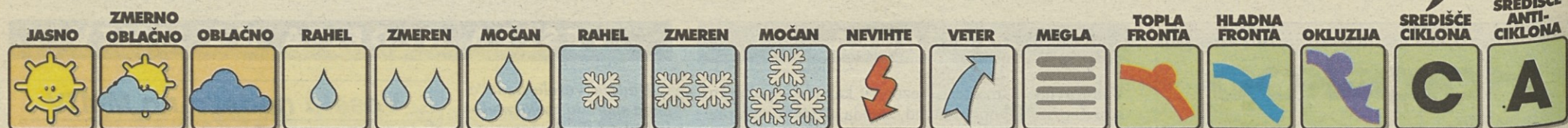
Mitad del mundo (Foto: Željko Jugović)

vse naenkrat spremeni. Ozelenela in porasla pokra- jina je prava paša za oči. Ta- bacundo, naselje pod vzno- zjem visokih gora, in nato Cayambe, mesto pod vulka- nom istega imena. Znano je po mlekarški industriji in večina ljudi se tu ustavi za- radi nakupa mlečnih izdel- kov, ne pa zaradi dejstva,

da je to najbližje in največje mesto blizu ekvatorja. Tudi vulkan Cayambe, ki je naj- visja točka na svetu in jo se- ka ekvator, ni tako zanimiv. Od tu naprej se pot ra- zpne v široko dolino, polno lepe vegetacije in zelenila vseh vrst. Polja in haciende. Pred Otavalom je veliko je- zero San Pablo pod vulka-

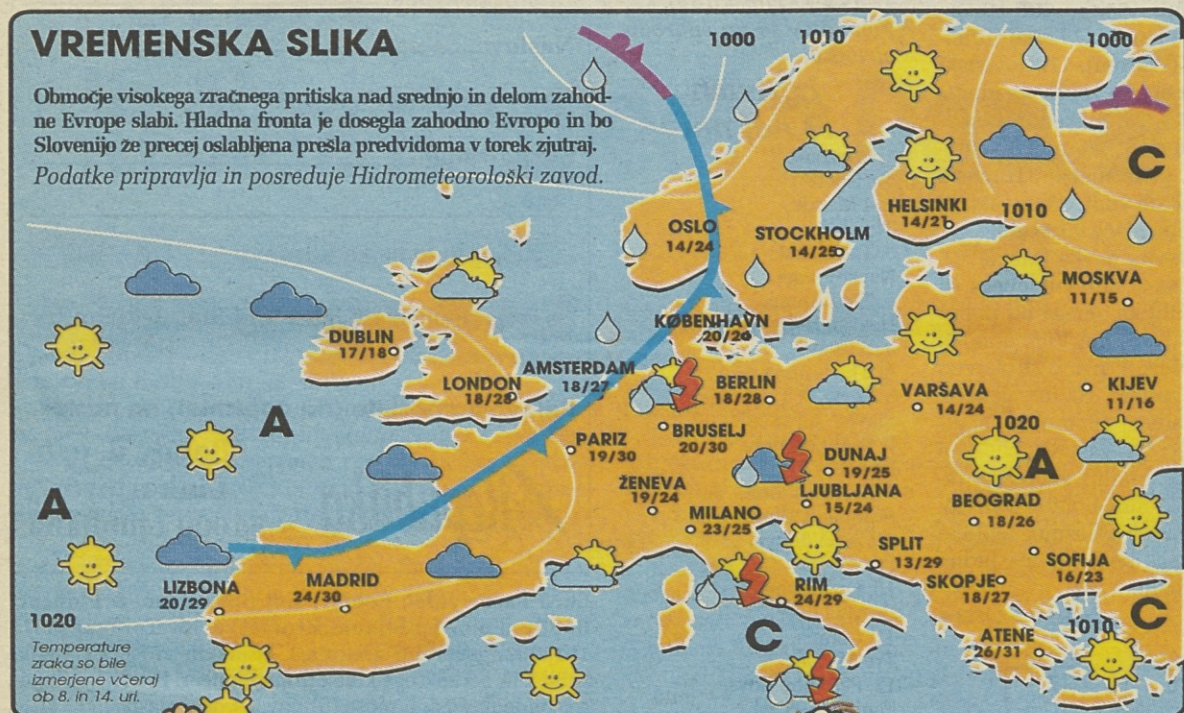
nom Imbabura (4630 m). Ob jezeru se sirijo hotel in turistične hišice, nad jeze- rom so indijanske vasi Pe- guche, Quinchuqui, Ilu- man, kjer lahko kupiš izdel- ke iz tkanine, neposredno izpod stavev. Toda cene ni- so nič manjše kot na sejmu.

Željko Jugović
(Se nadaljuje)

VREMENSKA SLIKA

Območje visokega zračnega pritiska nad srednjo in delom zahodne Evrope slabi. Hladna fronta je dosegla zahodno Evropo in bo Slovenijo že precej oslabiljena presla predvidoma v torek zjutraj. Podatke pripravlja in posreduje Hidrometeorološki zavod.

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo vzšlo ob 5.58 in zšlo ob 20.15. Dan bo dolg 14 ur in 17 minut. Luna bo vzšla ob 21.23 in zšla ob 9.08.

TEMPERATURE MORJA IN REK

	°C		°C
Portoroz	22,8	Mura	17,3
Trst	22,5	Sava (Radovljica)	14,2
Malinska	23,0	Sora	15,8
Porec	23,0	Ljubljana	17,4
Split	24,0	Soca	17,1
M. Losinj	25,0	Vipava	12,8
Dubrovnik	24,0	Bohinjsko jezero	22,7

NAPOVED ZA POMORSTVO

Veter v slovenskem Primorju: zjutraj: SE 3 do 6 vozlov
popoldne: NW 6 do 12 vozlov

PLIMOVANJE

Danes: ob 5.34 najnižje -56 cm, ob 12.03 najvišje 48 cm, ob 18.04 najnižje -31 cm, ob 23.47 najvišje 35 cm.
Jutri: ob 6.01 najnižje -48 cm, ob 12.31 najvišje 45 cm, ob 18.40 najnižje -28 cm, ob 00.20 najvišje 26 cm.

TEMPERATURE V GORAH

	°C
500 m	26
1000 m	22
1500 m	16
2000 m	14
2500 m	11
2864 m	8

BIOPROGNOZA

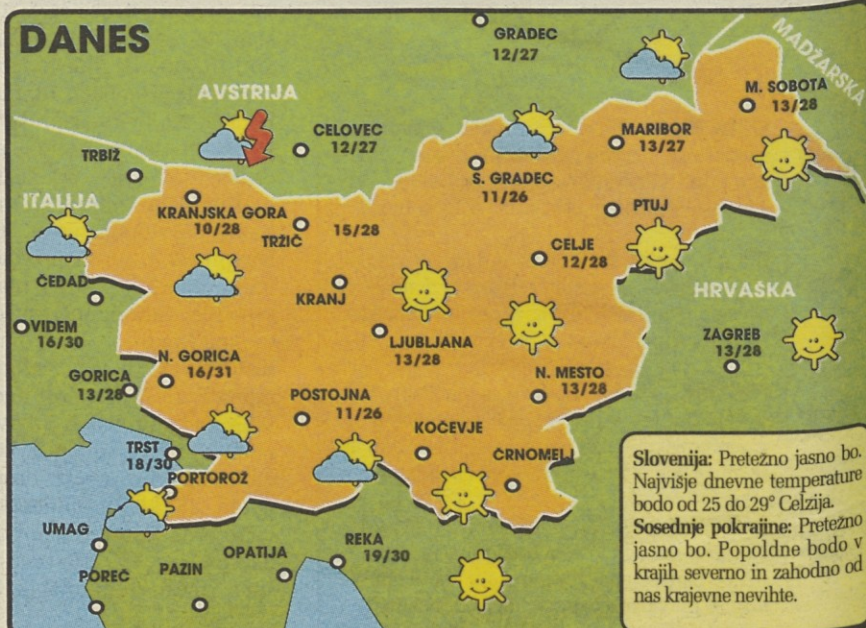
Vreme bo na vremensko občutljive ljudi vplivalo obremenilno.

VOX POPULI

Ce se megla zjutraj vzdiguje, slabo vreme napoveduje.

Boljša sita jesen, kot precudovito poletje.

DANES

Slovenija: Pretežno jasno bo. Najvišje dnevne temperature bodo od 25 do 29° Celzija. Sosednje pokrajine: Pretežno jasno bo. Popoldne bodo v krajih severno in zahodno od nas krajevne nevihte.

JUTRI

V Sloveniji: V ponedeljek bo delno jasno s spremenljivo oblačnostjo, popoldne bodo krajevne plove in nevihte. Obiti: V torek bo sprva oblačno, čez dan se bo razjasnilo. Hladneje bo. Na Primorskem bo pihala burja.

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

Pariz ponoči - vsi lahko pridejo na svoj račun

FRANCIJA - Tisti, ki ne preneajo sebi niti skromnih kopal, se dvakrat tedensko zberejo na bazenu, ki je le streljaj oddaljen od Bastije.

Na istem trgu, nasproti pariske Opere, pa se v neki kavarni zbirajo "nedeljski filozofi", ki se ob kavi s smetano in rogljicem več ur besedno bojujejo z večno aktualno temo - dobrega in slabega, iščejo pravo definicijo za resnico, željo, sovraštvo in ljubezen. Cisto drugačno vzdušje pa je v Latinski četrti, kjer že osemnajst let v nespremenjeni obliki izvajajo ritual »Rocky horror picture show«, ki je postal že kulturni film.

V elegantnem in diskretnem okolju, tik ob Faubourg Saint Honorè, deluje posebna sola, katere

učence seznanjajo s napornimi triki umetnosti zapeljevanja. Cena šestih lekcij je 4500 frankov, približno 1500 mark.

V senci Louvra in Eiffelovega stolpa pa lahko najdete pariske "informatorje", ce ste seveda radovedni raziskovalec neznanega.

Bazen za nudiste je le-tem namenjen dvakrat tedensko, od kar je parlament legaliziral praktiranje naturizma tudi v prestolnici. Med obiskovalci so ženske z otroci, največ pa je moških, med katerimi so tudi upravitelji bazena, ki so pobudniki nove oblike preprostosti-nudizma. Tja zavijejo tudi taki, ki na tak način iščejo nova poznanstva.

V Latinski četrti pa deluje bazen, ki ponuja nočno cofotanje

ponocnjakom, ki se tam ustavijo na strežnitvenem ovinku, pred običajnim obiskom diskoteke.

Drugacna kategorija ponočnjakov zahaja v cerkev Saint-Leu-Saint-Gilles, ki je v centru Pariza in hospitira celo noč skesane gresnike, brezdomce in tiste, ki delajo pokoro, da bi ublazili bič božji, ko bo udaril po clovestvu.

Kdor obožuje pristno hrano in daje prednost domačemu vzdušju, obišče lokal Tez Leon, postavljen v začetku stoletja, ki so ga ohranili v originalnem slogu. Obiskovalci sedijo za lesenimi mizami, postavljenimi med hladilniki iz 60. let, rednim strankam pa so na voljo tudi osebni predalčki za prticek.

Vročina pritiska

V Ameriki je še vedno zelo vroče in vsi komaj čakajo na skok v bazen: ta osemletni fant pa dolgočasno čaka, danekdo priplava mimo in da s skoči nanj (Telefoto AP)

Tri starodavna letala letijo nad New Yorkom ob 50. obletnici konca druge svetovne vojne (Telefoto AP)

Spomin na konec vojne